

22. Sjönära boende i Hamringes gamla industrimiljö

- Kommunen vill utveckla den gamla industrimiljön i Hamringe och komplettera området med bostäder. Uppfarten från området och anslutningen till Huddingevägen är svår idag, men kommunen vill förlägga länsvägen (väg 226) längre söderut – Förbifart Tullinge. Därmed kommer trafiken på Huddingevägen att minska kraftigt.

23. Entré till naturen i Brantbrink

- Kommunen vill utveckla området mellan Brantbrink och Riksten när den nya dragningen av väg 226 (Förbifart Tullinge) är klar.
- Vi vill säkra att Brantbrinks idrottsplats kan fortsätta vara en viktig entré till naturen.
- Vi vill bygga ihop och förstärka kopplingen mellan Riksten och övriga Tullinge med bostäder, verksamheter och till exempel idrottsanläggningar.

24. Rikstens friluftsstad växer

- På platsen för den nedlagda flygflottiljen i södra Tullinge pågår planeringen och byggandet av bostäder och verksamheter i Riksten friluftsstad.
- En förutsättning för full utbyggnad av området är att den nya dragningen av väg 226 (Förbifart Tullinge) blir helt fullföljd.
- Kommunen vill att Friluftsstaden på sikt kollektivtrafikförsörjs med Spårväg Botkyrka. Redan idag finns utrymme så att Spårväg Botkyrka kan gå sträckan Flemingsberg–Riksten–Tumba–Alby–Hallunda–Fittja.
- För Riksten Friluftsstad finns ett detaljplaneprogram med miljökonsekvens- beskrivning från 2003 och ett reviderat gestaltningsprogram från 2012.
- Planering pågår om Rikstens företagspark. Den kommer bland annat att innehålla verksamheter som understödjer utvecklingen i den regionala stadskärnan Flemingsberg, men även ge utrymme för andra inriktningar. Företagsparken kommer att ligga i området Rullstensvägen–Pålamalms-vägen–Kronoparksvägen.
- Öster om Riksten, på andra sidan av Pålamalmsvägen, finns en motor-crossbana och en skjutbana. Vår planering utgår nu ifrån att dessa verksamheter kan samexistera med de nya bostäderna i Rikstens friluftsstad. Motocrossbanan och skjutbanan kan behöva fler bullerdämpande åtgärder. Om nya verksamheter tillkommer väster om vägen kan dessa utformas för att ge bullerskydd åt bakomliggande bostäder.

"Program för Riksten, 2003

Rikstens friluftsstad och Tullinge trädgårdsstad.

GRÖDINGE OCH ÖVRIG LANDSBYGD

En stor del av Botkyrka kommuns yta utgörs av landsbygd med skog, stränder och öppna jordbrukslandskap. Relativt få personer bor här. Av Botkyrkas befolkning bor bara drygt två procent på Grödingelandet, men befolkningen ökar stadigt främst på grund av att alltfler bosätter sig permanent i fritidshus. I nordvästra delen av kommunen, kring Sturehov, bor ännu färre personer.

Eftersom det här är landsbygdsområden som ingår i Stockholmsregionen finns ett tryck och en efterfrågan på fler bostäder, mark och ytor för verksamhet men kanske framförallt en efterfrågan på natur- och kulturupplevelser. Det är en utmaning att förena olika behov som landsbygden behöver fylla och det är en svår balansgång att utnyttja landsbygdens potential, utan att förbruka den.

Under lång tid har förändringstrycket i Grödinge hållits tillbaka av planer på flygplatslokaliseringar och av Stockholms stads omfattande markägande. Nu är situationen en annan. Planerna på en ny stor flygplats är skrotade och Stockholm stad har sålt sin mark. Det innebär att förändringstrycket ökar och därmed behöver kommunen vara tydlig och förutsägbar med sina långsiktiga ambitioner. Området ut mot Sturehov är ett vattenskyddsområde ägt av Stockholm Vatten.

Kommunens avsikter för landsbygden som helhet

- Ta till vara landsbygdskaraktären, slå vakt om värdefulla natur- och kulturmiljövärden och fortsätta att utveckla värden för besök, aktiviteter och naturupplevelser.
- Säga nej till fortsatt spridning av bebyggelsen men låta landsbygden leva genom att ge utrymme för nya bostäder och fler verksamheter i angivna delar av Grödingelandet.
- Erbjud service såsom skolskjuts, hemtjänst och mindre enheter av barnomsorg och äldreomsorg. Kommunal service finns i första hand inom stadsbygden – för Grödinges del i Vårsta. Vi bejakar privata initiativ att driva förskolor och skolor på landsbygden.
- Förbättra trafiksäkerheten och säkerheten för oskyddade trafikanter på vägarna. De boendes behov går före genomfart och framkomlighet för tunga transporter.
- Förbättra allmänhetens tillgång till storstadsnatur, se till att landsbygden i Botkyrka känns välkommande. Landsbygden är som stadsbygden till för alla.

Markanvändning i Grödinge och övrig landsbygd. Övergripande mark- och vattenanvändning, målbild 2040. Istället för fortsatt spridd landsbygdsbebyggelse vill vi se att ny bebyggelse koncentreras i stråk. Det betyder inte att alla lägen inom föreslagna stråk är lämpliga. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning, läs mer om prioriterad ordning på sidan 55. Mer information om kartans innehåll finns på sidan 96-97.

Målkonflikt inom kulturmiljöperspektivet: Genom att bygga i traditionella bebyggelselägen bevaras karaktärsdragen och läsbarheten i kulturlandskapet. Samtidigt är just dessa lägen fornlämningsrika. Som kommun vill vi i första hand värna kulturlandskapet och förena ny bebyggelse sida vid sida med fornlämningar.

Kommunen säger nej till fortsatt spridning av bebyggelsen på landsbygde men vill låta den leva genom att ge utrymme för nya bostäder och fler verksamheter i angivna delar av Grödingelandet.

25. Små grupper med nya bostäder samlade i stråk

- Kommunen vill ge utrymme för mindre grupper med nya bostäder i närheten av huvudvägarna i Grödinge, längs väg 225 mellan Vårsta och Tegelvreten, längs 225 från Vårsta mot Södertälje och längs väg 569 ner till Eldtomta. Det kan röra sig om enstaka bygglovsförfrågningar eller projekt med flera bostäder åt gången som kräver detaljplan.
- Inom dessa stråk är inte alla lägen lämpliga för nya bostäder. Vi ska från fall till fall pröva lämpligheten i relation till de restriktioner som finns – allt från fornlämningar och strandskydd till kraftledning, järnvägsbuller och värdefull natur.
- Den nya bebyggelsens läge och placering behöver harmoniera med kulturmiljön och landskapet. Vi ska vid bygglovsprövning se till att nya bostäder hamnar i traditionella bebyggelselägen i bryn, intill vägar eller i kanten till det öppna landskapet. Befintliga bybildningar och grupper med bebyggelse kan fyllas på med nya bostäder. Nya bostäder kan också med tiden bilda nya små byar i lägen där det är möjligt.
- På en del platser inom dessa stråk finns möjlighet att ansluta enstaka fastigheter till kommunalt vatten och avlopp. I övriga lägen krävs godkända enskilda vatten- och avloppslösningar. Projekt med flera nya fastigheter behöver gå hand i hand med detaljplaneläggning och utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp. Genom att samla ny bebyggelse till dessa stråk skapar vi underlag till investeringar i kommunala vatten- och avloppslösningar.

26. Förnyelse och förtätning i Sibble, Kagghamra, Eldtomta, Byrsta och Tegelvreten

- Kommunen bejakar en utveckling och omvandling av fritidshusområdena Sibble, Kagghamra, Eldtomta, Byrsta och Tegelvreten.
- Fastigheterna i dessa områden ansluts till kommunalt vatten och avlopp. (Sibble har redan kommunalt avlopp) Byrsta och Tegelvreten är sist på tur, men det finns ingen närmare tidplan för detta.
- Vi vill genom nya detaljplaner pröva möjligheten till större byggrätter och avstyckningar till fler fastigheter, i samband med utbyggnad av kommunalt VA.
- Vi vill att övriga fritidshusområden i kommunen bevaras som fritidshusområden.

Ja till om- och tillbyggnad av befintlig bebyggelse

- Kommunen prövar bygglovsförfrågningar för om- och tillbyggnader från fall till fall. Vår generella utgångspunkt är att säga ja till tillbyggnader och kompletteringar av befintliga åretruntbostäder, ekonomibyggnader och fritidshus som finns utanför detaljplanelagt område eller utanför områden med så kallade områdesbestämmelser.
- Vi ställer krav på godkända vatten- och avloppslösningar vid bygglovsförfrågningar om tillbyggnader.
- Vi ställer krav på att om- och tillbyggnad harmonierar med kulturmiljön och landskapet.

	NYA BOSTÄDER OCH ENSTAKA FRITIDSHUS	OM- OCH TILLBYGGNAD	NYA FRITIDSHUSOMRÅDEN
Inom markerade stråk längs vägarna (25)	Ja	Ja	Nej
Sibble, Kagghamra, Eldtomta, Byrsta och Tegelvreten – efter utbyggnad av VA och med nya detaljplaner (26)	Ja	Ja	Nej
I områden med detaljplaner och/eller områdesbestämmelser	I enlighet med gällande detaljplaner eller områdesbestämmelser		
Riksintresseområdet kusten och skärgården	Nej	Ja	Nej
Utanför ovan nämnda områden	Nej	Ja	Ja

Tabellen sammanfattar kommunens principer för nya bostäder, nya enstaka fritidshus, om- och tillbyggnad av befintliga hus samt nya fritidshusområden.

Nej till ny spridd bebyggelse

- Kommunen prövar bygglovsförfrågningar om nya bostäder från fall till fall. Vår generella utgångspunkt är att säga nej till nya bostäder utanför tidigare nämnda lägen (nr 25 och 26).

Klimatsmart med fritidshusområden nära storstaden

- Kommunen har olika syn på enskilda nya fritidshus och nya fritidshus-områden. Enskilda nya fritidshus prövas som åretruntbostäder och då gäller principerna ovan.
- Vi ser fritidshusområden nära storstaden som ett klimatsmart alternativ.
- Vi är beredda att pröva nya fritidshusområden där planerna ska reglera att husen har en tydlig karaktär och standard som fritidshus.

Plats för verksamheter

- Kommunen vill ge möjligheter för det lokala näringslivet på landsbygden att utvecklas. Kommunen vill också se nya verksamheter och arbetsplatser.
- Vi ser att olika privata och offentliga serviceverksamheter med fördel kan utvecklas på landsbygden, allt från vårdboenden till hotell och konferensanläggningar. Vi vill framförallt se verksamheter som inte genererar tung trafik.
- En karta över större verksamhetsområden i hela kommunen finns på sidan 93. Utanför dessa större verksamhetsområden finns utrymme för mindre enskilda verksamheter. Kommunen prövar förfrågningar om mindre enskilda verksamhetsetableringar från fall till fall, där vi bland annat väger in lämpligheten i relation till de restriktioner som finns och tittar på frågan om vatten och avlopp.

27. Utveckla Botkyrkaparken och andra "aktivitetsrum" nära stadsbygden

- I grönområdet mellan Hågelby, E4/E20 och Eriksberg vill vi utveckla "Botkyrkaparken" med ett levande natur- och kulturlandskap. Det handlar om att tillgängliggöra området så att det kan utnyttjas bättre för friluftsliv och uteaktiviteter.
- Arbetet med Botkyrkaparken ska utgå från "Program för områdena Hågelby, Eriksberg och Lindhov" från 2011. En miljökonsekvensbeskrivning är gjord i samband med programmet.
- Vi vill också utveckla andra grönområden nära stadsbygden till att bli bättre och mer tillgängliga "aktivitetsrum" med plats för längre promenader, skid-åkning, motion och utflykter. Området från Norsborg mot Sturehovs slott, området mellan Hågelbyleden och Tullingesjön samt området mellan Storvreten och Tullinge ut mot Lida kan utvecklas utan att försämma det befintliga jordbrukets villkor. Läs mer om aktivitetsrum nära stadsbygden på sidan 74.
- För områdena runt Lida finns ett inriktningsprogram som kommunfullmäktige antog 2006.

Nya bostäder i dessa perifera lägen handlar om undantagsfall i stil med uppbyggnad av nedbrunna hus. Det rör sig om storleksordningen 10 nya bostäder på trettio år.

"Program för Hågelby, Eriksberg och Lindhov", 2011

"Miljökonsekvensbeskrivning för Hågelby, Eriksberg och Lindhov", 2010

"Inriktningsprogram för friluftsområdet Lida-Riksten", 2006

Vinterbild från Grödinge och brevlådor i Kagghamra.

**MELLANKOMMUNALA
INTRESSEN, MILJÖ-
KVALITETSNORMER
OCH RIKSIN**

OBS!
Fyra balkar med rubriktext
måste godkännas av
Samuel CD.

I den här delen presenterar vi kortfattat Botkyrka kommuns syn på ett antal så kallade mellankommunala intressen och riksintressen. Det här är frågor som kommunen inte ensam får besluta om. Här beskriver vi även hur vi ser att översiktsplanen uppfyller de så kallade miljökvalitetsnormerna för luft och vatten.

Flera frågor behöver samplanering

Samhällsutvecklingen innebär att fler och fler frågor behöver uppmärksammas som mellankommunala. Många behov av samplanering är behandlade i den regionala utvecklingsplanen – RUFSS 2010. Andra har inte storregional karaktär, utan behöver hanteras i kommunernas översiktsplaner. I den här sammanställningen tar vi upp sådana frågor. Det kan röra frågor om påverkan på vattenområden som delas av flera kommuner, utbyggnader av vägsystemet, nya bostadsområden, nya naturreservat med mera. Även om vi som enskild kommun inte ensamma kan skapa en hållbar miljöutveckling så är vi ansvariga för att se till att våra utvecklingsplaner påverkar miljön negativt i minsta möjliga mån. Därför redovisar vi här hur översiktsplanen kan bidra till att nå miljökvalitetsnormerna. Anläggningar av regionalt intresse, som finns utpekade i RUFSS, redovisar vi också här. Hur översiktsplanen påverkar de nationella miljömålen redovisas i den separata miljökonsekvensbeskrivningen.

Riksintressen är viktiga för hela landet

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan staten peka ut som områden av riksintresse. Områdena kan vara viktiga av olika skäl. Det kan exempelvis vara områden som innehåller naturvärden eller kulturvärden som är angelägna för hela landet. Men det kan också vara områden som är viktiga för att de ska användas till någon exploatering, till exempel för vägar, järnvägar eller någon energianläggning. Områdena kan också vara betydelsefulla för någon näring, exempelvis fisket. Kommunen ska i sin översiktsplan redovisa hur vi avser att riksintressen ska tillgodoses.

Mellankommunala intressen

Den regionala stads kärnan Flemingsberg

Botkyrka kommun stödjer utvecklingen av Flemingsberg som en sammanhängande regional stads kärna över kommungränsen, vilket innebär fler bostäder och arbetsplatser, mer handel och utvecklad infrastruktur. Utvecklingsinriktningen finns i ett gemensamt utvecklingsprogram, framtaget av Stockholms läns landsting, Huddinge kommun och Botkyrka kommun. I samarbete med Huddinge kommun arbetar vi fram en fördjupad översiktsplan för den nya stads kärnan.

Den regionala stads kärnan Kungens Kurva/Skärholmen

Botkyrka kommun stöder utvecklingen av Kungens Kurva/Skärholmen som en regional stads kärna i Botkyrkas absoluta närhet. Planeringen med fler bostäder och ökad befolkning längs tunnelbanestationerna i Botkyrka stärker underlaget för utveckling av stads kärnan. Omvänt medför ett större utbud av olika slag i stads kärnan och en ännu starkare lokal arbetsmarknad att bostäderna i Botkyrka blir attraktivare.

Tvärförbindelse Södertörn

Botkyrka kommun stöder utvecklingen av tvärförbindelser mellan de två regionala stads kärnorna Kungens Kurva/Skärholmen och Flemingsberg. Tvärförbindelsen avser både vägförbindelse (tidigare Södertörnsleden) och spårförbindelse (Spårväg Syd).

Uttran – vid gränsen till Salems kommun

Området mellan de gamla sjukhusen Söderby i Salem och Uttran i Botkyrka innehåller både bostäder och ett täkt- och masshanteringsområde. På vår sida av gränsen planerar vi för cirka 250–300 bostäder. Väg-, gång- och cykelförbindelserna mellan Salem och Tumba behöver förbättras.

Skjutbana och motorsport

Skjutbanan och motorsportverksamheten i Tullinge/Riksten, är befintliga verksamheter som genom buller gör ”intrång” i friluftsliv/naturreservat över kommungränsen in i Huddinge kommun. Vi utgår från att verksamheterna blir kvar och att olika bullerdämpande åtgärder minskar störningarna också framöver.

Avloppsreningsverket Himmerfjärdsverket (anläggning av regionalt intresse)

Himmerfjärdsverket i södra Botkyrka drivs av Sydvästra Storstockholms va-verksaktiebolag (SYVAB). Botkyrka kommun är delägare i bolaget tillsammans med Huddinge, Salem, Stockholm, Södertälje och Nykvarn. Botkyrka kommun förändrar inte situationen för reningsverket.

Norsborgs vattenverk (anläggning av regionalt intresse)

Vattenverket i Norsborg förser hela södra Stockholmsregionen med dricksvatten. Östra Mälarens vattenskyddsområde för ytvattentäkter ska bevara en god kvalitet på vattnet. Det omfattar delar av kommunerna Botkyrka, Ekerö, Huddinge, Järfälla, Salem, Stockholm och Upplands-Bro. Norsborgs vattenverk ligger inom skyddsområdet. Botkyrka kommun respekterar vattenskyddsområdet och vattenverkets skyddsavstånd och ser det som förenligt med vår ambition att förbättra kontakterna mellan stadsbygd och landsbygd. Verket kan komma att klassas som riksintresse för vattenförsörjning. Se mer om detta under riksintressen.

Fittja värmeverk (anläggning av regionalt intresse)

Stora delar av Botkyrkas bebyggelse är försörjt med fjärrvärme i ett sammanbyggt system för sydvästra regiondelen. Den värme som levereras kommer till största delen från Igelstaverket i Södertälje där biobränslen är helt dominerande som energikälla. Högdalenverket levererar in en mindre

Mellankommunala intressen. Kartan visar de mellankommunala intressen som Botkyrka vill peka på och regionala anläggningar som finns inom kommunen. Elledningarna som är redovisade har minst 70 kV spänning.

del. Fittja värmeverk används vid toppar i förbrukningen och som reserv för både Botkyrka och grannkommunerna. Botkyrka kommun vill utveckla fjärrvärmeförsörjningen. Vi vill kunna kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet. På längre sikt räknar vi med att behovet av fjärrvärme minskar till följd av dels teknikutveckling och dels minskad efterfrågan efter miljonprogrammets upprustning. Med tanke på att värmeverket ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde bör inga betydande nyinvesteringar för fjärrvärmeproduktion göras här. I sitt yttrande över översiktsplanen anger Länsstyrelsen att de ser Fittja värmeverk som viktig för fjärrvärmeförsörjningen i den sydvästra regiondelen. Länsstyrelsen påpekar att om bostäder byggs i närområdet så måste hänsyn tas till nödvändiga skyddsavstånd.

Kraftledningsnätet (70 kV)

Genom Botkyrka finns kraftledningar som också försörjer grannkommunerna. Kommunens planering går att förena med behovet av kraftförsörjning genom 70 kV-nätet.

Grundvattentillgångar

I Botkyrka finns det två grundvattenverk, Tullinge vattenverk och Segersjö reservvattenverk, med tillhörande vattenskyddsområden. Tullinge vattenverk är utpekat som Stockholmsregionens viktigaste grundvattenverk och vid kris ska det kunna försörja Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge med vatten. En växande befolkning och ett varmare framtida klimat utmanar dricksvattenförsörjningen. Botkyrka kommun respekterar därför befintliga vattenskyddsområden och vill säkerställa ytterligare två grundvattentillgångar – i nordvästra delen av kommunen och vid Pålalmalm. Se karta över vattenskyddsområden och, både i Botkyrka och de som delas med grannkommunerna, samt Botkyrkas förslag på grundvattenskydd på sidan 39.

Grustäkter och masshantering

Grustillgång är ett regionalt intresse som Botkyrka kommun tillgodosett. När en grustäkt tillåts i en grusås med betydande grundvattenförekomst, minskar eller förstörs möjligheterna att använda grundvattnet som dricksvattenresurs. Botkyrka kommun vill av flera skäl minimera grustäkter och annan masshantering i kommunen. Med målet att avveckla samtliga andra grustäkter och platser för storskalig masshantering inom kommunen, vill vi koncentrera den typen av verksamhet till Pålalmalm och Riksten söder om Tullinge och Hanvedenmossen.

Den regionala grönstrukturen

I Stockholms regionala planering kallar man de större väl sammanhängande naturområdena som ligger kvar mellan tätortsområdena för Stockholms-regionens gröna kilar. Botkyrka berörs av två av dessa: Bornsjökilen i norr och Hanvedenkilen i sydost. Botkyrka kommun vill förvalta och utveckla de gröna kilarnas funktioner. Hågelby gård ligger inom Bornsjökilen. Där vill kommunen skapa förutsättningar att utveckla ett populärt besöksmål för Botkyrka lokalt och för Stockholmsregionen och Sverige. I den gröna kilen runt omkring Hågelby gård är avsikten att satsningen ska värna och utveckla kultur- och naturvärden samt förbättra möjligheten till rekreation och friluftsliv. Kommunen vill också stärka de gröna sambanden mellan olika sammanhängande naturområden. Se karta över gröna kilar och gröna samband på sidan 83.

Helt eller delvis inom kommunen finns naturreservaten Bornsjön, Brinkbäcken, Ekholmen, Ensta ö, Hörningsnäs, Lida, Norrga, Pålalmalm, Stora Träsket, Vinterskogen, Åvinge och Östra Bröta. Kommunen respekterar reservaten och vill främja att dessa utnyttjas både av Botkyrkabor och av andra.

Flottsbro

Inriktningen för området är att upprätthålla de starka gröna värdena i den här delen av Bornsjökilen. Samtidigt har både Botkyrka och Huddinge intressen av att stärka kontakterna mellan Alby i väster och Tullinge och Glömsta i öster. Vi vill samplanera området med Huddinge, på ett sätt som är förenligt med det regionala grönintresset.

Farligt gods

Huvuddelen av transporter av farligt gods i Botkyrka sker på E4/E20. Övriga primära och sekundära transportleder för farligt gods är enligt länsstyrelsens rekommendationer:

- vägar: väg 225, väg 259, Dalvägen (226), Hågelbyleden (258) och Sankt Botvids väg
- järnväg: Grödingebanan och Västra stambanan
- fartyg/båttransport: farled i Mälaren och i Östersjön in mot Södertälje

Botkyrka avser att respektera skyddsavstånden till transportleder för farligt gods. Kommunen anser dock att Dalvägen/Hågelbyleden på sikt ska övergå till sekundär transportled för farligt gods. Istället bör väg 225 mot Södertälje respektive tvärförbindelse Södertörn, när den är byggd, vara primära transportleder.

Väg 225

Väg 225 mellan Södertälje och Nynäshamn. Kommunen vill inte stimulera ökade genomfartstransporter på väg 225, utan ser bara behov av förbättringar anpassade till utvecklingen av landsbygden i Botkyrka och Nynäshamn.

Väg 226

Väg 226 är på hela sin sträcka av stor betydelse för Botkyrka, Salem, Huddinge och Stockholm. Vägen har kapacitetsbrister och låg standard och riskerar därmed att bli en avgörande begränsning för kommunernas utveckling.

Utför i pulkabacken vid Lida.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) finns för utomhusluft, vatten samt omgivningsbuller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Miljökvalitetsnormerna är föreskrifter i miljöbalken och handlar om en viss miljö kvalitet som ska uppnås eller behållas. För Botkyrka är det obligatoriskt att behandla miljö kvalitetsnormer för utomhusluft och vatten i översiktsplanen.

Utomhusluft

I Botkyrka kommun, liksom i länet, är det främst miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kvävedioxid som är svåra att klara. I Botkyrka överskrids miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet i utomhusluft för PM10 och kvävedioxid utmed E4/E20. Under vissa år överskrids också miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid längs med Hågelbyleden i Alby. Det är trafiken som leder till överskridandet. Kommunens möjlighet att minska trafiken för att klara miljö kvalitetsnormerna längs dessa vägar är starkt begränsad, eftersom de tillhör det statliga vägnätet. I översiktsplanen föreslår vi att Hågelbyledens sträckning ändras till att gå väster om Eriksbergs industriområde. Detta skulle minska de olägenheter som idag finns i Alby.

Förslaget till översiktsplan bygger på att förtäta befintlig stadsbygd kring kollektivtrafiknära lägen samt att bygga så pass tätt att ett kollektivtrafikunderlag skapas även i nya lägen. Det skapar möjlighet till ett boende som inte förutsätter bilinnehav, vilket är gynnsamt ur luftförorenings synpunkt. Samtidigt kan en förtätning av bebyggelsen leda till att gaturum sluts och i och med det, försämra luftkvalitén. Rekommendationer och strategier för hur miljö kvalitetsnormerna för luft ska klaras behöver tas fram i efterföljande planering, särskilt för den stadsbygd som vi avser utveckla nära E4/E20. Spridningsberäkningar för luftföroreningarna kvävedioxid och partiklar (PM10), hittar du på kartorna på sidorna 128-129.

Vatten

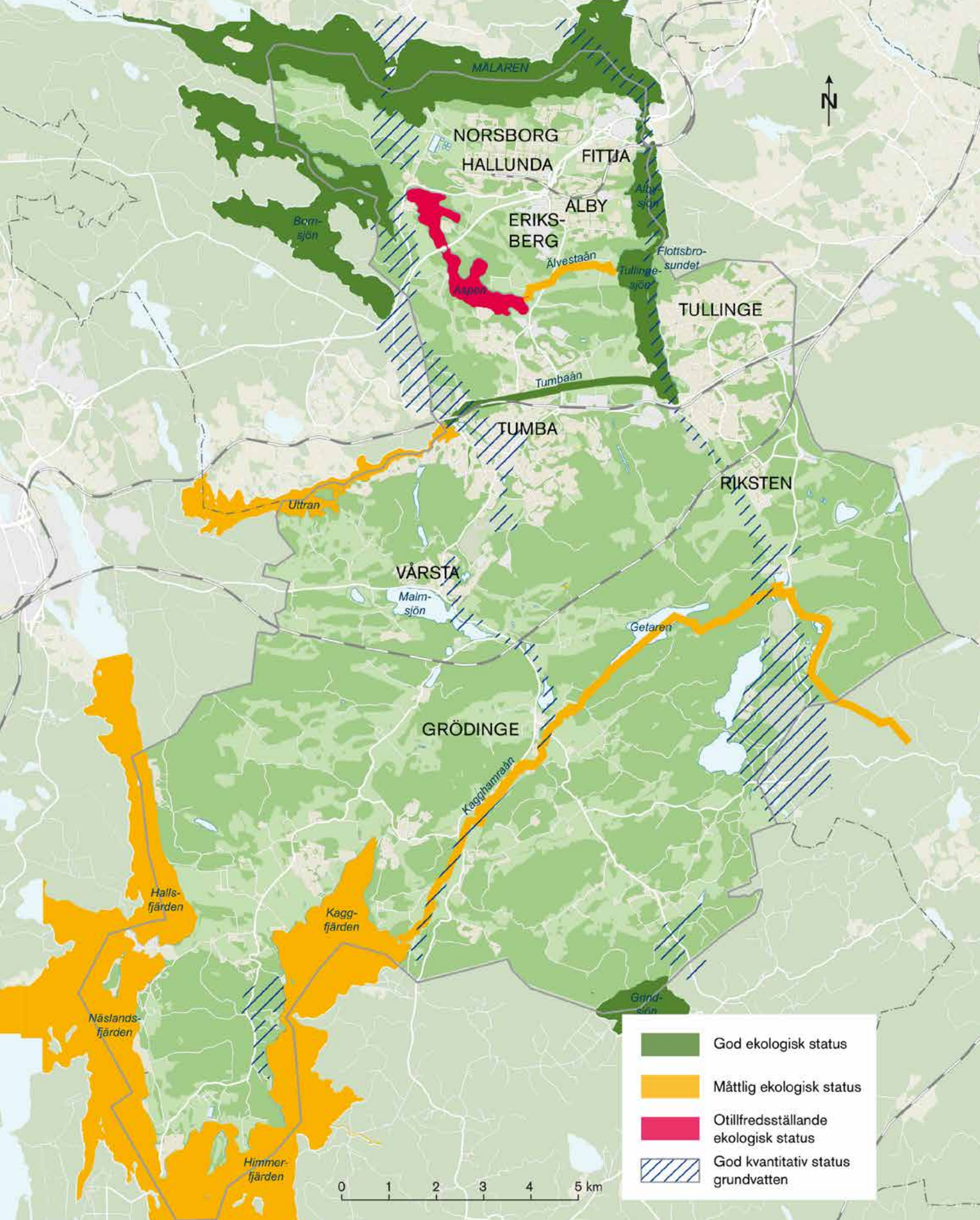
Kommunen har ett uttalat ansvar för att aktivt arbeta för att uppnå normerna för vattenkvalitet, men saknar ibland möjlighet att ensam förbättra statusen i ett vatten. Alla så kallade vattenförekomster ska till 2015 uppnå god kemisk och kvantitativ status (grundvatten) eller god ekologisk status (ytvatten). I de fall där det, av olika skäl, inte är möjligt kan tiden förskjutas.

Vattenmyndigheten har fastställt miljö kvalitetsnormer för 25 vattenförekomster i Botkyrka kommun. En statusklassning av kommunens femton ytvattenförekomster (2009), visade att hälften av dessa inte uppnådde god ekologisk status. Detta ska vara uppnått 2021. Samtliga grundvattenförekomster hade däremot god kemisk och kvantitativ status vid klassningen 2009. Se karta över ekologisk och kvantitativ status på ytvattenförekomster på nästa sida.

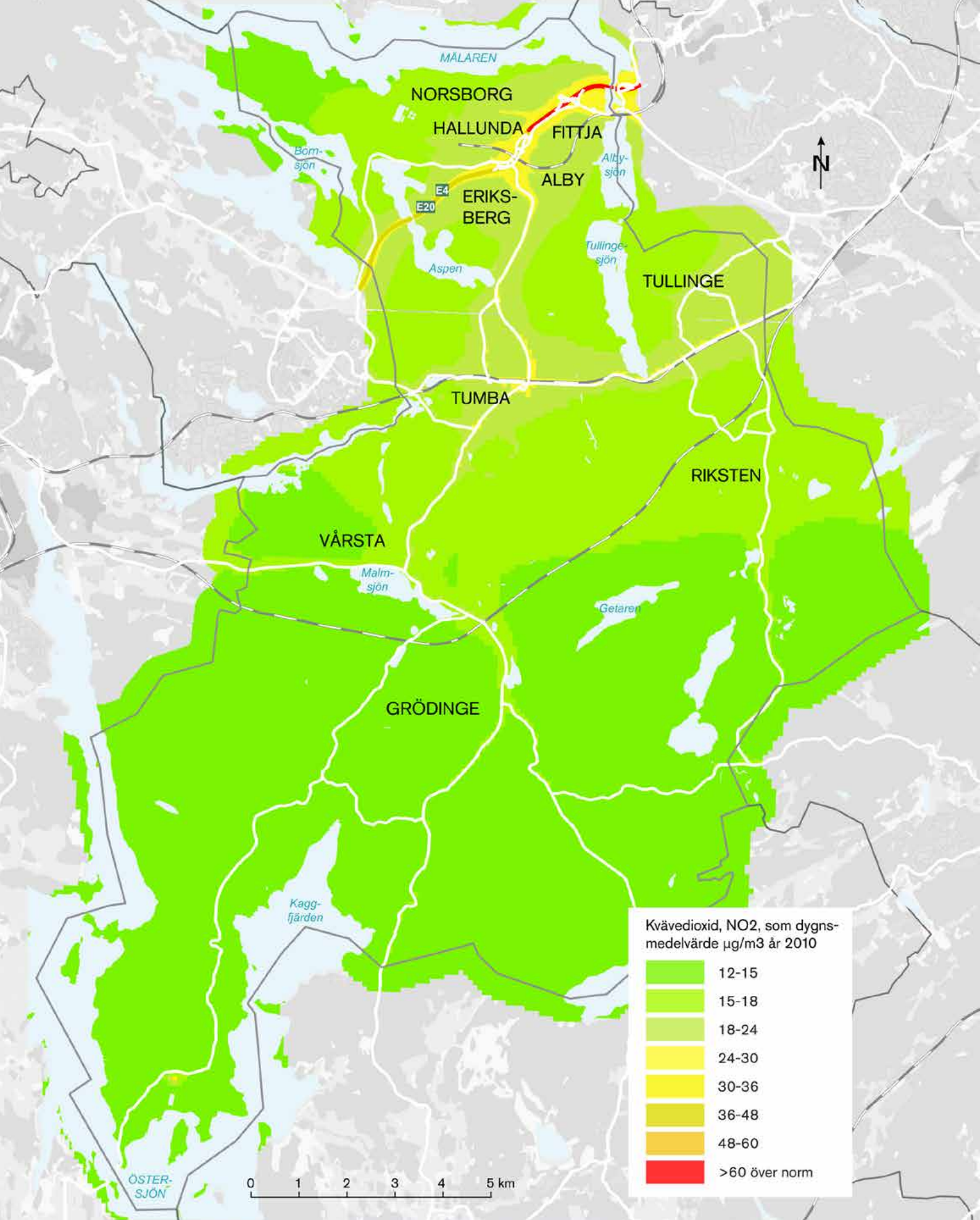
Notera att en ny klassning inte har gjorts sedan upptäckten av förhöjda halter av PFOS i vattnet från Tullinge vattenverk 2011. Utsläppet kom från Tullinge flygfält. Ämnet hade spridit sig via en ”smal korridor” från Riksten via Norrgaån ända ner till Kagghamraåns utlopp i Kaggfjärden. Åtgärder har vidtagits, bland annat ska Tullinge vattenverk få en reningsanläggning.

Vi vill att byggandet på landsbygden framöver ska koncentreras i stråk där det är möjligt att bygga ut det kommunala vatten- och avloppsnätet. Avsikten är att detta ska ske till områdena Kagghamra, Sibble, Eldtomta, Byrsta och Tegelvreten som redan har stor andel permanentboende. Ju fler som ansluter sig till det kommunala vatten- och avloppsnätet, desto bättre kommer förhållandena att bli i närliggande vattendrag och i kustvattnet.

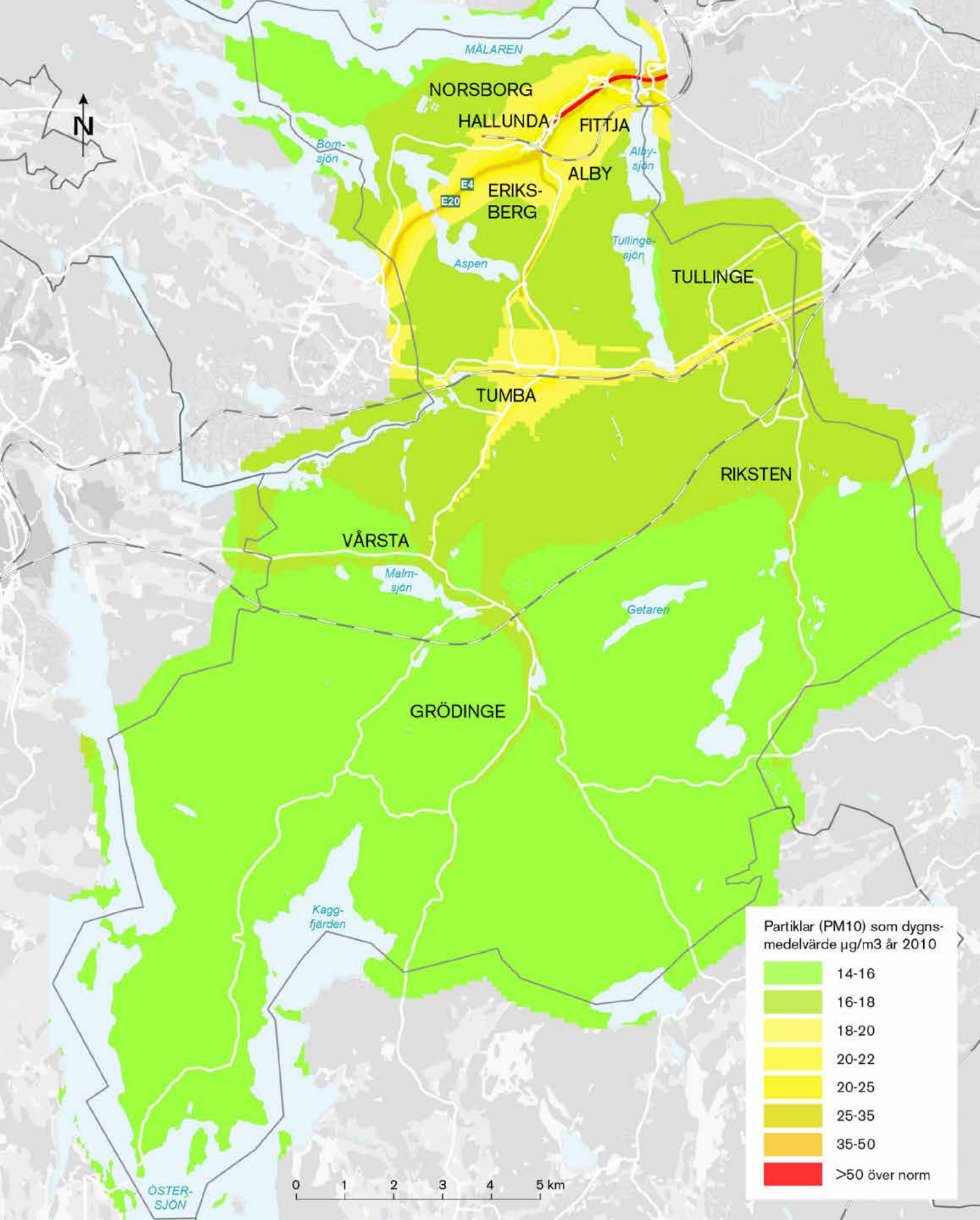
Tätbebyggda områden bidrar till förorenat dagvattnet. Översiktsplanens intention är ändå att bygga tätt då det bidrar till ett hållbart samhälle på andra sätt. För att minska föroreningar från dagvatten i sjöar och vattendrag har kommunen tagit fram en dagvattenstrategi. En av utgångspunkterna är att genom tekniska åtgärder minska dagvattenbelastningen på sjöar och vattendrag. Ett led i strategins förverkligande är det pågående projektet Dagvatten Norra Botkyrka, som innebär att dammar och våtmarker ska anläggas i Fittja äng och vid Alby strand, se sidan 42.

Status på vattenförekomster. Statusklassningen av vattenförekomster, som Vattenmyndigheten gör, utgår från biologiska (bara ekologisk status), kemiska och fysiska parametrar. Klassningen gjordes 2009 och i den ingår sjöar, vattendrag, kust- och övergångsvatten samt grundvattenförekomster över en viss storlek.

Spridningsberäkning av luftföroeningar – kvävedioxid. Spridningsberäkningen av kvävedioxid gjordes av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund 2010. Miljökvalitetsnormen överskrids om kvävedioxidhalten är över 60 µg/m³ i mer än 7 dygn/år.

Spridningsberäkning av luftföroeningar – partiklar PM10. Spridningsberäkningen av partiklar gjordes av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund 2010. Miljökvalitetsnormen överskrids om partikelhalten är över $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i mer än 35 dygn/år.

Riksintressen enligt miljöbalken (MB)

Riksintresse för järnväg MB 3 kap. 8 §

Grödingebanan

Sträckan Flemingsberg–Järna är dubbelspårig. Sträckan trafikeras av godståg och fjärrtåg. För sträckan Stockholm–Järna studeras kapacitetshöjande åtgärder. Kommunen vill se en utbyggnad av höghastighetståg genom Sverige. Vid en utbyggnad ser kommunen en dragning parallellt med befintliga spår genom Grödinge som en lämplig lösning.

Västra stambanan

Sträckan Flemingsberg–Södertälje är dubbelspårig och trafikeras främst av pendeltåg, men även vissa godståg. För sträckan Stockholm–Järna studeras kapacitetshöjande åtgärder, där ökad godstrafik genom Tumba och Tullinge är en av flera alternativa utvecklingar. Kommunen vill se mer transporter av gods på järnväg, men förutsätter att Grödingebanan utnyttjas för detta.

Riksintresse för väg MB 3 kap. 8 §

E4/E20 är som en del av Europavägnätet ett riksintresse. På sträckan väster om Botkyrka kyrka håller kommunens planering öppet för breddning eller andra förändringar av motorvägen, men vi vill minska barriäreffekten för de gröna sambanden i Bornsjökilen. Öster om Botkyrka kyrka, inom stadsbygden, vill vi kunna minska luftföroreningar och barriäreffekter genom att bygga fler passager såsom sociodukter och ekodukter. Ytor intill motorvägsstråket vill vi nyttja för verksamheter som kan fungera bullerdämpande på bakomliggande bostadsområden.

Botkyrkaleden är en del av Södertörnsleden (väg 259) sedan 1980-talet. Väg 259 utgör förbindelse mellan regionala centra, vilket innebär att den är av särskild regional betydelse. Kommunen tar hänsyn till riksintresset i sin planering.

Riksintresse för rörligt friluftsliv MB 4 kap. 2 §

I Botkyrka, Haninge och Huddinge kommuner ligger området Ågesta–Lida–Riksten. Länsstyrelsens värdeomdöme: ”Området är tack vare sitt lokalklimat, sin varierade natur och sina anordningar för friluftslivet ett utomordentligt värdefullt friluftsområde. Områdets geografiska belägenhet och de goda möjligheterna att nå området med allmänna kommunikationer gör att det är mycket välbesökt. Området måste bedömas ha stora potentiella möjligheter vad gäller att ytterligare utveckla friluftslivet.” Naturvårdsverket ser över riksintresset för rörligt friluftsliv under 2012-2014. Förslaget innebär att dagens riksintresse ändras något men även att Botkyrka kan få ett helt nytt riksintresseområde för det rörliga friluftslivet. Se Länsstyrelsens förslag till Naturvårdsverket på kartan på nästa sida. Kommunen vill aktivt arbeta för att utveckla de gröna och rekreativa värdena i riksintresseområdena för rörligt friluftsliv.

Riksintresse för kulturmiljövård MB 3 kap. 6 §

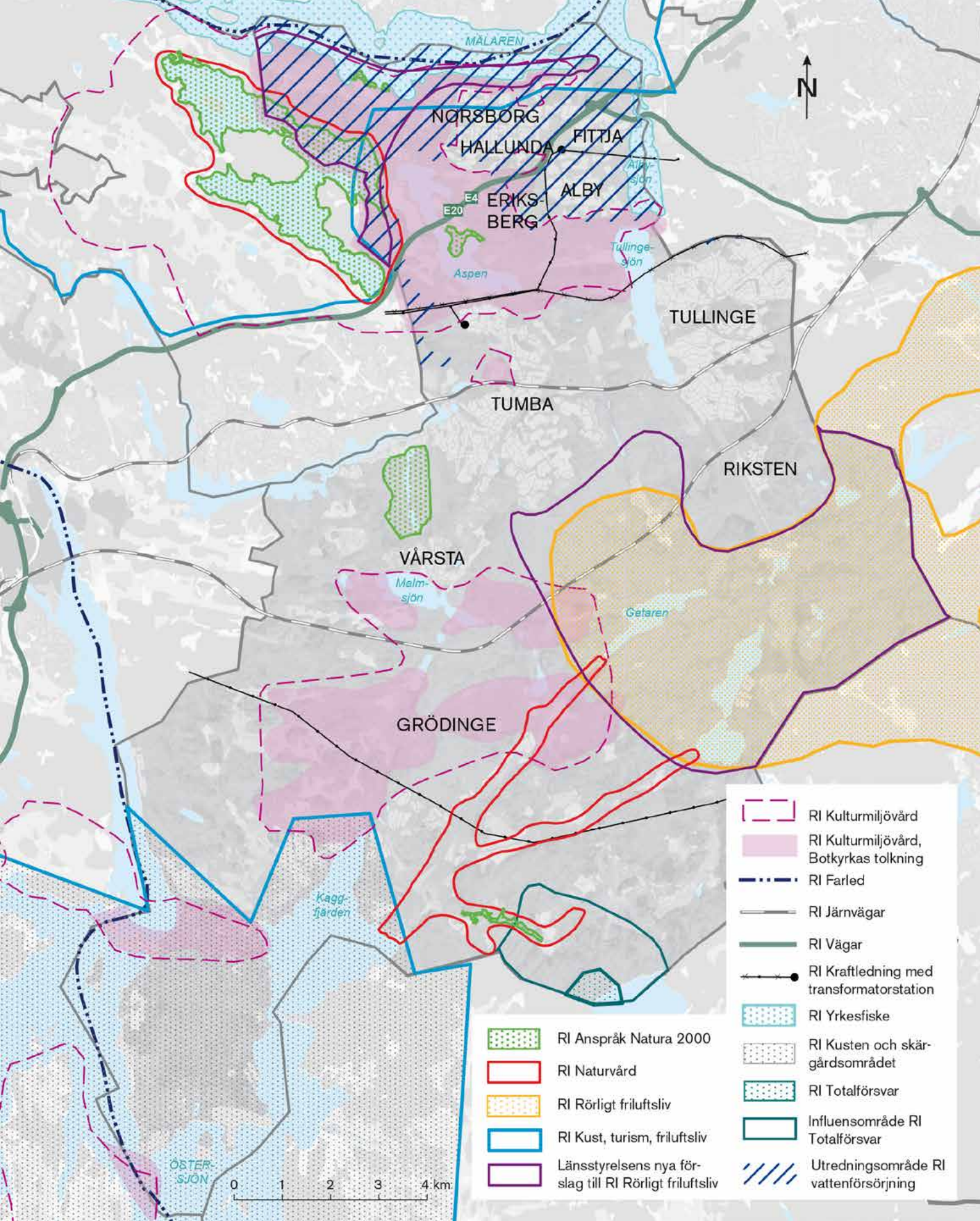
Botkyrka berörs av fem områden: Mörkö (delvis, södra spetsen på Näslandet), Brandalssund (delvis, området kring Näs by), Grödinge centralbygd (tre del-områden), Tumba pappersbruk och Bornsjön (delvis).

Värdebeskrivningar

Bornsjön [AB16] (delen i Tumba och Botkyrka sn:r)

Motivering: ”Herrgårdslandskap utmed Mälaren och runt Bornsjön och sjön Aspen, som präglas av ett sedan bronsåldern utvecklat jordbruk, kommunikationerna på vatten och till lands, den tidiga medeltidens sockenindelning och de stora herrgårdsanläggningarna. (Fornlämningsmiljö, Kommunikationsmiljö). Uttryck för riksintresset: Stenåldersboplatser och bronsåldersmiljöer, främst det delvis undersökta boplatsskomplexet vid Hallunda med husgrundsterrasser, skärvtenshögar och gravar. Fornborgar och stora gravfält från järnåldern, bla ett gravfält med stora högar vid Norsborg, vilket kan kopplas till de övergivna enheterna Borg och Herrhamra. Botkyrka kyrka med äldsta delar från 1100-talet, samt tillhörande boställen och andra byggnader. Gamla

Riksintressen. Nationella riksintressen inom kommunen. I riksintresset för kulturmiljö "Grödinge centralbygd" visar vi också vad vi betraktar som riksintressets värdekärnor.

vägsystem samt bryggor och hamnplatser som speglar kommunikationerna på vattnet. Det av storgodsdriften ända sedan förhistorisk tid präglade landskapet med en rad herrgårdsanläggningar, parker, alléer etc, bl.a. Norsborgs herrgård och Sturehov med tidiga industriella verksamheter. Äldre lantlig bebyggelse. (Miljön berör även Salem och Södertälje kommuner). I området ingår även: Industrimiljön vid Norsborgs vattenverk från sekelskiftet 1900.” Kommunen tar hänsyn till riksintresset i sin planering.

Brandalsund [AB7] (delen i Grödinge sn)

Motivering: ”Farledsmiljö där det försvarsstrategiska läget vid inloppet till nuvarande Södertälje och mellanrum mellan Mälaren speglas av fornborgar, en medeltida borganläggning och Brandalsunds säteri med vidsträckta ägor. (Forntida farledsmiljö). Uttryck för riksintresset: En fornborg på farledens östra sida (ytterligare två finns på västra sidan). (Miljön berör även Södertälje kommun). I området ingår även: Näs by med tät bebyggelse av 1700-talskaraktär med bevarad bygata och omgivande odlingslandskap. Sportstugeområdet Getryggen från mellankrigstiden med ett hundratal små självbyggda stugor.” Kommunen tar hänsyn till riksintresset i sin planering.

Grödinge [AB14] (Grödinge sn)

Motivering: ”Centralbygd med förhistorisk bruks- och bosättningskontinuitet, smala uppodlade sprickdalar, präglade av mindre herrgårdar, och med stor fornlämningsrikedom i de dominerande landskapspartierna. (Fornlämningsmiljö, Herrgårdsmiljö, Bymiljö, Kyrkomiljö, Vägmiljö). Uttryck för riksintresset: Stenåldersboplatser från främst yngre stenåldern. Lämningar från bronsåldern. Omfattande järnålderslämningar i form av talrika varierade gravfält och flera fornborgar. Grödinge 1100-talskyrka. Flera avhysta bytomter. En rad mindre herrgårdsanläggningar, vilka huvudsakligen representerar 1700- och 1800-talen. Iselsta ålderdomligt sammanhållna klungby, handelsamhället Rosenhill och Norrga kvarnmiljö. Äldre vägsträckningar och öppna odlingsmarker.” I Grödinge ser kommunen värdekärnorna i kulturmiljöerna som de mest intressanta att bevara. Vid förändrad markanvändning utanför värdekärnorna kan riksintressets värden påverkas och måste därför beaktas i varje enskilt fall.

Mörkö [AB3] (delen i Grödinge sn)

Motivering: ”Farledsmiljö och mellanbygd utmed vattenleden från Östersjön via Södertälje till Mälaren, som präglas av det försvarsstrategiskt viktiga läget. Dominerande storgods av delvis medeltida ursprung samt partier med ett småbrutet odlingslandskap. (Fästnings- och skansmiljö). Uttryck för riksintresset: Skansanläggning från 1600-talets början på Näslandet vid Skansundet. (Miljön berör huvudsakligen Södertälje kommun).” Kommunen tar hänsyn till riksintresset i sin planering.

Tumba pappersbruk [AB15] (Tumba sn)

Motivering: ”Industrimiljö och bruksmiljö som speglar tillverkningen av kvalitetspapper för i första hand landets sedeltillverkning alltsedan 1700-talet. Uttryck för riksintresset: Homogen miljö av brukskaraktär. Förvaltningsbyggnad från 1700-talet och under årens lopp tillkomna verkstäder, administrationsbyggnader och arbetarbostäder. Allé planterad på 1840-talet och områdets delvis parkartade utformning.” I området vid Lilltumba vill kommunen att nya bostäder ska kunna tillkomma, men efterföljande planering får pröva hur detta kan klaras mot det överordnade riksintresset. Tumba pappersbruk är också byggnadsminne med ett skyddsområde som sträcker sig upp mot Lilltumba.

Riksintresse för naturvård MB 3 kap. 6 §

Kagghamraån

Värdeomdöme: ”Kagghamraområdet i allmänhet och Tegelvreten i synnerhet utgör ett av de viktigaste geologiska objekten i länet. Tegelvreten är det bästa exemplet på aktiv bäckravinbildning inom regionen. Genom att skära sig ned i de tjocka sedimentavlagringarna har Kagghamraån skapat ett meandersystem som saknar motsvarighet i Stockholms län. Landskapet längs ån med biflöden är i hög grad varierande och vackert. Området som helhet har en ovanligt rik flora och fauna med förekomst av en mängd rödlistade arter. Längs ån finns flera strömpartier med lämpliga lekbottnar som utgör en ytterst värdefull miljö som reproduktionsområde för en ursprunglig stam av havsöring. Genom att ån dessutom har relativt stor vattenföring anses den som den viktigaste ån för havsöringsreproduktion mellan Dalälven och Emån. I ån finns också nissöga och flodkräfta. Kagghamraån har även i övrigt en mycket rik och representativ bottenfauna med inslag av sällsynta arter. Bl.a. förekommer den rödlistade snäckan *Valvata macrostoma*.”

Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att miljöerna inte påverkas på ett betydande sätt. Vid Rosenhill vill kommunen att verksamheterna ska kunna finnas kvar och i viss utsträckning utvecklas, men efterföljande planering får pröva hur detta kan klaras mot det överordnade riksintresset.

Bornsjön

Värdeomdöme: ”Bornsjön är med sin höga vattenkvalitet ytterst viktig för Stockholms vattenförsörjning (reservvattentäkt). Samtidigt är sjön en värdefull fågelsjö med bl. a. fiskgjuse och storlom. De närmaste omgivningarna är geologiskt, botaniskt och kulturhistoriskt mycket intressanta. Hela tillrinningsområdet är ett enastående exempel på typisk Sörmlandsnatur. Då det relativt stora tillrinningsområdet skyddats från exploatering är området närmast unikt genom sin närhet till storstaden.” Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att miljöerna inte påverkas på ett betydande sätt.

Flygbild över Näs by.

Riksintressen Natura 2000 MB 4 kap. 8 §

Nätverket med Natura 2000-områden har kommit till för att värna om vissa naturtyper och arter samt deras livsmiljöer. Man har kommit överens om att dessa är av gemensamt intresse för EU:s medlemsländer. Natura 2000 områden i Botkyrka ligger inom naturreservat och har därmed dubbelt skydd. I Botkyrka finns sex områden: Sturehov (två stycken), Bornsjön, Ekholmen, Brosjön, och Brinkbäcken. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att miljöerna inte påverkas på ett betydande sätt.

Riksintresse för totalförsvaret MB 3 kap. 9 §

Runt Grindsjön på gränsen mellan Nynäshamn och Botkyrka har försvaret pekat ut ett riksintresseområde enligt 3 kap 9 § MB. Alla plan- och bygglovs-ärenden inom influensområdet för Grindsjöns skjutfält ska remitteras till Försvarsmakten. Länsstyrelsen har (2014) ännu inte beslutat om något förordnande enligt 11 kap. 12 § PBL. Vissa tekniska anläggningar är utpekade som riksintresse för totalförsvaret. Dessa kan inte redovisas på kartor i översiktsplanen. Det rör till exempel radar- och radiolänksystem. Inom Botkyrka kommun kan höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk och även höga byggnader riskera att störa riksintresset. Allmänt gäller att hela landet är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 45 meter inom tätort. Försvarsmakten redovisar också i sitt underlag ett påverkansområde för buller, säkerhet eller annan aspekt, där alla plan- och lovärenden ska remitteras till dem. Detta underlag finns tillgängligt för kommunens handläggare. Kommunen kontaktar försvarsmakten i tidiga skeden.

Riksintresse för yrkesfiske inlandsvatten MB 3 kap. 5 §

Mälaren berörs av detta riksintresse. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt.

Riksintresse för yrkesfiske havsområdet MB 3 kap. 5 §

Delar av Östersjön inom Botkyrka berörs av detta riksintresse. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt.

Riksintresse för farleder MB 3 kap. 8 §

Riksintresse för farleder på vatten in till Södertälje och mellan Södertälje och Stockholm. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt.

Riksintresse för turism och friluftsliv MB 4 kap. 2 §

Mälaren med öar och strandområden och kommunens Östersjökust berörs av detta riksintresse. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt. Vi har dessutom ambitionen att stärka tillgängligheten och kontakterna mellan stadsbygd och landsbygd.

Riksintresse för kusten och skärgårdsområdet MB 4 kap. 4 §

Södra Grödinge ingår i ett riksintesseområde för kusten och skärgårdsområdet. Vi föreslår inga förändringar för bebyggelse utan vill behålla Näslandet som fritidshusområde. Sibble, Kagghamra, Eldtomta, Byrsta och Tegelvreten som redan har permanent bebyggelse kommer att få vatten- och avlopp.

Riksintresse för energiförsörjning MB 3 kap. 8 §

Stamnätet för kraftförsörjning, det vill säga 220 kV och högre, är av riksintresse för energiförsörjning enligt 3 kap. 8 § MB, både befintliga och planerade. Kommunen vill att kraftledningarna som går genom stadsbygden i Botkyrka blir borttagna, flyttade eller grävs ner, särskilt ledningarna över Tullinge villastad, norr om Alby samt väster om Alby längs Hågelbyleden.

Riksintresse vattenförsörjning

Ett nytt förslag till riksintresse som utreds 2013-2014 avser vattenförsörjning. Det finns två utredningsområden för riksintresset vattenförsörjning i Botkyrka, Norsborgsverket och Bornsjön (finns med på kartan över riksintressen på sidan 131). Enligt det förslag som varit på remiss berör riksintesseområdena stadsdelar som vi avser att förtäta och utveckla. I dessa områden är vår avsikt att arbeta aktivt med rening av dagvattnen enligt vår dagvattenstrategi.

UNDERLAG

I URVAL

BOTKYRKA KOMMUN (2003).
AHLQVIST OCH ALMQVIST ARKITEKTER.
Program för Riksten.

BOTKYRKA KOMMUN (2007).
Botkyrka kommuns handbok i dialog.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).
Botkyrkas gröna värden: Naturvårdsprogram
för Botkyrka kommun.

BOTKYRKA KOMMUN (2009).
Botkyrkas riktlinjer för boendeplanering.

BOTKYRKA KOMMUN (2008).
Botkyrkas strategi för demokrati och delaktighet.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).
Cykelplan för Botkyrka kommun.

BOTKYRKA KOMMUN (2012).
Dagvattenstrategi för Botkyrka kommun.

BOTKYRKA KOMMUN (2005).
Detaljplaneprogram centrala Tullinge.

BOTKYRKA KOMMUN (2007).
Energiplan för Botkyrka kommun.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).
Folkhälsopolicy.

BOTKYRKA KOMMUN (2014).
Framtid Alby - stadsmiljö i utveckling.

BOTKYRKA KOMMUN (2012).
Framtid Fittja, Detaljplaneprogram för
stadsutveckling.

BOTKYRKA KOMMUN (2009).
Framtid för Alby – ett långsiktigt program
för hållbar utveckling.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).
Framtid för Tullinge - ett långsiktigt program
för hållbar utveckling.

BOTKYRKA KOMMUN (2005).
Inriktningsprogram för
Friluftsområdet Lida – Riksten.

BOTKYRKA KOMMUN (2012).
Gestaltningssprogram för Rikstens
Friluftstad: Riktlinjer för utformning av
mark och bebyggelse i Rikstens friluftstad.

BOTKYRKA KOMMUN (2007).
Handelspolicy för Botkyrka kommun.

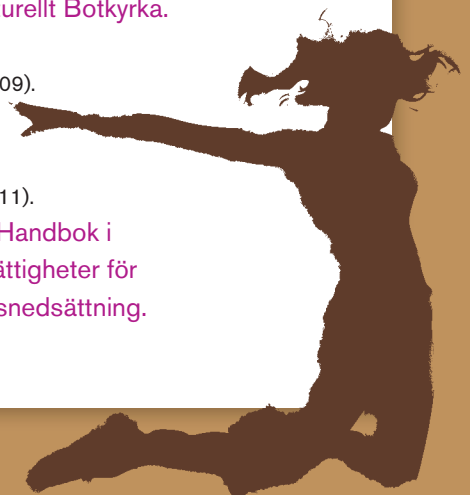
BOTKYRKA KOMMUN (2009).
Klimatstrategi för Botkyrka.

BOTKYRKA KOMMUN (2011).
Program för områdena Hågelby,
Eriksberg och Lindhov.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).
Strategi för ett interkulturellt Botkyrka.

BOTKYRKA KOMMUN (2009).
Ett jämställt Botkyrka.

BOTKYRKA KOMMUN (2011).
Tänk nytt, rätt och lätt. Handbok i
FN-konventionen om rättigheter för
personer med funktionsnedsättning.

BOTKYRKA KOMMUN (2012).

Utveckling Fittja. Ett långsiktigt program för hållbar utveckling.

BOTKYRKA KOMMUN (2010).

WSP

Översiktlig miljökonsekvensbeskrivning för program för områdena Hågelby, Eriksberg och Lindhov, Botkyrka kommun.

BOTKYRKA KOMMUN (2002).

Översiktsplan 2002.

BOTKYRKA KOMMUN, HUDDINGE KOMMUN (2009).

Fördjupning av översiktsplaner Flemingsberg: Samrådshandling.

IVL SVENSKA MILJÖINSTITUTET (2010).

Översiktlig klimat- och sårbarhetsanalys Botkyrka för Botkyrka kommun.

LANDSKAPSLAGET, LANDSKAPSARKITEKTER LAR (2003).

Miljökonsekvensbeskrivning: Program för Riksten.

MEDBORGARANALYSEN (2011).

Samtal om framtiden.

MÖRKFORSS, GUNNEL OCH ULLÉN, INGA (1988).

Botkyrka Kulturmiljöinventering Del I och II av kulturminnesvårdsprogram.

REGIONPLANEKONTORET (2010).

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFSS 2010.

SCANDIACONSULT (2002).

Sträckningsstudie Spårväg Botkyrka, Riksten – Tumba – Norra Botkyrka.

SCANDIACONSULT (2002).

Sträckningsstudie Spårväg SYD, Flemingsberg station – Tullinge - Riksten.

SWECO ENERGUIDE AB SUSTAINERGY (2012).

Rapport- Kartläggning av förnyelsebara energiresurser i Botkyrka kommun.

FOTO: JOHANNES LILJESON

PLATSREGISTER

Alby..... 12, 19, 38, 42f, 48, 61–63, 66, 83, 85f, 90–92, **94–99**, 118
Alby centrum..... 30, 40, 43, 56, 78, 85, 92
Albysjön..... 41, 68
Albyvägen..... 42, 98
Alfred Nobels allé..... 8, 92, 102
Arlanda..... 63
Arninge..... 17
Aspen..... 68, 120
Barkarby..... 17
Blickaberget..... 102
Borg..... 122
Bornsjön..... 116, 118, 120, 124
Botkyrka kyrka..... 15, 32, 120, 122
Botkyrkaparken..... 113
Botkyrkas handelsplats..... 43
Brandalssund..... 120
Brantbrink..... 8, 92, 103
Brinkbäcken..... 118, 124
Byrsta..... 8, 92, 111, 112
Citybanan..... 58, 63
Dalvägen..... 43f, 62, 83, 92, 107, 119
Dalälven..... 124
E4/E20..... 22, 44, 62f, 76, 86, 92, 94, 96, 98f, 119f
Ekerö..... 116
Ekholmen..... 118, 124
Eldtomta..... 8, 36, 92, 110–112
Emån..... 124
Ensta ö..... 118
Eriksberg... 19, 42f, 56, 62, 91f, **94–99**, 113
Eriksbergs verksamhetsområde... 30, 40, 43, 62, 78, 85, 92, 94
Fittja..... 12, 19, 38, 43, 61–63, 66, 73, 84, 91f, **94–99**
Fittja centrum... 30, 40, 41, 43, 78, 85, 86, 92
Fittja äng..... 38, 41

Flemingsberg... 14, 17–19, 28, 42, 49f, 57, 61–63, 85, 91, 100–103, 116, 120
Flemingsbergsskogen..... 100
Flottsbro..... 41, 57, 100, 118
Förfart Stockholm... 14, 19, 63, 94, 100
Förfart Tullinge..... 19, 61–62, 86, 91, 100, 102–103
Herrhamra..... 122
Huddinge..... 116, 118, 120, 127
Huddinge kommun..... 57, 116, 120
Huddingevägen... 22, 44, 62, 76, 102–103
Hågelby..... 32, 62, 68, 73, 76, 92, 96, 99, 113, 118
Hågelby gård..... 73, 113, 118
Hågelbyleden..... 19, 22, 42, 44, 62, 76, 91, 98, 106, 119
Häggvik..... 17
Hörningsnäs..... 118
Jakobsberg..... 17
Järfälla..... 116

Järna..... 120
Järvafältet..... 90
Kagghamra..... 8, 36, 92, 111f
Kagghamraån..... 124
Kassmyra..... 8, 86, 92, 107
Kista..... 17
KP Arnoldssons väg..... 62, 107

Uppdateras efter kö

Nynäshamn..... 119, 124
Näslandet..... 120, 122
Pålalm..... 23, 26, 34, 37, 86, 118
Pålalmsvägen..... 103
Riksten (Tullinge)..... 49, 62, 68, 86, 92, 103, 113, 116
Riksten (landsbygd)..... 37, 120
Rosenhill..... 86, 122, 124
Salem..... 107, 116, 122
Sandstugan..... 8, 92, 106
Sibble..... 8, 36, 92, 110–112
Sjöterrassen..... 41
Skanssundet..... 122

Skärholmen	5, 14, 17–19, 27f, 46, 53, 63, 85, 91, 94	Tvärförbindelse Södertörn... 63, 100, 119f	
Slagsta	8, 43, 73, 86, 92, 96f, 99	Täby centrum	17
Slagsta strand.....	8, 43, 86, 92, 96	Upplands-Bro	116
Sollentuna	17, 42	Uppsala	19, 63
Spårväg Syd.....	63, 127	Uppsalastråket	34
Stockholm	14f, 19, 28, 58, 63, 94	Uttran.....	36, 92, 106, 116
		Vinterskogen.....	118

Förklaringar

65 = Hänvisning till aktuell sida.

65f = hänvisning till aktuell sida och efterföljande sida.

65ff = hänvisning till aktuell sida och flera efterföljande sidor.

Sidnummer med fet stil är den huvudsakliga hänvisningen.

ommunfullmäktige

Tullinge centrum ...	30, 40, 43, 78, 85f, 92
Tullinge trädgårdsstad	70, 103
Tullingesjön.....	68, 113
Tumba.....	15, 19, 22, 30, 43, 60–63, 76, 92, 104–107, 116, 120
Tumba bruk.....	15, 72, 120, 122
Tumba centrum.....	30, 40, 43, 56, 78, 85, 92, 106f
Tumba köpcenter.....	43, 86, 106
Tumba station.....	15, 104, 106
Tumbavägen	106
Tuna.....	43
Tunarondellen.....	92, 106

FOTO: JOHANNES LILJESON

SAKREGISTER

Förklaringar

65 = Hänvisning till aktuell sida.

65f = hänvisning till aktuell sida och efterföljande sida.

65ff = hänvisning till aktuell sida och flera efterföljande sidor.

Sidnummer med fet stil är den huvudsakliga hänvisningen.

Arbetsmarknad.....	19, 53, 61, 63	Grönstruktur.....	22, 66, 76f , 91, 118	Offentliga rum.....	57, 82, 84
Arbetsplatser.....	42, 63, 85–87	Handel.....	18, 21, 43 , 60, 84–87, 96f, 102, 106f	Park.....	16, 21, 38, 41f, 57, 65f , 70, 80
Arbetsstillfällen... ..	8, 9, 46, 52, 91, 95, 98	Hemkänsla.....	52ff, 72, 80	PBL, plan- och bygglagen.....	14, 16
Arkitektur.....	41, 43, 49, 80, 84	Hållbar utveckling.....	12f, 54	Regionala angelägenheter.....	116f
Barnperspektiv.....	13	Identitet.....	22f, 54f, 65, 70, 72, 84, 106	Regionala stadskärnor.....	14, 17ff , 22, 46, 61, 63, 85, 91
Barriär.....	22, 58, 60, 76f, 82	Idrott.....	21, 38, 41, 51, 56f, 81ff, 103	Residence Botkyrka.....	41, 84
Befolkningsprognos.....	46	Infartsparkering.....	28, 60, 102, 106	Riksintressen.....	120–125
Bostadsbyggande.....	40f, 46f				

Uppdateras efter kommunfullmäktige

Funktionsnedsättning.....	13f, 51, 53, 58, 60, 63, 65	Mellankommunala intressen.....	115, 117	Upplåtelseform.....	50, 82
Företag.....	15, 25, 41f, 49, 78ff, 85, 94, 107	Miljonprogram.....	39ff, 48, 96, 116	Utbyggnadsordning.....	49
Förskola.....	30, 57, 70, 80, 83	Målkonflikt.....	62, 84, 110	Utflykt.....	69
Försvaret.....	124	Mångfald.....	22, 40, 43, 50, 76, 78f, 82	Utställning.....	6
Förtätning.....	38, 42f , 50f, 83, 90ff, 94, 100, 104, 111	Mötesplats... ..	15, 21, 43, 51–57 , 61, 63, 66	Utvecklingsprogram.....	12, 116
Grustäkter.....	34–37 , 41, 100, 106f, 118	Naturvård.....	11, 72, 74 , 124	VA, vatten och avlopp.....	36, 110ff, 41
Gröna kilar.....	64, 76f , 118	Naturvärden.....	42, 64f, 72, 74ff , 118	Vattenskyddsområden.....	23, 34f, 118
Gröna samband.....	21f, 76f , 91, 94, 100, 104, 118, 120	Näringsliv.....	14, 19, 46, 58, 63, 81, 85 , 100, 113	Vattentäkt.....	34, 36, 116, 124
		Odlingslott, odling....	21, 30, 39, 56, 66, 80	Verksamhetsområden.....	86–87
		Offentlig service ...	18, 30, 51, 55, 60, 86	Vindkraft.....	39, 124
				Vision.....	11, 17, 61
				Översvämning.....	23, 26, 30ff

KART- OCH ILLUSTRATIONSREGISTER

Översiktsplanen och kartor
finns också digitalt på webben:
www.botkyrka.se/oversiktsplan

Befolkningsutveckling per kommundel med prognos fram till 2040	53
Bullerutbredning	49
Cykelstråk och cykelvägar	65
Förenade områden, transportleder för farligt gods, risk- och aktsamhetsområden	51
Förenade områden, tåktor och masshantering	41
Gröna kilar och gröna samband	83
Grönområdets sociala funktion	73
Kollektivtrafikhänsyn	33
Korridor för kollektivtrafik	101
Kulturmiljöområden	79
Luftföroreningar – spridningsberäkning kvävedioxid	124
Luftföroreningar – spridningsberäkning partiklar PM 10	125
Markanvändning – Botkyrka 2014	98
Markanvändning – förklaring till kartorna	96-97
Markanvändning – Botkyrka 2040	13, 99
Markanvändning i Grödinge och övrig landsbygd	113
Markanvändning i Norsborg, Hallunda, Fittja, Alby och Eriksberg	101
Markanvändning i Tullinge	109
Markanvändning i Tumba och Vårsta	105
Markstabilitet	37
Mellankommunala intressen	119
Planering på olika nivåer	7
Prioriteringsordning för stora projekt	55
Riksintressen	127
RUFS i Botkyrka version, resurseffektiv bebyggelsestruktur med kollektivtrafik	24
RUFS i Botkyrka version, robust vattenmiljö	27
RUFS i Botkyrka version, sammanhållen och vidgad region/övergripande trafikstruktur	23, 68
RUFS i Botkyrka version, sammanhängande grönstruktur och tvärförbindelser i transportsystemet	26
RUFS i Botkyrka version, tät och upplevelserik stadsmiljö med parker och grönområden	25
RUFS i Botkyrka version, övergripande struktur	22
Skyddad natur	81
Strandskydd	77
Vattenförekomsternas statusklassning	123
Vattenskyddsområden	39
Verksamhetsområden	93
Översvämningsriskområden	35

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Stockholm

Enheten för samhällsplanering
Anna Knight
08-785 41 44

GRANSKNINGSYTTRANDE

1 (3)

Datum
2014-03-10

Beteckning
4012-583-2014

Kommunledningsförvaltningen
Botkyrka kommun
147 85 TUMBA

Botkyrkas översiktsplan, utställningsförslag januari 2014

Botkyrka kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har den 11 november 2013 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget. Av samrådsredogörelsen framgår att den övervägande delen av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrandet, och som Länsstyrelsen har att granska vid utställningen av översiktsplanen, är beaktade.

Länsstyrelsens uppdrag

I granskningsyttrandet ska Länsstyrelsen, enligt 3 kap. 16 § PBL, kontrollera och yttra sig:

- om förslaget inte tillgodoser ett riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- om förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- om frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte har samordnats på lämpligt sätt,
- om bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har inhämtat synpunkter på utställningsförslaget från Försvarsmakten/HK, Svenska Kraftnät AB, Trafikverket Region Stockholm, Vattenfall Eldistribution samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt. Synpunkter från dessa myndigheter som rör de frågor Länsstyrelsen har att bevaka under utställningen redovisats i granskningsyttrandet.

Granskningsyttrandet ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i den antagna planen.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen kan komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser, enligt 11 kap. 10, 11 § § PBL, om de synpunkter som lämnas nedan inte beaktats.

Postadress
Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Hantverkargatan 29

Telefon
08-785 40 00
Fax
08-785 40 01

E-post/webbplats
stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Datum
2014-03-10

Beteckning
4012-583-2014

TRAFIKBULLER / hälsa och säkerhet

Planförslaget anger att avsteg från riksdagens riktvärden för väg- och spårtrafikbuller gäller i områden med stadsbygd i kollektivtrafiknära lägen, samt i områden med stadsbygd där exploateringsgraden kommer att bidra till att ny kollektivtrafik skapas. Planförslaget inkluderar också en karta som visar vilka områden kommunen betraktar som kollektivtrafiknära. Länsstyrelsen anser att redovisningen på kartan i planförslaget omfattar alltför stora områden, och att de redovisade riktlinjerna är för generellt hållna för att kunna ge tillräckligt stöd i efterföljande planering.

Länsstyrelsen menar att riktlinjerna för när avsteg kan vara tillämpligt med fördel bör kopplas till stadsbygdens täthet. Det ger en bra koppling till markanvändningskartan som kategoriserat stadsbygden utifrån tät, medeltät och gles stadsbygd. Länsstyrelsen gör, med utgångspunkt från Boyerkets rapport *Allmänna råd 2008:1 "Buller i planering"*, samt Länsstyrelsens rapport *"Trafikbuller i bostadsplanering" (rapport 2007:23)*, bedömningen att avsteg från riktvärdena kan vara tillämpligt inom den på markanvändningskartan redovisad tät stadsbygd i anslutning till kollektivtrafik. Vidare kan avsteg vara tillämpligt vid nybyggnad av flerbostadshus av mer urban karaktär i centrala delar av redovisad medeltät stadsbygd, förutsatt att bebyggelsen uppförs i nära anslutning till kollektivtrafik. Vad gäller kollektivtrafiknära lägen med gles stadsbygd är det, enligt Länsstyrelsens uppfattning, generellt sett inte tillämpligt med avsteg. Det kan dock finnas omständigheter som i särskilda fall motiverar avsteg från riktvärdena, vilket då får bedömas från fall till fall.

FITTJA VÄRMEVERK / mellankommunalt intresse

Av planförslaget framgår att kommunen vill kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet. Fittjaverket utgör en viktig del av fjärrvärmeförsörjningen i sydvästra regiondelen och är i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, "RUF 2010", redovisat som en regionalt viktig fjärrvärmearläggning. Anläggningen utgör idag en mellanlast-/topplastanläggning i fjärrvärmesystemet. Med hänsyn till de bränslen som används inom anläggningen och att det i dagsläget inte finns några planer på att avveckla värmeverket, anser Länsstyrelsen att utbyggnad av bostäder i närområdet måste ta hänsyn till nödvändiga skyddsavstånd.

BEBYGGELSE PÅ LANDSBYGDEN / mellankommunalt intresse

Strategin för landsbygden i förslaget till översiktsplan är att säga nej till spridning av bebyggelse, men ge utrymme för nya bostäder och fler verksamheter i vissa delar av Grödingelandet. Tillkommande bebyggelse ska styras till stråk längs huvudvägarna för att ge förutsättningar för samlad VA-utbyggnad och närhet till buss. Den befolkningsprognos som presenteras i planförslaget visar att nya bostäder i första hand ska lokaliserar till befintlig stadsbygd.

För att uppnå det övergripande målet om en långsiktigt hållbar utveckling i regionen är det angeläget att begränsa spridd bebyggelse som inte har koppling till landsbygdens närings. Länsstyrelsen anser att även om befolkningsprognosen

Datum
2014-03-10

Beteckning
4012-583-2014

indikerar att kommunen avser en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge, möjliggör riktlinjerna en mer omfattande utbyggnad på landsbygden. Eftersom ny bebyggelse på landsbygden ofta inte kräver detaljplan, är det särskilt viktigt att översiktsplanen ger ett tydligt stöd i den fortsatta planeringen.

Länsstyrelsen anser att riktlinjerna behöver tydliggöra kommunens avsikt att hålla fast vid en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge. Länsstyrelsen anser vidare att strategin att nya bostäder i första hand ska lokaliseras till goda kollektivtrafiklägen bör vara utgångspunkt för bebyggelseplanering även på landsbygden.

BEBYGGELSENS LÄMPLIGHET MED HÄNSYN TILL HÄLSA OCH SÄKERHET M.M.

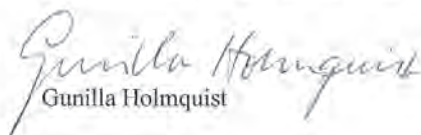
De olika miljö- och riskfrågor som är viktiga att uppmärksamma vid detaljplanering och tillståndsprövning redovisas över lag i planhandlingarna. Planens översiktliga karaktär gör emellertid att bebyggelsens lämplighet vid närmare planering inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande detaljplanering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Länsstyrelsen vill framhålla att risk- och säkerhetsaspekter måste beaktas tidigt i planprocessen, särskilt om kommunen på sikt går vidare med planer för en överdäckning av E4/E20, och då speciellt om bebyggelse avses placeras ovanpå överdäckningen.

Av planförslaget framgår att viss bebyggelse kan tillkomma längs väg 225. Länsstyrelsen förutsätter att risksituationen beaktas och beskrivs inom 150 m från rekommenderad transportled för farligt gods enligt Länsstyrelsens rekommendationer.

Vattenskyddsområdet på Pålalm ligger i både Botkyrka och Haninge kommun. Inom området finns en även för Haninge kommun viktig vattentäkt. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i tidiga skeden i kommande planering och tillståndsprövning uppmärksamma att åtgärder inom och i närheten av vattenskyddsområdet på Pålalm kan påverka Haninges vattentäkt.

I slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit samhällsbyggnadsdirektör Gunilla Holmquist, beslutande, miljödirektör Göran Åström och översiktsplanerare Anna Knight, föredragande.

Gunilla Holmquist

Anna Knight

PROTOKOLLSUTDRAG

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Egna anteckningar

Medverkande inom den kommunala organisationen

ANSVARIG NÄMND
Kommunstyrelsen

POLITISK BEREDNING
Klimat- och planeringsberedningen

POLITISK AVSTÄMNINGSGRUPP
Katarina Berggren (S)
Peter Nyberg (S)
Gabriel Melki (S)
Dan Gahnström (MP)
Anna Herdy (V)

PROJEKTGRUPP
Heidi Pintamo, projektledare
utställning/antagande
Sara Wrethed, projektledare
"Samtal om framtiden"/Samråd
Lars Olson, planeringschef
Ulla Ryk, arkitekt
Hannes Flemming, projektassistent
Anna Ahlstrand, planarkitekt
Per-Anders Framgård, arkitekt

KARTPRODUKTION
Ann-Marie Thorgren, GIS-ingenjör
Karin Willis, GIS-ingenjör

KONTAKT
Kontakta oss gärna om du har
frågor eller vill beställa fler
exemplar av den här skriften.
Heidi Pintamo
Telefon: 08-530 611 67
E-post: heidi.pintamo@botkyrka.se

© 2014 Botkyrka kommun
Produktion: EO AB
Med reservation för tryckfel.

FOTO: JOHANNES LILJESON

FOTO: JOHANNES LILJESON

FOTO: JOHANNES LILJESON

FOTO: JOHANNES LILJESON

**BOTKYRKA
KOMMUN**

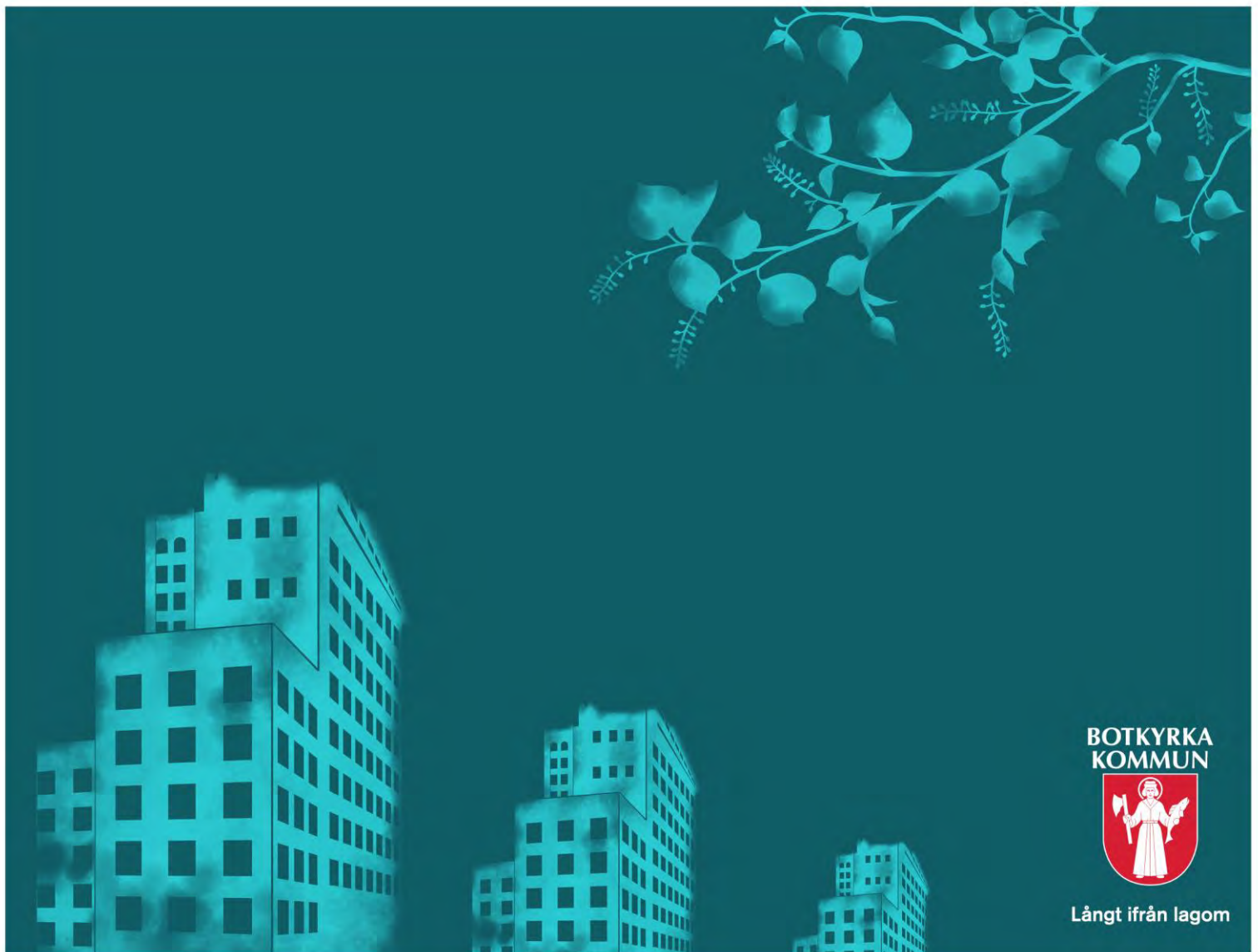

Långt ifrån lagom

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Bilaga - utställningsyttranden

Inkomna yttranden till utställningsförslaget för ny
översiktsplan för Botkyrka kommun, mars 2014
Kommunledningsförvaltningen

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Föreningar, samfund och organisationer.....	3
Kommuner och landsting	11
Näringsliv	23
Privatpersoner	25
Statliga myndigheter	34

Föreningar, samfund och organisationer

Grödingerådet

Hyresgästföreningen

Svenska turistföreningen

Yttrande: Översiktsplanen

Grödninge den 6 mars 2014

Grödingerådets samrådsyttrande: Bo Sigerlöv.

Rättelse att ändra: sidan 126 (text) och sidan 127 (karta)

Sid. 126:**Miljö kvalitetsnormer (rubrik)****Vatten (underrubrik)****Ur texten: "Samtliga grundvattenförekomster hade däremot god kemisk och kvantitativ status vid klassningen år 2009."****2009 års status och klassning är inaktuell.**

Botkyrka kommuns viktigaste grundvattentäkt Tullinge vattentäkt. Grundvattentäkten är även reservvattentäkt för Huddinge – Karolinska Universitetssjukhus. Grundvattentäkten är starkt förorenad med höga halter av PFOS som härrör från släckningsmedel från F18 f.d. flygflottilj. (PFOS är i princip oförstörbart för alla kända abiotiska och biotiska processer)

2012 års aktuella utredningsanalys och status: Utläckage av PFOS ifrån f.d. F18 Nuläge och möjliga åtgärder 56 sidor av Andreas Woldegiorgis, Tekn. Dr./Civ.Ing. (konsultföretag WSP) daterad 2012.02.23.

Uppföljningsrapporten daterad 2012.05.31 PFOS Tullinge grundvattentäkt – Nulägesanalys Slutrapport 95 sidor av A. Woldegiorgis.

Slutrapporten avhandlar Grundvattenprovtagningar **kring Tullinge vattentäkt** och visar mycket höga värden PFOS & PFOA. På fyra platser har uppmätts: Tabell sid.58 (ng/l) 243, 272, 346, 115. Tabell sid. 59 Huvudbrandövningsplats 114030 PFOS & PFOA (ng/l). Denna slutrapport är ej redovisad av Botkyrka kommun i öppna handlingar.**Kommentar:**

Enligt nya EU-direktiv (se bilaga) från 2012-01-31 för högsta tillåtna ytvattenvärde värden för PFOS, för implementeringen av EUs Vattendirektiv (god kemisk och ekologisk status av EUs alla ytvatten till år 2021). **0,65 ng/l. En skärpning av gränsvärden.** (med en övergångsperiod).

Grödingerådet anser att skadan är så allvarlig och vittomfattande att det kommer att ta mycket lång tid att återställa, Tullinge vattentäkt påverkar Botkyrka kommuns vattenresurs och beredskapsläge samt Huddinge sjukhus reservvatten.**WSPs två utredningar ligger tidsmässigt inom översiktsplanens fastställande och skall således ändras och redovisas i den slutgiltiga översiktsplanen.****Det allvarliga är omfattningen och återställningstiden!****Gällande sidan 127 skall kartan markeras om: inom Tullinge och Rikstens vattenskyddsområde (grön markering) är inte God ekologisk status!**

Den streckade området Tullinge, Riksten och Pålamalm är inte God kvantitativ status grundvatten. Grundvattentäktens sydöstra del betjänar Haninge kommun.

Beträffande Haninges vattentäkt (Pålamalm) är belägen till största delen i Botkyrka och bör redovisas som ett mellankommunalt intresse på sidan 122 och i kartan sidan 123.

Gällande Strandskyddet sidan 76 samt kartan sidan 77.

Länsstyrelsen har publicerat; 2013-12-11, nya utvidgade strandskyddet (300 meter).

Förslaget med tydliga kartor gällande Botkyrka kommun finns tillgängliga.

Länsstyrelsen och Botkyrka kommun har godkänt förslaget som kommer att fastställas efter den 8 april 2014. Berörda markägare har fram till den 8 april att lämna synpunkter till Länsstyrelsen.

Med Botkyrkas kännedom och tillgång av kartmaterialet bör det redovisas i översiktsplanen som förslag.

Cykelstråk och cykelvägar sidan 65.

Kartbilden visar befintliga cykelstråk, cykelvägar och platser där cykelnätet ska förbättras inom kort. Pilarna visar var vi ser att det på längre sikt finns behov av bättre regionala cykelförbindelser.

Kartan har en felaktig sträckning som bör rättas till (för kort).

Huvudcykelstråket på cykelbana som är rödmarkerad från Vårsta C. utefter väg 225.

Enligt kartan slutar cykelstråket vid Sjövretens gård. Den verkliga sträckan slutar vid Smällan i höjd med länsväg 569 (vägen mot Skansundet). Således skall den rödmarkerade delen förlängas 1 kilometer.

Gällande Huvudcykelstråk i blandtrafik (blåmarkerad) från Vårsta till Södertäljegränsen samt från Smällan till Dalsta gård utefter väg 225 och över Kagghamra tomtområde, vidare väg 569 till Smällan (en ringlinje).

Grödingrådet yrkar på att nämnda stråk tas bort från översiktsplanen då sträckan är en dödsfälla för cyklister då dessa som oskyddade trafikanter inte är separerade från övrig trafik.

Väg 225 är en av landets 55 farligaste vägar enligt Svevias kartläggning (pressmeddelande 2011-09-26).

Väg 225 saknar vägrenar och är undermålig, smal och kurvig med djupa dikesslänter. Trafikbelastningen är anmärkningsvärd hög med ett stort antal tunga fordon (långtradare) enligt mätning år 2005 på väg 225 (1800 m öster Vårsta), 7 810 bilar per dygn varav 660 tunga fordon. Tills dags datum har trafiken ökat väsentligt.

Det är ej försvarbart att utse ett cykelstråk där varje fordon måste väja för cyklister. Fartvinden från långtradarna är tillräckligt för en cyklist, att i bästa fall hamna i diket. Rekommendationen är att oskyddade trafikanter skall separeras från övrig trafik då hastigheten överstiger 50 km/tim. Väg 225 är hastigheten 70/km, den fiktiva hastigheten är oftast högre. Trafikverket som är väghållare har en låg prioritet för en separerad cykelväg vilket gör att kartbilden blir en falsk förespegling.

Nytt sedan 2012-01-31

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 31.1.2012
COM(2011) 876 final

2011/0429 (COD)

Proposal for a

DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

amending Directives 2000/60/EC and 2008/105/EC as regards priority substances in the field of water policy

(Text with EEA relevance)

{SEC(2011) 1546 final}

{SEC(2011) 1547 final}

Av EU-kommissionen föreslaget **ytvattengränsvärde för PFOS**, för implementeringen av EUs Vattendirektiv (god kemisk och ekologisk status av EUs alla ytvatten till 2021);

0,65 ng/l
(samt 0,13 ng/l i kustnära havsvatten)

Här är 55 av Sveriges farligaste vägar

Region/län	Väg	Delsträcka	Region/län	Väg	Delsträcka
Skåne	108	V17-Röstånga	Södermanland	55	Strängnäs-Hjulsta
Skåne	9	Ystad-Simrishamn	Västmanland/Uppsala	67/72	Sala-Uppsala
Skåne	104	Saxtorp-Gårdstånga	Uppsala/Västmanland	70	Enköping-Sala
Skåne	107	Bjuv-Ångelholm	Uppsala	55	Örsundsbro-Kvarnbosund
Skåne	23	Höör-Hässleholm	Stockholms län	E18	Kapellskär-lv 1030
Skåne	16	Lund-Dalby	Stockholms län	76	Norrtälje-länsgräns
Halland	41	Västra Derome - N/O län	Stockholms län	77	Rimbo-Gottröra
Halland	117	Genevad - Halmstad	Stockholms län	269	tpl Bro-lv 263
Halland	940	Kungsbacka-Gottskär	Stockholms län	257	Lv 549-lv 542
V Götaland	E6/20	Norrleden, Göteborg	Stockholms län	225	Hela sträckan
V Götaland	45	Göteborg-Trollhättan	Stockholms län	226	Hela sträckan
V Götaland	190	Lärjemotef- Olofstorp	Stockholms län	509	E20-Jäma
V Götaland	E6	Pålen-Lugnet, Skee-Ejgst	Stockholms län	259	Gladö Kvarn-Masmo
V Götaland	E20	Alingsås -Vara	Dalarna	50	Grängesberg-Gräsberg
V Götaland	40	Dällebo-Hester	Dalarna	66	Gräns U/W län-Ludvika
V Götaland	41	Gräns V Götalands län-Borås	Dalarna	70	Borlänge-Mora
V Götaland	44	Grästorp-Götene	Gävleborg	E4	Kongberget -Gnarp/Blingsjö
V Götaland	E20	Skara-Örebro	Gävleborg	83	Sibo-Vallsta
V Götaland	49	Skövde-Tibro	Jämtland	E14	Sundsvall-Stöde
V Götaland	160	Stenungsund-Rotvik	Västernorrland	E14	Sundsvall-Stöde
Värmland	E18	Björkås-Karlstad	Västernorrland	E4	Ullånger-Docksta
Värmland	45	Vid Sunne	Västernorrland	E4	Njurunda-Sundsvall
Värmland	45	Vid Torsby	Västerbotten	E12	Umeå-Brännland, Brattby-Vännäs
Värmland	62	Forshaga-Munkfors	Västerbotten	372	Skellefteå-Skellefteå hamn
Värmland	63	Karlstad-Molkom	Norbotten	E4	Boviken-Rosvik
Örebro	51	Kvarntorp-Örebro	Norbotten	97	Sunderbyn-Boden
Örebro	50	Lindesberg-länsgräns Dalarna			

Vägavsnitten är inte rangordnade. Urvalet utgår från Trafikverkets regionindelning

Sveriges 55 farligaste vägar kartlagda

I nästa nummer av tidningen På Väg* publiceras en unik sammanställning över 55 av Sveriges farligaste vägar. På dessa vägar dör hundratals människor varje år.

På Väg har bitt Trafikverkets regionala och centrala trafiksäkerhetsexperter lista vilka de farligaste vägarna är i respektive region. De farliga vägarna finns i hela landet, från Ystad i söder till Boden i norr. Elva av de farligaste vägarna finns i Västra Götalandsregionen, nio i Stockholms län, sex i Skåne och fem i Värmlands län.

Som den allra farligaste räknas enligt Trafikverket E20 genom Västergötland, som är en huvudpulsåder för tunga transporter mellan stockholmsområdet och västkusten. Bara på sträckan mellan Alingsås och Örebro har 14 personer dött och 50 skadats svårt de senaste åren.

Gemensamt för de vägarna är att de inte är mötesfria. Om de byggdes om till mötesfria genom mitträcken mellan körbanorna – 2+1-vägar eller motorvägar – skulle olycksrisken minska till en bråkdel och många av människoliv skulle kunna räddas.

Erik Lundman, chef för affärsutveckling på Svevia:

– Det är olyckligt att regeringen nu drar ner på anslagen till trafiksäkerhetsinvesteringar till förmån för andra stora infrastruktursatsningar. Sett under en tioårsperiod skulle uppemot tusen människor slippa skadas eller dö om dessa 55 farliga vägar gjordes mötesfria. Dessutom skulle det skapa arbetstillfällen för tusentals vägarbetare under många år, vilket också är viktigt med tanke på att konjunkturen ser ut att vika. Det borde finnas utrymme i budgeten för både och.

Se hela listan med farliga vägar nedan.

*Tidningen På Väg, som ges ut av Svevia sex gånger per år, är en branschtidning inom infrastruktur.

För ytterligre information kontakta:

Mikael Bergling, redaktör På väg, tel. 08-652 31 61, 0705-58 51 58

Erik Lundman, chef för affärsutveckling på Svevia, tel 08-404 10 45

2014-03-10

Dnr. K8/2013:96

Botkyrka kommun
Kommunförvaltningen

2014 03 10

Vi har fått möjlighet och nöjet att se och läsa om
förslaget till ny översiktsplan för Botkyrka kommun.

Vi är glada att vi får vara med och tycka till i frågan
Det är ju ett ganska långt tidsperspektiv det spänner
över.

Det gäller ju inte bara för dagens innevånare utan även för
morgondagens boende.

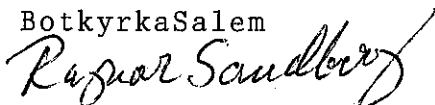
Förslaget är som vi ser det en riktig godbit som man
egentligen inte kan se sig nöjd med innan det blir av.
Vi hoppas att kommunens innevånare blir riktigt nöjda
med det som man kommer att åstadkomma.

Vi tror att företag precis som institutioner kommer
att bli nöjda med vad som åstadkoms.

Alltså ja till en ny översiktsplan.

Hyresgästföreningen i

BotkyrkaSalem

Ragnar Sandberg
e.u. remissansvarig.

SVENSKA
TURISTFÖRENINGEN

Stockholm

2014-01-22

Ankom till Botkyrka kommun
Kommunledningsförvaltningen

2014-01-27

KS/2013: 701
Dnr.....

Botkyrka kommun
Kommunledningsförvaltningen
147 85 TUMBA

Botkyrka översiktsplan – Gröna skrivningar måste få mer substans!

STF Stockholm lämnar följande synpunkter på översiktsplanen för Botkyrka kommun. Vi har även lämnat in synpunkter i tidigare skeden.

Botkyrka har fram till nyligen varit en av de bättre kommunerna i Stockholmsområdet att få till långsiktigt skydd av viktiga natur- och grönområden. Bl.a. har ni bildat naturreservat kring Lida och Brosjöarna. I översiktsplanen finns många positiva skrivningar kring de tätortsnära grönområdena och att försöka undvika exploatering i dessa. Så långt mycket välkommet!

För att visa att ni verkligen menar allvar med era gröna skrivningar så anser vi att Botkyrka nu ska **konkretisera** det hela i översiktsplanen genom att markera de grönområden som ni har för avsikt att inom planperioden skydda som naturreservat, så att de kan få en fortsatt positiv utveckling. Botkyrka riskerar annars att hamna på efterkälken i skyddet av tätortsnära natur.

STF Stockholm förväntar att grönområdena mellan **Hågelbyleden och Tullingesjön** och mellan **Hågelby och E4/E20**, som planen har som "grönt aktivitetsrum," ska skyddas och utvecklas som **naturreservat**. En större ekodukt behövs även över Hågelbyleden. Detta kan till viss del kompensera för den av oss oönskade exploateringen i Hågelby (som vi anser går emot era åtaganden i regionplanen RUF5, som anger området som en grön kil).

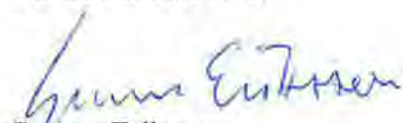
Ett annat viktigt "grönt aktivitetsrum" är området mellan **Storvreten och Tullinge ner mot Lida**. Att långsiktigt säkra skogsområdet med alla motionsspår och orienteringsmarker från exploatering är mycket viktigt för rekreation och friluftsliv. Att åtminstone det natursköna området runt dammarna, och kommunens marker inom området ska pekas ut som kommande naturreservat inom planperioden måste framgå av översiktsplanen.

I **Riksten** anser vi att Botkyrka ska ta över ägandet av den västliga oexploaterade delen av fältet från Riksten Friluftsstad AB, och då i nästa steg byta marken med Delaval International AB, som då kan avstå mark norr om järnvägen till nytt naturreservat (eller utökat Lida NR).

Den tänkta nya vägen från Rikstens friluftsstad förbi Brantbrink (Förbifart Tullinge) måste där den korsar sandheden vid Brantbrink bli **nergrävd** på en sträcka av minst 400 meter, så att motionsspåren m.m. påverkas så lite som möjligt. Detta måste framgå av text och kartor.

Lida önskas få kvarstå med en karaktär av en **friluftsgård**, och önskas inte bli ett större konferenscenter.

För STF Stockholm

Gunnar Eriksson
styrelsen/omvärldsbevakning

Ing-Britt Källman
ordförande

Kopia till: SNF, Friluftsförbundet
Nätverket Ny Grön Väg

Kommuner och landsting

Nynäshamn kommun

Stockholm läns landsting

Södertälje kommun

2014-01-25

Kommunstyrelsen

NYNÄSHAMNS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2014 -01- 28	
Handl nr 148	Akt nr/Dpt 9/2014-212

Yttrande över remiss: Utställning - förslag till ny översiktsplan för Botkyrka kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till yttrande.

Bakgrund

Nynäshamns kommun har beretts möjlighet att yttra sig över utställningsförslag till ny översiktsplan för Botkyrka kommun. Remisstiden pågår 10 januari till 10 mars 2014.

Nynäshamns kommuns norra och nordvästra del gränsar till Botkyrka både på land och i vatten. På land sammanbinds kommunerna genom väg 225 samt några mindre vägar. Den regionala grönkilen Hanvedenkilen löper genom båda kommunerna.

Kommunerna har också gemensamma intressen när det gäller bland annat räddningstjänsten via Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) samt avfallshantering via bolaget SRV Återvinning AB.

Nynäshamns kommun har valt att i detta yttrande fokusera på frågor som rör de mellankommunala intressena och lämnar nedanstående synpunkter på förslaget till ny översiktsplan.

Synpunkter

I förslaget till ny översiktsplan för Botkyrka kommun beskrivs de mellankommunala intressena tillsammans med riksintressen i ett separat kapitel. Frågeställningarna framgår mycket tydligt, vilket ökar förutsättningarna för ett bra framtida samarbete kring frågorna.

Länsväg 225

Vi har uppmärksammat att texten kring utvecklingen av länsväg 225 nu har ändrats sedan samrådsförslaget då det ansågs finnas en konfliktpunkt mellan Nynäshamns och Botkyrkas intentioner kring utvecklingen av vägen.

Nynäshamns kommuns utgångspunkt, för den åtgärdsvalsstudie som nu pågår under ledning av trafikverket och som Nynäshamns och Botkyrka kommun samt AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) deltar i, är att bättre förutsättningar behöver skapas för kollektivtrafik och att trafiksäkerheten väsentligen behöver öka. Sådana åtgärder kan samtidigt medföra bättre framkomlighet för godstransporter vilket är viktigt tills tvärförbindelse Södertörn (tidigare Södertörnsleden) är utbyggd för att klara godstransporter från Norvik till övriga landet.

Regionala stadskärnor och tvärförbindelse Södertörn

Nynäshamns kommun stödjer utvecklingen såsom den redovisas i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFSS) med regionala kärnor. Det är av stor vikt för hela Södertörn att våra regionala kärnor utvecklas på ett tillfredsställande sätt och fungerar väl.

För att lyckas skapa den starka sammanhållna region som RUFSS förespråkar är det mycket viktigt att det finns välfungerande tvärförbindelser de regionala kärnorna emellan. En utveckling av tvärförbindelse Södertörn är mycket viktig för att möjliggöra god framkomlighet för godstrafik från Norvik vidare ut i landet.

Nynäshamns kommun stödjer en utveckling av spårförbindelse mellan Kungen kurva/Skärholmen och Flemingsberg. Kommunen vill även understryka vikten av att det finns snabba kollektivtrafikförbindelser vidare från Flemingsberg till den regionala stadskärnan Handen. Flemingsberg har många viktiga funktioner med högskola och vård som hela södra delarna av länet behöver ha god tillgänglighet till.

Den regionala grönstrukturen

Hanvedenkilen löper genom både Botkyrka och Nynäshamns kommuner. Nynäshamns kommun ser positivt på att Botkyrka avser att förvalta och utveckla de gröna kilarnas funktioner.

Farligt gods

Nynäshamns kommun ser positivt på att Botkyrka avser att särskilt beakta skyddsavstånden till transportleder för farligt gods. Förslaget att peka ut länsväg 225 mot Södertälje (sträckan Vårsta-Södertälje) respektive tvärförbindelse Södertörn, när den är byggd, som primära transportleder för farligt gods tillstyrks.

Fortsatt samverkan

Nynäshamns kommun förutsätter en fortsatt nära samverkan kommunerna emellan kring gemensamma utvecklingsfrågor, bland annat inom ramen för Södertörnssamarbetet.

Birgitta Elvås
kommunchef

Anna Eklund
planeringschef

Plats och tid Nämndhuset, Nynäshamn, lokal: Landsort 2014-02-19 kl 08.30- 11.00
Beslutande Enligt förteckning

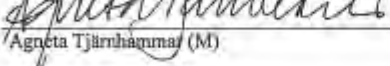
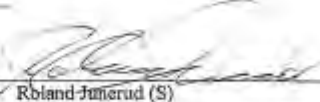
Övriga närvarande Enligt förteckning

Utseet till justerare Agneta Tjärnhammar (M) och Roland Junerud (S)

Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen 2014-02-20 kl 15.00

Underskrifter Sekretärer
Eva Ryman Paragrafer 23-39

Ordförande
Daniel Adborn (FP)

Justerare
Agneta Tjärnhammar (M)
Roland Junerud (S)

BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2014-02-19

Datum för anslags uppsättande 2014-02-20 Datum för anslags nedtagande 2014-03-14

Förvaringsplats för protokollet Kommunstyrelseförvaltningen, Kansliavdelningen

Underskrift
Eva Ryman

Utdragbestyrande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2014-02-19

Ks § 35

9/2014-212

Botkyrka kommun
Plc
Akten

Yttrande över remiss: Utställning - förslag till ny översiktsplan för Botkyrka kommun

Ärendebeskrivning

Nynäshamns kommun har beretts möjlighet att yttra sig över utställningsförslag till ny översiktsplan för Botkyrka kommun. Remisstiden pågår 10 januari till 10 mars 2014.

Nynäshamns kommuns norra och nordvästra del gränsar till Botkyrka både på land och i vatten. På land sammanbinds kommunerna genom väg 225 samt några mindre vägar. Den regionala grönkilen Hanvedenkilen löper genom båda kommunerna.

Kommunerna har också gemensamma intressen när det gäller bland annat räddningstjänsten via Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) samt avfallshantering via bolaget SRV Återvinning AB.

Nynäshamns kommun har valt att i detta yttrande fokusera på frågor som rör de mellankommunala intressena och lämnar nedanstående synpunkter på förslaget till ny översiktsplan.

Ärendet redovisas i kommunstyrelseförvaltningens skrivelse den 25 januari 2014.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till yttrande.

Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 5 februari 2014, § 14.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till yttrande.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till yttrande.

Yttrande över utställning av Botkyrkas översiktsplan

Inledning

Landstinget är övervägande positivt till Botkyrkas förslag till ny översiktsplan. Förslaget ligger väl i linje med planeringsmål och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010. Avsnitten *Hemma i Storstaden* och *Utrymme för kreativitet* redovisar nya och intressanta perspektiv på samhällsplanering.

Yttrandet baseras på ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån landstingets roll som regionplaneorgan samt som ansvarigt för kollektivtrafiken i länet och landstingets övergripande trafikpolitik. Trafikförvaltningen lämnar därför inte något eget yttrande över utställningsförslaget.

Översiktsplanens struktur och övergripande inriktning

Botkyrkas nya översiktsplan har målbild år 2040 och bygger på grundläggande principer om mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Planen tar avstamp i RUFS 2010 och såväl struktur som innehåll har ett tydligt regionalt fokus, något som utskottet ser mycket positivt på. Då planen inte uttryckligen beskriver sin roll i ett storregionalt perspektiv får RUFS 2010 också fungera som länk till den storregionala och nationella planeringen.

Genom de fem planeringsstrategierna *Leva klimatsmart*, *Plats att växa*, *Hemma i storstaden*, *Nära till storstadsnatur* och *Utrymme för kreativitet* behandlas olika sakfrågor på ett integrerat och innovativt sätt. Landstinget ser särskilt positivt på målsättningen att skapa en resurseffektiv bebyggelsestruktur som är tillgänglig med kollektivtrafik. Detsamma gäller ambitionen att uppnå hållbar utveckling genom att integrera socioekonomiska utvecklingsfrågor med fysisk planering ur ett ekosystemtjänstperspektiv.

Leva klimatsmart

Landstinget stöder kommunens strategi *Leva klimatsmart* och uppskattar hur klimatfrågan integreras i den fysiska och strategiska planeringen. Exempel på åtaganden som presenteras är att bygga i kollektivtrafikhöga lägen, att satsa på cykel och energieffektivitet samt ansvarsfull hantering av

vattenförsörjning och dagvatten. Områden som riskerar att drabbas av översvämning, ras eller skred pekas också ut.

Landstingets tidigare synpunkt om att precisera riktlinjer på plankartan kvarstår. Detta gäller framförallt områden med risk för vattenbrist.

Plats att växa

Översiktsplanen har som utgångspunkt att kommunen kommer att växa i takt med länet. Planen ger utrymme för 20 000 nya bostäder under 30 år, vilket motsvarar ett genomsnittligt tillskott på 650 bostäder per år. Detta stämmer överens med RUF 2010 och det bostadsuppdrag som genomfördes år 2012. Landstinget ser med tillfredsställelse på att kommunen tar ansvar för att minska bostadsbristen i regionen.

Planen lyfter på ett nytänkande sätt fram ökad social sammanhållning som ett motiv till förtätning och framhäver miljonprogramsområdenas utvecklingspotential i samband med bostadsförsörjning och tyngdpunkter. Vid förtätningen, som i huvudsak är förlagd till Norra Botkyrka, avser kommunen att agera i nära samverkan med medborgarna – en process som landstinget kommer att följa med stort intresse.

Landstinget ställer sig dock fortsatt tveksamt till kommunens förslag att generellt tillämpa avstegsfall för buller enligt den så kallade stockholmsmodellen, även om det är positivt att avstegen har preciserats och förtydligats sedan samrådsförslaget.

Hemma i storstaden

I planen lyfts hemkänslan som en viktig planeringsfaktor att koppla till infrastruktur och trafikfrågor på både lokal och regional nivå. Detta förhållnings- och redovisningssätt är både innovativt och tänkvärt. Särskilt intressant är beskrivningen av hur den fysiska strukturen stödjer hemkänslan och att kreativt stadsbyggande kan skapa platser för både väntade och oväntade möten.

Nära till storstadsnatur

Planen redovisar ett genomtänkt förhållningssätt till kommunens naturvärden och de regionalt utpekade gröna kilarna är väl integrerade i den strategiska planeringen. Landstinget noterar även att kommunen tagit tidigare kommentarer i beaktande och att *aktivitetsrum* och *utflyktsrum* nu redovisas i den fysiska planeringen.

Utrymme för kreativitet

I detta avsnitt presenteras många nya och intressanta idéer om hur kommunen genom strategisk planering och myndighetsansvar kan skapa utrymme för kreativitet.

Kommunen har utvecklat beskrivningen av lägen för verksamhetsområden, vilket kan minska risken för ytterligare utspridd bebyggelse. Landstinget framhåller dock att utvecklingen bör följas upp noga även fortsättningsvis.

Markanvändningsstrategi

Landstinget noterar att kartmaterialet har förtydligas i utställningsförslaget vad gäller restriktioner i markanvändningen, exempelvis vattenskyddsområden och riskområden för markstabilitet. I samrådsredogörelsen anger kommunen också att mer detaljerade redovisningar för Botkyrkas olika delar kommer att konkretiseras i efterföljande planering.

Landstinget har tidigare understrukit betydelsen av att koncentrera nybebyggelse till kollektivtrafiknära lägen och minska spridd bebyggelse på landsbygden. I utställningsförslaget förtydligar kommunen att man avser vara fortsatt restriktiv till nya bostäder på landsbygden och styra byggandet längs huvudvägarna och till stråk med kollektivtrafik, vilket också är en förutsättning för samlad VA-utbyggnad.

Synpunkter på olika delområden

Landstinget anser att markutrymme bör reserveras för en framtida utbyggnad av befintlig bussdepå i Eriksberg, alternativt ny depå i annat läge.

Landstinget anser även att *Natur- och sjönära boende i östra Vårsta* bör ges en sådan omfattning att underlag skapas för ny busslinje, det vill säga minst 600 bostäder. Kommunen klargör i samrådsredogörelsen att utformningen av området är en fråga för efterföljande planering men att även utbyggd kommunal service kräver liknande underlag och alltså pekar i samma riktning som synpunkten om busstrafik.

Sibble och Kagghamra ligger utanför det som i RUFSS 2010 beskrivs som regional stadsbygd och förslaget att förtäta dessa områden skapar svaga förutsättningar för ett hållbart resande. De delar av Sibble och Kagghamra som ligger längst bort från hållplatserna på väg 569 och 225 bör därför undantas från att förtätas. Eftersom linje 783 har högre turtäthet än linje 727 kan ett något längre avstånd till busstrafiken accepteras i Kagghamra.

§ 32 **Yttrande över Botkyrka kommuns översiktsplan -
utställningsversionen**

Dnr SBN 2014-01051

Sammanfattning av ärendet

Botkyrka kommun har sin kommande översiktsplan ute på utställning, det sista steget i PBL-processen inför ett antagande.

Samarbetet mellan Botkyrka kommun och Södertälje kommun är av stor vikt för bägge kommunerna. Södertälje delar Botkyrka kommuns uppfattning att man inte ska stimulera ökade godstransporter på väg 225.

Södertälje kommun vill slutligen poängtera vikten av fortsatt nära samarbete i olika kommunövergripande frågor. Det kan exempelvis gälla gemensamma frågor som vatten, både Mälaren och Östersjön.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2014-02-10

Botkyrkas översiktsplan, utställningsversionen:

<http://www.botkyrka.se/boochbygga/oversiktsplan/oversiktsplan>

Stadsbyggnadsnämndens beslut

Samhällbyggnadskontorets förslag till yttrande över Botkyrka kommuns översiktsplan godkänns.

Beslutet expedieras till:

Botkyrka kommun

Akten

Handläggaren

Justerandes signum

Anslagsdatum

2014-03-04

Utdragsbestyrkande

2014-02-10
Tjänsteskrivelse

Kontor
SBK

Handläggare
Bengt Andersson
08-52303104
Bengt.andersson@sodertalje.se

Stadsbyggnadsnämnden

Yttrande över Botkyrka kommuns Översiktsplan - utställningsversionen

Dnr SBN 2014-01051

Sammanfattning av ärendet

Botkyrka kommun har sin kommande översiktsplan ute på utställning, det sista steget i PBL-processen inför ett antagande. Samarbetet mellan Botkyrka kommun och Södertälje kommun är av stor vikt för bägge kommunerna. Södertälje delar Botkyrka kommuns uppfattning att man inte ska stimulera ökade godstransporter på väg 225. Vi vill slutligen poängtera vikten av fortsatt nära samarbete i olika kommunövergripande frågor. Det kan exempelvis gälla gemensamma frågor som vatten, både Mälaren och Östersjön.

Beslutsunderlag

Botkyrkas översiktsplan, utställningsversionen
<http://www.botkyrka.se/boochbygga/oversiktsplan/oversiktsplan>

Ärendet

Botkyrka kommun har sin kommande översiktsplan ute på utställning, det sista steget i PBL-processen inför ett antagande.

Samarbetet mellan Botkyrka kommun och Södertälje kommun är av stor vikt för bägge kommunerna.

Södertälje delar Botkyrka kommuns uppfattning att man inte ska stimulera ökade godstransporter på väg 225.

Vi vill slutligen poängtera vikten av fortsatt nära samarbete i olika kommunövergripande frågor. Det kan exempelvis gälla gemensamma frågor som vatten, både Mälaren och Östersjön.

Samhällbyggnadskontorets förslag till stadsbyggnadsnämnden

Samhällbyggnadskontorets förslag till Stadsbyggnadsnämnden är att godkänna kontorets förslag till yttrande över ~~Nylevans~~ *Botkyrka* kommuns översiktsplan.

Kenneth Hagström
Samhällsbyggnadsdirektör

Beslutet expedieras till: Akten, Bengt Andersson SBK

Näringsliv

Företagarna Botkyrka-Salem

Företagarna Botkyrka-Salem vill härmed lämna följande remissyttrande gällande

- **Botkyrkas översiktsplan – Samrådsförslag mars 2013**
- **Analys av miljöaspekter och inledande miljöbedömning – Samrådshandling 2013-02-12.**

Allmänt vill vi framhålla att översiktsplanen är en väl sammanställd, kommunikativ och illustrativ plan innehållande stora möjligheter och utmaningar men också behäftad med stora risker och hot bl.a. beroende på stor påverkansgrad av beslut som ligger utanför Botkyrka kommuns mandat och kontroll såsom många infrastrukturella projekt.

Vi vill poängtera särskilt följande:

- Det borde i planen finnas en beskrivning på de viktigaste förändringarna från den tidigare översiktsplanen för Botkyrka som aktualitetsförklarades 2006 för kontinuitetens skull.
- Mycket viktigt för ett hållbart företagande är att infrastrukturen utvecklas så att företagen inte hämmas in sin utveckling.
- Att det finns tillräckligt med tomter för exploatering för nya företag och företag som vill expandera. Detta gäller även kommunens beredskap, att genom väl fungerande tvärsektoriella arbetsprocesser, svara upp med korta handläggningstider för att fatta nödvändiga beslut kring bygglov, tillståndsgivning etc. Tidsaspekten är vid inkommande etableringsförfrågningar till kommunen oftast helt avgörande för om etableringen kommer att ske i Botkyrka eller om vi går miste om den till förmån för någon annan kommun.
- Vi måste möjliggöra för de som bor och/eller driver företag i glesbygden att kunna vara klimatsmarta. Utökat antal bussturer samt fler infartsparkeringar på olika håll i kommunen.
- All planering görs med största möjliga miljöhänsyn.
- Att en mer omfattande riskanalys med konsekvensbeskrivningar tas fram för olika scenarios framförallt orsakat av beslut som ligger utanför Botkyrka kommuns mandat och kontroll såsom många infrastrukturella projekt.

Vänliga hälsningar

Företagarna Botkyrka-Salem

Styrelsen

Privatpersoner

Anders Eriksson

Folke Eriksson

Inger och Per Savås

Ingrid Söderlund

Mikael Forsberg

Tommy Johansson

Från: Anders Eriksson <anders@bfc.se>
Skickat: den 10 mars 2014 11:08
Till: Översiktsplan
Ämne: Remissyttrande Botkyrkas nya översiktsplan

Hej,

Som deltagare i Botkyrka Näringslivsforum bekräftar jag att jag tagit del av Botkyrkas nya översiktsplan. Mina synpunkter sammanfaller med lämnade synpunkter från Företagarna Botkyrka-Salem 2014-03-10.

Vänliga hälsningar

Anders

Anders Eriksson
Företagarna Botkyrka-Salem/BFC AB (Swedish Federation of Business Owners)
Hans Stahles väg 7
SE-147 41 Tumba
Sweden
Phone: +46-8-400 159 10
Mobile: +46-70-744 04 91
Mail: anders@bfc.se
www.foretagarna.se/botkyrka-salem
(Eng.: <http://www.foretagarna.se/-In-english-/About-Foretagarna/>)

Botkyrka kommun

147 85 Tumba

Kommentarer avseende Botkyrkas översiktsplan.

Sida 125/97 Väg 225

Ett av Vårsta-bornas främsta önskemål är att den tunga trafiken måste bort från Vårsta centrum. I översiktsplanen nämns inget alls om att kommunen under de kommande fem åren kommer att agera för att lösa problemet. Åtgärder i denna fråga måste ingå i planen.

Sida 92. Område 17

Här bör man se över avloppen för ytvattnet som idag förorenar Trollsjön.

Område 18 Fritidshus.

Det är viktigt att invånarna har tillträde till olika strandområden. Plats för fritidshus ser ut att saknas i planen men skulle till exempel kunna skapas vid Ribacken i Vårsta.

Sida 109. Punkt 18

Varför finns ej utbyggnad av Bremora med ? Ett förslag har tidigare presenterats men förkastats av de boende i området. Det finns plats för fler bostäder i området och under de kommande fem åren bör andra alternativ för området utredas. Ett annat område i Vårsta som skulle kunna vara lämpligt för småhus finns bakom vattentornet med infart där Lillmalmsvägen korsar Sörmlandsleden (österut mot Lida). Vatten och avlopp torde redan vara framdraget till denna punkt.

Sida 117 Punkt 26:1

"Bejaktar en utveckling" Till vad ?

Infartsparkering ser inte ut att vara nämnt. Parkeringsmöjligheter speciellt vid stationerna är ett stort behov speciellt för de invånare som bor i kommunens ytterområden där bussförbindelserna är mindre goda. Många arbetar i Stockholm eller andra tätorter och måste med bil ta sig till en station.

Grödinge 2014.02.24

Ingenjör
FOLKE ERIKSSON
Videvägen 24
147 71 GRÖDINGE
☎ 08-530 255 36

Från: Inger Savås <inger@savas.se>
Skickat: den 10 mars 2014 20:25
Till: Översiktsplan
Ämne: Tullinges utbyggnad

Synpunkter på översiktsplanen

Vi som bor i Tullinge vill inte att våra villatomter ska bli föremål för exploatering och förtätning.

Det blir fallet om planen antas.

Enligt löfte av socialdemokraterna 2010, ska vi inte drabbas av vägavgifter och delning av tomter, det har vi tagit fasta på.

All redovisning i planen är för luddigt hållen för att vi ska känna oss trygga med att kommunen håller det man lovat.

Hos oss finns det inget behov av förtätning i befintlig bebyggelse utan vi vill att man tar annan mark i anspråk. Så att hela Tullinge blir en sammanhållen enhet.

Vi kommer att motsätta oss planer som vi inte känner oss delaktiga av.

Att smyga på oss stadsbebyggelse gör inte att vi litar mer på de som har makt.

Inger o Per Savås

Från: [Ingrid Söderlund](#)
Till: [Översiktsplan](#)
Ärende: Synpunkter
Datum: den 10 mars 2014 23:06:22

Först många vackra ord om att bevara naturen och jordbruksmarken och med mycket argument för det. Sedan emotsägelsefullt om att exploatera en del av marken. När den delen är exploaterad blir det nästa steg med att exploatera en del av det som då finns kvar o s v?

Det ser så harmlöst ut i texten om att spara nästan allt. Men var slutar det? Bara att man börjar knapra på det som man säger sig vilja bevara visar på att viljan att bevara inte är så stor utan att andra intressen går före. Var istället den klimatsmarta kommun som ni säger att ni vill vara och bevara naturen och jordbruksmarken! Exploatera där det inte skadar någon natur eller kulturmiljö! Eller avstå!

På samma sätt vackra ord och vilja att värna kulturmiljön. Men om det sedan blir aktuellt med ”kreativa stadsbyggande” så ska man acceptera förändringar om man är modern?

Men vad innebär ”förändringar”? Rivningar? Stora förfulande ändringar och tillägg? Eller små fina förändringar som smälter väl in i miljön och att man ändå uppnår målet?

Fina förändringar har nog ingen något emot.

Vad menar ni med ”modern syn på kulturmiljöer”? Vi som förespråkar bevarande menar verkligen inte att allting ska vara helt oförändrat och att verksamhet ska bedrivas på ett näst intill omöjligt sätt i gamla lokaler! Däremot menar vi att man ska ta stor hänsyn till kulturmiljön när man gör förändringen. Avvägningar måste göras för varje enskild situation, avvägningar som en byggnadsantikvarie/bebyggelseantikvarie ska göra och gör i dialog med övriga berörda.

Istället kräver det verkligen kreativitet att hitta utformningar som både blir varsamt och samtidigt tillfredsställer behov av modernisering som säkert kan göras, men kanske inte riktigt på det sättet man först tänkt sig.

Se det fina i kulturmiljön och något som ni inte vill förstöra genom ovarsamhet och att det inte är besvärligt att ta hänsyn till dem! Att kulturmiljön är något unikt som kommunen kan skryta om just därför att det är bevarat, vilket är bättre än att kunna skryta om någon stor exploatering där den unika, fina kulturmiljön gått förlorad för alltid!

Man känner sig hemma bara när man är i en miljö som är välbekant och oförändrad sedan länge, som man själv och andra som levt länge där har minnen av. Om allt förändras snabbt raderas "hemmet".

Ni har ingen bebyggelseantikvarie/byggnadsantikvarie vad jag kan förstå. Sådana personer har kompetensen för att göra lämpliga avvägningar så att både kulturmiljön och "det moderna" får sitt. De som arbetar med byggnadsvård har också specialistkompetens på hur man vårdar gamla hus på ett sätt som har många fördelar gentemot modernt byggande men som många inte känner till. Likaså att det faktiskt går att göra saker som avfärdas av andra. Om ni anställer/anlitar en byggnadsantikvarie/bebyggelseantikvarie så har ni kompetensen i kommunen, t e x för att ta fram kulturmiljövårdsprogrammet!

Även i bebyggda områden finns miljöer som är känsliga och som man måste låta bli att förstöra! Men när alla bostäderna i de bebyggda områdena är byggda finns det väl inte mer plats att bygga där. Då om inte tidigare "måste" det byggas i naturen om trycket fortsätter? Kommer det verkligen att bli trivsamt om vi hela tiden ska ta tillfredsställa ett högt inflyttningstryck? På sikt kommer ni till en punkt med fortsatt högt inflyttningstryck men det inte går att bygga mer? Visst är det på ett sätt smickrande att folk vid flytta till Botkyrka och givetvis ska man vara öppen för tillskott som princip. Men inte på bekostnad av boendemiljön för både vi och de nya grannarna! Låt t e x Hamringe få förbli så fint som det är! Till bostäder knyts ju en hel som också måste byggas. All byggnation är inte "utveckling" och Familjeparken är ett stort frångående av alla vackra ord om skydd av naturen i denna översiktsplan. Inget kan kompensera de ingrepp som den innebär!

Grödinge den 7 Mars 2014

SYNPUNKTER ÖVER UTSTÄLLNINGSFÖRSLAGET TILL NYA ÖVERSIKTSPLANEN

Jag heter Mikael Forsberg och är tredje generationen som driver skogs- och lantbruk på Byrsta Gård, Byrsta 1:7 i Grödinge. Den föreslagna översiktsplanen upplever jag som genomtänkt och dynamisk. Man lyckas få ihop en mängd olika behov, förväntningar och aspekter på ett både klokt och kreativt sätt. Inte minst att de olika gröna aspekterna lyfts fram starkt.

Min synpunkter har med bostadsbyggande att göra och då specifikt ut efter väg 225 i Grödinge. Med tanke på efterfrågan för nya bostäder från människor som vill bo på landsbygden är väldigt stor anser jag att det positivt att man välkomnar ytterligare bebyggelse längs den sträckningen. Jag förstår i sammanhanget att de föreslagna avgränsningarna är grovt dragna och man behöver pröva varje enskilt fall.

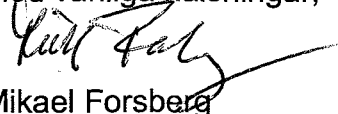
Med utgångspunkt från detta så vill jag föreslå en möjlig byggplats nära väg 225 på Byrsta 1:7 vid Kärrhagen, som dessutom har ytterligare fördelar, då den ligger högre upp och är mer skyddat från vägbuller etc. Platsen ligger samtidigt i anslutning till befintlig bebyggelse.

Jag skulle vilja föreslå att den görs möjlig genom att det redan föreslagna stråket längs väg 225 utökas så att den föreslagna platsen faller innanför markeringen. Jag har markerat den vid pilen på den bifogade kartan (bilaga 1). Eftersom jag numera även äger Byrsta 8:1 finns också goda möjligheter att dra fram en egen anslutningsväg över den marken direkt till väg 225.

Avslutningsvis ser jag det som viktigt att kommunen, gärna uttalat, uppmuntrar till mer ekologiskt bostadsbyggande inte minst på landsbygden. Det finns tydliga tecken på "en ny grön våg" och ett framsynt sätt att möta den efterfrågan är genom ett smart ekologiskt byggande som harmoniseras med både landskap och kulturmiljö. Där har också ekobyar en spännande framtid som gärna får uppmuntras och studeras närmare.

Jag ser av flera skäl det som värdefullt att även mindre fastighetsägare och byggherrar får bygga bostäder. Det skapar mångfald, ökat demokratisk inflytande, en lokal värdefull förankring samt gynnar det lokala mindre företagandet.

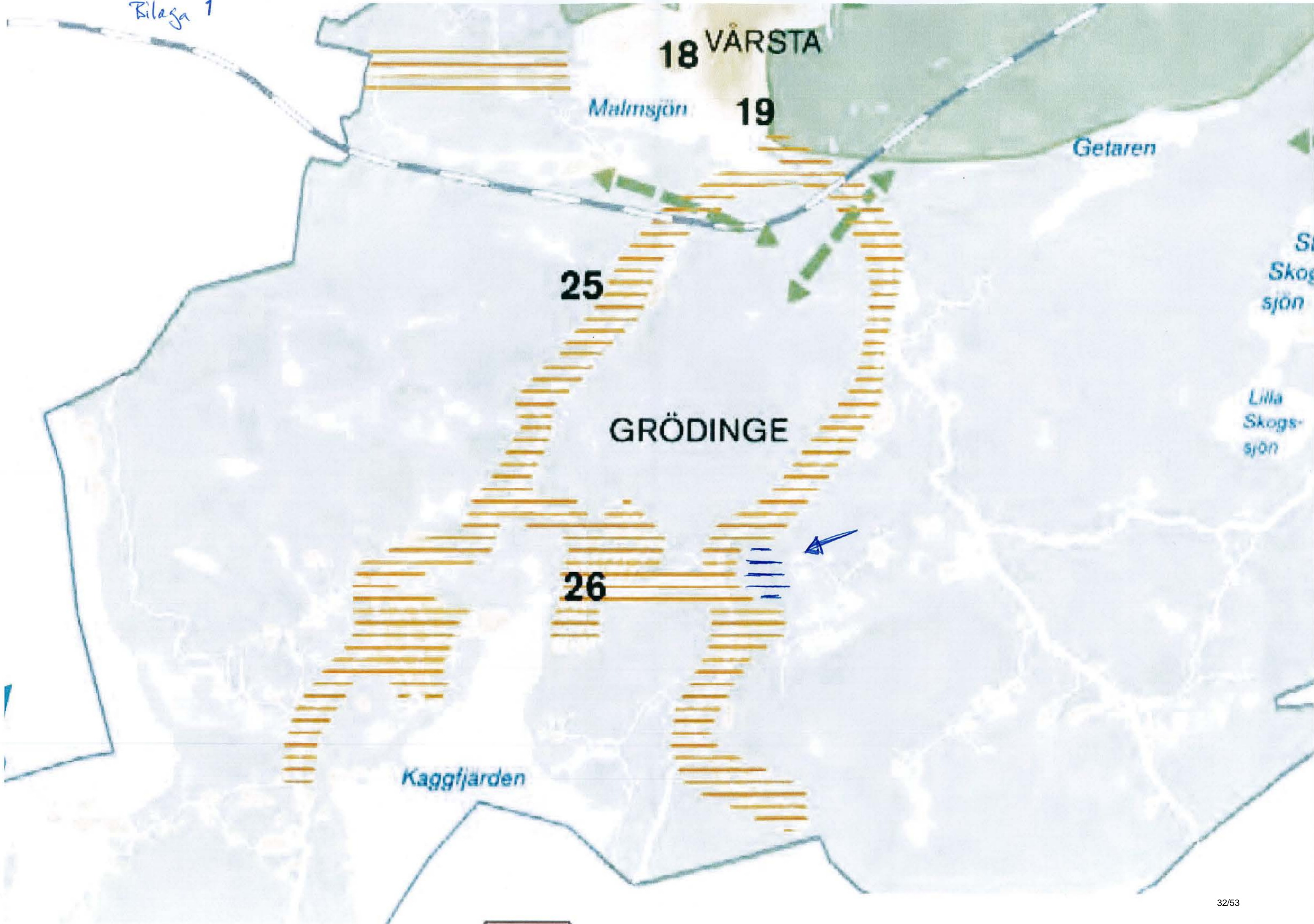
Med vänliga hälsningar,

Mikael Forsberg

Byrsta Gård 1, 147 91 Grödinge
mikael.forsberg@yahoo.com, 073-7070678

Bilaga 1

Från: Tommy Johansson <tommy.johansson@mbox379.swipnet.se>

Skickat: den 3 mars 2014 14:40

Till: Översiktsplan

Ämne: Synpunkter

Hej!

Min synpunkt är att vi inte behöver någon sk idehus i Tullinge

Mvh

Tommy

Statliga myndigheter

Ert tjänsteställe, handläggare
Carin Wanbo

Ert datum
2014-01-15

Er beteckning
4012-583-2014

Vårt tjänsteställe, handläggare
PROD INFRA Camilla Bramer, 08-7889587,
camilla.bramer@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning
14-2004

Utställning Botkyrka ÖP, Botkyrka kommun, Stockholms län

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

Träff, Lars

C Produktionsledningens Infrastrukturavdelning

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Länsstyrelsen Stockholms län

stockholm@lansstyrelsen.se

Kopia till
Botkyrka kommun

oversiktsplan@botkyrka.se

(CBR)

Postadress
Högkvarteret
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se/hkv

Enheten för samhällsplanering
Anna Knight
08-785 41 44

Kommunledningsförvaltningen
Botkyrka kommun
147 85 TUMBA

Botkyrkas översiktsplan, utställningsförslag januari 2014

Botkyrka kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har den 11 november 2013 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget. Av samrådsredogörelsen framgår att den övervägande delen av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrandet, och som Länsstyrelsen har att granska vid utställningen av översiktsplanen, är beaktade.

Länsstyrelsens uppdrag

I granskningsyttrandet ska Länsstyrelsen, enligt 3 kap. 16 § PBL, kontrollera och yttra sig:

- om förslaget inte tillgodoser ett riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- om förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- om frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte har samordnats på lämpligt sätt,
- om bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har inhämtat synpunkter på utställningsförslaget från Försvarsmakten/HK, Svenska Kraftnät AB, Trafikverket Region Stockholm, Vattenfall Eldistribution samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt. Synpunkter från dessa myndigheter som rör de frågor Länsstyrelsen har att bevaka under utställningen redovisats i granskningsyttrandet.

Granskningsyttrandet ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i den antagna planen.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen kan komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser, enligt 11 kap. 10, 11 §§ PBL, om de synpunkter som lämnas nedan inte beaktats.

Datum
2014-03-10

Beteckning
4012-583-2014

TRAFIKBULLER / hälsa och säkerhet

Planförslaget anger att avsteg från riksdagens riktvärden för väg- och spårtrafikbuller gäller i områden med stadsbygd i kollektivtrafiknära lägen, samt i områden med stadsbygd där exploateringsgraden kommer att bidra till att ny kollektivtrafik skapas. Planförslaget inkluderar också en karta som visar vilka områden kommunen betraktar som kollektivtrafiknära. Länsstyrelsen anser att redovisningen på kartan i planförslaget omfattar alltför stora områden, och att de redovisade riktlinjerna är för generellt hållna för att kunna ge tillräckligt stöd i efterföljande planering.

Länsstyrelsen menar att riktlinjerna för när avsteg kan vara tillämpligt med fördel bör kopplas till stadsbygdens täthet. Det ger en bra koppling till markanvändningskartan som kategoriserat stadsbygden utifrån tät, medeltät och gles stadsbygd. Länsstyrelsen gör, med utgångspunkt från Boverkets rapport *Allmänna råd 2008:1 "Buller i planering"*, samt Länsstyrelsens rapport *"Trafikbuller i bostadsplanering" (rapport 2007:23)*, bedömningen att avsteg från riktvärdena kan vara tillämpligt inom den på markanvändningskartan redovisad tät stadsbygd i anslutning till kollektivtrafik. Vidare kan avsteg vara tillämpligt vid nybyggnad av flerbostadshus av mer urban karaktär i centrala delar av redovisad medeltät stadsbygd, förutsatt att bebyggelsen uppförs i nära anslutning till kollektivtrafik. Vad gäller kollektivtrafiknära lägen med gles stadsbygd är det, enligt Länsstyrelsens uppfattning, generellt sett inte tillämpligt med avsteg. Det kan dock finnas omständigheter som i särskilda fall motiverar avsteg från riktvärdena, vilket då får bedömas från fall till fall.

FITTJA VÄRMEVERK /mellankommunalt intresse

Av planförslaget framgår att kommunen vill kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet. Fittjaverket utgör en viktig del av fjärrvärmeförsörjningen i sydvästra regiondelen och är i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, "RUFS 2010", redovisat som en regionalt viktig fjärrvärmeanläggning. Anläggningen utgör idag en mellanlast-/topplastanläggning i fjärrvärmesystemet. Med hänsyn till de bränslen som används inom anläggningen och att det i dagsläget inte finns några planer på att avveckla värmeverket, anser Länsstyrelsen att utbyggnad av bostäder i närområdet måste ta hänsyn till nödvändiga skyddsavstånd.

BEBYGGELSE PÅ LANDSBYGDEN /mellankommunalt intresse

Strategin för landsbygden i förslaget till översiktsplan är att säga nej till spridning av bebyggelse, men ge utrymme för nya bostäder och fler verksamheter i vissa delar av Grödingelandet. Tillkommande bebyggelse ska styras till stråk längs huvudvägarna för att ge förutsättningar för samlad VA-utbyggnad och närhet till buss. Den befolkningsprognos som presenteras i planförslaget visar att nya bostäder i första hand ska lokaliseras till befintlig stadsbygd.

För att uppnå det övergripande målet om en långsiktigt hållbar utveckling i regionen är det angeläget att begränsa spridd bebyggelse som inte har koppling till landsbygdens näringar. Länsstyrelsen anser att även om befolkningsprognosen

Datum
2014-03-10

Beteckning
4012-583-2014

indikerar att kommunen avser en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge, möjliggör riktlinjerna en mer omfattande utbyggnad på landsbygden. Eftersom ny bebyggelse på landsbygden ofta inte kräver detaljplan, är det särskilt viktigt att översiktsplanen ger ett tydligt stöd i den fortsatta planeringen.

Länsstyrelsen anser att riktlinjerna behöver tydliggöra kommunens avsikt att hålla fast vid en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge. Länsstyrelsen anser vidare att strategin att nya bostäder i första hand ska lokaliseras till goda kollektivtrafiklägen bör vara utgångspunkt för bebyggelseplanering även på landsbygden.

BEBYGGELSENS LÄMPLIGHET MED HÄNSYN TILL HÄLSA OCH SÄKERHET M.M.

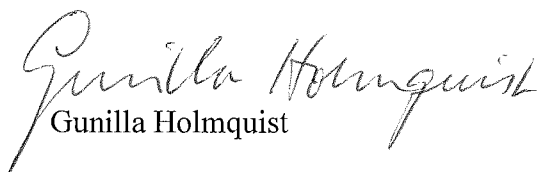
De olika miljö- och riskfrågor som är viktiga att uppmärksamma vid detaljplanering och tillståndsprövning redovisas över lag i planhandlingarna. Planens översiktliga karaktär gör emellertid att bebyggelsens lämplighet vid närmare planering inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande detaljplanering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Länsstyrelsen vill framhålla att risk- och säkerhetsaspekter måste beaktas tidigt i planprocessen, särskilt om kommunen på sikt går vidare med planer för en överdäckning av E4/E20, och då speciellt om bebyggelse avses placeras ovanpå överdäckningen.

Av planförslaget framgår att viss bebyggelse kan tillkomma längs väg 225. Länsstyrelsen förutsätter att risksituationen beaktas och beskrivs inom 150 m från rekommenderad transportled för farligt gods enligt Länsstyrelsens rekommendationer.

Vattenskyddsområdet på Pålamalm ligger i både Botkyrka och Haninge kommun. Inom området finns en även för Haninge kommun viktig vattentäkt. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i tidiga skeden i kommande planering och tillståndsprövning uppmärksamma att åtgärder inom och i närheten av vattenskyddsområdet på Pålamalm kan påverka Haninges vattentäkt.

I slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit samhällsbyggnadsdirektör Gunilla Holmquist, beslutande, miljödirektör Göran Åström och översiktsplanerare Anna Knight, föredragande.

Gunilla Holmquist

Anna Knight

Enheten för samhällsplanering
Anna Knight
08-785 41 44

Sändlista:

Försvarsmakten/HK
Svenska kraftnät
Trafikverket, Region Stockholm
Vattenfall Eldistribution AB
Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt

SLL Tillväxt, miljö och regionplanering
SLL Trafikförvaltningen

Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Nynäshamn kommun
Salems kommun
Södertälje kommun

Ledningsnät
Utredning
Bo Westergren
Tel 08-522 122 20
bo.westergren@stockholmvatten.se

REMISSVAR

Till: Kommunledningsförvaltningen
Botkyrka kommun
147 85 Tumba
E-post: oversiktsplan@botkyrka.se

Ang: Remissvar på
Utställning – förslag till Botkyrkas nya översiktsplan.
Dnr KS/2013:701

Med anledning av Er skrivelse, daterad 2014-01-08, till Stockholm Vatten med begäran om synpunkter på "Utställning – förslag till Botkyrkas nya översiktsplan", Ert Dnr KS/2013:701, kan följande anföras.

Inom Botkyrka kommun ligger Stockholm Vattens vattenverk Norsborg, huvudvattenledningar som distribuerar dricksvatten från Norsborgs vattenverk till Stockholm, Huddinge, Botkyrka, Salem, Haninge, Nynäshamn, Tyresö, Nacka, Värmdö, Lidingö och Ekerö samt till del av Solna.

Bild: Huvudvattenledningar i Botkyrka

Bild: Område med huvudvattenledningar Tornet 4 mm i Hallunda

Alla huvudvattenledningar måste utan problem kunna driftas, underhållas, repareras, renoveras och omläggas. De befintliga tre huvudvattenledningarna (dimension 1400/1200 mm och 2 st 1000 mm) som går mellan Norsborgs vattenverk till Alby och Fittja är av speciellt intresse. Stockholmsregionen växer kraftigt och speciellt i en stor del av ovan nämnda kommuner kommer Stockholm Vatten på sikt att behöva förstärka aktuellt huvudvattennät för att säkra leveransen av dricksvatten. Med förstärkning avses att dimensionera upp befintliga huvudvattenledningar eller att anlägga en till fjärde parallell ny huvudvattenledning mellan Norsborgs vattenverk – Alby – Fittja.

Dagvattenhantering:

Stockholm Vatten är mycket positivt inställd till planerna på dagvattenåtgärder i Fittja och Alby där bland ett av syftena är att göra det möjligt för nya tekniska lösningar som ska skydda Östra Mälarens vattenskyddsområde. Om möjligt är det önskvärt att sedimenteringsanläggningarna dimensioneras för minst 36 timmars uppehållstid inklusive oljeavskiljning. Där farliga transporter eller oljehantering och motsvarande förekommer bör haveri-/katastrofskydd utföras som även dimensioneras för att klara brand-/släckvatten.

Bild: Dagvattenåtgärder i Fittja

Stockholm Vatten har dock huvudvattenledningar som nära gränsar till de tre aktuella förslagen till detaljplaner (Fittja III, Fittja V och Alby 15:32), se nedan.

Bild: Områden med huvudvattenledningar i Fittja och Alby

Reparation av läcka på alla dessa huvudvattenledningar måste gå snabbt för undvikande av leveranssvårigheter respektive att en läcka drar med sig lermassor och skadar sidoliggande ledningar eller byggnader.

Stockholm Vatten behöver plats på sidan av ledningarna på minst 3m på ena sidan och 5 m på andra sidan för att utan problem kunna åtgärda/reparera och underhålla huvudvattenledningar, ventilkammare och ventiler. Se ledningsrättsområde.

I förslaget till detaljplaner måste det finnas inlagt ett u-område som möjliggör drift, underhåll och åtgärdande av befintliga huvudvattenledningar. Möjlighet, utrymme, måste även finnas till förstärkning, således att dimensionera upp befintliga huvudvattenledningar eller att anlägga en till fjärde parallell ny huvudvattenledning.

Det bör observeras att huvudvattenledningarna ligger relativt grunt förlagda i marken samt att de är känsliga för markrörelser (sättningar m.m.) och yttre påverkan, t.ex. via belastningar/stötar i markplanet eller nedförande av föremål i marken. Inom ledningsrättsområde (u-område) eller inom andra områden där Stockholm Vattens huvudvattenledningar är förlagda får det således inte förekomma tung trafik eller schaktning i mark. Där Stockholm Vatten har markförlagda huvudvattenledningar (u-område, ledningsrättsområde mm) måste även restriktioner finnas avseende markanvändning, t.ex. vilka typer av växter som får sättas/odlas.

Inom ledningsrättsområde:

Allmänt: Inom Ledningsrättsområde så har i princip Stockholm Vatten många rättigheter och alla andra skyldigheter. Kortfattat kan sägas att ingen får inom Ledningsrättsområdet vidta åtgärder som riskerar att skada Stockholm Vattens anläggningar eller försvåra utövandet av ledningsrätten (d.v.s. bibehålla, underhålla, förnya). Vad respektive var man inte får schakta, fylla upp eller bygga m.m. ska vara angivet i ledningsrätten.

Ledningsrätten och ledningsrättsområdet kan erhållas av Göran Thimberg,

goran.thimberg@stockholmvatten.se , 08- 522 121 14.

Utanför ledningsrättsområde:

Utanför Ledningsrättsområde så gäller skadeståndsrättsliga o.s.v. regler, t.ex. skadeståndslagen. Stockholm Vatten har ingen juridisk rätt att varken ställa krav eller ange restriktioner. Vi kan bara förutsätta att gällande lagstiftning och förordningar efterföljs. Sen är det självklart så att Stockholm Vatten ska ha en stor påverkan på vad som kan ske utanför ledningsrättsområdet om det finns risk för att ledningarna skadas. I vissa fall kan det finnas skäl att utöka Ledningsrättsområdet men då måste det vara rimlig omfattning. Det gäller bland annat för anläggande av en till fjärde huvudvattenledning mellan Norsborgs vattenverk – Alby – Fittjasundet.

Norsborgs vattenverk, Mälaren och Bornsjön:

De föreskrifter och bestämmelser som finns enligt vattenskyddsområde för Östra Mälaren och vattenskyddsområde för Bornsjön måste följas. För Bornsjöns del gäller även att ingen tillkommande bebyggelse, förtätning/exploatering eller verksamhet får genomföras inom tillrinningsområdet.

Bild: Del av Bornsjöns vattenskyddsområde och tillrinningsområde

Bild: Markanvändning ÖP område 13 Sandstugan

Markanvändningsområdet 13 ser ut att delvis ligga inom tillrinningsområdet till Bornsjön och inom influensområdet till Bornsjön, se bild nedan.

Bornsjön omfattas även av bestämmelser enligt några riksintressen och ett naturreservat. Dessutom har länsstyrelsen lagt ett förslag till område av riksintresse för vattenförsörjning inklusive influensområde kring detta. Området "Norsborgsverket och Bornsjön" omfattar Norsborgs vattenverk (verk, intagsledning och omgivande buffertzona) och Bornsjön samt ett influensområde enligt bild nedan.

Bild: Länsstyrelsens förslag till Riksintresse vattenförsörjning

I länsstyrelsens förslag till beslut står det:

”Delinfluensområdet Bornsjön följer Östra Mälarens vattenskyddsområde i norr. I övrigt sammanfaller det i huvudsak med Bornsjöns tillrinningsområde. I områdets sydöstra del har influensområdet en större utbredning än tillrinningsområdet för Bornsjön på grund av ett grundvatteninflöde i isälvsavlagringen med grundvattenmagasinet S:t Botvid med utflöde vid Bornsjöns strand, se ”*Dricksvattenförekomster i Stockholms län - Prioriteringar för ett långsiktigt skydd*” (Kommunförbundet i Stockholms Län, Länsstyrelsen Stockholm och Regionplane- och trafikkontoret 2009)”.

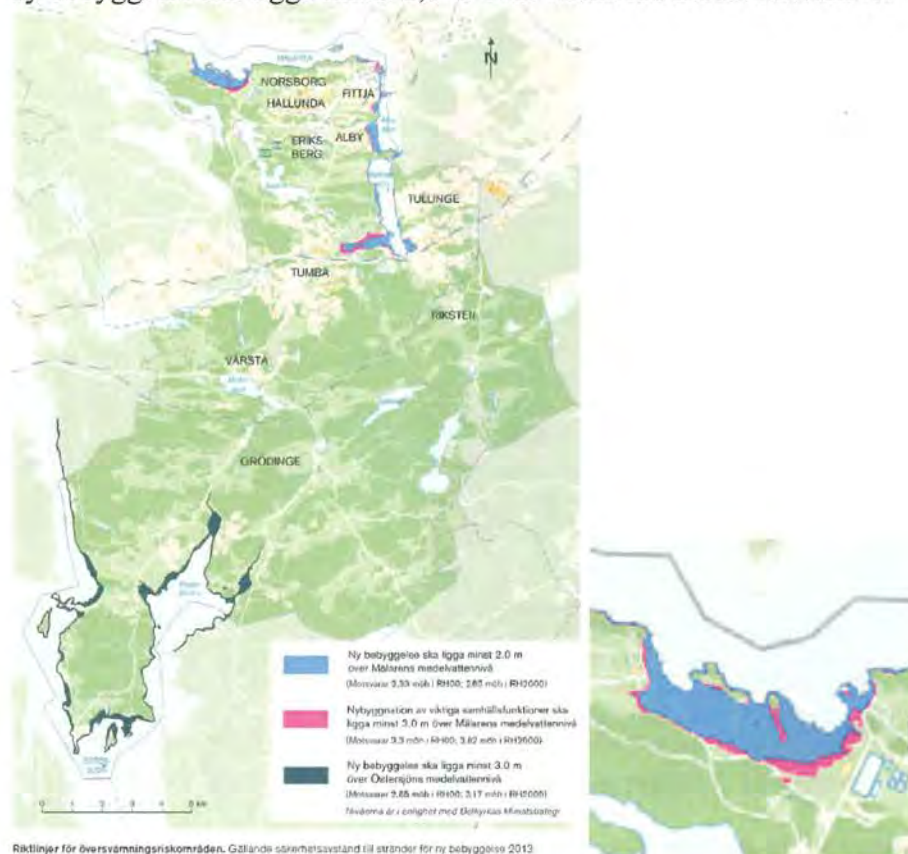
I länsstyrelsens förslag till beslut står det vidare:

”En fråga som många kommuner framfört är hur riksintressena för vattenförsörjning, inklusive influensområdena, ska hanteras i planeringssammanhang och vid prövning och tillsyn av olika verksamheter mm. Länsstyrelsen anser att det är en väsentlig fråga som bör hanteras i den fortsatta processen där Hav kommer att genomföra en samlad bedömning och göra ett urval av inkomna förslag på riksintressen från landets länsstyrelser. Förslagsvis bör någon form av vägledning, rekommendationer eller allmänna råd lämnas i samband med utpekandet av riksintressena”.

Stockholm Vatten anser också att den frågan bör klarläggas.

I förslaget till översiktsplan finns under avsnittet "Klimatsmart bebyggelse" finns en karta visande på "Riktlinjer för översvänningsområden. Gällande säkerhetsavstånd till stränder för ny bebyggelse".

Kartan visar bland annat på ett område mellan Norsborgs vattenverk till Sturehovs slott där ny bebyggelse ska ligga minst 2,0 m över Mälarens medelvattennivå. Se bild nedan:

Aktuellt område ligger inom förslag till riksintresse vattenförsörjning, inom vattenskyddsområde för Östra Mälaren (se bild nedan) och inom naturreservat.

Bild: Del (Norsborgs vattenverk och vattentäktsszon) av vattenskyddsområde Östra Mälaren

Stockholm Vatten förutsätter att någon ny bebyggelse ej planeras eller i framtiden kommer att planeras inom aktuellt område. Ny bebyggelse får således ej tillkomma inom detta område.

Övrigt:

Vid anläggande av planerade dagvattenanläggningar i Fittja och Alby. Se Stockholm Vattens skrifter:

- ”Allmänna bestämmelser och anvisningar för markarbeten inom och intill jordförlagda anläggningar (ledning, pumpstationer etc.) tillhörande Stockholm Vatten VA AB
<http://www.stockholmvatten.se/commondata/infomaterial/Ledningar/Allm%20best%20i%20berg%20090603.pdf>
- Samlingskarta vid grävningsarbeten i allmän mark,
<http://www.stockholmvatten.se/Foretag/Samlingskartan/>
- **SVAMA 2013**
Stockholm Vattens Allmänna Material- och Arbetsbeskrivning för lednings- och markarbeten. Erhålls av Lars-Åke Lyckhult, larsake.lyckhult@stockholmvatten.se, 08-522 122 14.
- Dagvattenstrategi för Stockholms stad.
<http://www.stockholmvatten.se/commondata/rapporter/avlopp/Dagvatten/dagvattenstrategi.pdf>
Anmärkning: En ny dagvattenstrategi för Stockholms stad är nästan klar. Information om den nya dagvattenstrategin kan erhållas av Eva Vall, 08- 522 122 22 | 073-914 22 22, eva.vall@stockholmvatten.se

Kontakt måste tas med Stockholm Vatten avseende alla planer och arbeten inom och intill befintliga huvudvattenledningar, u-områden och ledningsrättsområden.

Med vänliga hälsningar

Stefan Rosengren

Erik Karlsson

Kopia: VD, SI, L, V, I, VN, VB, LR, LT, LU

Från: Bo Westergren [mailto:bo.westergren@stockholmvatten.se]

Skickat: den 10 mars 2014 20:40

Till: Översiktsplan

Ämne: Remissvar på förslag till Översiktsplan Botkyrka

Till Botkyrka kommun,
Kommunledningsförvaltningen,
147 85 Tumba,
E-post: oversiktsplan@botkyrka.se

Angående: Remissvar på förslag till ny Översiktsplan Botkyrka

Stockholm Vatten har idag den 10 mars ej möjlighet att översända et underskrivet remissvar på förslag till ny Översiktsplan Botkyrka.

Ett underskrivet remissvar översänds snarast möjligt.

Anmärkning: Av speciellt intresse för Stockholm Vatten är

- Östra Mälarens vattenskyddsområde
- Riksintresset Norsborgsverket och Bornsjön
- Vattenskyddsområde Bornsjön , tillrinningsområde Bornsjön och naturreservat Bornsjön
- Huvudvattenledningar Norsborgsverket – Alby – Fittja/Albysjön inkl möjlighet att förstärka/bygga ut dessa huvudvattenledningar
- Huvudvattenledning Norsborgsverket – Salem – södra Botkyrka
- Dagvattenhantering, dagvattenstrategi Botkyrka
- Byggplaner/exploateringar i närhet av Norsborgs vattenverk o Mälaren uppströms vattenverk.

Med vänliga hälsningar
Bo Westergren

08-522 122 20

bo.westergren@stockholmvatten.se

Koncessioner och kommunikation
Mark och tillstånd
Samhällsplanerare
Jens Knutsson
08-475 82 10
jens.knutsson@svk.se

Botkyrka kommun
oversiktsplan@botkyrka.se

Länsstyrelsen Stockholm
stockholm@lansstyrelsen.se

2014-03-10

2013/488

YTTRANDE

Yttrande angående Översiktsplan för Botkyrka kommun

Ert diarienummer: KS/2013:701

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har inga ytterligare synpunkter än de som framförts 2012-07-10.

Vi vill dock revidera vårt yttrande gällande nulägesbeskrivningen över ledningar i Botkyrka kommun. I tidigare yttrande angav vi att vi hade en 400 kV-ledning samt en 220 kV-ledning i kommunen. Svenska kraftnät har dock en 400 kV-ledning och **tre 220 kV-ledningar** i kommunen (Se kartbilaga).

För ytterligare information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till **Perspektivplan 2025**. Detta dokument finns publicerat via vår hemsida:

http://www.svk.se/Global/02_Press_Info/Pdf/20130429-Perspektivplan2025.pdf

Med vänliga hälsningar

Jens Knutsson

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Information angående remisser till Svenska kraftnät

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss via: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg.

Länsstyrelsen AB-län

Kopia till:
Diariet
Botkyrka kommun

Utställning av förslag till Botkyrkas nya översiktsplan

Trafikverket har mottagit rubricerade översiktsplan på utställning och vill härmed framföra följande synpunkter.

Inledning

Planen är lättläst och överskådlig och tar hänsyn även till sådant som påverkar utanför kommungränsen. Planen har tydliga skrivningar avseende arbetsmarknad, tillgänglighet och sociala kopplingar och omfattar kommunens socio-ekonomiska verklighet bra. Kommunen visar en hög ambition vad gäller bostadsbyggande.

Planens trafikstrategi behandlar olika typer av resesätt beroende på vilken relation det handlar om. Trafikverket saknar dock ett resonemang om hur olika trafikantgrupper påverkas av planen. Trafikverket saknar också en koppling till de transportpolitiska målen.

Hållbar planering

Trafikverket står fast vid synpunkterna från samrådsskedet angående att markanvändningskartan anger utbyggnad av "medeltät" till "gles" bebyggelse, vilket motsäger ambitionen att öka andelen resor till fots, med cykel och med kollektivtrafik.

Riksintressen

Trafikverket anser att översiktsplanen ska kompletteras med avstånd till infrastruktur av riksintresse, enligt Trafikverkets samrådsyttrande.

Vägar

I översiktsplanens strategi *Hemma i storstaden* under delen *Rörelse skapar möten – övergripande trafikstrategi* nämns tillgängligheten till Södertörnsleden, i ett sammanhang som antyder att Södertörnsleden är en befintlig väg. I stycket efter kommer en lista över viktig infrastruktur för den regionala utvecklingen, där finns inte Södertörnsleden med. Detta kan skapa viss förvirring. Tvärförbindelse Södertörn (ett omtag av det som tidigare kallades Södertörnsleden) finns med i förslag till Nationell plan för transportsystemet 2014-2025.

Vad gäller Förbifart Tullinge och ny dragning av Hågelbyleden kvarstår Trafikverkets synpunkter från samrådsyttrandet. Ny infrastruktur genererar generellt ökad trafik och kommunen bör överväga vilka nya problem som kan uppstå med de önskade satsningarna, inte bara vilka problem som löses.

Farligt gods/Risker

Kommunen framför en önskan om att inget ytterligare gods ska transporteras på Västra stambanan genom Tumba. Då gods får transporteras på samtliga järnvägar (med ett fåtal undantag) kan inget sådant löfte ges. Prognoserna visar snarare på en ökning, om än liten, av

gods på Västra stambanan och Trafikverket behöver ha handlingsfriheten att planera tåglägen efter hur efterfrågan ser ut och vilken kapacitet som finns.

Miljö

Trafikverket önskar att planen tydligare identifierar och lyfter fram vilka synergier, men även målkonflikter, som finns i kommunen mellan de olika miljöområdena som pekats ut, till exempel mellan miljömålet för begränsad klimatpåverkan (förtätning) och god bebyggd miljö (buller/luftkvalitet).

Buller

Trafiken är en betydande bullerkälla. Eftersom trafikmängden ökar varje år anser Trafikverket att det är missvisande att i översiktsplanen redovisa en karta över bullerutbredning från 2006. Då ny bebyggelse planeras ska hänsyn tas till trafikbuller beräknad utifrån prognosår 2030.

Vad gäller Trafikverkets förhållningssätt till avsteg från bullerriktvärden hänvisas till Trafikverkets samrådsyttrande för översiktsplanen.

Luft

I en översiktsplan bör strävan efter en god luftkvalitet, formulerat i preciseringar i miljökvalitetsmålet Frisk luft, föras in och analyseras, alltså inte enbart miljökvalitetsnormerna.

Översiktsplanen lyfter problemet med dålig luftkvalitet i Alby, och pekar ut vägarna E4/E20 och Hågelbyleden som den främsta orsaken. Som lösning anser kommunen bland annat att Hågelbyledens läge ska flyttas till väster om Eriksberg. Trafikverket anser att det ska göras en åtgärdsvalsstudie för luftkvaliteten i Alby innan någon åtgärd av den storleken genomförs. Ny infrastruktur genererar i allmänhet en ökad biltrafik vilket skulle motverka översiktsplanens strävan mot ett mer klimatsmart samhälle.

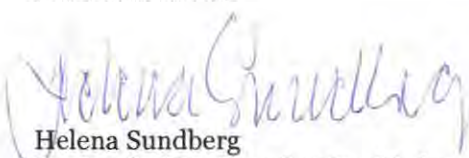
Den förtätning som planen beskriver innebär att en del av den befintliga stadsnära grönstrukturen kommer att försvinna. Förtätning av områden som är utsatta för dålig luftkvalitet bör ske ytterst restriktivt, både för att bevara den grönstruktur som finns och för att fler människor inte ska utsättas för dålig luft.

Sammanfattningsvis

Trafikverket vill särskilt trycka på vikten av att hänsyn tas till riksintressena i kommunen samt att de skyddsavstånd för vägar och järnvägar som anges ovan hålls.

Trafikverket anser också att det är viktigt att planen utvecklas vad gäller målkonflikter och att ett resonemang förs kring klimatarbetet i förhållande till planerade utbyggnader av bebyggelse och infrastruktur.

För Trafikverket

Helena Sundberg
Regionchef Trafikverket Stockholm

2014-02-11

Handläggare:

Tobias Häggblom

072 - 514 04 53

planochbygg.solna@vattenfall.com

Botkyrka kommun

Kommunledningsförvaltningen

147 85 TUMBA

Kopia Länsstyrelsen Stockholms län

Yttrande angående Förslag till Botkyrkas nya översiktsplan

Ert dnr: KS/2013:701

Vårt DMS: 1002598229

Vattenfall Eldistribution AB, nedan kallad Vattenfall har tagit del av granskningshandlingarna för rubricerad översiktsplan och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har under samrådet redogjort för ledningsnät i Botkyrka kommun och denna information gäller alljämt.

Vattenfall hänvisar till tidigare yttrande som lämnats under samrådet och understryker att de uppgifter som där lämnats om ledningsnät från 70 kV och uppåt visar att dessa kräver ett fysiskt utrymme som bör beskrivas i översiktsplanen. Utöver samrådsyttrandets synpunkter och uppgifter har Vattenfall ej något ytterligare att erinra.

**Med vänlig hälsning,
Vattenfall Eldistribution AB**

Tobias Häggblom
Samhällsplanerare, Tillstånd och rättigheter

VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB

ADRESS

Vattenfall Eldistribution AB, RU 2560, 169 92 Stockholm

ORG NR

556417-0800

BESÖKSADRESS

Evenemangsgatan 13, 169 56 Solna

TELEFON

08 - 739 50 00

PUBLIKT BOLAG (publ)

Stockholm

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Kommenterad sammanställning av utställningsyttranden

Botkyrka kommuns utlåtande över inkomna yttranden
på utställningsversionen av Botkyrkas översiktsplan,
april 2014, Kommunledningsförvaltningen

Referens

Lars Olson

Hannes Flemming

**Kommenterad sammanställning av utställningsyttranden
– Botkyrka kommuns utlåtande över inkomna yttranden
på utställningsversionen av Botkyrkas översiktsplan,
april 2014**

INNEHÅLL

1. Ny översiktsplan.....	2
2. Utställningen.....	3
3. Länsstyrelsens granskningsyttrande.....	3
4. Sammanställning av synpunkter från medborgare, föreningar.....	9
näringsliv, grannkommuner och myndigheter	9
SYNPUNKTER PÅ ÖVERSIKTSPLANENS HUVUDINNEHÅLL	9
SYNPUNKTER PÅ ÖVERSIKTSPLANEN SOM DOKUMENT	11
STYCKEVIS GENOMGÅNG	12
Synpunkter på planeringsstrategierna	13
Leva klimatsmart	13
Plats att växa.....	14
Hemma i storstaden	16
Nära till storstadsnatur	18
Utrymme för kreativitet	21
Synpunkter på markanvändningsstrategin.....	21
Allmänt.....	21

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Post Botkyrka kommun, 14785 Tumba · **Besök** Munkhättevägen 45 · **Kontaktcenter** 08-53061000

Direkt 0727032450 · **Sms** 0727032450 · **E-post** hannes.flemming@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · **Bankgiro** 624-1061 · **Fax** · **Webb** www.botkyrka.se

2014-04-22

Norsborg, Hallunda, Fittja, Alby och Eriksberg	22
Tullinge	23
Tumba och Vårsta	25
Grödinge och övrig landsbygd	26
Riksintressen, mellankommunala intressen och miljö kvalitetsnormer	28

1. Ny översiktsplan

Botkyrkas gällande översiktsplan är från 2002. Den aktualitetsförklarades år 2006. Under 2009 tog kommunstyrelsen beslut att ta fram en ny översiktsplan och lämnade också inriktningar för den.

Under 2011 genomfördes en ambitiös medborgardialog – ”Samtal om framtiden”. Fler än 350 Botkyrkabor satt ned, ritade på kartor och diskuterade framtidsfrågor. Samtalen var lärorika och gav ett rikt underlagsmaterial för det arbete med översiktsplanen som därefter blivit genomfört.

Under mars-juni 2013 genomfördes samråd om en ny översiktsplan. Samrådsförslaget har förts ut till medborgare, föreningar, näringsliv och andra samslutningar som är aktiva i Botkyrka genom:

- Uppdaterad webb med synpunktshantering
- Två bemannade mobila utställningar, uppställda två veckor i varje stadsdel
- Dialogforum i varje stadsdel
- Återkoppling till de som medverkade i Samtal om framtiden 2011
- Särskild inbjudan till ett statistiskt urval av Botkyrkabor
- Annons i Södra sidan
- Näringslivsforum
- Ungdomsfullmäktige
- Heldagsworkshop med Elevråd

En remisskrivelse gick på normalt sätt också ut till:

- kommunens nämnder och bolag
- föreningar, grannkommuner, länsstyrelsen och andra myndigheter

2014-04-22

Samrådet resulterade i 92 yttranden, medräknat minnesnoteringar från dialogforum, näringslivsforum, ungdomsfullmäktige och elevråden. Sammantaget innehåller dessa yttranden hundratals synpunkter. Förslaget till översiktsplan har därefter blivit bearbetat med utgångspunkt från synpunkterna.

2. Utställningen

Efter ett nytt beslut av kommunstyrelsen i januari har det bearbetade förslaget till ny översiktsplan varit utställt 10 januari – 10 mars 2014.

Utställningsförslaget har förts ut genom:

- Uppdaterad webb med synpunktshantering
- Formell utställning i kommunhuset
- Utställningsmaterialet tillgängligt i alla stadsdelar, på medborgarkontor eller bibliotek
- Återkoppling till de som tidigare medverkat i ”Samtal om framtiden” 2011, i dialogforum och de som med framfört synpunkter på översiktsplanen i samrådet
- Dialogforum i Grödinge
- Annons i DN, Södra sidan och Mitt i Botkyrka/Salem

En remisskrivelse har på normalt sätt gått ut till berörda grannkommuner, länsstyrelse och andra myndigheter i enlighet med Plan- och bygglagens (PBL:s) regelsystem. Utställningen resulterade i 19 yttranden, med sammantaget ett femtiotal synpunkter.

I följande sammanställning är inkomna synpunkter sammanfattade och kommenterade. Samtliga yttranden finns också som en egen särskild bilaga.

3. Länsstyrelsens granskningsyttrande

Länsstyrelsens yttrande har en särskild betydelse. Det är länsstyrelsens uppgift att i vissa bestämda avseenden se till att kommunens översiktsplan uppfyller de krav som finns i Plan- och bygglagen. Vi redovisar därför Länsstyrelsens granskningsyttrande över det utställda förslaget till översiktsplan i sin helhet. Länsstyrelsens granskningsyttrande utgör en del av kommunens översiktsplan när den blir antagen.

2014-04-22

I det här avsnittet är innehållet i länsstyrelsens granskningsyttrande redovisat i sin helhet, men uppdelat i kortare stycken (större text) avbrutna av kommunens kommentarer (liten kursiverad text).

Botkyrkas översiktsplan, utställningsförslag januari 2014

Botkyrka kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 3 kap. 12§ plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har den 11 november 2013 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget. Av samrådsredogörelsen framgår att den övervägande delen av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrandet, och som Länsstyrelsen har att granska vid utställningen av översiktsplanen, är beaktade.

Länsstyrelsens uppdrag

I granskningsyttrandet ska Länsstyrelsen, enligt 3 kap. 16 § PBL, kontrollera och yttra sig:

- om förslaget inte tillgodoser ett riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- om förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- om frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte har samordnats på lämpligt sätt,
- om bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har inhämtat synpunkter på utställningsförslaget från Försvarmakten/HK, Svenska Kraftnät AB, Trafikverket Region Stockholm, Vattenfall Eldistribution samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt. Synpunkter från dessa myndigheter som rör de frågor Länsstyrelsen har att bevaka under utställningen redovisats i granskningsyttrandet.

Granskningsyttrandet ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med

2014-04-22

översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i den antagna planen.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen kan komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser, enligt 10, 11 § § PBL, om de synpunkter som lämnas nedan inte beaktats.

Kommentar:

Granskningsyttrandet kommer att redovisas tillsammans med kommunens översiktsplan. Länsstyrelsen har kvar fyra synpunkter på kommunens förslag efter de förändringar kommunen gjorde efter samrådet. Tre av dessa anser vi att kommunen tillgodoser, men när det gäller den långsiktiga utvecklingen av Slagsta strand vid Fittja värmeverk har kommunen och länsstyrelsen fortsatt olika uppfattningar.

TRAFIKBULLER / hälsa och säkerhet

Planförslaget anger att avsteg från riksdagens riktvärden för väg- och spårtrafikbuller gäller i områden med stadsbygd i kollektivtrafikhärlägen, samt i områden med stadsbygd där exploateringsgraden kommer att bidra till att ny kollektivtrafik skapas. Planförslaget inkluderar också en karta som visar vilka områden kommunen betraktar som kollektivtrafikhärlägen. Länsstyrelsen anser att redovisningen på kartan i planförslaget omfattar alltför stora områden, och att de redovisade riktlinjerna är för generellt hållna för att kunna ge tillräckligt stöd i efterföljande planering.

Länsstyrelsen menar att riktlinjerna för när avsteg kan vara tillämpligt med fördel bör kopplas till stadsbygdens täthet. Det ger en bra koppling till markanvändningskartan som kategoriserat stadsbygden utifrån tät, medeltät och gles stadsbygd. Länsstyrelsen gör, med utgångspunkt från Boverkets rapport *Allmänna råd 2008:1 "Buller i planering"*, samt Länsstyrelsens rapport *"Trafikbuller i bostadsplanering" (rapport 2007:23)*, bedömningen att avsteg från riktvärdena kan vara tillämpligt inom den på markanvändningskartan redovisade tät stadsbygd i anslutning till kollektivtrafik. Vidare kan avsteg vara tillämpligt vid nybyggnad av flerbostadshus av mer urban karaktär i

2014-04-22

centrala delar av redovisad medeltät stadsbygd, förutsatt att bebyggelsen uppförs i nära anslutning till kollektivtrafik. Vad gäller kollektivtrafikhäna lägen med gles stadsbygd är det, enligt Länsstyrelsens uppfattning, generellt sett inte tillämpligt med avsteg. Det kan dock finnas omständigheter som i särskilda fall motiverar avsteg från riktvärdena, vilket då får bedömas från fall till fall.

Kommentar:

Länsstyrelsens uppfattning utgår från Boverkets principer, som innebär att avstegsfall får tillämpas i "centrala delar av städer och större tätorter av stadskarakter". Kommunens principiella utgångspunkt är att dessa principer inte tillräckligt utgår från dagens förhållanden och behov i storstadsområdena. I sak bedömer vi trots allt att länsstyrelsens inställning till tolkningen ändå går att förena med målen för bostadsbyggandet i "RUF2010" och därmed också i kommunens översiktsplan. Formuleringarna i översiktsplanen anpassas till länsstyrelsens uppfattning.

FITTJA VÄRMEVERK /mellankommunalt intresse

Av planförslaget framgår att kommunen vill kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet. Fittjaverket utgör en viktig del av fjärrvärmeförsörjningen i sydvästra regiondelen och är i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, "RUF2010", redovisat som en regionalt viktig fjärrvärmearläggning. Anläggningen utgör idag en mellanlast/topplastanläggning i fjärrvärmesystemet. Med hänsyn till de bränslen som används inom anläggningen och att det i dagsläget inte finns några planer på att avveckla värmeverket, anser Länsstyrelsen att utbyggnad av bostäder i närområdet måste ta hänsyn till nödvändiga skyddsavstånd.

Kommentar:

Kommunen har en delvis avvikande uppfattning om området vid Fittja värmeverk. Kommunens inriktning i gällande översiktsplan liksom i samråds- och utställningsförslagen till ny översiktsplan är att området på lång sikt kan utvecklas med bostäder och verksamheter. På kortare sikt kommer vi studera förutsättningarna att kombinera fjärrvärmeproduktion med bostadsbyggande på det sätt som Länsstyrelsen anger.

2014-04-22

BEBYGGELSE PÅ LANDSBYGDEN /mellankommunalt intresse

Strategin för landsbygden i förslaget till översiktsplan är att säga nej till spridning av bebyggelse, men ge utrymme för nya bostäder och fler verksamheter i vissa delar av Grödingelandet. Tillkommande bebyggelse ska styras till stråk längs huvudvägarna för att ge förutsättningar för samlad VA-utbyggnad och närhet till buss. Den befolkningsprognos som presenteras i planförslaget visar att nya bostäder i första hand ska lokaliseras till befintlig stadsbygd.

För att uppnå det övergripande målet om en långsiktigt hållbar utveckling i regionen är det angeläget att begränsa spridd bebyggelse som inte har koppling till landsbygdens näringar. Länsstyrelsen anser att även om befolkningsprognosen indikerar att kommunen avser en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge, möjliggör riktlinjerna en mer omfattande utbyggnad på landsbygden. Eftersom ny bebyggelse på landsbygden ofta inte kräver detaljplan, är det särskilt viktigt att översiktsplanen ger ett tydligt stöd i den fortsatta planeringen.

Länsstyrelsen anser att riktlinjerna behöver tydliggöra kommunens avsikt att hålla fast vid en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge. Länsstyrelsen anser vidare att strategin att nya bostäder i första hand ska lokaliseras till goda kollektivtrafiklägen bör vara utgångspunkt för bebyggelseplanering även på landsbygden.

Kommentar:

Kommunens avsikt är att hålla fast vid en begränsad bebyggelseutveckling i Grödinge och att styra den till stråk längs huvudvägar, med förutsättningar för VA-utbyggnad och kollektivtrafik med buss. Formuleringarna i översiktsplanen kommer att ses över ytterligare, så att avsikterna framgår ännu tydligare. Vi räknar med att det kommer att behövas ett ytterligare planeringsteg, till exempel områdesbestämmelser eller fördjupad översiktsplan, för att säkerställa kommunens avsikter.

2014-04-22

BEBYGGELSENS LÄMPLIGHET MED HÄNSYN TILL HÄLSA OCH SÄKERHET M.M.

De olika miljö- och riskfrågor som är viktiga att uppmärksamma vid detaljplanering och tillståndsprövning redovisas över lag i planhandlingarna. Planens översiktliga karaktär gör emellertid att bebyggelsens lämplighet vid närmare planering inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande detaljplanering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Länsstyrelsen vill framhålla att risk- och säkerhetsaspekter måste beaktas tidigt i planprocessen, särskilt om kommunen på sikt går vidare med planer för en överdäckning av E4/E20, och då speciellt om bebyggelse avses placeras ovanpå överdäckningen.

Av planförslaget framgår att viss bebyggelse kan tillkomma längs väg 225. Länsstyrelsen förutsätter att risksituationen beaktas och beskrivs inom 150m från rekommenderad transportled för farligt gods enligt Länsstyrelsens rekommendationer.

Vattenskyddsområdet på Pålamalm ligger i både Botkyrka och Haninge kommun. Inom området finns en även för Haninge kommun viktig vattentäkt. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i tidiga skeden i kommande planering och tillståndsprövning uppmärksamma att åtgärder inom och i närheten av vattenskyddsområdet på Pålamalm kan påverka Haninges vattentäkt.

Kommentar:

Kommunen delar länsstyrelsens uppfattning att efterföljande detaljplanering ska säkerställa att ny bebyggelse inte blir olämplig och att planeringen tar hänsyn till hälsa, säkerhet och risker.

Översiktsplanens inriktning är att minska de barriäreffekter i Botkyrkas stadsdelar som framför allt de stora spår- och vägförbindelserna till Stockholms

2014-04-22

centrala delar skapar. Formuleringarna i översiktsplanen kommer att ses över så att detta framgår ännu bättre.

Kommunen är väl medveten om vattenskyddsområdet Pålamalm och skyddsområdet, det framgår av översiktsplanen. Redovisningen av mellankommunala intressen kommer för tydlighetens skull att kompletteras.

4. Sammanställning av synpunkter från medborgare, föreningar, näringsliv, grannkommuner och myndigheter

I det här stycket har vi sammanfattat och kommenterat övriga synpunkter som kommit in under utställningen.

4.1 SYNUNKTER PÅ ÖVERSIKTSPLANENS HUVUDINNEHÅLL

Utställningsförslaget till ny översiktsplan har fem särskilt viktiga inriktningar för utvecklingen fram till år 2040:

- Bygg där det är byggt – i stadsbygden
- Skapa utrymme för 20 000 nya bostäder och fler arbetsplatser
- Stärk tyngdpunkterna – satsa mer i kollektivtrafiknära lägen
- Gör den storstadsnära naturen mer tillgänglig
- Stärk sambanden inom Botkyrka och med resten av storstaden

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
Landstinget är övervägande positivt till Botkyrkas förslag till ny översiktsplan. Förslaget ligger väl i linje med planeringsmål och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010. Avsnitten Hemma i Storstaden och Utrymme för kreativitet redovisar nya och intressanta perspektiv på samhällsplanering. Förslaget [till ny översiktsplan] är	Kommunen noterar att det finns positiva synpunkter på översiktsplanens huvudinnehåll. (RUFS 2010 är gällande Regional Utvecklingsplan För Stockholmsregionen)	SLL (Stockholms läns landsting)

2014-04-22

<p>som vi ser det en riktig godbit som man egentligen inte kan se sig nöjd med innan det blir av. Vi hoppas att kommunens invånare blir riktigt nöjda med det som man kommer att åstadkomma. Vi tror att företag precis som institutioner kommer att bli nöjda med vad som åstadkoms. Alltså ja till en ny översiktsplan.</p>		<p>Hyresgästföreningen</p>
<p>Trafikverket önskar att planen tydligare identifierar och lyfter fram vilka synergier, men även målkonflikter, som finns i kommunen mellan de olika miljöområdena som pekats ut, till exempel mellan miljömålet för begränsad klimatpåverkan (förtätning) och god bebyggd miljö (buller/luftkvalitet).</p>	<p>Synergier och målkonflikter blir tydliga liksom avvägningar mellan olika viljeinriktningar i efterföljande planering, till exempel genom detaljplaneläggning. Förutsättningar och möjligheter att genomföra ambitionerna kommer att växla över tid. Sådana målkonflikter som Trafikverket tar upp är behandlade i översiktsplanens MKB (Miljökonsekvensbeskrivning). MKBn kan laddas ned på: www.botkyrka.se/oversiktsplan</p>	<p>Trafikverket</p>
<p>För kontinuitetens skull borde det finnas en beskrivning av de viktigaste förändringarna från den tidigare översiktsplanen för Botkyrka som aktualitetsförklarades 2006.</p>	<p>Vi förstår synpunkten och kommer att uppfylla den i sammanhang där översiktsplanen presenteras, till exempel på www.botkyrka.se. Vi bedömer att intresset är som störst i närtid för att därefter minska. En redogörelse i den tryckta översiktsplanen är därför inte aktuell.</p>	<p>Företagarna Botkyrka-Salem</p>

2014-04-22

<p>Även i bebyggda områden finns miljöer som är känsliga och som man måste låta bli att förstöra! Men när alla bostäderna i de bebyggda områdena är byggda finns det väl inte mer plats att bygga där. Då om inte tidigare "måste" det byggas i naturen om trycket fortsätter? Kommer det verkligen att bli trivsamt om vi hela tiden ska ta tillfredsställa ett högt inflyttningsstryck?</p> <p>All byggnation är inte "utveckling", bevara vissa platser. Till bostäder knyts ju en hel del som också måste byggas. Låt till exempel Hamringe få förbli så fint som det är! Familjeparken är ett stort frångående av alla vackra ord om skydd av naturen i denna översiktsplan. Inget kan kompensera de ingrepp som den innebär!</p>	<p>Botkyrka har tidigare växt både genom att bebyggelsen bredd ut sig och genom förtätningar. Med mest förtätningar kommer det framöver att bli nödvändigt med avvägningar i högre utsträckning än tidigare. Det gör efterkommande planering mer komplicerad. Men det finns gott om exempel på platser som både har förtätats och blivit attraktivare (till exempel Tullinge Parkhem, Huddinge centrum).</p> <p>Inriktning på att bygga tätare inom områden som redan är bebyggda innebär att det finns möjlighet att spara mer storstadsnära natur jämfört med om bebyggelsen, som hittills, får breda ut sig. Självfallet finns också kvalitéer i den redan byggda miljön där det inte är lämpligt att förtäta. Detta är avvägningar som behöver ske i efterföljande planering.</p> <p>Generellt sett brukar förtättningsmöjligheter snarare underskattas än överskattas.</p>	<p>Ingrid Söderlund</p>
--	---	-------------------------

4.2 SYNPKTER PÅ ÖVERSIKTSPLANEN SOM DOKUMENT

Det här är den fjärde kommunövergripande översiktsplanen som Botkyrka tar fram och den skiljer sig från de tidigare. Utställningsförslaget har som avsikt att tydligt visa upp och lägga fast bredare viljeinriktningar för kommunens utveckling. Så gör också många andra kommuner i en nyare generation av

2014-04-22

översiktsplaner. Tidigare översiktsplaner har varit mer inriktade på att visa förändringar i markanvändning och tekniska system samt restriktioner av olika slag. De har mer detaljerat visat nya områden som ska bebyggas och områden som ska bevaras. I samrådet kom det fram olika synpunkter på översiktsplannedokumentets utformning och några har också framförts under utställningen.

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
Det bör tas fram en mer omfattande riskanalys med konsekvensbeskrivningar för olika scenarios framförallt orsakat av beslut som ligger utanför Botkyrka kommuns mandat och kontroll såsom många infrastrukturella projekt.	<p>Översiktsplanen är inriktad på att visa kommunens viljeinriktningar och en målbild för år 2040. Att redovisa bakomliggande analys och resonemang – hur kommunen kommit till sina slutsatser – gör dokumentet omfattande och otydligare. Tänkbara alternativa scenarier för utvecklingen redovisas dock i Miljökonsekvensbeskrivningen.</p> <p>Det är många omvärdsfaktorer som påverkar kommunens förutsättningar att nå översiktsplanens målbild, infrastrukturens utveckling är en viktig sådan. Genom den aktualitetsprövning av översiktsplanen som kommunen enligt Plan- och bygglagen ska göra varje mandatperiod blir förutsättningarna analyserade med jämna mellanrum.</p>	Företagarna Botkyrka-Salem

4.3 STYCKEVIS GENOMGÅNG

Sammanställningen är i följande avsnitt uppdelad i tre delar; synpunkter på planeringsstrategierna, på markanvändningsstrategin samt på riksintressen, mellankommunala intressen och miljökvalitetsnormer.

2014-04-22

4.3.1 Synpunkter på planeringsstrategierna

I avsnittet ”Planeringsstrategier för Botkyrka” är samrådsförslagets fem planeringsstrategier presenterade.

- Leva klimatsmart
- Plats att växa
- Hemma i storstaden
- Nära till storstadsnatur
- Utrymme för kreativitet

Planeringsstrategierna ger uttryck för kommunens ambitioner och ger riktlinjer för efterföljande planering.

Leva klimatsmart

Synpunkter från utställningsskedet	Kommentar	Från
Landstingets tidigare synpunkt om att precisera riktlinjer på plankartan kvarstår: överväg möjligheten att i planen markera områden med risk för vattenbrist.	Kommunen har kunskap om området där stora vattenuttag kan leda till vattenbrist. Kommunens inriktning är att motverka sådana uttag. Kunskapsunderlaget ingår i sådana planeringsunderlag som vi valt att inte redovisa i översiktsplanedokumentet.	SLL
Kommunen måste möjliggöra för de som bor och/eller driver företag i glesbygden att kunna vara klimatsmarta. Utökad antal bussturer samt fler infartsparkeringar på olika håll i kommunen.	Kommunens avsikt i översiktsplanen är att samla ny bebyggelse till stråk längs huvudvägarna i Grödinge, bland annat för att ge underlag för tätare busstrafik. Utställningsförslagets slutsats kvarstår – det kommer att behövas fler infartsparkeringar i närtid som ett led i ett mer klimatsmart resande. Centrala områden i bra kollektivtrafiklägen kommer på lite längre sikt	Företagarna Botkyrka-Salem

2014-04-22

	att behövas för bostadsbyggande.	
<p>Först många vackra ord om att bevara naturen och jordbruksmarken och med mycket argument för det. Sedan motsägelsefullt om att exploatera en del av marken. När den delen är exploaterad blir det nästa steg med att exploatera en del av det som då finns kvar o s v? Det ser så harmlöst ut i texten om att spara nästan allt. Men var slutar det? Bara att man börjar knappa på det som man säger sig vilja bevara visar på att viljan att bevara inte är så stor utan att andra intressen går före.</p>	<p>Översiktsplaneförslaget lyfter fram jordbruksmarken som en viktig resurs men pekar också ut ett fåtal områden där behovet av stadsutveckling väger tyngre (vid Botkyrka kyrka, Lilltumba, Hågelby). Den sammanvägda slutsatsen kvarstår, att inte bygga på jordbruksmark med några få utpekade undantag.</p> <p>Avsikten är också att inte heller i övrigt utvidga bebyggelseområdet annat än på mark som redan är inanspråktagen för till exempel grustäkt.</p>	Ingrid Söderlund

Plats att växa

Synpunkter från utställningskedet	Kommentar	Från
<p>Landstinget ställer sig fortsatt tveksamt till kommunens förslag att generellt tillämpa avstegsfall för buller enligt den så kallade stockholmsmodellen, även om det är positivt att avstegen har preciserats och förtydligats sedan samrådsförslaget.</p>	<p>Kommunens utgångspunkter är att förtätade bostadsområden i klimatsmarta lägen är bättre än ett spritt bostadsbyggande i "bullerfria" områden, eller ett lågt bostadsbyggande. En utförligare kommentar finns till Länsstyrelsens yttrande tidigare i den här redogörelsen.</p>	SLL
<p>Trafiken är en betydande bullerkälla. Eftersom trafikmängden ökar varje år anser Trafikverket att det är missvisande att i översiktsplanen redovisa en karta över bullerutbredning från</p>	<p>Det är svårt att beräkna trafikströmmar för år 2040, som är översiktsplanens tidsperspektiv. Störst betydelse för bullersituationen i Botkyrka är situationen på de stat-</p>	Trafikverket

2014-04-22

<p>2006. Då ny bebyggelse planeras ska hänsyn tas till trafikbuller beräknad utifrån prognosår 2030. Vad gäller Trafikverkets förhållningssätt till avsteg från bullerriktvärden hänvisas till Trafikverkets samrådsyttrande för översiktsplanen.</p>	<p>liga vägarna och järnvägarna. På längre sikt är det avgörande hur bra kollektivtrafiken kan bli som alternativ till bilen och hur staten kommer att utveckla och förändra sina vägar. Vi utgår från att staten följer RUF 2010, där målsättningar finns för kollektivtrafik och vägsystem.</p>	
<p>Viktigt att det finns tillräckligt med tomter för exploatering för nya företag och företag som vill expandera. Detta gäller även kommunens beredskap, att genom väl fungerande tvärspektoriella arbetsprocesser, svara upp med korta handläggningstider för att fatta nödvändiga beslut kring bygglov, tillståndsgivning etc.</p>	<p>Utställningsförslaget redovisar plats för betydligt fler företag och verksamheter än idag. Sammantaget skapar översiktsplanen förutsättningar för företagsutveckling motsvarande 15 000 fler arbetstillfällen. Ett förbättringsarbete pågår när det gäller bland annat tillståndsgivning, även om detta inte har kopplingar till översiktsplanen.</p>	<p>Företagarna Botkyrka-Salem</p>
<p>Jag ser det som viktigt att kommunen, gärna uttalat, uppmuntrar till mer ekologiskt bostadsbyggande inte minst på landsbygden. Ekobyar har en spännande framtid som gärna får uppmuntras och studeras närmare. Jag ser av flera skäl det som värdefullt att även mindre fastighetsägare och byggherrar får bygga bostäder. Det skapar mångfald, ökat demokratisk inflytande, en lokal värdefull förankring samt gynnar det lokala mindre företagandet.</p>	<p>Kommunen delar uppfattningen att byggandet behöver bli mer hållbart. Förutsättningarna ser olika ut i olika delar av Botkyrka. Det är fullt möjligt att förena översiktsplanens riktlinjer för byggandet inom både stadsbygden och på landsbygden med ekologiskt byggande och ekobyar.</p>	<p>Mikael Forsberg</p>

2014-04-22

Hemma i storstaden

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
<p>Gällande Huvudcykelstråk i blandtrafik (blå markerad) från Vårsta till Södertäljegränsen samt från Smällan till Dalsta gård utefter väg 225 och över Kagghamra tomtområde, vidare väg 569 till Smällan (en ringlinje). Grödingerådet yrkar på att nämnda stråk tas bort från översiktsplanen då sträckan är en dödsfälla för cyklister då dessa som oskyddade trafikanter inte är separerade från övrig trafik. Väg 225 är en av landets 55 farligaste vägar enligt kartläggning från Svevia.</p>	<p>Den karta som Grödingerådet avser är en redovisning av nuvarande cykelstråk.</p> <p>Cykeltrafik blandad med personbilar och godstransporter på de statliga vägarna i Grödinge är enligt kommunens uppfattning en oacceptabelt låg standard, till exempel på väg 225.</p> <p>Vi ser över översiktsplanens formuleringar ytterligare, så att kommunens viljeinriktning framgår.</p>	Grödingerådet
<p>Planens trafikstrategi behandlar olika typer av resesätt beroende på vilken relation det handlar om. Trafikverket saknar dock ett resonemang om hur olika trafikantgrupper påverkas av planen.</p>	<p>Kommunen har konsekvent avstått från att låta översiktsplanedokumentet innehålla olika typer av konsekvensbedömningar och liknande resonemang. Vi gör därför ingen komplettering i den riktning Trafikverket efterfrågar.</p>	Trafikverket
<p>I översiktsplanens strategi <i>Hemma i storstaden</i> under delen <i>Rörelse skapar möten - övergripande trafikstrategi</i> nämns tillgängligheten till Södertörnsleden i ett sammanhang som antyder att Södertörnsleden är en befintlig väg. I stycket efter kommer en lista över viktig infrastruktur för den regionala utvecklingen, där finns inte Södertörnsleden med. Detta kan skapa viss förvirring. Tvärförbin-</p>	<p>Södertörnsleden är ersatt med Tvärförbindelse Södertörn i översiktsplanen.</p>	Trafikverket

2014-04-22

delse Södertörn (ett omtag av det som tidigare kallades Södertörnsleden) finns med i förslag till Nationell plan för transportsystemet 2014-2025.		
Vad gäller Förbifart Tullinge och ny dragning av Hågelbyleden kvarstår Trafikverkets synpunkter från samrådsyttrandet. Ny infrastruktur genererar generellt ökad trafik och kommunen bör överväga vilka nya problem som kan uppstå med de önskade satsningarna, inte bara vilka problem som löses.	<p>Kommunen har konsekvent avstått från att låta översiktsplanedokumentet innehålla olika typer av konsekvensbedömningar och liknande resonemang. De här frågorna är dock utredda tidigare.</p> <p>Förbifart Tullinge ingår i såväl gällande regionplan (RUFS 2010) som i gällande översiktsplan. Vägsträckningen sammanfaller med de slutsatser Trafikverket (f.d. Vägverket) dragit i samband med Förstudie för väg 226 och i Vägutredning väg 226 Vårsta-Flemingsberg. I framför allt vägutredningen finns konsekvensbeskrivningar.</p> <p>På motsvarande sätt finns omfattande konsekvensbeskrivningar av Hågelbyleden i ny sträckning, både i kommunens Program för Hågelby-Eriksberg-Lindhov och i Trafikverkets Förstudie, väg 258 Hågelbyleden.</p> <p>Kommunen har övervägt problem-bilden mycket noga.</p>	Trafikverket
Mycket viktigt för ett hållbart företagande är att infrastrukturen utvecklas så att företagen inte hämmas in sin utveckling.	Kommunen har samma uppfattning.	Företagarna Botkyrka-Salem

2014-04-22

Nära till storstadsnatur

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
<p>Länsstyrelsen har publicerat (2013-12-11) nytt förslag till utvidgat strandskydd (300 meter). Förslaget med tydliga kartor gällande Botkyrka kommun finns tillgängliga. Länsstyrelsen och Botkyrka kommun har godkänt förslaget som kommer att fastställas efter den 8 april 2014. Med Botkyrkas kännedom och tillgång till kartmaterialet bör det redovisas i översiktsplanen som förslag.</p>	<p>Kommunen har nu i april 2014 lämnat ett remissyttrande till Länsstyrelsen med synpunkter på förslaget till utökad strandskydd. Statens beslut kommer inte förrän efter det att kommunen antagit sin nya översiktsplan.</p> <p>Översiktsplanens redovisning av strandskydd har skett efter rådgivning från Länsstyrelsen.</p>	Grödingrådet
<p>För att visa att ni verkligen menar allvar med era gröna skrivningar så anser vi att Botkyrka nu ska konkretisera det hela i översiktsplanen genom att markera de grönområden som ni har för avsikt att inom planperioden skydda som naturreservat, så att de kan få en fortsatt positiv utveckling. Botkyrka riskerar annars att hamna på efterkälken i skyddet av tätortsnära natur.</p> <p>STF förväntar sig att grönområdena mellan Hågelbyleden och Tullingsjön och mellan Hågelby och E4/E20, som planen har som "grönt aktivitetsrum", ska skyddas och utvecklas som naturreservat. Ett annat viktigt "grönt aktivitetsrum" är området mellan storvreten och Tullinge ner mot Lida. Att långsiktigt säkra skogsområdet med alla motionsspår och orienteringsmarker från exploa-</p>	<p>Översiktsplanen utgår från att Botkyrka ska kunna växa med fler bostäder och medborgare samt med fler företag och jobb utan att bygga bort natur och åkermark. Det mesta som byggs ska ske inom gränserna för det som redan är bebyggt eller på mark som utnyttjats för annat, som grustagen mellan Tumba och Vårsta eller det gamla flygfältet i Tullinge.</p> <p>Kommunen har inrättat naturreservat, bland annat för området från Storvreten ner mot Lida och området "runt dammarna" omfattas av ett naturvårdsavtal med markägaren.</p> <p>Översiktsplanen är fokuserad på vad kommunen vill uppnå – inte på hur det ska genomföras. Generellt sett vill kommunen prioritera arbete</p>	Svenska turistföreningen

2014-04-22

<p>tering är mycket viktigt för rekreation och friluftsliv. Att åtminstone det natursköna området runt dammarna, och kommunens marker inom området ska pekats ut som kommande naturreservat inom planperioden måste framgå av översiktsplanen.</p> <p>En större ekodukt behövs även över Hågelbyleden.</p>	<p>med att inrätta naturreservat till områden där värden på ett eller annat sätt är hotade.</p> <p>Kommunen delar uppfattningen om behovet av ekodukter, det framgår av Program för Hågelby-Eriksberg-Lindhov som översiktsplanen hänvisar till.</p>	
<p>Översiktsplanen uttrycker vackra ord och vilja att värna kulturmiljön. Men om det sedan blir aktuellt med "kreativt stadsbyggande" så ska man acceptera förändringar om man är modern? Men vad innebär "förändringar"? Rivningar? Stora förfulande ändringar och tillägg? Eller små fina förändringar som smälter väl in i miljön och att man ändå uppnår målet? Fina förändringar har nog ingen något emot. Vad menar ni med "modern syn på kulturmiljöer? Vi som förespråkar bevarande menar verkligen inte att allting ska vara helt oförändrat och att verksamhet ska bedrivas på ett näst intill omöjligt sätt i gamla lokaler! Däremot menar vi att man ska ta stor hänsyn till kulturmiljön när man gör förändringen.</p> <p>Avvägningar måste göras för varje enskild situation, avvägningar som en byggnadsantikvarie eller bebyggelseantikvarie ska göra och gör i</p>	<p>Översiktsplanen vill ge uttryck för en övergripande syn på kulturmiljön. Mer detaljerade riktlinjer för hänsynstaganden i kulturmiljöer finns i ett nytt kulturmiljöprogram. Avsikten är att detta program tidsmässigt ska beslutas parallellt med översiktsplanen.</p>	<p>Ingrid Söderlund</p>

2014-04-22

dialog med övriga berörda. Istället kräver det verkligen kreativitet att hitta utformningar som både blir varsam och samtidigt tillfredsställer behov av modernisering som säkert kan göras, men kanske inte riktigt på det sättet man först tänkt sig. Se det fina i kulturmiljön och något som ni inte vill förstöra genom ovarsamhet och att det inte är besvärligt att ta hänsyn till dem! Att kulturmiljön är något unikt som kommunen kan skryta om just därför att det är bevarat, vilket är bättre än att kunna skryta om någon stor exploatering där den unika, fina kulturmiljön gått förlorad för alltid!

Man känner sig hemma bara när man är i en miljö som är välbekant och oförändrad sedan länge, som man själv och andra som levt länge där har minnen av. Om allt förändras snabbt raderas ”hemmet”. Ni har ingen bebyggelseantikvarie eller byggnadsantikvarie vad jag kan förstå. Sådana personer har kompetensen för att göra lämpliga avvägningar så att både kulturmiljön och ”det moderna” får sitt. De som arbetar med byggnadsvård har också specialistkompetens på hur man vårdar gamla hus på ett sätt som har många fördelar gentemot modernt byggande men som många inte känner till. Likaså att det faktiskt går att göra saker som avfärdas av andra. Om ni anställer/anlitar en byggnadsantikvarie/bebyggelseantikvarie så har ni

2014-04-22

kompetensen i kommunen, t e x för att ta fram kulturmiljövårdsprogrammet!		
---	--	--

Utrymme för kreativitet

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
Översiktsplanen uttrycker vackra ord och vilja att värna kulturmiljön. Men om det sedan blir aktuellt med ”kreativt stadsbyggande” så ska man acceptera förändringar om man är modern? Men vad innebär ”förändringar”? Rivningar? Stora förfulande ändringar och tillägg? Eller små fina förändringar som smälter väl in i miljön och att man ändå uppnår målet? Fina förändringar har nog ingen något emot.	Synpunkten riktar sig också mot den här planeringsstrategin. Den är kommenterad under rubriken Nära till storstadsnatur.	Ingrid Söderlund

4.3.2 Synpunkter på markanvändningsstrategin

Avsnittet om markanvändningsstrategi visar hur kommunen vill att Botkyrka ska utvecklas som geografiskt område – den utveckling som kan visas på en karta. Målbilden för 2040 i text och på kartor visar hur kommunen avväger och prioriterar mellan olika allmänna intressen.

Allmänt

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
Trafikverket står fast vid synpunkterna från samrådsskedet angående att markanvändningskartan anger utbyggnad av "medeltät" till	Översiktsplanen redovisar tät, medeltät och gles stadsbygd. Gles stadsbygd ska inte läsas som gles bebyggelse. Redovisningen av "me-	Trafikverket

2014-04-22

<p>"gles" bebyggelse, vilket motsäger ambitionen att öka andelen resor till fots, med cykel och med kollektivtrafik.</p>	<p>deltät stadsbygd" överensstämmer till stora delar med redovisningen i RUFSS 2010 av "regional stadsbygd med utvecklingspotential". Riksten på det gamla flygfältet i södra Tullinge är i översiktsplansförslaget "medeltät stadsbygd" där vi räknar med en relativt tät fortsatt utbyggnad på bekvämt cykelavstånd från den regionala stadskärnan Flemingsberg. För de stora grustäktsområdena mellan Tumba och Vårsta räknar vi också med en relativt tät utbyggnad av nya bostäder. Båda områdena ska utvecklas med en tät och sammanhållen bebyggelse för att ge ett underlag för bra kollektivtrafik och för "egen" förskola/skola på nära avstånd. Vi ser att denna utveckling är väl förenlig med intentionerna i RUFSS 2010. När det gäller nya bostäder på landsbygden i Grödinge är kommunens avsikt att vara fortsatt restriktiv i sin bygglovgivning och att dessutom styra om byggandet mot stråk med kollektivtrafik. Frågan om byggandet på landsbygden kommenteras i kommande stycken.</p>	
--	--	--

Norsborg, Hallunda, Fittja, Alby och Eriksberg

Synpunkter från utställningskedet	Kommentar	Från
Landstinget anser att markutrymme bör reserveras för en framtida utbyggnad av befintlig bussdepå i Er-	Av den mer detaljerade planeringen i Program för Hågelby-Eriksberg-Lindhov framgår att det finns mer	SLL

2014-04-22

<p>iksberg, alternativt ny depå i annat läge.</p>	<p>plats för bussar i Eriksberg.</p>	
<p>I förslaget till översiktsplan finns under avsnittet "Klimatsmart bebyggelse" en karta visande på "Riktlinjer för översvämningsområden. Gällande säkerhetsavstånd till stränder för ny bebyggelse". Kartan visar bland annat på ett område mellan Norsborgs vattenverk till Sturehovs slott där ny bebyggelse ska ligga minst 2,0 m över Mälarens medelvattnnivå. Aktuellt område ligger inom förslag till riksintresse vattenförsörjning, inom vattenskyddsområde för Östra Mälaren och inom naturreservat. Stockholm Vatten förutsätter att någon ny bebyggelse ej planeras eller i framtiden kommer att planeras inom aktuellt område. Ny bebyggelse får således ej tillkomma inom detta område.</p>	<p>Kartan ska uppfattas som områden som riskerar att översvämmas. Det är inte kommunens avsikt att föreslå byggande i strid mot vattenskyddsbestämmelserna. Vi ser över texten.</p>	<p>Stockholm Vatten</p>

Tullinge

Synpunkter från utställningsskedet	Kommentar	Från
<p>I Riksten anser vi att Botkyrka ska ta över ägandet av den västliga oexploaterade delen av fältet från Riksten Friluftsstad AB, och då i nästa steg byta marken med DeLaval International AB, som då kan avstå mark norr om järnvägen till nytt naturreservat (eller utökat Lida NR).</p>	<p>Översiktsplanen är inriktad på vad kommunen vill uppnå – inte på hur åtgärder ska genomföras.</p>	<p>Svenska turistföreningen</p>

2014-04-22

<p>Den tänkta nya vägen från Rikstens friluftstad förbi Brantbrink (Förbifart Tullinge) måste där den korsar sandheden vid Brantbrink bli nergrävd på en sträcka av minst 400 meter, så att motionsspåren m.m. påverkas så lite som möjligt. Detta måste framgå av text och kartor.</p>	<p>Utställningsförslagets inriktning på att upprätthålla entrén ut till det stora grönområdet vid Brantbrink ligger i linje med förslaget i yttrandet.</p>	<p>Svenska turistföreningen</p>
<p>Vi som bor i Tullinge vill inte att våra villatomter ska bli föremål för exploatering och förtätning. Det blir fallet om planen antas. Enligt löfte av socialdemokraterna 2010, ska vi inte drabbas av vägavgifter och delning av tomter, det har vi tagit fasta på. All redovisning i planen är för luddigt hållen för att vi ska känna oss trygga med att kommunen håller det man lovat. Hos oss finns det inget behov av förtätning i befintlig bebyggelse utan vi vill att man tar annan mark i anspråk. Så att hela Tullinge blir en sammanhållen enhet.</p>	<p>Utställningsförslagets inriktning är att Tullinge också framöver har plats för fler bostäder och verksamheter. Detta gäller framför allt tre områden – de centrala delarna av Tullinge, Riksten och området runt Alfred Nobels allé. Förbifart Tullinge är en nyckelfaktor för detta. Kommunen är öppen för mer byggande också i andra delar av Tullinge, men detta styrs ytterst av de många fastighetsägarnas uppfattningar och ageranden framöver. Översiktsplanen innebär ingen omprövning av kommunstyrelsens inriktningsbeslut från maj 2010 för delar av Tullinge villastad, som yttrandet relaterar till.</p> <p>Fler hushåll och verksamheter är en förutsättning för till exempel bättre kollektivtrafik, för ett bättre utbud i Tullinge centrum, för ombyggnad av Tullinge station med mera.</p>	<p>Inger och Per Savås</p>
<p>Vi behöver inte något s.k. idéhus i Tullinge.</p>	<p>Översiktsplanen ger inga riktlinjer för/om enstaka projekt</p>	<p>Tommy Johansson</p>

2014-04-22

Tumba och Vårsta

Synpunkter från utställningskedet	Kommentar	Från
Landstinget anser även att "Natur- och sjönära boende i östra Vårsta" bör ges en sådan omfattning att underlag skapas för ny busslinje, det vill säga minst 600 bostäder. Kommunen klargör i samrådsredogörelsen att utformningen av området är en fråga för efterföljande planering men att även utbyggd kommunal service kräver liknande underlag och alltså pekar i samma riktning som synpunkten om busstrafik.	Som sagt - utformningen av området är en fråga för efterföljande planering.	SLL
I verksamhetsområde 17 Bovallen bör man se över avloppen för ytvatten som idag förorenar Trollsjön.	Synpunkten är för detaljerad för att behandlas i översiktsplanen, men den är noterad och överlämnad till ansvarig i kommunens organisation	Folke Eriksson
Verksamhetsområde 18 Vårsta centrum. Det är viktigt att invånarna har tillträde till olika strandområden.	Synpunkten får hanteras i efterföljande planering.	Folke Eriksson
Komplettering av Vårsta centrum. Varför finns ej utbyggnad av Bre-mora med? Ett förslag har tidigare presenterats men förkastats av de boende i området. Det finns plats för fler bostäder i området och under de kommande fem åren bör andra alternativ för området utredas. Ett annat område i Vårsta som skulle kunna vara lämpligt för småhus finns bakom vattentornet med infart där Lillmalmsvägen korsar Sörmlandsleden (österut mot Lida). Vatten och	Översiktsplanen ska kunna användas över en längre tid och innehåller anvisningar för mer kompletteringsbyggande än de projekt som är identifierade och numrerade i markanvändningsstrategin. Ett sådant kompletteringsbyggande kan ske utan att vara direkt utpekad på översiktsplanekartan. Detta framgår till exempel på sid 55 i utställningsförslaget till ny översiktsplan.	Folke Eriksson

2014-04-22

<p>avlopp torde redan vara framdraget till denna punkt.</p> <p>Plats för fritidshus ser ut att saknas i planen men skulle till exempel kunna skapas vid Ribacken i Vårsta.</p>		
--	--	--

Grödinge och övrig landsbygd

Synpunkter från utställningsskedet	Kommentar	Från
<p>Lida önskas få kvarstå med en karaktär av en friluftsgård, och önskas inte bli ett större konferenscenter.</p>	<p>Lida friluftsgård ligger inom ett område som utgör riksintresse för rörligt friluftsliv. Friluftsgården kan utvecklas på ett sätt som överensstämmer med riksintresset.</p>	<p>Svenska turistföreningen</p>
<p>Nynäshamns kommuns utgångspunkt, för den åtgärdsvalsstudie som nu pågår under ledning av trafikverket och som Nynäshamns och Botkyrka kommun samt AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) deltar i, är att bättre förutsättningar behöver skapas för kollektivtrafik och att trafiksäkerheten väsentligen behöver öka. Sådana åtgärder kan samtidigt medföra bättre framkomlighet för godstransporter vilket är viktigt tills tvärförbindelse Södertörn (tidigare Södertörnsleden) är utbyggd för att klara godstransporter från Norvik till övriga landet.</p> <p>Södertälje delar Botkyrka kommuns uppfattning att man inte ska stimulera ökade godstransporter på väg 225.</p>	<p>Kommunens uppfattning är att trafiksäkerhet, särskilt för oskyddade trafikanter, och bättre kollektivtrafik ska väga tyngre än framkomlighet för godstransporter</p>	<p>Nynäshamn kommun</p> <p>Södertälje kommun</p>

2014-04-22

<p>Förslaget att peka ut länsväg 225 mot Södertälje (sträckan Vårsta-Södertälje) respektive tvärförbindelse Södertörn, när den är byggd, som primära transportleder för farligt gods tillstyrks.</p> <p>Ett av Vårstabornas främsta önskemål är att den tunga trafiken måste bort från Vårsta centrum. I översiktsplanen nämns inget alls om att kommunen under de kommande fem åren kommer att agera för att lösa problemet. Åtgärder i denna fråga måste ingå i planen.</p>	<p>Kommunens uppfattning framgår av översiktsplanen. Kommunen kommer ta de initiativ som behövs för att få staten att pröva frågan.</p>	<p>Nynäshamn kommun</p> <p>Folke Eriksson</p>
<p>Sibble och Kagghamra ligger utanför det som i RUFSS 2010 beskrivs som regional stadsbygd och förslaget att förtäta dessa områden skapar svaga förutsättningar för ett hållbart resande. De delar av Sibble och Kaggharma som ligger längst bort från hållplatserna på väg 569 och 225 bör därför undantas från att förtätas. Eftersom linje 783 har högre turtäthet än linje 727 kan ett något längre avstånd till busstrafiken accepteras i Kagghamra.</p> <p>Förnyelse och förtätning i Sibble, Kagghamra, Eldtomta, Byrsta och Tegelviken. Kommunen "Bejakar en utveckling", till vad?</p>	<p>Kommunens uppfattning är att en förtätning skapar underlag för buss- trafik. Förtätningarna har en tydligare uttryckt inriktning i ett detalj- planeprogram för området, som kommunen fattat beslut om. Förtätningarna är begränsade.</p> <p>Kommunen bejakar en utveckling till permanentboende.</p>	<p>SLL</p> <p>Folke Eriksson</p>
<p>Med tanke på efterfrågan för nya bostäder från människor som vill bo på landsbygden är väldigt stor anser jag att det positivt att man välkomnar</p>	<p>Detta är en fråga som får prövas i en efterföljande planering.</p>	<p>Mikael Forsberg</p>

2014-04-22

<p>ytterligare bebyggelse längs den sträckningen. Jag förstår i sammanhanget att de föreslagna avgränsningarna är grovt dragna och man behöver pröva varje enskilt fall. Med utgångspunkt från detta vill jag föreslå en möjlig byggplats nära väg 225 på Byrsta 1:7 vid Kärrhagen, som dessutom har ytterligare fördelar, då den ligger högre upp och är mer skyddad från vägbuller etc. Platsen ligger samtidigt i anslutning till befintlig bebyggelse. se yttrande för bifogad karta</p>		
--	--	--

4.3.3 Synpunkter på riksintressen, mellankommunala intressen och miljö kvalitetsnormer

I avsnittet ”Mellankommunala intressen och riksintressen” presenterar vi kortfattakommunens syn på ett antal så kallade mellankommunala intressen och riksintressen. Det här är frågor som kommunen inte ensam får besluta om. Huvuddelen av synpunkterna på dessa intressen kommer från länsstyrelsen och är kommenterade i den delen av samrådsredogörelsen.

Synpunkter från utställningen	Kommentar	Från
<p>Haninges vattentäkt (Pålamalm) är belägen till största delen i Botkyrka och bör redovisas som ett mellankommunalt intresse på sidan 122 och i kartan sidan 123.</p>	<p>Redovisningen av mellankommunala intressen kommer för tydlighetens skull att kompletteras.</p>	<p>Grödingerådet</p>
<p>Klassningen över grundvattenförekomsterna är inaktuell. Botkyrka kommuns viktigaste grundvattentäkt är Tullinge vattentäkt. Grundvatten-</p>	<p>Synpunkten är relevant. Översiktsplanen visar Vattenmyndighetens senaste officiella redogörelse. Nästa genomgång kommer ske</p>	<p>Grödingerådet</p>

2014-04-22

<p>täkten är även reservvattentäkt för Huddinge- Karolinska Universitetssjukhus. Grundvattentäkten är förorenad med höga halter av PFOS som härrör från släckningsmedel från F18 f.d. flygflottilj. Det allvarliga är omfattningen och återställningstiden!</p>	<p>år 2015. För att inte tappa trovärdighet kommer texten i översiktsplanen att bli kortfattat kompletterad om uppmätta föroreningar.</p>	
<p>Trafikverket anser att översiktsplanen ska kompletteras med avstånd till infrastruktur av riksintresse enligt samrådsyttrandet: Skyddsavstånd bör redovisas i översiktsplanen. Det bör också framgå vad dessa skyddsavstånd innebär för bebyggelseutvecklingen i kommunen.</p>	<p>Kommunen är väl medveten om skyddsavstånden. De ingår i sådana planeringsunderlag som vi valt att inte redovisa i översiktsplanedokumentet.</p>	<p>Trafikverket</p>
<p>Kommunen framför en önskan om att inget ytterligare gods ska transporteras på Västra stambanan genom Tumba. Då gods får transporteras på samtliga järnvägar (med ett fåtal undantag) kan inget sådant löfte ges.</p>	<p>Kommunen är medveten om detta, men saknar ett bra planeringsunderlag när det gäller regionala och nationella behov för godstransporter. Detsamma gäller underlag för långsiktiga behov av spårkapacitet mot Stockholm. I avvaktan på det får samrådsförslagets redovisningar kvarstå.</p>	<p>Trafikverket</p>
<p>I en översiktsplan bör strävan efter en god luftkvalitet, formulerat i preciseringar i miljökvalitetsmålet Frisk luft, föras in och analyseras, alltså inte enbart miljökvalitetsnormerna. Översiktsplanen lyfter problemet med dålig luftkvalitet i Alby, och pekar ut vägarna E4/E20 och Hågelbyleden som den främsta orsaken. Som lösning anser kommunen bland annat att Hågelbyledens läge ska flyttas till väster om Eriksberg. Tra-</p>	<p>Kommunen har till stora delar samma uppfattning som Trafikverket ger uttryck för – luftkvaliteten är dålig vid E4/E20/Hågelbyleden och trafiken på statens vägar är orsaken. Vi anser att översiktsplanen har en tillräckligt bra beskrivning av förhållandena och kommunens viljeinriktning.</p>	<p>Trafikverket</p>

2014-04-22

<p>fikverket anser att det ska göras en åtgärdsvalsstudie för luftkvaliten i Alby innan någon åtgärd av den storleken genomförs. Ny infrastruktur genererar i allmänhet en ökad biltrafik vilket skulle motverka översiktsplanens strävan mot ett mer klimatsmart samhälle. Den förtätning som planen beskriver innebär att en del av den befintliga stadsnära grönstrukturen kommer att försvinna. Förtätning av områden som är utsatta för dålig luftkvalitet bör ske ytterst restriktivt, både för att bevara den grönstruktur som finns och för att fler människor inte ska utsättas för dålig luft.</p>		
<p>Vattenfall hänvisar till tidigare yttrande som lämnats under samrådet och understryker att de uppgifter som där lämnats om ledningsnät från 70 kV och uppåt visar att dessa kräver ett fysiskt utrymme som bör beskrivas i översiktsplanen.</p>	<p>Kommunen är väl medveten om skyddsavstånden. De ingår i sådana planeringsunderlag som vi valt att inte redovisa i översiktsplanedokumentet.</p>	<p>Vattenfall</p>

Särskild sammanställning

Botkyrkas översiktsplan – nu till 2040

2014-04-09

Innehåll

Bakgrund	3
Hur har miljöaspekterna integrerats i översiktsplanen	3
Har slutsatser i miljöbedömningen och synpunkter från samråd och utställning beaktats i planarbetet	4
Skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden	6
Åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning	7
Information om att översiktsplanen antagits	8
Medverkan	8

Bakgrund

I samband med att en översiktsplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas. Syftet med denna särskilda sammanställning är att samlat redovisa överväganden och det slutliga resultatet av miljöbedömnings- och planeringsprocessen. Genom att redovisa överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges en större insyn i planerings- och beslutsprocessen. Den särskilda sammanställningen utgör en del av beslutsunderlaget och ska fungera som stöd för antagandebeslutet på samma sätt som utställningsredogörelsen. Denna promemoria har därför upprättats inför antagande av Botkyrka kommuns översiktsplan.

Den särskilda sammanställningen ska redovisa (MB 6 kap.16 §):

- hur miljöaspekterna har integrerats i planen
- hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats
- skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden
- åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Hur har miljöaspekterna integrerats i översiktsplanen

Miljöfrågorna fanns med tidigt i planprocessen som en grundläggande utgångspunkt för översiktsplanarbetet. Botkyrka kommun har en vision för den framtida utvecklingen. Visionen lyder ”Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid”. För att gå vidare från den övergripande visionen formulerades fem planeringstrategier: Leva klimatsmart, Plats att växa, Hemma i storstaden, Nära till storstadsnatur och Utrymme för kreativitet. Strategierna ligger till grund för den markanvändningsstrategi som redovisas i översiktsplanen. De har också varit en viktig grund i den tidiga medborgardialogen - Samtal om framtiden. Strategierna konkretiseras i översiktsplanen genom planeringsprinciper för hur Botkyrkas framtida utmaningar ska mötas och hanteras.

En miljöbedömning har genomförts parallellt med översiktsplanen. Denna process genomfördes i två steg. Inför samråd gjordes en översiktlig miljöanalys där betydelsefulla miljöaspekter idag och i framtiden identifierades. I analysen redogjordes för vilka miljöfrågor som behövde integreras och utredas inom ramen av översiktsplanen. I denna analys presenterades även en preliminär avgränsning av kommande miljökonsekvensbeskrivning. Detta arbete utfördes av en oberoende konsultfirma. Analysen var en del av underlaget inför samråd och miljöbedömningsarbetet inleddes i och med detta parallellt med översiktsplaneprocessen.

Tidigt i miljöbedömningsprocessen genomfördes också en workshop där delar av kommunens samlade expertis deltagit i att ringa in miljöförutsättningarna för kommunens översiktsplanering. Resultatet av denna workshop utgjorde en viktig grund för det fortsatta arbetet med både översiktsplanen och miljöbedömningen. De mest betydelsefulla frågorna hand-

lade om bevarandet och förstärkning av gröna samband, vattenkvalitet i kommunens sjöar och vattendrag samt buller och luftkvalitet. Betydelsefulla frågor och utmaningar har härefter fångats upp och har succesivt arbetats in i översiktsplanen genom olika planeringsprinciper samt i själva markanvändningsstrategin.

I det andra steget, utställningsversionen, upprättades en komplett miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Det var först i detta skede som en regelrätt MKB upprättades. För att få oberoende konsekvensbedömningar utfördes MKBn av en oberoende konsultfirma.

Har slutsatser i miljöbedömningen och synpunkter från samråd och utställning beaktats i planarbetet

Hur arbetet med miljöbedömningen integrerats med översiktsplanarbetet samt hur resultatet av denna har fått påverka inriktning och innehållet i själva översiktsplanen, beskrivs kort i avsnittet ovan.

Den inledande miljöanalysen och MKBn har funnits med som ett underlag vid alla beslut kring samråd, utställning och antagande av översiktsplanen. Dess innehåll har beaktats och legat till grund för fortsatta arbeten och tagna beslut. Vad gäller planprocessen i övrigt fastslog politikerna i Botkyrka tidigt att arbetet med att ta fram en ny översiktsplan skulle ske i en bred demokratisk process. År 2011 genomfördes därför en inledande samtal om framtiden. Denna inledande dialog var mer än det som formellt krävs av medborgarinflytande i översiktsplaneprocessen. Sammanlagt 350 Botkyrkabor satt ned, ritade på kartor och diskuterade framtidsfrågor och utmaningar. Många som var med hade aldrig tidigare deltagit i motsvarande möten med kommunen. Samtalen var lärorika och inspirerande och gav kommunens politiker och tjänstemän ett rikt underlag för det fortsatta planarbetet.

Den inledande miljöbedömningen (så kallade miljöanalysen) som påbörjades tidigt i översiktsplaneprocessen, var ute på samråd parallellt med översiktsplanen under fyra månader. Samrådsförslaget har förts ut till medborgare, föreningar, näringsliv och andra sammanslutningar som är aktiva i Botkyrka genom:

- Uppdaterad webb med synpunktshantering
- Två bemannade mobila utställningar, uppställda två veckor i varje stadsdel
- Dialogforum i varje stadsdel
- Återkoppling till de som medverkade i Samtal om framtiden 2011
- Särskild inbjudan till ett statistiskt urval av Botkyrkabor
- Annons i Södra sidan och Dagens nyheter
- Näringslivsforum
- Ungdomsfullmäktige
- Heldagsworkshop med Elevråd

I övrigt skickades en remisskrivelse till interna nämnder och bolag, föreningar, grannkommuner, Länsstyrelsen och andra myndigheter så att de kunde lämna synpunkter på miljöanalysen och översiktsplanen.

Efter samrådet bearbetades översiktsplanen och miljöanalysen gjordes om till en regelrätt MKB. Utställningsversionen av översiktsplanen och MKB fanns tillgängliga i kommunens stadsdelar i två månader, på medborgarkontor eller på bibliotek. Den formella utställningen var i kommunhuset i Tumba. Denna gång gjordes också en remissrunda men enbart till externa mottagare. Nedan aktiviteter genomfördes under utställning:

- Återkoppling via e-post till privatpersoner som tidigare deltagit i dialoger om översiktsplanen och som önskat få mer information.
- En annons om utställningen fanns i Södra sidan, Mitt i och Dagens nyheter.
- Uppdaterad webb och synpunktshantering.
- Dialogforum Grödinge.

Under vare sig samråd eller utställning har några synpunkter som varit direkt riktade mot utformningen eller innehållet i miljöanalysen eller MKBn framförts. Samrådet resulterade i totalt 92 yttranden som gällde själva översiktsplanen, medräknat minnesnoteringar från dialogforum, näringslivsforum, ungdomsfullmäktige och elevråden. Under utställningen inkom 19 yttranden. Den sammantagna slutsatsen av samråd och utställning var att kommunens principiella vilja är relevant. Nedan ges några exempel på strategiska nyckelfrågor som det inkommit synpunkter kring både under samråd och utställning. Dessa synpunkter har föranlett förtydliganden och ändringar i översiktsplanen:

- Redovisning av landsbygdens utveckling har förtydligats efter samråd.
- Förtätning och byggnation på jordbruksmark. I utställningshandlingen kompletterades översiktsplanen med länsstyrelsens klassning av jordbruksmarken.
- Efter samråd kompletterades översiktsplanen med en karta över kommunens Kulturmiljöprogram (som ska antas i maj 2014). Den lyfter fram miljöer som speglar kommunens utveckling från forntid fram till idag. Programmet tydliggör miljöernas kulturhistoriska karaktärsdrag och anger riktlinjer för framtida plan- och bygglovshantering.
- Efter samråd förtydligades redovisningen av riksintressen och mellankommunala planeringsfrågor med bäring på risk- och säkerhet.
- Kommunens tillämpning och rekommendationer avseende avsteg från bullerriktvärden samt redovisning av miljö kvalitetsnormer förtydligades efter samråd.
- Redovisning av bland annat cykelstråk, luftföroreningar, så kallade riskområden (MIFO-områden och Seveso-anläggningar) förtydligades efter samråd.
- Översiktsplanen redovisar bebyggelse vid nuvarande plats för fjärrvärmeproduktion (Fittjaverket). Kommunen har uppfattningen att vattenskyddet väger tyngre på lång sikt (redovisas genom vattenskyddsbestämmelser samt förslag till nytt riksintresse). SöderenergiAB och Länsstyrelsen har emellertid uppfattningen att fjärrvärmeproduktionen är ett tyngre och mellankommunalt intresse och har inkommit med synpunkter kring detta. Kommunens inställning kvarstår och översiktsplanen föreslår härmed även inför antagande, en avveckling av Fittjaverket till förmån för bostadsbebyggelse.

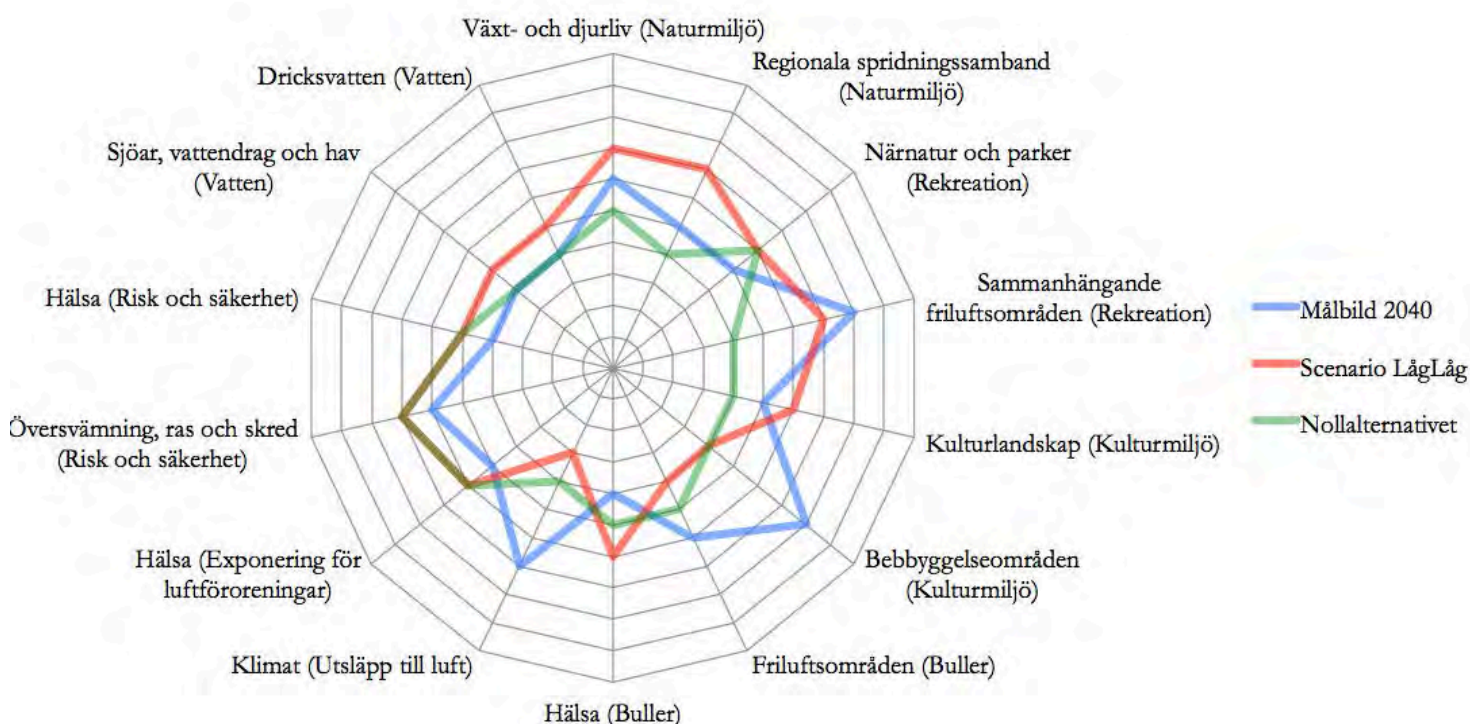
Skälen till att målbild 2040 har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden

Sammanfattningsvis bedöms kraven på rimliga alternativ (6 kap. 12 § första stycket miljöbalken) vara uppfyllt. MKBn för Botkyrkas översiktsplan studerar planens huvudalternativ (markanvändningsstrategin målbild 2040), ett framtidsscenario LågLåg samt ett så kallat nollalternativ. Som nollalternativ studerades nuvarande översiktsplan från 2002. Nollalternativet skall illustrera den troliga utvecklingen om inte översiktsplan 2014 skulle antas. De som är relevant är att beskriva de förändringar och exploateringar som nuvarande översiktsplan möjliggör och som ännu inte realiserats. Som jämförelsealternativ studerades ett scenario LågLåg. Detta scenario beskriver en alternativ samhällsutveckling i kommunen. Scenariot speglar härmed inte en önskad framtidsutveckling, men är den troliga utveckling kommunen skulle möta utifall regionens ekonomiska förutsättningar m.m. skulle vända och regionen skulle tappa kraftigt i konkurrenskraft.

Samtliga studerade alternativ bedöms på olika sätt påverka miljön, klimatet och hälsan i både positiv och negativ riktning. Översiktsplan 2014's huvudprincip är att förtäta i kollektivtrafiknära lägen. Målbild 2040 bedöms vara mer fördelaktigt än både nollalternativet och scenario LågLåg, främst med avseende på att minska negativ klimatpåverkan samt att hålla med naturresurserna. Ur ett regionalt perspektiv innefattar exempelvis den effektiva markanvändningen ett bevarande av både länets och kommunens natur, kultur- och rekreativvärden. Samtidigt ger den ett bättre underlag för utbyggnad av befintliga och framtida kollektivtrafikförbindelser samt effektivt samnyttjande av teknisk infrastruktur, vilket skapar förutsättningar för att utsläppen av växthusgaser minskar, per person räknat.

Sammanfattningsvis är bedömningen att huvudalternativet är mest fördelaktigt ur regional klimatsynpunkt. Detta innefattar bland annat ett effektivt nyttjande av befintliga strukturer och att kollektivtrafik samt gång- och cykel kan få en större betydelse för kommuninvånarnas resor i vardagen. I detta avseende är målbilden bättre än både nollalternativet och scenario LågLåg. Intentionen är att bevara så mycket som möjligt av de stora sammanhängande grönska- och rekreativområdena genom att i huvudsak bygga ut kommunens befintliga tätorter genom förtätning. Den koncentrerade bebyggelsen gör att de stora sammanhängande grönskaområdena i hög grad kan sparas. Förtätningen inom de sammanhållna kärnorna ökar dock trycket på lokala natur- och parkområden som många gånger är av stor vikt för vardagsmotion, lek och utevistelse. Med robust kollektivtrafik och fler utbyggda gång- och cykelvägar kan också tillgängligheten till kommunens friluftsområden samt Mälaren, öka. Det finns å andra sidan befolkningsgrupper som är mer beroende av rekreativsytor nära bostaden, till exempel äldre, funktionshindrade och små barn, som påverkas på ett negativt sätt om många lokala grönytor försvinner. Det finns också risk att slitaget på de stadsnära och urbana parkerna blir hårt och/eller att idag värdefulla närparker och sociala grönytor försvinner i och med att befintliga bebyggelseområden förtätas.

På nästa sida redovisas ett värderingsdiagram där de i MKBn studerade alternativen jämförs. För att få en heltäckande bild av målbild 2040's och övriga alternativs konsekvenser bör dock kapitel 7 - Samlad bedömning, i MKBn läsas i sin helhet.

Cirkelns mitt representerar ett sämsta tänkbara utslag, medan cirkelns ytterkant representerar bästa tänkbara. Om värdena binds samman skapas en bild, en värderos. Ju större bild, desto bättre är alternativet ur miljö- och hushållningssynpunkt, det vill säga minsta möjliga negativa miljöpåverkan. I denna figur framgår nollalternativet som en grön värderos, målbild 2040 som en blå och scenario LågLåg som en röd värderos.

Åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning

I Boverkets handbok "Miljöbedömning för planer och program – en vägledning" (Boverket mars 2006) anges att det kan vara svårt att i översiktsplaneskedet exakt ange hur uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan ska ske. I Naturvårdsverkets "Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program" (Naturvårdsverket, november 2008) anges följande: "Det yttersta ansvaret för uppföljningen har den kommun eller myndighet som beslutat om antagandet av planen eller programmet. Det inbegriper även det ekonomiska ansvaret (MB 6 kap 18§, prop. 2003/04:116 s.44). Själva genomförandet av uppföljningen kan dock helt eller delvis utföras av en konsult eller verksamhetsutövare."

Översiktsplanens betydande miljöpåverkan ska följas upp i två avseenden. Kommunen ska dels kontinuerligt följa tillståndet i miljön och hälsoläget hos befolkningen, dels regelbundet identifiera och utvärdera i vilken grad översiktsplanens riktlinjer för miljö och hälsa får genomslag i kommunens planering och beslutsfattande. Uppföljning bör ske minst en gång varje mandatperiod. Inför varje uppföljning behöver beslutas om uppföljningens: 1. Behov (anpassas till hur stor den verkliga utbyggnaden och förändringen blivit), 2. Omfattning och innehåll (sakfrågor, mätpunkter och liknande) samt 3. Rapportering.

Den första delen av uppföljningen handlar om regelbunden uppföljning av miljö- och hälso-tillståndet i kommunen. Detta sker lämpligen genom integrering och samordning av den miljöövervakning som förekommer av andra orsaker och kan med fördel kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem, vilket är lämpligt inte minst av ekonomiska skäl. Specifika uppföljningsåtgärder i varje särskilt fall kan också anges vid konkret tillståndsprovning och i samband med kommande detaljplaneläggning eftersom det med mer detaljerat underlagsmaterial är möjligt att bättre och tydligare bedöma miljökonsekvenserna och därför också ange relevanta åtgärder för uppföljning. I alla detaljplaner ska göras en så kallad behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan. Detta kan gälla till exempel utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden eller omläggning av trafiksystem och vägar. För de projekt eller ärenden som kräver MKB finns möjlighet att tydligare beskriva vilken uppföljning som bör ske lokalt och hur den kan genomföras.

Den andra delen av uppföljningen, som är specifikt inriktad på översiktsplanens direkta och indirekta miljöpåverkan, ska fokusera på de kommunala riktlinjer, strategier, program och planer varigenom översiktsplanens miljöintentioner bör få genomslag samt på efterföljande detaljplaneprogram och detaljplaner. Nödvändiga uppgifter för uppföljningen bör kunna hämtas från kommunens årliga budgetuppföljning. Från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen kan uppgifter kring till exempel hur många detaljplaner som varit föremål för miljöbedömning hämtas, liksom uppgifter om detaljplanernas huvudsakliga miljökonsekvenser. I samband med detta bör även avstämning göras gentemot Botkyrkas övriga miljöövervakning och de uppföljningar som görs inom ramen för till exempel miljöbarometern.

Inför kommunens aktualitetsförklaring av översiktsplanen ska insamlade uppgifter om översiktsplanens genomslag i efterföljande planer och program sammanställas och redovisas.

Information om att översiktsplanen antagits

Enligt 6 kap. 16 § miljöbalken ska den särskilda sammanställningen och översiktsplanen göras tillgängliga för dem som deltagit i samrådet. Botkyrka kommun har tillgängliggjort översiktsplanen och informerat om antagandet genom att lägga ut den antagna planen på stadens webbplats (www.botkyrka.se/oversiktsplan). Den särskilda sammanställningen kommer också att läggas ut på kommunens webbplats och annonseras i lokaltidningen. Protokollet från kommunfullmäktige om planens antagande kommer att sättas upp på kommunens anslagstavla. Myndigheter kommer att informeras genom brev (e-post) om att översiktsplanen antagits.

Medverkan

Den särskilda sammanställningen har tagits fram av Pernilla Troberg (Iterio AB).

Botkyrkas översiktsplan - nu till 2040

Miljökonsekvensbeskrivning

Antagandehandling

Maj 2014

Medverkande:

Beställare: Botkyrka kommun

Medverkande tjänstemän: Heidi Pintamo, Lars Olson,
Dan Arvidsson, Hannes Flemming

Konsult: Iterio AB, Miljö

Uppdragsansvarig: Pernilla Troberg

Medverkande: Elisabeth Mörner, Sanna Almheden

Granskare: Camilla Bertals Mattsson

Foton och kartor: Botkyrka kommun, om inte annat anges

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
1. INLEDNING	6
1.1 BAKGRUND.....	6
1.2 SYFTE OCH BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING	6
1.3 KORT OM KOMMUNEN.....	7
2. AVGRÄNSNINGAR	8
2.1 SAKLIG	8
2.2 GEOGRAFISK	8
2.3 TIDSMÄSSIG.....	9
2.4 NIVÅ.....	9
2.5 STUDERADE ALTERNATIV	9
2.6 OSÄKERHETER I BEDÖMNINGARNA	10
3. ALTERNATIVREDOVISNING	11
3.1 PLANFÖRSLAG MÅLBILD 2040.....	11
3.2 FRAMTIDSSCENARIO LÅGLÅG	14
3.3 NOLLALTERNATIV	16
4. KONSEKVENSER AV PLANERINGSSTRATEGIERNA	19
4.1 LEVA KLIMATSMART	19
4.2 PLATS ATT VÄXA.....	19
4.3 HEMMA I STORSTADEN	19
4.4 NÄRA TILL STORSTADSNATUR.....	20
4.5 UTRYMME FÖR KREATIVITET	20
5. KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAG MÅLBILD 2040 OCH SCENARIO LÅGLÅG	21
5.1 VATTENMILJÖER.....	21
5.2 NATURMILJÖER SAMT VÄXT- OCH DJURLIV.....	29
5.3 KULTURMILJÖER.....	35
5.4 REKREATION	40
5.5 BULLER.....	44
5.6 UTSLÄPP TILL LUFT	48
5.7 RISKER OCH SÄKERHET	53
6. KONSEKVENSER NOLLALTERNATIVET	60
7. SAMLAD BEDÖMNING AV ÖVERSIKTSPLANENS MILJÖMÄSSIGA HÅLLBARHET OCH ROBUSTHET	62
7.1 MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET	63
7.2 ROBUSTHET INFÖR FRAMTIDA KLIMATFÖRÄNDRINGAR	66
7.3 ÖVERSIKTSPLANENS RELATION TILL NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL	67
8. UPPFÖLJNING	70
8.1. FÖRSLAG TILL UPPFÖLJNING.....	70
9. REFERENSER	71
BILAGA 1 – NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL	72
BILAGA 2 – ORDLISTA	74

Sammanfattning

Bakgrund

Den nuvarande översiktsplanen för Botkyrka kommun antogs år 2002 med en tidshorisont till år 2030. Under 2006 aktualitetsförklarades översiktsplanen. Under 2011 påbörjades processen med att ta fram ett nytt förslag till översiktsplan.

Syftet med översiktsplanen är bland annat ge förutsättningar för att nå det långsiktiga målet att Botkyrka ska bli klimatneutral. Till exempel ska framkomlighet för fotgängare, cyklisterna och kollektivtrafik prioriteras samt platser och anläggningar som kan komma att skadas av klimatförändringar identifieras.

Miljöbedömning

Parallellt med översiktsplanens framtagande inleddes arbetet med översiktsplanens miljöbedömning. Syftet med miljöbedömningen är att utvärdera översiktsplanens konsekvenser med avseende på miljö, hälsa och säkerhet. Arbetet med miljöbedömningen har delats in i två steg.

I steg 1, inför samråd, inleddes arbetet med att identifiera de viktigaste miljöfrågorna och framtida utmaningarna som översiktsplanen har att hantera. Det inledande arbetet presenterades i ett separat PM *Miljöanalys Botkyrka kommun* (samrådshandling mars 2013) och var ute på samråd parallellt med översiktsplanen.

I steg 2 har själva konsekvensbedömningarna genomförts och detta arbete dokumenteras i denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Avgränsning

Eftersom Botkyrka kommuns miljöstatus också har en stark koppling till grannkommunerna och till hela Stockholmsregionen behandlar MKB: n även gränsöverskridande miljöaspekter.

Miljökonsekvenserna beskrivs i huvudsak på en övergripande nivå med utgångspunkt i översiktsplanens detaljeringsgrad.

I MKB:n konsekvensbedöms och jämförs översiktsplanens målbild med två andra utvecklingsalternativ, ett nollalternativ (målbild enligt nuvarande översiktsplan från 2002) och ett alternativt framtidsscenario kallat LågLåg.

Översiktsplanens långsiktiga och strategiska nivå tillför vissa osäkerheter till bedömningarna. Att analyserna dessutom baseras på ett antal relativt översiktliga bedömningsgrunder ger också vissa osäkerheter i de bedömningar som gjorts.

Alternativskiljande konsekvensbedömning

Samtliga studerade alternativ bedöms på olika sätt påverka miljön, klimatet och hälsan i både positiv och negativ riktning.

Generellt kan tillväxt, som innebär många fler medborgare och nya bostäder/arbetsplatser, värderas som ej hållbar ur ett miljömässigt perspektiv. Tillväxt går ofrånkomligt hand i hand med ökad resursförbrukning, ökade utsläpp och en rumslig expansion. Men om den regionala tillväxten inte skulle äga rum i Botkyrka eller andra kommuner med liknande förutsättningar, och som enligt RUFSS pekats ut som en strategiskt och geografiskt bra belägen kommun i Stockholmsregionen, så skulle tillväxten sannolikt äga rum på mindre lämpliga och mer perifera orter i regionen.

Målbild 2040's huvudprincip att förtäta i kollektivtrafiknära lägen är mer fördelaktigt än både nollalternativet och scenario Låg-Låg, bland annat med avseende på att minska negativ klimatpåverkan samt att hushålla med naturresurserna. Ur ett regionalt perspektiv innefattar exempelvis den effektiva markanvändningen ett bevarande av både länets och kommunens natur, kultur- och rekreationsvärden. Samtidigt ger den ett bättre underlag för utbyggnad av

befintliga och framtida kollektivtrafikförbindelser samt effektivt samnyttjande av teknisk infrastruktur, vilket skapar förutsättningar för att utsläppen av växthusgaser minskar, per person räknat.

Målbildens tillväxt är större än både nollalternativets och scenario LågLåg. Intentionen är att bevara så mycket som möjligt av de stora sammanhängande grönska- och rekreationsområdena genom att i huvudsak bygga ut kommunens befintliga tätorter genom förtätning. Den koncentrerade bebyggelsen gör att de stora sammanhängande grönområdena i hög grad kan sparas. Förtätningen inom de sammanhållna kärnorna ökar dock trycket på lokala natur- och parkområden som många gånger är av stor vikt för vardagsmotion, lek och utevistelse. Nya parker och grönytor i bebyggelseområdena, vilket är en intention i förslaget till ny översiktsplan, kan dock komma att fungera som framtida komplement till bostadsnära natur.

Med robust kollektivtrafik och fler utbyggda gång- och cykelvägar kan också tillgängligheten till kommunens friluftsområden samt Mälaren, öka. Befintliga boende kan dock lokalt få något längre till rekreationsområden och grönska på grund av nya bebyggelseområden. Det finns å andra sidan befolkningsgrupper som är mer beroende av rekreationsytor nära bostaden, till exempel äldre, funktionshindrade och små barn, som påverkas på ett negativt sätt om många lokala grönytor försvinner. Det finns också risk att slitaget på de stadsnära och urbana parkerna blir hårt och/eller att idag värdefulla närparker och sociala grönytor försvinner i och med att befintliga bebyggelseområdena förtätas.

Målbild 2040's inriktning mot att bli mer gång- och cykelvänlig kommer att påverka folkhälsan mer positivt än både scenario LågLåg och nollalternativet. Fler människor ges möjlighet till aktiv rörelse genom att man kan gå, cykla och röra sig mer i vardagen. Människor som bor i samhällen

med hög täthet promenerar i regel mer, har lägre risk för fetma, högt blodtryck och andra kroniska sjukdomar jämfört med invånare i utglesade samhällen. Å andra sidan finns det risker med en alltför tät stadsstruktur, där miljöförhållandena kan bli besvärliga med till exempel lägre solvärden, bullerstörningar och försämrade luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. I dessa avseenden är målbild 2040 både bättre och sämre i jämförelse med nollalternativet och scenario LågLåg, beroende av vad som värdesätts. Kompletterande bebyggelse invid de större vägarna kan innebära en förbättrad ljudnivå vid bakomliggande befintlig bebyggelse. Men det kommer även finnas befintlig bebyggelse som får försämrade bullernivåer till följd av att trafiken utanför husen ökar.

Målbilden medför, framförallt i jämförelse med scenario LågLåg, en ökad andel hårdgjorda ytor, mer bebyggelse som delvis är belägna inom vattenskyddsområden och en ökad befolkning som medför ett ökat tryck på kommunens dricksvattenförsörjning. Förslaget till ny översiktsplan ger goda möjligheter för omhändertagande och rening av dagvatten samt minska belastningen och spridning av föroreningar till recipienter. Det är dock av högsta vikt att översiktsplanens intentioner säkerställs i efterföljande arbete, dels så att inte kommunens dricksvattenförsörjning äventyras och dels så att möjligheten att uppnå fastlagda miljökvalitetsnormer för vatten inte försvåras.

Sammanfattningsvis är bedömningen att målbild 2040 är fördelaktig ur regional klimatsynpunkt. Detta innefattar bland annat ett effektivt nyttjande av befintliga strukturer och att kollektivtrafik samt gång- och cykel kan få en större betydelse för kommuninvånarnas resor i vardagen. I detta avseende är målbilden bättre än både nollalternativet och scenario LågLåg.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Den nuvarande översiktsplanen för Botkyrka kommun antogs år 2002 med en tidshorisont till år 2030. Under 2006 aktualitetsförklarades översiktsplanen. Under 2011 påbörjades processen med att ta fram ett nytt förslag till översiktsplan. Översiktsplanen är ett av verktygen för att styra kommunens fysiska utveckling – var bebyggelsen ska utvecklas, var vägar och spår ska dras, vilka gröna områden som har stora värden och så vidare.

Under 2011 förde kommunen samtal med Botkyrkabor om inriktningen för Botkyrkas nya översiktsplan och sammanlagt deltog 350 Botkyrkabor genom att lämna förslag på hur Botkyrka kommun bör utvecklas i framtiden. Samtalen fördes med utgångspunkt i kommunstyrelsens inriktningsbeslut. Samtidigt har det förts en rad interna samtal inom kommunens olika förvaltningar och inom politiken. Var ska Botkyrka växa? Hur kan kommundelarna kopplas ihop bättre? Hur kan Botkyrka bättre ta tillvara på de boendes kreativitet?

Syftet med översiktsplanen är bland annat ge förutsättningar för att nå det långsiktiga målet att Botkyrka ska bli klimatneutralt. Till exempel ska framkomlighet för fotgängare, cyklisterna och kollektivtrafik prio-

riteras samt platser och anläggningar som kan komma att skadas av klimatförändringar identifieras. Kommunen har inte rådighet över strategiska beslut som exempelvis rör pågående täktverksamhet, skogsbruk och kollektivtrafikutbyggnad. Översiktsplanen tydliggör dock kommunens ståndpunkt avseende till exempel täktverksamhet och kollektivtrafikutbyggnad.

1.2 Syfte och behov av miljöbedömning

Parallellt med översiktsplanens framtagande inleddes arbetet med översiktsplanens miljöbedömning. En kommun ska enligt 6 kap. 11 § miljöbalken genomföra en miljöbedömning av planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Översiktsplan för Botkyrka är en plan som omfattas av det kravet. En översiktsplan ska enligt 4 kap. 6 § plan- och bygglagen också utformas så att innebörden och konsekvenserna av den framgår tydligt. Syftet med miljöbedömningen är att utvärdera översiktsplanens konsekvenser med avseende på miljö, hälsa och säkerhet. Syftet är vidare att ”integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas” (miljöbalken 6 kap. 11 §, andra stycket).

Vad är en miljöbedömning?

En miljöbedömning är ett förfarande som består av ett antal processteg som bland annat omfattar behovsbedömning, avgränsning samt samråd. Inom ramen för en miljöbedömning ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas.

Syftet med att genomföra en miljöbedömning är ”att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas” (miljöbalken 6 kap. 11 §, andra stycket). Miljöbedömningen ska fungera som stöd för, och ge underlag till, arbetet med att hitta en lämplig utformning av planen. Den ska vara pådrivande för ökad miljöhänsyn och göra det möjligt att redan i planarbetet väga miljökonsekvenser mot andra viktiga faktorer.

Med miljökonsekvensbeskrivningen ges allmänheten och beslutsfattare ett underlag som beskriver översiktsplanens positiva och negativa påverkan på miljön.

Vilka uppgifter en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla regleras av bestämmelserna i 6 kap. 12 och 13 §§ miljöbalken

Miljöbedömningen fokuserade inledningsvis på att identifiera de viktigaste miljöfrågorna och framtida utmaningarna som översiktsplanen har att hantera och som ska utredas och redovisas i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Det inledande arbetet benämnt *Miljöanalys Botkyrka kommun* (samrådshandling mars 2013) var på samråd parallellt med översiktsplanen.

1.3 Kort om kommunen

Botkyrka tillhör den del av Stockholmsregionen som befolkades först. I Botkyrka har det bott människor i över 7 000 år. Många fynd från arkeologiska undersökningar visar att Botkyrkabygden var rik och tämligen tätbefolkad redan under förhistorisk tid. Namnet Botkyrka började användas under tidig medeltid. Som ett minnesmärke vid motorvägen står än idag Botkyrka kyrka (Bothwidia Kirkia) stenkyrkan från 1100-talet. Namnet har den fått efter Sankt Botvid, martyren och skyddshelgonet. Genom historien har Botkyrka upplevt både bondehemman och frälsegods, egendomslösa statare, grevar och friherrar. De talrika herrgårdarna runt om i kommunen vittnar om en svunnen storhetstid. De många gravhögar från bronsåldern till vikingatid utgör forntida monument.

Vid Mälaren har flera tegelbruk uppförts som levererade tegel till Stockholm och vid Fittja gästgiveri och skjutsstation kunde resenärer, som färdats på Göta Landsväg vila ut. År 1755 beslöt Sveriges Riksbank att förlägga ett pappersbruk i Tumba, en gammal hantverkstradition som finns manifesterad i Tumba Bruk. Från 1925–1940 var Tumba Bruk Europas största pappersbruk. Sedeltryckeriet som tidigare låg i Stockholm integrerades med pappersbruket 1970. 2002 övertogs Tumba Bruk av det amerikanska företaget Crane Co. 1894 förvärvade AB Separator Hamra Gård, ett lantbruk med anor från medeltiden. Idag är Hamra Gård DeLavals

forskningscentrum och en av Sveriges få kvarvarande försöksgårdar. Separator, Tumba Bruk och västra stambanans utbyggnad under 1860-talet är några av orsakerna till att Tumba utvecklades till centralort och som 1905 blev municipalsamhälle.

Förslag om ny bostadsbebyggelse i kommunens norra stadsdelar togs under 1960-talet och den snabba expansionen skedde sedan under några få år i början av 1970-talet. Bostadsområde efter bostadsområde växte upp utefter tunnelbanan. Den största delen av bebyggelsen färdigställdes åren 1970–1977 och består till stora delar av flerbostadshus. I de yttre delarna finns uppbyggda småhus, villabebyggelse och landsbygd.

Vårsta tillkom under 60-talet, då flera större bostadsområden och villaområden planerades i Botkyrka.

Till Botkyrka har människor flyttat från när och fjärran och idag har Botkyrka kommun cirka 87 500 invånare varav hälften bor i miljonprogramsområdena. Botkyrka är en unik, intressant och mångkulturell kommun i en av Södermanlands äldsta kulturbygder.

2. Avgränsningar

2.1 Saklig

Enligt lagstiftningen (miljöbalken 6 kapitlet 13 §) ska en miljökonsekvensbeskrivning avgränsas till den mest betydelsefulla påverkan på människa och miljö som planens genomförande kan antas medföra. Enligt miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma om planen genomförs.

I första steget med miljöbedömningen (*Miljöanalys Botkyrka kommun, samrådshandling mars 2013*) gjordes en avgränsning av planens betydande miljöpåverkan. Nedanstående miljöaspekter pekades ut som betydelsefulla för Botkyrkas framtida utveckling;

- Vattenmiljöer
- Naturmiljöer samt växt- och djurliv
- Kulturmiljöer
- Rekreation
- Buller
- Utsläpp till luft
- Risk och säkerhet

Beskrivningen ska även innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till:

- Bedömningsmetoder och aktuell kunskap
- Planens innehåll och detaljeringsgrad
- Allmänhetens intresse
- Att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövning av andra planer och program eller i tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder.

Under de miljöaspekter där viktiga ekosystemtjänster bedöms beröras görs en kvalitativ bedömning över hur dessa påverkas av studerade alternativ. Dessa kapitel är kap. 5.1 (vattenmiljöer), 5.2 (naturmiljöer samt växt- och djurliv), 5.3 (kulturmiljöer) och 5.4 (rekreation). Ekosystemtjänster delas in i nedan kategorier:

Ekosystemtjänster & Resiliens

Ekosystemtjänster är tjänster människan får "gratis" av naturen. Enligt rapporten Millennium Ecosystem Assessment (MEA, 2005) definieras ekosystemtjänster som de produkter och processer i naturen som människan direkt eller indirekt drar nytta av.

Ekosystemtjänster delas ofta in i fyra olika kategorier:

Försörjande ekosystemtjänster: Mat, råmaterial, färskvatten etc.

Reglerande ekosystemtjänster: Pollinering, vattenrening, luftrening etc.

Kulturella ekosystemtjänster: Rekreation, estetisk uppskattning, turism etc.

Stödjande ekosystemtjänster: Habitat för arter, biologisk mångfald etc.

Resiliens är ett systems förmåga att hantera och absorbera störningar utan att systemet förlorar dess grundläggande funktioner och processer (Walker & Salt, 2006)

2.2 Geografisk

Översiktsplanen omfattar hela Botkyrka kommun och även vissa mellan-kommunala och regionala frågor. MKB:n fokuserar huvudsakligen på Botkyrka kommun. Eftersom Botkyrka kommuns miljöstatus också har en stark koppling till grannkommunerna och till hela Stockholmsregionen behandlar MKB:n även gränsöverskridande miljöaspekter. Det handlar framförallt om vattenförsörjning och avrinningsområden, den regionala grönstrukturen, regionens transportsystem samt buller och luft. På kartan på sidan 9 redovisas kommunen och berörda grannkommuner.

Figur 1: Översiktskarta Botkyrka kommun.

2.3 Tidsmässig

Då översiktsplanen omfattar perioden fram till 2040 bedöms det lämpligt att även MKB:ns har år 2040 som tidshorisont.

2.4 Nivå

Konsekvenserna beskrivs på en övergripande nivå med utgångspunkt i översiktsplanens detaljeringsgrad. MKB:n fokuserar på de aspekter som bedöms få störst betydelse för översiktsplanens genomförande och för allmänhetens intressen.

2.5 Studerade alternativ

I MKB:n konsekvensbedöms och jämförs tre olika alternativ översiktligt. I och med detta bedöms kraven på rimliga alternativ (6 kap. 12 § första stycket miljöbalken) vara uppfyllt. Utöver översiktsplanens målbild 2040 bedöms ett nollalternativ och ett alternativt framtidsscenario kallat LågLåg. Alla alternativ beskrivs i kapitel 3.

2.6 Osäkerheter i bedömningarna

Planens strategier har ett förhållandevis stort tolkningsutrymme.

Planens strategiska nivå tillför således vissa osäkerheter till bedömningarna. Att analyserna dessutom baseras på ett antal relativt översiktliga bedömningsgrunder ger också vissa osäkerheter i de bedömningar som gjorts. Den målbild som presenteras i översiktsplanen och som studerats i miljöbedömningen är en övergripande markanvändningsstruktur. Viktigt att notera är att genomförandet och förvaltandet av målbilden i hög grad påverkar det verkliga utfallet. I arbetet med miljöbedömningen har osäkerheter diskuterats och vägts in i de redovisade bedömningarna.

3. Alternativredovisning

3.1 Planförslag Målbild 2040

Översiktsplanens viljeinriktning och markanvändningsstrategi målbild 2040 baseras på ett tidsperspektiv till år 2040. I planen redovisas de värden och riktlinjer för hur mark och vatten ska användas för att en lämplig och hållbar utveckling ska främjas. Översiktsplanen ska fungera som ett verktyg för att utvecklingen i Botkyrka kommun ska ske enligt den utpekade visionen som lyder:

”Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid”

För att gå vidare från den övergripande visionen har, under arbetet med översiktsplanen, fem planeringsstrategier identifierats. Dessa är:

Leva klimatsmart: Översiktsplanen ska ge förutsättningar för att nå det långsiktiga målet att Botkyrka ska bli klimatneutralt. Planen ska till exempel prioritera framkomlighet för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik samt identifiera platser och anläggningar som kan komma att skadas av klimatförändringar.

Plats att växa: Översiktsplanen ska välkomna en växande befolkning. Fler bostäder behövs och fler arbetsplatser behöver tillkomma inom kommunen.

Hemma i storstaden: Översiktsplanen ska bidra till social sammanhållning. Botkyrkaborna ska känna sig hemma i Botkyrka och samtidigt uppfatta sig som tydlig del i storstadsregionen.

Nära till storstadsnatur: Översiktsplanen ska bidra till att Botkyrkas natur- och kulturvärden utvecklas och förvaltas så att kommunens attraktivitet ökar och att dessa värden blir tillgängligare för Botkyrkaborna.

Utrymme för kreativitet: I Botkyrka ska det vara möjligt för människor att förverkliga sina idéer och det ska därför finnas plats och miljöer för nya och växande företag, för skapande och kreativa verksamheter, för spännande arkitektur och för upplevelser.

Planförslaget presenterar en markanvändningsstrategi som belyser de områden som kommunen har planer för. Översiktsplanen syftar till att redan bebyggda områden, med god kollektivtrafik, ska förtäta.

- På 30 år förväntas översiktsplanen ge rum för cirka 20 000 nya bostäder.
- Detta motsvarar en utbyggnadstakt om cirka 650 nya bostäder per år.

Målsättningen är att utveckla en sammanhållen kommun med tydliga kopplingar till övriga delar av stockholmsregionen, både Stockholms innerstad och viktiga regionala stadskärnor som Flemingsberg, Kungens kurva – Skärholmen och Södertälje. Vidare syftar översiktsplanen till att säkerställa att kommunens grönområden tillgängliggörs.

De områden i Botkyrka kommun där bebyggelseutveckling kommer att ske är:

Norsborg, Hallunda, Fittja, Alby och Eriksberg:

- Upprustning av miljonprogramområdena
- Möjliggöra för attraktiva och mer varierade boendeformer
- Bevara gröna samband genom området och öka tillgängligheten till större grönområden (entréer)

Tullinge:

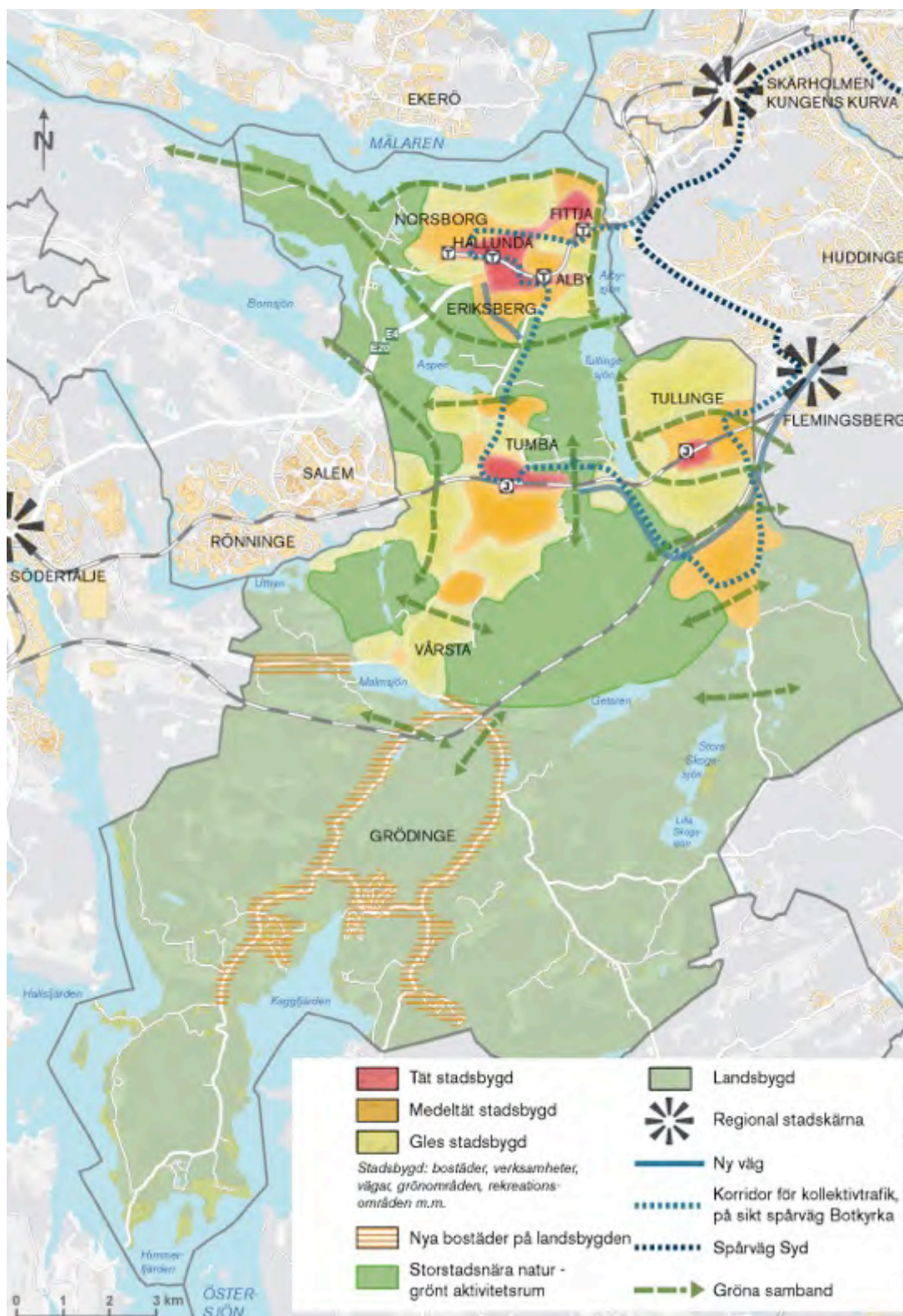
- Förtätning inom hela området
- Stärka förbindelsen till Flemingsberg
- Bevara gröna samband och öka tillgängligheten till större grönområden genom entréer
- Avsluta Hamra grus- och bergtäkt

Tumba och Vårsta:

- Förtätning inom hela området
- Bevara gröna samband och öka tillgängligheten till större grönområden genom entréer
- Den fördjupade översiktsplanen för östra Vårsta upphör att gälla då denna översiktsplan antas

Grödinge och övrig landsbygd:

- Bevara natur- och kulturvärden och områdets landsbygdskaraktär för att öka attraktivitet
- Ge utrymme för bostäder och verksamheter i vissa avgränsade stråk (i övrigt begränsad byggnation)
- Erbjud god service
- Förbättra trafiksäkerheten
- Förbättra allmänhetens tillgång till natur- och kulturmiljön på landsbygden.

Figur 2. Planförslag målbild 2040.

3.2 Framtidsscenario Låg-Låg 2040

Framtidsscenario LågLåg innebär att nya översiktsplanen inklusive målbild 2040 antas. Dock innebär olika omvärlds- och marknadsfaktorer att kommunens tillväxt avtar och att utvecklingen fram till år 2040 tar en annan vändning. En anledning till en avtagande tillväxt och befolkningsökning kan vara att Stockholm tappar i konkurrenskraft – vilket kan leda till att Botkyrka snabbt tappar drivkrafterna för sin utveckling. En annan anledning kan vara att Stockholms regionala obalans förstärks där den norra regionhalvans fortsatta och förstärkta attraktivitet och utveckling leder till negativa konsekvenser för den södra regionhalvan.

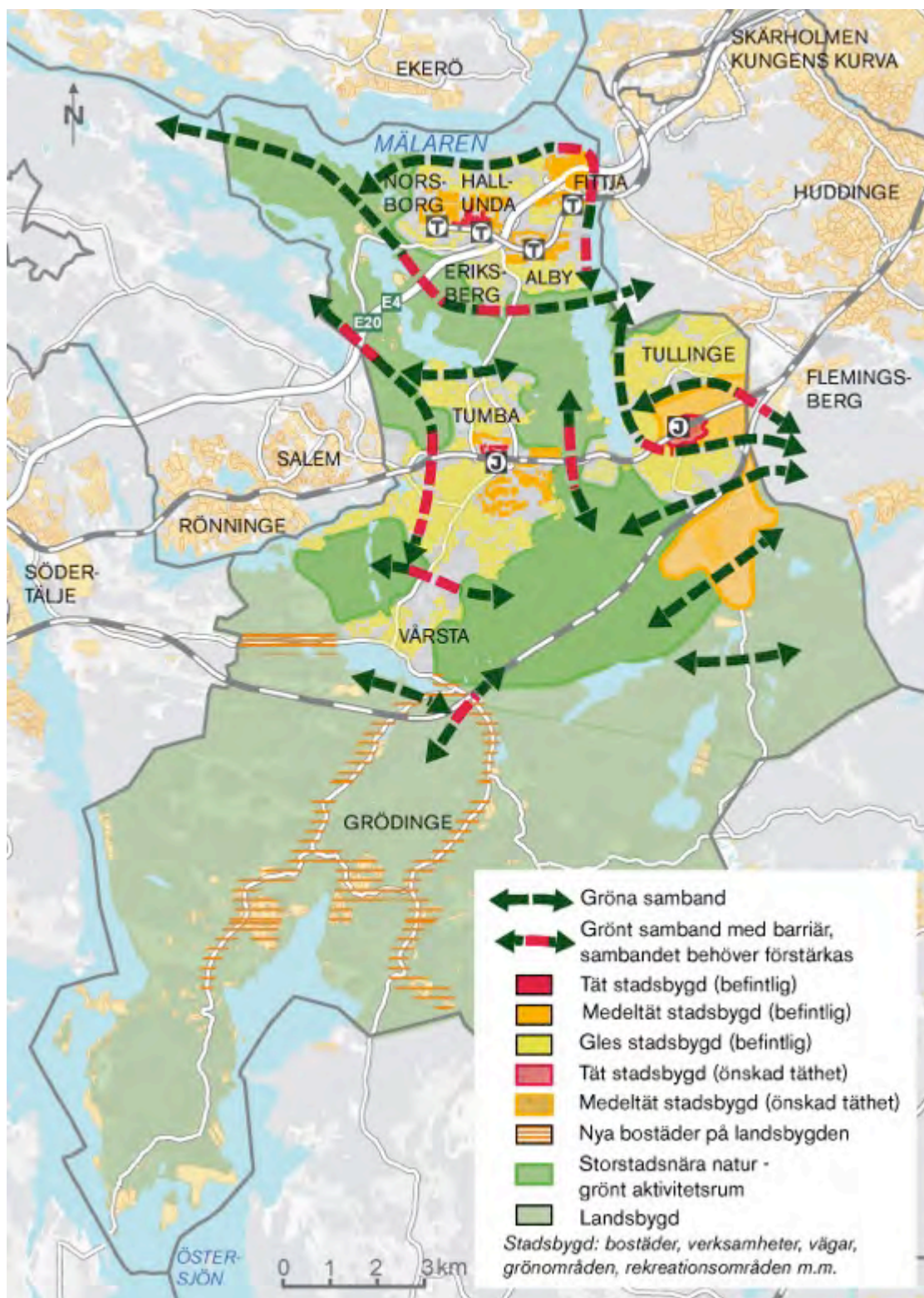
Scenariot ger en lägre befolkningsutveckling än målbild 2040, vilket också ger strukturella och fysiska skillnader i den framtida exploateringen. Tillväxten kan jämföras med tidigare negativa utvecklingsperioder då befolkningsutvecklingen för Botkyrka avstannat, exempelvis oljekrisen i mitten av 1970-talet och finanskrisen i början av 1990-talet.

Scenario LågLåg innebär vidare att näringsliv och sysselsättning minskar och leder till en nedgång av företagsetableringar och satsningar inom infrastruktur och kollektivtrafik. Den negativa utvecklingsperioden innebär även att upprustning av miljonprogramsområden uteblir samt att bostadsbyggande avtar.

- Scenario LågLåg innebär i genomsnitt att cirka 150 nya bostäder byggs per år.
- Detta motsvarar totalt 4500 nya bostäder till år 2040.

I Tumba och framförallt i Tullinge förväntas bostadsbyggandet att fortsätta, om än i låg takt. Även på Grödingelandet förväntas viss ny men begränsad bostadsbebyggelse tillkomma, då det fortfarande kommer att finnas intresse av att bo på landsbygden. På Grödingelandet finns inte ekonomiska resurser för ökad VA-utbyggnad och service.

Se figur 3 för utveckling enligt scenario LågLåg.

Figur 3. Scenario LågLåg.

3.3 Nollalternativ

Nollalternativet beskriver förväntad utveckling av Botkyrka kommun till år 2040 om förslaget till ny översiktsplan inte fullföljs genom ett beslut om antagande.

I nollalternativet bedöms gällande översiktsplan från 2002 (aktualitetsförklarad 2006) vara det strategiska dokument som ger vägledning vid planering av markanvändning inom kommunen. I aktualitetsförklaringen från 2006 konstaterades att översiktsplanen till största delen var aktuell. Den gav ett tydligt uttryck för kommunens uppfattning om hur mark och vatten ska användas för att åstadkomma en hållbar utveckling. I aktualitetsförklaringen drogs också följande slutsatser:

- I området kring E4/E20 finns behov av ytterligare mark för arbetsplatser och annan markanvändning än jordbruksmark kommer därför på sikt att övervägas och studeras. Vidare måste trafikproblem som Hågelbyledens brister och höga luftföroreningshalter vid Alby lösas genom särskild planering.
- För att kommunens avsikter gällande bevarandet av landsbygden (gäller särskilt kommunens södra delar som till exempel Grödingebygden) ska vara tydliga behöver översiktsplanen kompletteras med detaljerade riktlinjer för olika delområden.

I enlighet med detta har ett program tagits fram för Hågelby-Eriksberg-Lindhov med utveckling av arbetsplatser vid E4/E20, en ny sträckning av Hågelbyleden och med en ”familjepark” vid Hågelby gård. För att få ett samlat grepp kring utvecklingen av landsbygden har viss detaljplaneläggning påbörjats liksom arbete med att ta fram riktlinjer för byggandet i Grödingebygden.

I figur 4 redovisas gällande översiktsplans intentioner och hur det skulle påverka

kommunens utveckling i ett framtida perspektiv.

- Totalt medger nollalternativet en utbyggnad av cirka 7000 nya bostäder till år 2030 som är gällande översiktsplans tidshorisont.
- Detta motsvarar en utbyggnadstakt om cirka 350 nya bostäder per år.

Av de förändringsområden som pekades ut i översiktsplanen från 2002 är det få som ännu har planlagts eller byggts.

Det område där störst utbyggnad skett i enlighet med intentionerna i gällande översiktsplan är Riksten Friluftstad som totalt ska inrymma cirka 2 500 bostäder. I dagsläget har cirka 500 bostäder byggts och inflyttning skett. Utbyggnaden pågår etappvis. I utpekade förändringsområden kring Norsborg, Fittja och Hallunda har det näst intill inte skett någon utbyggnad alls. I Tumba har enstaka detaljplanearbete för huvudsakligen bostäder påbörjats.

Inte heller i förändringsområdet på landsbygden kring Sibble har det skett någon utveckling enligt översiktsplanen. I övrigt har mindre utbyggnad skett i områden som inte pekats ut i gällande översiktsplan, då främst på landsbygden eftersom det i kommunen finns ett intresse av att bo på landsbygden och en permanentering av fritidshus till året runt boende pågår redan.

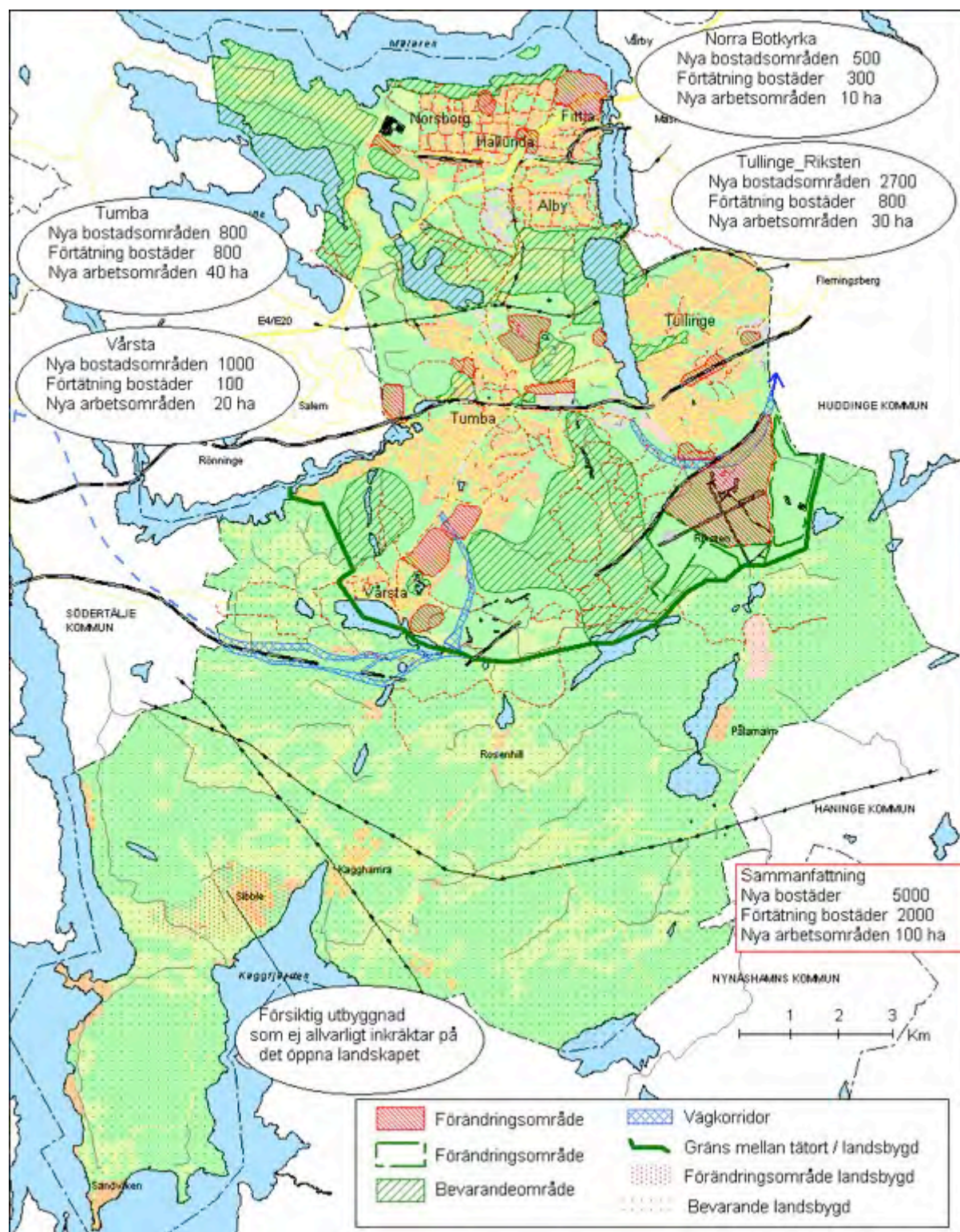
I kommunens gällande översiktsplan finns även nya väg-korridorer utmärkta, bland annat ny förbifart vid Vårsta. Den är inte längre aktuell. Det är därmed inte rimligt att anta att denna väg-korridor byggs ut i nollalternativet.

Eftersom förändringsområdena även ges stöd i förslag till ny översiktsplan så liknar i många avseenden förslaget och nollalternativet varandra. En skillnad mellan befintlig översiktsplan och förslaget till ny plan är att befintlig översiktsplan bygger

på att utbyggnad sker i randområden till redan bebyggda områden, det vill säga att redan bebyggda områdena växer. Det nya förslaget till översiktsplan bygger mer på en kraftigare förtätning av befintliga områden och en utveckling av miljöprogramområdena i kommunens norra stadsdelar, Norsborg, Hallunda, Fittja och Alby. Dessa intentioner är i linje med utvecklingsprogram, stadsbyggnadsidéer och detaljplaneprogram som tagits fram för exempelvis Alby och Fittja. En annan skillnad mellan befintlig översiktsplan och förslaget till ny översiktsplan berör landsbygden. I den nya styrs bebyggelseutvecklingen på landsbygden mer i stråk. Den gamla översiktsplanen har en tydligare inriktning mot ett bevarande av landsbygden i till exempel Grödinge. Som nämnts tidigare har det dock ändå skett mindre utbyggnad på landsbygden i Grödinge.

Av ovanstående kan utläsas att trycket på byggande av bostäder i Botkyrka kommun inte har nått upp till en förväntad genomsnittlig nivå under översiktsplanens första tioårsperiod. I och med att förändringsområdena är utpekade i översiktsplanen kan dessa ändå bli aktuella för utbyggnad i nollalternativet. Nollalternativet, liksom målbild 2040, innebär planer för utveckling av både bostadsområden och verksamhetsområden. Utbyggnad bedöms även kunna ske utanför utpekade förändringsområden genom detaljplanläggning för förtätning inom Botkyrkas stadsdelar. I och med likheterna mellan nollalternativet och förslaget till ny översiktsplan kommer konsekvensbeskrivningen av nollalternativet att fokusera på skillnaderna mellan de två översiktsplanerna. Denna beskrivning redovisas separat i kapitel 6. I övrigt hänvisas till kapitel 5 där förslag till ny översiktsplan konsekvensbedöms.

Se figur 4 för karta över nollalternativet.

Figur 4. Markavvändningskarta i enlighet med nollalternativet, gällande översiktsplan från år 2002.

4. Konsekvenser av planeringsstrategierna

Nedanstående avsnitt beskriver vilka positiva och negativa konsekvenser som följer med de olika planeringsstrategierna. Varje rubrik motsvarar en planeringsstrategi.

4.1 Leva klimatsmart

Planeringsstrategin riktar sig dels mot hur kommunens klimatpåverkan kan minska och dels hur kommunen kan anpassa sig till klimatförändringarna. Att bygga tätt och i kollektivtrafiknära lägen är generellt positivt för klimatet. Kommunen har också höga ambitioner att göra kollektivtrafiken, resande med cykel samt gångtrafik mer konkurrenskraftigt gentemot privatbilismen, genom att investera i och ge kollektivtrafik samt fotgängarna och cyklisterna företräde inom och mellan kommunens stadsdelar. Att bredda och tillgängliggöra utbudet av service och upplevelser vid och i närheten av betydelsefulla knutpunkter och tätorter bidrar också till ett klimatsmart samhälle, genom att resandet och bilberoendet kan minska.

Det är både hälsomässigt, ekonomiskt och ekologiskt positivt att översiktsplanen anger säkerhetsavstånd från kommunens olika stränder samt anpassar ny bebyggelses nivå med hänsyn till översvämningar i lågt liggande områden. I strategin nämns också hur bebyggelsen kan anpassas för att minska energianvändning av uppvärmning och kylning vilket är positivt. Detsamma gäller kommunens ambition att bevara befintliga samt peka ut två skyddsvärda områden med grundvattentillgångar för att säkra den framtida dricksvattenförsörjningen.

Genom att förtäta i tätorterna kan befintliga system för fjärrvärme nyttjas. Så länge fjärrvärmen kommer från förnyelsebara bränslen är detta positivt för klimatet. Att förbättra och energieffektivisera befintliga miljonprogramsområden är positivt med avseende på energianvändningen.

4.2 Plats att växa

Förtätning och förnyelse inom befintliga bebyggelseområden och stadsdelar ger positiva miljökonsekvenser genom att det minimerar behovet av att ta sammanhängande natur- och jordbruksområden i anspråk för nyexploatering och genom att befintlig infrastruktur utnyttjas effektivare. Samtidigt kan förtätning ge negativa konsekvenser i form av minskade andel friytor och grönytor lokalt, liksom tätare stadsrum med minskade grönytor kan leda till sämre luftkvalitet, ökade temperaturer och ökat buller.

Utöver att förtäta uttrycker kommunen en viljeinriktning att bygga i områden som kan omvandlas från en tidigare användning till en ny, till exempel grustäcker och gamla industriområden. För att minska bilberoendet och att öka samutnyttjande av andra tekniska system är det också positivt att de befintliga stadsdelarna och orterna stärks med avseende på bebyggelse, kollektivtrafik, handel och service.

Planeringsstrategin innebär också att stadsdelar ska bindas samman med varandra samt att stråk och entréer ut i det gröna förstärks. Detta skapar förutsättningar för att kommuninvånarna väljer andra färdmedel än bilen samt att befintliga barriärer byggs bort. Det är ur ett folkhälsoperspektiv positivt om tillgängligheten till kommunens stora och små grönområden kan stärkas.

4.3 Hemma i storstaden

Den del av planeringsstrategin som påverkar miljön och hälsan är främst att inriktningen att effektivisera trafiksystemen för minskad bilanvändning. Att planera för att kommuninvånarna i första hand ska gå eller cykla när de ska uträtta vardagsärenden nära eller lokalt är positivt ur ett miljöperspektiv. Detsamma gäller satsningar på att stärka kollektivtrafikunderlaget samt

utöka utbudet genom nya bussförbindelser och en idé om nya spårvägsdragningar. Dock kan investeringar i vägnätet innebära att bilanvändningen lokalt ökar, genom förbättrad framkomligheten i vägsystemen. En ökad befolkning bedöms generellt också innebära ökade personbilstransporter såväl lokalt som regionalt. Kommunens ambition att prioritera spårbundna resor eller resor med stombuss regionalt, är dock positiv ur ett miljöperspektiv.

4.4 Nära till storstadsnatur

Det är som tidigare nämnt positivt att kommunen i hög grad vill bevara sammanhängande natur- och kulturmiljöer. Kommunen har också en ambition att utveckla områdenas sociala och ekologiska värden. Att områdena till stor del bevaras och att tillgängligheten, liksom att tryggheten, förstärks är positivt. I takt med att kommuninvånarna blir fler kommer dock slitaget på kommunens små och stora naturområden att öka. Viss jungfrulig mark i anslutning till befintliga tätorter kommer att bebyggas men strategin innebär samtidigt att så mycket som möjligt av kommunens naturmark ska bevaras.

Översiktsplanens intentioner är också att arbeta med sina grönområden utifrån deras sociala funktion. Botkyrka erbjuder ett stort utbud av natur- och friluftsområden.

I takt med att befintliga stadsdelar förtätas ges fler invånare möjlighet att bo nära kollektivtrafik och service men ändå nära storstadsnatur. Det är de inre grönområdena, i översiktsplanen kallade mörkgröna vardagsrum, som kommunen måste se över i takt med att stadsdelarna förtätas. Många gånger är det socialt och ekologiskt viktiga gröna stråk, spridningssamband och grönytor som bebyggs. Lokalt finns viss risk för målkonflikter mellan bevarande av vardagsnatur, som har såväl re-

kreativa som ekologiska värden, och exploatering.

Översiktsplanen pekar ut vilka fysiska barriärer som i första hand måste stärkas med avseende på ekologiska och rekreativa passager, vilket skapar förutsättningar för att minska barriäreffekterna. Förtätning innebär dock att befintliga samband riskerar försvagas ytterligare. Det är positivt att zonerna närmast stränderna lämnas obebyggda, både ur risk-, ekologisk- och rekreationssynpunkt.

4.5 Utrymme för kreativitet

Strategin innebär att kommunen ska skapa utrymme för kreativitet hos företag och andra aktörer inom Botkyrka. Detta är positivt då fler arbetstillfällen kan bidra till bättre lokalekonomi. Detta i sin tur kan skapa ekonomiska resurser som krävs för att kunna investera i till exempel miljömässiga förbättringar. Fler arbetsplatser i kollektivtrafiknära lägen kan också bidra till att reseunderlaget i kommunen ökar och härmed kan vissa investeringar i kollektivtrafiknätet ”skyndas på”. Fler arbetsplatser inom kommunen skulle också kunna minska in- och utpendling.

5. Konsekvenser av planförslag Målbild 2040 och scenario LågLåg

5.1 Vattenmiljöer

Nuläge

I Botkyrka kommun finns drygt trettio sjöar och en lång kust mot havet. Kommunen har även kust mot Mälaren. För att trygga vattenresurserna antogs år 2000 EU:s ramdirektiv för vatten, även kallat vattendirektivet. Alla vatten ska uppnå god status till år 2015, i de fall detta inte är möjligt kan tiden förskjutas till som längst 2027. Direktivet omfattar grundvatten och alla typer av ytvatten, dock inte öppet hav. Arbetet för att skydda vattnet utgår från avrinningsområden och Sverige har därför delats in i fem vattendistrikt. Botkyrka kommun ingår i Norra Östersjöns vattendistrikt. Vattenmyndigheten har fastställt miljö kvalitetsnormer för 25 vattenförekomster i Botkyrka kommun, det gäller 7 sjöar, 4 vattendrag 1 övergångsvatten (Hallsfjärden), 3 kustvattenbassänger och 10 grundvattenförekomster. Hälften av kommunens ytvattenförekomster uppnådde inte god ekologisk status 2009 men måste klara god ekologisk status senast 2021. Vattenförekomster som ej uppnår god ekologisk status i Botkyrka kommun är Kagghamraån, Älvestabäcken, Uttran (inklusive Utterkalven), Näslandsfjärden, Kaggfjärden, Himmerfjärden och Hallfjärden.

Samtliga grundvattenförekomster hade god kemisk och kvantitativ status vid klassningen år 2009. I kommunens dagvattenstrategi (Botkyrka kommun, 2012) anges att om verksamheter och utsläpp inte förvärras från dagens situation så är det, i de flesta fall, inte någon risk att vattenförekomsterna inte uppnår miljö kvalitetsnormerna. Det är främst föroreningar samt näringsämnen som påverkar vatten-

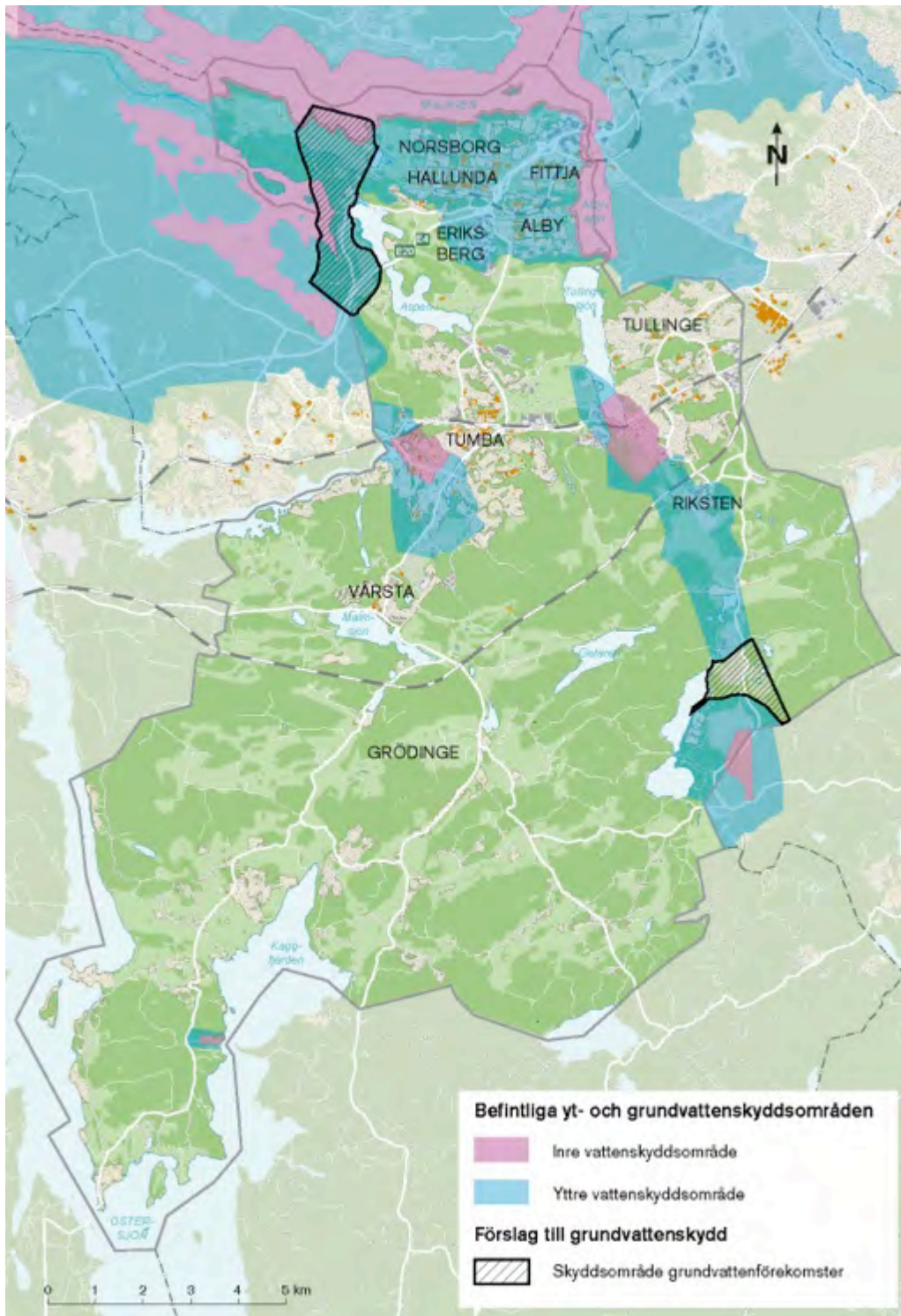
kvaliteten i kommunen. Källorna till dessa kan vara till exempel dagvatten från hårdgjorda ytor, jordbruksmark med mera.

I kommunen finns två vattenskyddsområden för ytvattentäkter, Östra Mälaren, Bornsjön (Stockholm Vattens reservvattentäkt som kan användas i händelse av en akut förorening av Mälaren). Inom varje vattenskyddsområde gäller särskilda skyddsföreskrifter. Vattenskyddsområdena består av en primär- och en sekundär zon med olika strikta föreskrifter. I exempelvis Östra Mälarens vattenskyddsområde omfattar den primära skyddszonen vattenområdet samt landområde 50 m från strandlinjen (vid medelvattenstånd). I kommunen finns även fyra vattenskyddsområden för grundvatten, Tullinge, Segersjö, SYVAB (Näs) och Pålalm. Segersjö grundvattentäkt är för tillfället stängd på grund av förhöjda kloridhalter. Diskussion pågår om vilka åtgärder som ska vidtas. Tullinge grundvattentäkt är stängd på grund av förekomst av miljögiften PFOS. Miljögiften PFOS fanns tidigare i brandsläckningsskum och sprids i naturen när det användes på den före detta flygflottillen F18 i Tullinge-Riksten. Kommunen har precis påbörjat arbetet med att projektera en reningsanläggning som ska rena dricksvattnet med aktivt kol och förhoppningen är att Tullinge vattenverk åter ska vara i drift inom tre år.

Samtliga vattenskyddsområden visas i figur 5.

I kommunen produceras dricksvatten i två olika vattenverk, Norsborgs vattenverk och Tullinge vattenverk (som för närvarande är stängt). Hela kommunen får i dagsläget sitt vatten från Norsborg. Norsborgs vattenverk försörjer ca 1 miljon människor i Stockholmsområdet. Vattnet

tas från Mälaren och passerar flera olika reningssteg innan det pumpas vidare till konsumenterna. Totalt förbrukas cirka 16 miljoner liter kommunalt vatten per dygn i kommunen.

Figur 5. Vattenskyddsområden, befintliga och förslag på nya.

Två stora grusåsar med isälvsavalgringar löper genom kommunen från norr till söder. Det är två grenar av Uppsalaåsen-Tullingestråket och Uppsalastråket. Åsarna är viktiga för dricksvattenförsörjningen och innehåller stora grundvattenmagasin som tillhör länets högst prioriterade.

Enligt 3 kap 8 § miljöbalken ska områden som är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten och utnyttjandet av anläggningarna. Länsstyrelsen har på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten tagit fram ett regionalt underlag med förslag om anläggningar av riksintresse för vattenförsörjning med tillhörande influensområden. Botkyrka är berörd av två sådana föreslagna anläggningar/områden av riksintresse, Norsborgsverket och Bornsjön. Underlaget har remitterats till kommunerna och ska efter bearbetning skickas till Havs- och vattenmyndigheten där ett nationellt förslag över riksintressen kommer att tas fram.

Kommunens stadsbygd är försörjd med kommunalt vatten och avlopp. I de södra delarna av kommunen, framförallt på Grödingelandet, är många boende och verksamheter inte anslutna till det kommunala vatten- och avloppsnätet. I dessa kommundelar har de boende egna vattentäkter och enskilda anläggningar för avlopp. Det vanligaste är att de har en egen borrhäls eller grävd grundvattenbrunn eller att flera hushåll delar på en vattentäkt. I områden med stora grundvattenuttag kan vattennivåerna sjunka och saltvatten kan tränga in. Risk för saltvatteninträngning finns längs hela havskusten i Botkyrka.

Botkyrka kommuns totala areal uppgår till ca 223 km², de hårdgjorda ytorna i kommunen upptar ungefär 17 % (ca 5 km²) av den totala tätortsarean och består framförallt av byggnader, vägar och parkeringar. Dagvattnet från dessa ytor avleds genom ledningar och diken till olika recipi-

enter. I de flesta fall sker ingen rening innan det når recipienten. Botkyrka kommun har tagit fram en dagvattenstrategi (Dagvattenstrategi, Botkyrka kommun, 2012) med mål för dagvattenhanteringen. Huvudlinjen är att dagvatten ska tas om hand lokalt och att öppna system ska prioriteras före slutna underjordiska ledningssystem. Vattnet ska renas och återföras till marken på samma plats för att undvika ändrade grundvattenförhållanden. Om det inte är möjligt ska dagvattnet fördröjas innan det leds bort. För att skydda känsliga sjöar mot föroreningar har kommunen byggt dagvattendammar för fördröjning och rening och mer mark ska avsättas till detta. För att undvika att förorenat dagvatten når recipienterna, bland annat Mälaren som är en dricksvattentäkt, pågår en satsning i kommunen, Projektet Dagvatten Norra Botkyrka. Projektet syftar till att ta reda på hur dagvattnet bäst kan renas i stadsdelarna. Kommunen har bland annat beslutat att vattnet ska renas i våtmarker, dammar och vattenstråk i stadsdelarna. Ett första steg i denna satsning är anläggandet av dammar/våtmarker i Fittja äng och Alby strand (Dagvatten Norra Botkyrka, 2011).

Norsborgs vattenverk.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Syftet är att vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag inte ska försämrats och att en god vattenstatus ska uppnås i enlighet med Eus vattendirektiv. Av praktiska skäl har än så länge endast sjöar och vattendrag av en viss storlek fått fastställda miljö kvalitetsnormer. Dessa vatten benämns vattenförekommster.

Ekosystemtjänster i vattenmiljöer

Uppsalaåsen med dess grundvattenmagasin är betydelsefull för den försörjande ekosystemtjänsten färskvatten. Intrång i åsen på grund av grustäkter har minskat åsens vattenresurser och möjligheter att rena vattnet. Mälaren och Bornsjön är även de betydelsefulla för människan på grund av dess försörjande ekosystemtjänster. Andra viktiga ekosystemtjänster från kommunens vattensystem och omkringliggande områden är reglerande ekosystemtjänsterna som vattenrening och vattenreglering. Åsarna är även betydelsefulla för ytvattenrening. Exempelvis tar Kagghamraån, som är riksintresse för naturvården, emot renat vatten från åsen.

Lida Friluftsområde. Foto: Rasmus Storkamp

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Förslaget till ny översiktsplan bedöms kunna medföra negativa konsekvenser för kommunens vattenmiljöer, huvudsakligen genom ökad exploatering, växande befolkning och mer hårdgjorda ytor som ökar belastningen och risken för spridning av föroreningar till recipienterna. Målbild 2040 ger goda möjligheter för omhändertagande och rening av dagvatten men det är av yttersta vikt att översiktsplanens intentioner säkerställs i efterföljande arbete. Dels så att inte kommunens dricksvattenförsörjning äventyras, dels så att möjligheten att uppnå fastlagda miljö kvalitetsnormer för vatten inte försvåras. Kommunen vill minimera antalet grustäkter samt stärka skyddet för de grundvattentäkter som är belägna i anslutning till kvarvarande täkter. Detta bedöms som positivt ur vattenförsörjningssynpunkt.

Nybyggnation och förtätning medför en växande befolkning, ökad trafik och en ökad andel hårdgjorda ytor. En växande befolkning innebär utmaningar för dricksvattenförsörjningen och innebär större krav på att dricksvattnet håller god kvalitet och att de dricksvattentäkter som finns kan försörja den växande befolkningen. Kvaliteten på dricksvattnet är beroende av att dricksvattentäkterna skyddas från bland annat föroreningar och näringsämnen. I förslaget till ny översiktsplan upprätthåller kommunen befintliga vattenskyddsområden och utöver dessa pekas två ytterligare områden ut som skyddsvärda grundvattentillgångar. Inom vattenskyddsområdena gäller skyddsföreskrifter och därigenom restriktioner i till exempel markanvändning som syftar till att skydda dricksvattentäkterna. Stora delar av förtätningsområdena i kommunens norra stadsdelar ligger inom vattenskyddsområde för Östra Mälaren och Bornsjön. På sikt vill kommunen avveckla Fittja värmeverk för utveckling av bostäder. Detta medför att värmeverket som riskkälla försvinner vilket är positivt med avseende på Mälaren som dricksvattentäkt. Vid nybyggnation

och förtätning i dessa delar kommer det att ställas hårda krav på exempelvis hur bebyggelsen uppförs, vilket byggnadsmaterial som används samt hur det vatten som uppstår inom dessa delar omhändertas för att undvika belastning på Mälaren och Bornsjön. Detta ligger i linje med kommunens dagvattenstrategi och arbetet med att anlägga dagvattendammar och våtmarker. Vid vidare planering av dessa områden kommer dagvattenhanteringen särskilt studeras. Även nybyggnation och förtätning i Tullinge och Tumba berör vattenskyddsområden där krav på byggnadsmaterial, noggrann dagvattenhantering med mera kommer att ställas.

En ny förbifart vid Tullinge planeras genom Tullinge vattenskyddsområde. Dock flyttas vägens läge längre bort från brunnsintaget till vattenskyddsområdet. Dagvatten från vägar innehåller både gödande och försurande ämnen. Även slitage av däck och vägbanor samt spridning av vägsalt och metaller är stora föroreningskällor. Vid planering av trafikleden bör dagvattenhanteringen från vägen utföras så att vattnet renas innan det når recipient och ner till grundvattenmagasinet. Detta ligger i linje med vad förslaget till ny översiktsplan anger. Att vägens läge hamnar längre bort från brunnsintaget bedöms som positivt.

De stora grustillgångarna som finns inom kommunen har inneburit att Botkyrka har försett stora delar av stockholmsregionen med naturgrus och annan masshantering som återvinning av berg- och schaktmassor. Denna verksamhet skadar åsarna och leder till att åsarna inte kan rena och kvarhålla vattnet längre. Dessutom kan tung trafik till och från verksamhetsområdena medföra spill och utsläpp som riskerar att påverka grundvattnet. Kommunens avsikt är att minimera antalet grustäkter och annan masshantering i kommunen. Målet är att koncentrera grustäktsverksamhet och masshantering till Pålmalmsområdet

(Riksten och Pålalm) och Hanvedenmossen (enbart masshantering) samt att avveckla övriga grustäkter. Att minimera antalet grustäkter bedöms som positivt för berörda vattentäkter då dessa kan bibehållas till vattenförsörjning och riskerna att dessa påverkas negativt av pågående verksamheter minskar. Samtidigt ligger verksamheten i Pålalm och Riksten i Tullingestråket och den grundvattenbildning som sker är av mycket stor betydelse för två större grundvattentäkter (Tullinge och Haninge). Om till exempel en olycka eller ett utsläpp skulle ske inom detta område kan vattenkvaliteten påverkas vilket skulle kunna medföra stora konsekvenser för vattenförsörjningen.

Kommunen har dock som avsikt att utöka skyddet på platsen för att enklare kunna påverka hur masshanteringen sker, detta med syfte att skydda grundvattenförekomsterna. Kommunen anger till exempel i förslaget till översiktsplan att masshanteringen ska ske på vattnets villkor. Detta bedöms medföra goda möjligheter att skydda grundvattentillgången men behöver säkerställas i efterföljande arbete. Kommunen nämner också att de kommer att behöva initiera en fördjupad planering av hanteringen av kommunens grustäkter kopplade till kommunens skyddsvärda vattenskyddsområden.

Se figur 6 för karta över platser för masshantering och täkter i Botkyrka kommun.

Figur 6. Befintliga täkter för avverkning, platser för masshantering och täkt samt riskklassade förorenade områden och farlig verksamhet.

En växande befolkning, nybyggnation och förtätning medför generellt ökad trafik och en ökad andel hårdgjorda ytor vilket också ställer krav på bättre hantering och rening av dagvatten. Ökad andel hårdgjorda ytor kan minska möjligheten till upptag av dagvatten i växtlighet vilket i sin tur kan medföra att dagvattnet medför större belastning på sjöar och vattendrag. Detta kan framförallt ske om inte dagvattenhanteringen studeras i samband med förtätning och nybyggnation. Dagvattenfrågan studeras idag i dessa sammanhang och avsikten är densamma i förslaget till ny översiktsplan.

I områden med en stor andel hårdgjorda ytor kan stora mängder vatten skickas allt för snabbt till VA-nät och recipienter vilket kan innebära problem. Dagvatten kan till exempel tränga in i ledningsnätet för spillvatten vilket gör att ledningar och avloppspumpstationer blir överbelastade och att orenat avloppsvatten bräddar till omgivningen. Med anledning av detta är det viktigt att ledningsnät för dagvatten dimensioneras och utformas så att de klarar kraftigare nederbörd i framtiden, vilket också är en riktlinje i kommunens dagvattenstrategi. För att klara av ökade mängder nederbörd i framtiden kan det finnas ett behov av att avsätta markreserver för fördröjning av dagvatten. Vid förtätning är det viktigt att i ett tidigt skede utreda vilka platser som är strategiskt viktiga att spara och utveckla utifrån omhändertagande av dagvatten och att säkerställa att dagvattensystemen inte är underdimensionerade. I förslaget till ny översiktsplan avser kommunen att arbeta med gröna tak, mycket växlighet och grönska, genomsläppliga markytor och andra lösningar i gestaltningen vilket innebär att negativa effekter av förtätning och ett framtida klimat kan minska.

I de södra delarna av kommunen, framförallt på Grödingelandet, är många boende och verksamheter inte anslutna till det kommunala vatten- och avloppsnätet

utan har egna enskilda lösningar av skiftande kvalitet. Omvandling sker också av hus från fritidsboende till permanentboende. I takt med att fler personer bosätter sig i fritidshusområden utmed exempelvis kusten ökar vattenförbrukningen och utsläppen från hushållens avlopp vilket kan påverka vattenkvaliteten i recipienterna. Vid permanent boende ökar belastningen på avloppsanläggningar som är byggda för fritidshusboende vilket leder till att anläggningarna fungerar dåligt och att utsläppen av till exempel näringsämnen som fosfor och kväve ökar vilket medför övergödning som redan idag är ett problem i många sjöar och vattendrag. Kommunen vill ansluta Kagghamra, Sibble och delar av Eldtomta (delar av Grödingelandet) till kommunala ledningar för vatten och avlopp och de har för avsikt att vara restriktiva till nya permanenta bostäder och nya fritidshus i områden med risk för vattenbrist. Utöver detta kommer kommunen att ställa krav på godkända vatten- och avloppslösningar vid bygglovsförfrågningar om tillbyggnader. Genom dessa åtgärder bedöms utsläpp till sjöar, vattendrag och hav kunna minska.

För att inte äventyra kommunens dricksvattenförsörjning eller försvåra möjligheten att uppnå fastlagda miljö kvalitetsnormer för vatten är det av högsta vikt att översiktsplanens intentioner säkerställs i efterföljande arbete. Detta gäller till exempel hur bebyggelse utformas vid förtätning inom vattenskyddsområden och hur dagvattnet hanteras i områden med tillkommande nybebyggelse och förtätning.

Påverkan på vattenmiljöernas ekosystemtjänster

Fortsatt täktverksamhet kan leda till ökad risk för negativ påverkan på både kvalitet och kvantitet av yt- och grundvatten och därmed negativ påverkan på försörjande och reglerande ekosystemtjänster (exempelvis färskvatten och vattenrening). Vid avslutade grustäktområden, där bebyg-

gelse planeras, kan negativ påverkan på vattenresurserna uppkomma. Det finns här en konflikt mellan områdenas lämplighet för bebyggelse och bevarandet av grundvattentäkter. Det utökade vattenskyddet som föreslås i översiktsplanen innebär att kommunen kan ha större möjlighet att påverka hur verksamheterna sköts. Dessa val av strategier är betydelsefulla för den framtida samhällsekonomin då den försörjande ekosystemtjänsten färskvatten är betydelsefullt att värna för framtiden. För god vattenkvalitet och resilienta vattensystem är det betydelsefullt att värna om de reglerande ekosystemtjänsterna vattenrening och vattenreglering. Ett upprätthållande av dessa tjänster är även betydelsefullt för biologisk mångfald (stödande ekosystemtjänster).

Konsekvenser Scenario LågLåg

Scenariot bedöms medföra att utbyggnad av bostäder, verksamheter och infrastruktur minskar i jämförelse med målbild 2040. Detta medför lägre exploatering inom vattenskyddsområden samt att andelen hårdgjorda ytor inte fortsätter att öka på samma sätt som i förslaget till ny översiktsplan. En mindre mängd dagvatten kan medföra att även belastningen på sjöar och vattendrag blir mindre jämfört med målbild 2040.

En negativ trend kan betyda lägre prioritet på att bygga ut de kommunala vatten- och avloppsystemen ute på landsbygden, till exempel på Grödingelandet. I dessa områden bedöms det därför huvudsakligen vara enskilda vatten- och avloppslösningar som fortsätter att dominera vilket kan medföra större utsläpp och belastning, i jämförelse med målbild 2040, av föroreningar och näringsämnen till sjöar, vattendrag och hav vilket bedöms som negativt för vattenmiljön. Utöver detta kan också satsningen på dagvattendammar och våtmarker bli mindre prioriterad i kommunen vilket bedöms som negativt med avseende på vattenmiljön.

5.2 Naturmiljöer samt växt- och djurliv

Nuläge

Botkyrkas naturmiljöer karaktäriseras av ett varierande skogslandskap och ett öppet kulturlandskap. Landskapstypen, som karaktäriserar Botkyrka och hela Mälarenregionen brukar kallas sprickdalslandskap. Många av dalarna på fastlandet är sjöar som bildades vid senaste istiden. I Botkyrka finns ca 30 sjöar – vissa med värdefullt växt- och djurliv. Uppsalaåsen, en rullstensås, sträcker sig igenom Botkyrka kommun. Åsen är uppdelad i ett Uppsalastråk och ett Tullingestråk.

Typiska geologiska landformer som bildats i samband med grusåsarna är strandvallar och klapperstensfält samt dödisgropar som idag ofta är vattenfyllda sjöar (Bysjön och Brudträsket). Stora intrång har gjorts i grusåsarna i form av täkter och tippar. I Botkyrka finns många bäckraviner med rikt växt- och djurliv.

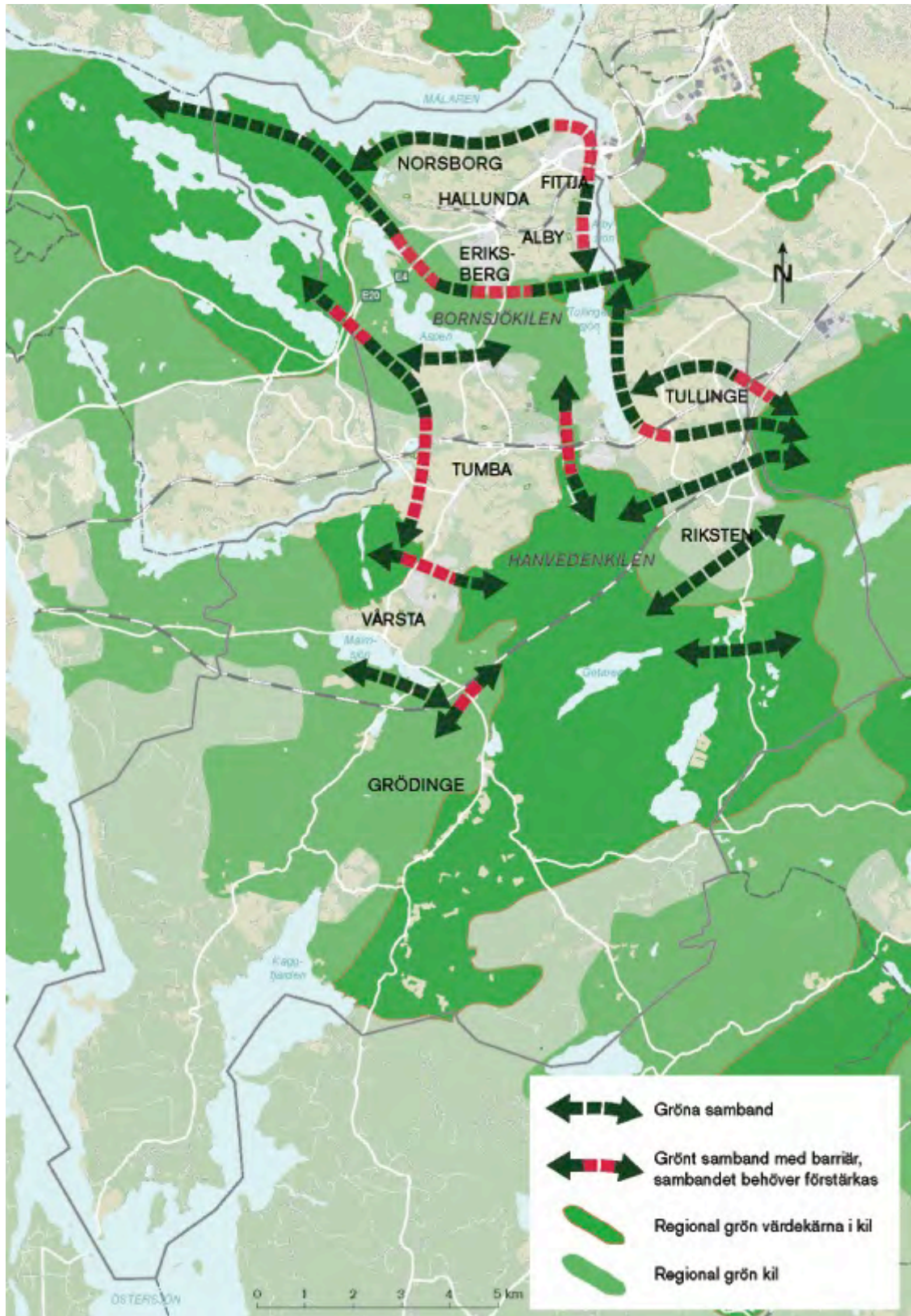
Spridnings samband / biologisk mångfald

Botkyrka har stora sammanhängande natur- och kulturmiljöer. Två av stockholmregionens tio gröna kilar sträcker sig igenom Botkyrka – Bornsjökilen i norr och Hanvedenkilen i sydost. Befintliga vägar och tätbebyggda områden utgör barriärer mellan de större grönområdena (se figur 7). Dessa barriärer har bidragit till ett fragmenterat landskap vilket påverkar spridningsvägar för växter och djur.

Botkyrkas skogar domineras av barrskog. Dock återfinns, främst vid stränder och vid våtmarker, löv- och blandskog. Dessa miljöer är mycket artrika. Vid kalkhaltig berggrund återfinns mindre områden med ädellövträd (Naturvårdsprogram, Botkyrka kommun, 2010).

Brinkbäckravinen vid Tegevreten Foto: Sten Modén

Figur 7. Kartan visar kommunens gröna kilar och svaga respektive starka gröna samband.

Utdikning, uppodling och plantering av granskog har bidragit till minskade arealer av löv- och blandskogar. I vissa delar av kommunen har det pågått en förhållandevis stor skogsavverkning som har påverkat den biologiska mångfalden negativt.

Skyddade områden

I Botkyrka finns tolv naturreservat som utgör cirka 10 procent av kommunens yta. Dessa är Bornsjön, Brinkbäcken, Ekholmen, Ensta Ö, Hörningsnäs, Lida, Pålalm, Stora Träsket, Vinterskogen, Åvinge, Östra Bröta och Svarkällsskogen. De restriktioner som gäller i respektive reservat regleras enligt 7 kap. 4-8 § miljöbalken. I kommunen finns även fem Natura 2000-områden. Natura 2000-områden har tillkommit med stöd av EG:s art- och habitatdirektiv. Natura 2000-områden är skyddade i 7 kap. 27 § miljöbalken. I Botkyrka återfinns även skyddad natur i form av biotopskyddsområde och naturminne. Biotopskyddsområde är en typ av naturskydd som avser mindre områden som utgör viktiga habitat för skyddsvärda växt- och djurarter. Naturminnen är en skyddsform som avser skydd av särpräglad naturföremål. Biotopskyddsområden och naturminnen regleras även de av 7 kap. i Miljöbalken.

Två riksintressen för naturvård finns i kommunen – Kagghamraån och Bornsjön. Se figur 8 för karta över skyddade områden i Botkyrka. Stränderna längs Botkyrkas vattendrag är artrika miljöer som omfattas av strandskyddet som syftar till trygga tillgången till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten.

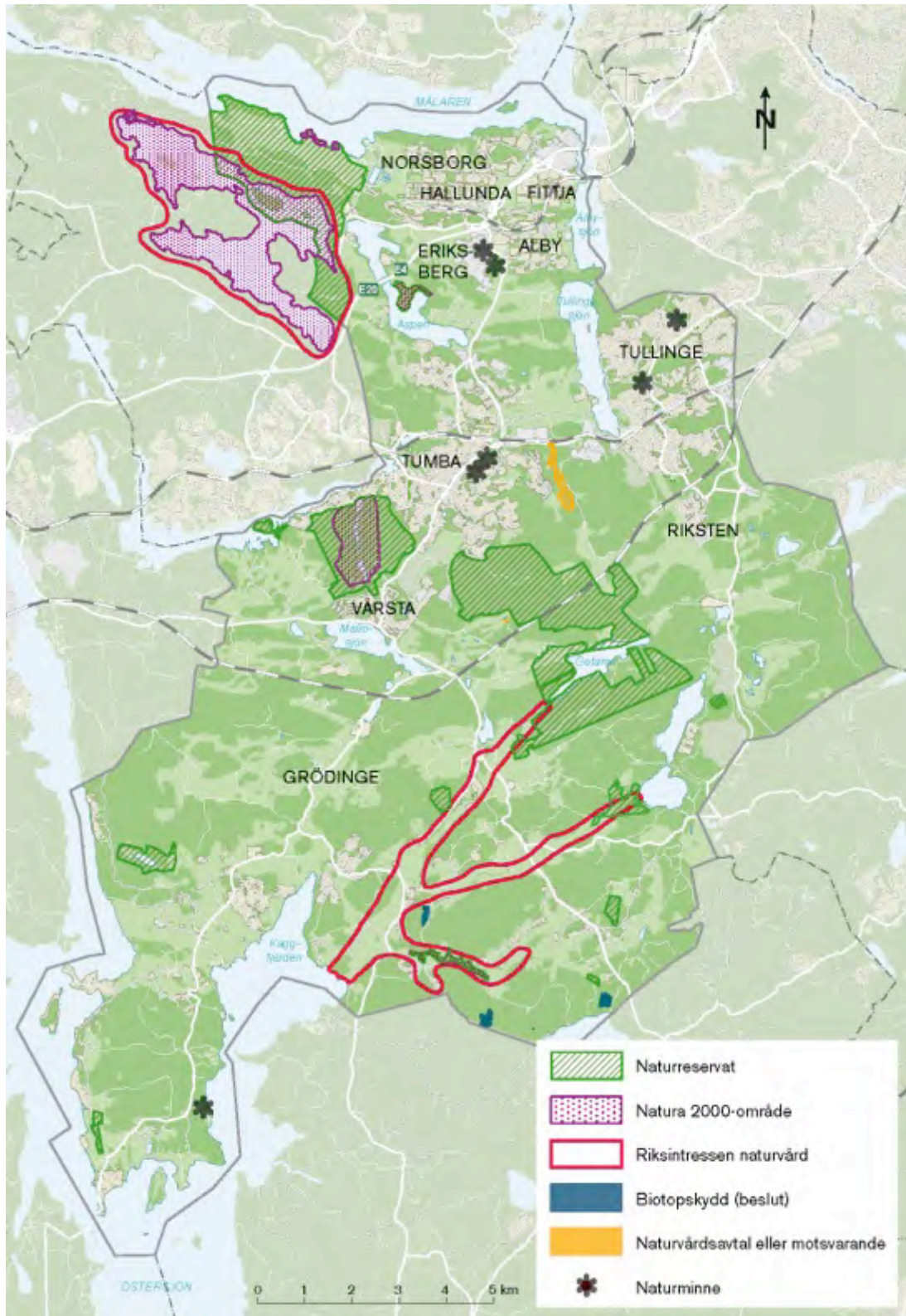
Närlatur

Parker och grönstrukturer i tätbebyggda områden är viktiga för människan och som spridningssamband för växt- och djurarter mellan de större grönområdena i ytterkanten av bebyggelseområdet. Som ett resultat av exploateringen i kommunens norra delar har spridningskorridorerna på vissa ställen fragmenterats. Dock har boende i Botkyrka kommun god tillgång till närlatur.

erna på vissa ställen fragmenterats. Dock har boende i Botkyrka kommun god tillgång till närlatur.

Ekosystemtjänster i naturområden

Naturmiljöerna i Botkyrka levererar ekosystemtjänster som är betydelsefulla för människan i både ett lokalt och regionalt perspektiv. För att ekosystemtjänster ska vidmakthållas krävs det välfungerande motståndskraftiga (resilienta) ekosystem. De stora sammanhängande grönområdena tillsammans med parker och grönstrukturer i tätbebyggda områden ger bland annat ett flertal reglerande- och stödjande ekosystemtjänster som är värdefulla för befolkningen i och omkring Botkyrka. Skogsekosystem renar luft genom att föroreningar fastnar på trädkronorna, de reglerar klimatet (lokalt och regionalt), ger skugga och skydd mot vind och fungerar som kolsänkor. Särskilt dålig luftkvalitet återfinns i kommunens norra delar (vid E4 och Hågelbyleden), se kapitel 5.6 för mer information om luftkvalitet. Sammanhängande grönområden, som kilarna Bornsjökilen, Hanvedenkilen och kommunens kulturlandskap, utgör viktiga områden för stödjande ekosystemtjänster, det vill säga ekosystemtjänster som utgör grunden för de andra ekosystemtjänsterna. De skapar förutsättningar för habitat för arter och för biologisk mångfald på olika skalor (bland annat genetisk diversitet). Dock har mindre lokala ingrepp bidragit till uppdelningen av kilarna med negativ påverkan på de stödjande ekosystemtjänsterna (biologisk mångfald på lokal och regional skala). Särskilt smalt samband påträffas där Bornsjökilen löper mellan de tätbebyggda områdena i norra Botkyrka

Figur 8. Skyddade områden i Botkyrka (Karta, Botkyrka kommun, 2013).

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

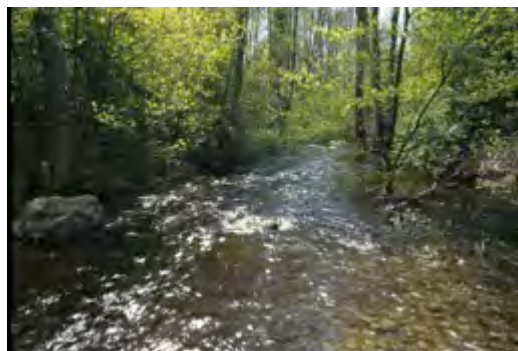
Förslaget till översiktsplan innebär negativa konsekvenser för Botkyrkas naturmiljöer då kilarna fragmenteras ytterligare, bebyggelseutveckling sker i riksintresse för naturvård samt att lokalt viktiga habitat riskerar att påverkas negativt av ökat slitage och exploatering. Samtidigt innebär förtätning att de större sammanhängande grönområdena till största delen kan sparas, vilket är positivt.

Förslaget till översiktsplan syftar till att stärka de gröna områdenas värden genom att upprätthålla gröna samband och därmed skapa en sammanhängande grönsstruktur. Förslaget innebär vidare att tyngdpunkterna Norsborg, Hallunda, Fittja, Eriksberg, Tullinge, Tumba och Vårsta ska växa genom förtätning där det är lämpligt. Detta innebär att målbild 2040 hushåller med oexploaterad mark vilket innebär att de större sammanhängande grönområdena till stor del kan bevaras. Dock innebär en förändrad markanvändning att vissa grönytor tas i anspråk för bebyggelse. Bornsjökilen som sträcker sig igenom norra Botkyrka riskerar att fragmenteras ytterligare då bebyggelseutveckling sker i Hågelby, Alby, Eriksberg och norra Tumba (där ett svagt samband påträffas idag). De gröna sambanden i nord-sydlig riktning förväntas även det smalna av genom att en ny väg- och spårvägsdragning föreslås.

Det finns risk att viktiga samband i grönsstrukturen försvinner vilket kan leda till negativa konsekvenser för biologisk mångfald då livsvillkor för olika arter kan hotas. Lokala ingrepp i kilarna kan leda till effekter och konsekvenser i ett regionalt perspektiv. Den ökande befolkningen, tillsammans med att tillgängligheten till grönområden ökar leder till ökat befolkningstryck i vissa naturmiljöer vilket kan innebära att känsliga miljöer riskerar att

utsättas för slitage, med negativ påverkan på biologisk mångfald som följd.

Förtätning kan innebära att parker och grönsstrukturer i tätbebyggda områden ianspråkta vilket kan leda till att viktiga lokala habitat försvinner och ytterligare bidra till ökad fragmentering av spridningskorridorer för växt- och djurarter. Konsekvensernas betydelse beror omsider på hur och om man väljer att bevara, stärka och anlägga parker och grönsstrukturer i detaljplanarbetet samt hur man väljer att bevara befintliga spridningskorridorer mellan de större grönområdena. Förtätning av bebyggelseområden vid Tumba och Vårsta sker i anslutning till naturreservat. Den nya dragningen av Hågelbyleden innebär intrång i naturlandskapet vilket kan leda till en negativ påverkan på natur- och åkermark vid Botkyrka kyrka. Det är även på dessa platser viktigt att den framtida planeringen tar hänsyn till dessa värden så att inte negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljöer uppkommer.

Kagghamraån. Foto: Sten Modén

I målbild 2040 planeras för stråk av bostäder på landsbygden – i Grödinge. Denna bebyggelse innebär intrång i ett riksintresse för naturvården, Kagghamraån, som är ett i Stockholms län unikt meandersystem med unik geologi och rik flora och fauna. Ån är bland annat ett betydelsefullt reproduktionsområde för en ursprunglig stam av havsöring samt innehar även ett flertal rödlistade arter, bland annat snäckan *Valvata macrostoma*

(Naturvårdsprogram, Botkyrka kommun, 2010).

Det finns viss risk att viktiga naturvärden påverkas negativt som ett resultat av den bebyggelsen inom riksintresset. Vid exploatering i riksintresset Kagghamraån är det särskilt viktigt att den framtida exploateringen tar de skyddade områdena och dess värden i beaktning. Senare planering får alltså pröva huruvida detta kan genomföras mot det överordnande riksintresset.

Områden längs med stränderna är artrika miljöer där strandskyddet är viktigt att värna. I förslaget till översiktsplan belyses att strändernas tillgänglighet ska öka samtidigt som dess värden ska säkras. Målbild 2040 innehåller ett antal områden där medeltät- till gles bebyggelse planeras i strandnära lägen. Exempelvis planeras för en sjönära stadsdel vid Slagsta Strand och bebyggelseområde vid Tullingesjön (Hamringes gamla industriområde). Vid exploatering i strandnära lägen finns risk för negativ påverkan på naturvärden. Här är det viktigt att hänsyn tas till naturvärden, tillgänglighet och strandskydd.

Påverkan på ekosystemtjänster

Bebyggelseutveckling kan leda till en påverkan på viktiga ekosystemtjänster som levereras från kommunens naturmiljöer. De reglerande ekosystemtjänsterna, som exempelvis luftrening och lokal klimatreglering (skugga och temperaturreglering) kan komma att minska, då naturmark exploateras. Detta blir tydligast i och omkring förtätade områden där luftkvaliteten är sämre och där den ökande förtätningen förväntas leda till mindre andel grönsystemer i tätbebyggda områden som renar luften och bidrar till tillfredställande lokalklimat.

En bebyggelseutveckling i Botkyrka kommun kan tillsammans med exploatering i omkringliggande kommuner leda till ökad fragmentering av större naturområden. Detta kan främst påverka de

stödande ekosystemtjänsterna (biologisk mångfald) genom försvagning av spridningsvägar samt fragmentering av grönområden. Biologisk mångfald är viktig för resilienta system. Minskad resiliens kan innebära att kommunens motståndskraft mot exempelvis klimatförändringar minskar. I ett längre perspektiv kan en påverkan på dessa ekosystemtjänster leda till mer direkta sociala och ekonomiska effekter och konsekvenser som följd.

Konsekvenser Scenario LågLåg

Scenario LågLåg förväntas inte leda till någon större negativ påverkan på naturmiljöer, då utvecklingen i detta alternativ till stor del endast sker genom att ett fåtal nya bostadsområden etableras. Detta innebär att kommunens naturmiljöer till stor del kan bevaras och utvecklas i likhet med nuläget. Dock finns risk att naturmiljöer tas i anspråk, även i detta alternativ. Det finns en viss risk att naturområden utan lagskydd exploateras då utveckling och skötsel av naturmiljöer inte prioriteras som ett resultat av eftersatt ekonomisk utveckling. Om dessa tas i anspråk för bostadsbebyggelse kan negativa konsekvenser för arters habitat och spridningsmöjligheter uppstå. Lokalisering, utformning och omfattning av tillkommande bebyggelse inom detta alternativ styr konsekvensernas betydelse. I scenario LågLåg sker endast viss nybyggnation på Grödingelandet vilket innebär att landsbygdskaraktären i stora drag bevaras i likhet med nuläget. Den negativa påverkan på naturmiljöer bedöms dock som mindre i scenario LågLåg än i målbilden.

5.3 Kulturmiljöer

Nuläge

Botkyrka har varit befolkat i över 8000 år. De första människor som kom till kommunen var jägare och fiskare. Under bronsåldern, för 3000 år sedan, började naturen formas genom jordbruk och boskapskötsel. Det var början till dagens kulturlandskap. Under järnåldern togs nya marker i besittning för lantbruket och de flesta av dagens gårdar i kommunen fanns etablerade redan under vikingatiden, för cirka 1000 år sedan. I kommunen har det funnits både stora gårdar tillhörande rika adelsmän och flera självälgående bönder. Under 1700- och 1800-talet utvecklades industrierna i Botkyrka med tegelbruk vid Mälaren, sedelpappers-tillverkning vid Tumba bruk och separator (senare Alfa Laval) med jordbruksprodukter. I orter som Tullinge och Tumba växte stationssamhällen upp kring järnvägen med tillhörande stationer i mitten av 1800-talet. I början av 1900-talet byggde Stockholms stad Norsborgs vattenverk i anslutning till Mälaren för att säkra stadens dricksvattenförsörjning. Under 1970-talet byggdes flera nya bostadsområden upp och på några få år skapades bostäder för 45 000 personer. Trakten förändrades därmed från landsbygd till förort.

I och med Botkyrka kommuns långa historia har kommunen rika och mångskiftande kulturmiljöer med allt från hållristningar till moskéer och kyrkor. Det finns även många fornlämningar i kommunen som visar att kommunen var relativt tätbefolkad redan under förhistorisk tid.

I kommunen finns fem riksintresseområden för kulturmiljövård (se figur 9):

- Mörkö (delvis, södra spetsen på Näslandet)
- Branddalssund (delvis, området kring Näs by)

- Grödinge centralbygd (tre delområden)
- Tumba pappersbruk
- Bornsjön (delvis)

I översiktsplanen anges att riksintressenas kärnområden, gröna kulturmiljöer (kulturmiljöer med naturvärden) samt fornlämningar, byggnadsminnen (Tumba bruk) och olika religiösa byggnader är särskilt betydelsefulla. En hänvisning finns också till kommunens kulturmiljöprogram (antogs i maj 2014) där miljöer som är särskilt betydelsefulla har pekats ut. Programmet tydliggör miljöernas kulturhistoriska karaktärsdrag och anger riktlinjer för framtida plan- och bygglovshantering. Urvalet av områden är tydliga informationsbärare av viktiga perioder i kommunens historiska utveckling.

Kustområdet i kommunens södra del är, enligt 4 kap miljöbalken, av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena. Här får exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön komma till stånd endast om det inte möter något hinder och det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

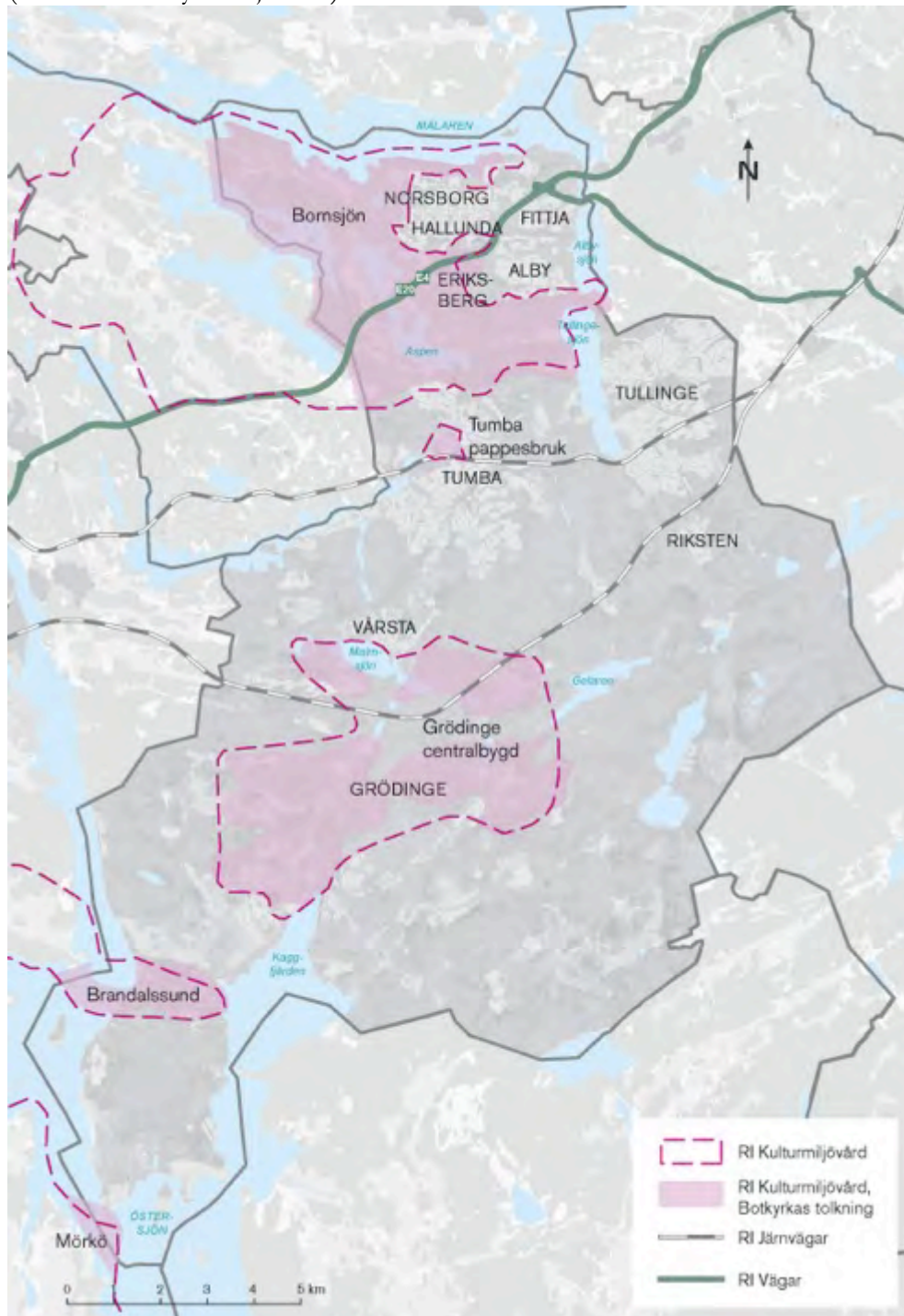
Ekosystemtjänster av betydelse för kulturmiljöer

Viktiga ekosystemtjänster som är betydelsefulla för kommunens kulturmiljöer är bland annat kulturella, försörjande och stödjande ekosystemtjänster.

I Botkyrka återfinns jord- och skogsbruk, främst i södra delen av Botkyrka kommun. Denna mark är viktig för försörjande ekosystemtjänster som livsmedel, produktionsgrödor och virke. Dock har en ökning av dessa ekosystemtjänster lett till en minskning av andra. Mekanisering av jord- och skogsbruk har lett till homogeniserade miljöer med negativa följder på andra ekosystemtjänster (exempelvis biologisk mångfald).

Jordbruket bidrar även med utsläpp av näringsämnen med negativa följder för exempelvis kommunens vattensystem. Ett diversifierat odlingslandskap är dock betydelsefullt för biologisk mångfald.

Odlingslandskapet i kommunen är även viktigt för bland annat dess kulturhistoriska värden, estetik och landskapsbild. (kulturella ekosystemtjänster).

Figur 9. Områden av riksintresse för kulturmiljövården inom Botkyrka kommun.

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Förslaget till ny översiktsplan bedöms kunna medföra negativa konsekvenser för kulturmiljön i och med att ny bebyggelse och infrastruktur planeras i anslutning till eller inom riksintresseområden för kulturmiljön. Hur stora konsekvenserna blir beror på hur ny bebyggelse och infrastruktur utformas och placeras i förhållande till berörda kulturmiljöer och dess värden. Detta kommer enligt förslaget att studeras vidare från fall till fall i efterföljande planarbete. Samtidigt innebär förtätning att områden med kulturhistoriska värden till största delen kan sparas, vilket är positivt. Även att tillgängliggöra kommunens kulturmiljöer samt att upprusta miljonprogramsområdena bedöms som positivt ur kulturmiljösynpunkt.

Genom att förtätning och nybyggnation av bostadsbebyggelse och arbetsplatser sker i redan bebyggda områden och genom målsättningen att inte ta nya större områden, som till exempel jordbruksmark, i anspråk kan viktiga kulturmiljöer och kulturhistoriska samband på landsbygden bibehållas. Att bevara jordbruks- och betesmark medför att landskapsrum kan hållas öppna med kvarvarande vyer vilka ofta är viktiga värden inom kulturmiljöer. I ren stadsmiljö är kulturmiljö mer föränderlig vilket innebär att nybyggnation inom redan bebyggda miljöer ofta innebär ett tillskott i stadsmiljön och bidrar till en ytterligare årsring i stadsmiljöns historia. I linje med att stadsmiljön är föränderlig kan alla årsringar i en stadsmiljö betraktas som ett kulturarv, till exempel kan miljonprogramsområdena i kommunens norra stadsdelar ses som ett kulturarv från just sin tid och en viktig del av det moderna samhällets kulturarv. Genom att rusta upp miljonprogramsområdena kan dessa områden bli attraktiva och bebyggelse från olika tidsepoker tydligt framstå även i framtiden.

Genom att kommunen arbetar fram ett nytt kulturmiljöprogram kan kulturmiljöer utvecklas och bevaras, likväl på

landsbygden som i staden, och fungera som underlag inför vidare planering och nybyggnation. Ett gediget underlag om kommunens kulturmiljöer kan också stärka skyddet av kommunens kulturvärden.

Ett antal utpekade förändringsområden är belägna i anslutning till eller inom ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården. Ett av dessa riksintesseområden är *Bornsjön* som utgörs av ett herrgårdslandskap ut med Mälaren och sjön Aspen och som bland annat präglas av ett sedan bronsåldern utvecklat jordbruk, kommunikationerna på vatten och land samt stora herrgårdsanläggningar. Inom och i anslutning till riksintesseområdet har kommunen för avsikt att bland annat utveckla Slagsta med gles stadsbygd samt att utveckla området vid Hallunda gård för bostäder. Även i området kring Botkyrka kyrka planeras gles stadsbygd. Inom riksintesseområdet och i närområdet finns redan idag moderna inslag som till exempel Fittja värmeverk och E4:an, men ytterligare utveckling av dessa områden kan medföra att kulturhistoriska samband bryts och att de kulturhistoriska värdena i området blir svårare att urskilja. Områdena är dessutom mycket fornlämningsrika vilket innebär att nybyggnation i dessa områden kan medföra fysisk påverkan på fornlämningar. Fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkor byggda före 1940 skyddas av Lag (1988:50) om kulturminnen med mera¹ och vid ingrepp i till exempel en fornlämning krävs tillstånd från länsstyrelsen. Vid planering av dessa områden bör därmed hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena. Ett ytterligare utvecklingsområde inom Bornsjöns riksintesse är området vid Hågelby där det planeras för en familjepark med bland annat stugbyar och camping.

¹ Ny lag träder i kraft 1 januari 2014. Kulturmiljölag (1988:50)

I detta område riskerar upplevelsen av kulturmiljön påverkas när det öppna storskaliga jordbruks- och säterilandskapet ersätts med stugor och camping. En detaljplan med tillhörande MKB har upprättats där det bedöms att utbyggnaden medför en negativ påverkan på riksintresse för kulturmiljövården (MKB för Hågelby familjepark, 2010).

I Tumba planeras kollektivtrafiknära boende i Lilltumba och ett ianspråktagande av jordbruksmark. Detta område ligger i närheten av riksintresseområdet *Tumba pappersbruk* som speglar en industri- och bruksmiljö sedan 1700-talet. Tumba bruk är också byggnadsminne med ett skyddsområde som sträcker sig upp till Lilltumba.

Hur ny bebyggelse kan planeras i området utan att påverka riksintresseområdet och/eller byggnadsminnet kommer att behöva beaktas i efterföljande planarbete, vilket även uttrycks i förslaget till ny översiktsplan

På landsbygden, framförallt i Grödinge, har kommunen markerat att de vill ge utrymme för mindre grupper med nya

bostäder. Bland annat vill kommunen se en utveckling av landsbygden med små grupper av nya bostäder samlade i stråk längs med väg 225 mellan Vårsta och Tegelvreten och längs med väg 259 till Eldtomta. Kommunen har också för avsikt att utveckla och omvandla befintliga fritidshusområden i Grödingetrakten med till exempel större byggrätter och avstyckningar. Dessa områden är belägna inom riksintresseområdet *Grödinge* som utgörs av en centralbygd med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet med mindre herrgårdar och stor fornlämningsrikedom. Även dessa planer kan påverka kulturmiljöns värden genom att landskapsrummen förlorar sin stor- och/eller småskalighet och att kulturhistoriska samband försvinner.

I och med att Grödinge är av riksintresse kommer kommunen från fall till fall att pröva lämpligheten i relation till de restriktioner som finns och att ny bebyggelse läge och placering behöver harmonisera med kulturmiljön och landskapets karaktär.

Tumba bruk – riksintresse för kulturmiljövården samt byggnadsminne (Stockholm Läns Museum, 2013).

Kommunen slår själva fast att alla utpekade lägen inte är lämpliga för nya bostäder. Traditionella byggnadslägen i bryn, intill vägar eller i kanten till det öppna landskapet ska eftersträvas vilket kan medföra att karaktärsdragen och läsbarheten i kulturlandskapet bevaras vilket är positivt för kulturmiljön.

Utveckling av infrastruktur, som utbyggd kollektivtrafik och nya vägförbindelser riskerar att dela upp större områden med kulturhistoriska värden, bilda barriärer och försvåra förståelsen av ett kulturhistoriskt landskap, särskilt i storskaliga landskap. Detta berör särskilt den idé till spårväg Botkyrka som finns inplanerad mellan till exempel Tumba och Eriksberg och som berör Bornsjöns riksintresseområde.

Berörd infrastruktur bör därför planeras utifrån att göra minsta intrång och påverkan på befintliga områden med kulturhistoriska värden.

I förslaget till översiktsplan lyfter kommunen fram att kulturmiljöerna ska tillgängliggöras så att dessa kan användas mer och av fler. Detta bedöms vara positivt då kommunens invånare samt besökare i kommunen kan få ökad möjlighet till förståelse för kommunens historia och dess kulturvärden.

Påverkan på betydelsefulla ekosystemtjänster

Förslag till översiktsplan innebär att den största delen av kommunens försörjande ekosystemtjänster värnas om. På ett par platser där jordbruksmark finns, planeras dock bebyggelse. Dessa områden ligger vid Botkyrka kyrka, vid Hågelby och Lilltumba. I ett långsiktigt perspektiv bedöms lokal livsmedelsförsörjning bli än mer betydelsefullt, eftersom det globala behovet av produktiva marker förväntas öka. Det är därför viktigt att värna om en hållbart bevarande av diversifierade jordbruksmarker där även andra ekosystem-

tjänster, som kulturella och stödjande värnas.

Konsekvenser Scenario LågLåg

Scenariot bedöms medföra att mindre ny bebyggelse sker i anslutning och/eller inom riksintresseområden för kulturmiljön eller i andra miljöer som har kulturhistoriska värden i jämförelse med målbild 2040. Scenariot bedöms därmed som mer fördelaktigt för kommunens kulturmiljöer vars värden kan bibehållas, kulturhistoriska samband hållas intakta, förståelsen av det kulturhistoriska landskapet bibehållas och att de kulturhistoriska värdena fortfarande går att urskilja i landskapet.

På Grödingelandet finns inte ekonomiska resurser för ökad VA-utbyggnad och service varför endast enstaka nybyggnationer tillkommer i denna del av kommunen. Även detta bedöms som mer fördelaktigt för områdets kulturmiljövärden jämfört med målbild 2040.

I scenariot LågLåg bedöms någon upprustning av miljonprogramsområdena i kommunens norra stadsdelar inte komma till stånd. Detta kan leda till att områdena förfaller och förlorar sina värden som det kulturarv som de utgör från just sin tid. Scenariot bedöms heller inte medföra att kommunen satsar på att tillgängliggöra kommunens kulturmiljöer vilket därmed inte bidrar till att dessa kan användas mer frekvent och av fler människor. Detta bedöms medföra negativa konsekvenser i jämförelse med målbild 2040 i och med att möjligheten till förståelse för kommunens historia och dess kulturvärden minskar för kommunens invånare samt för besökare i kommunen.

5.4 Rekreation

Nuläge

I Botkyrka kommun finns större mark- och vattenområden som är betydelsefulla för rekreation och aktivt friluftsliv. Denna naturmark nyttjas av såväl botkyrkabor som andra besökare. Landskapet i Botkyrka är varierat och generellt har kommuninvånarna god tillgång till rekreation- och friluftsområden. Närheten till tätortsnära grönområden är av stor betydelse för människors välbefinnande. De gröna kilarna utgör sammanhängande grönområden, viktiga för rekreation och friluftsliv.

Parker och gröonstrukturer i tätbebyggda områden är viktiga för vardagsrekreation, promenader, lek, och estetisk uppskattning och trivsel. Dessa är särskilt betydelsefulla då de utgör viktiga rekreativsvärden i vardagen. De är även särskilt viktiga för grupper av människor som inte har möjlighet eller vilja att ta sig till de större naturområdena (exempelvis barn, äldre och funktionshindrade).

De uppodlade sprickdalarna i söder med omgivande berg, isälvsavlagringar och skogar är viktiga inslag för landskapsbildningen i denna del av kommunen. Mälaren, Bornsjön, Aspen, Tullinge- och Albysjön är vackra områden som ger en känsla av frihet och rymd och nyttjas för olika rekreativa ändamål (Sociala värden i Botkyrkas tätortsnära grönområden, 2002). Tysta områden är viktiga att värna om i en storstadsregion. I Botkyrka återfinns denna typ av område främst i kommunens sydvästra del. Se figur 10 för tysta områden (i bullerutredningen över tysta områden har dock inte bullerkällor utanför kommunens gränser eller båttrafik inom kommunen tagits med i beräkningarna).

Huruvida ett område är betydelsefullt ur rekreationssynpunkt beror på ett flertal olika faktorer som tillgänglighet men även

områdets storlek och karaktär. Alla de skogar som omnämns i rapporten Rekreationsskogar i Botkyrka kommun (Dahleman, 2009) har höga sociala värden.

De områden som uppvisar högst värde för rekreation är bland annat iordninggjorda större friluftsområden som Hågelby, Vinterskogen och Lida friluftsområde samt strandpromenad längs med Mälarens strand, ett sammanhängande grönområde vid sjön Aspen norr om Tumba samt ett grönområde som sträcker sig söder om Alby och Ablysjön mot Tullinge. Området Ågesta-Lida-Riksten utgör ett riksintresse för rörligt friluftsliv. Området sträcker sig över tre kommuner, Botkyrka, Haninge och Huddinge.

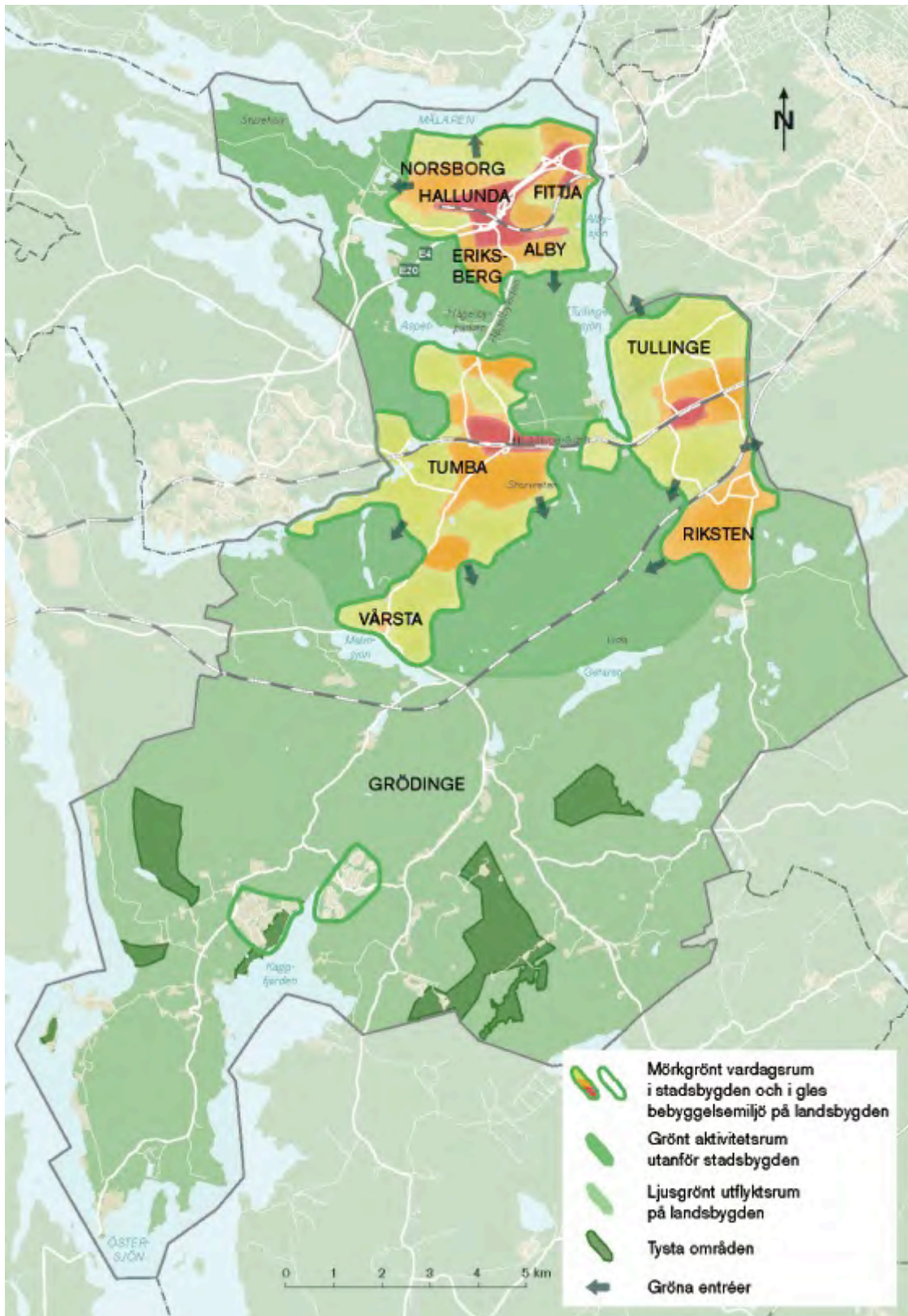

Fittja med Albysjön i förgrunden. Foto: Sten Modén

Ekosystemtjänster av betydelse för rekreation

De större sammanhängande grönområdena i Botkyrka är betydelsefulla för de *kulturella ekosystemtjänster* som områdena levererar i form av rekreation, friluftsliv, lärande (utomhusklassrum), kulturhistoria och tysta områden. Grödingelandet är ett kulturlandskap som genom sitt öppna landskap bidrar till estetisk uppskattning.

Park- och naturområden inom tätorten erbjuder kulturella tjänster i form av lek- miljöer, större parker, gångstigar med mera. Även vattenmiljöerna i kommunen levererar kulturella ekosystemtjänster, som fritidsfiske, båtliv, bad och promenader längs med sjöar och vattendrag.

Figur 10. Grönområdets sociala funktion i Botkyrka kommun.

Kommunens vatten- och grönområden ger därmed ett flertal tjänster till människan och är betydelsefulla ur ett folkhälsoperspektiv, för kommunens attraktivitet och i ett längre perspektiv även ekonomi.

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Målbild 2040 bedöms innebära både positiva och negativa konsekvenser beträffande rekreation då strategin skapar goda förutsättningar för ökad tillgänglighet till större friluft- och rekreationsområden. Bebyggelseutveckling och förtätning kan dock leda till fler barriärer och att lokalt viktiga områden för närrekreation tas i anspråk.

Målbild 2040 innebär både positiva och negativa konsekvenser för rekreation.

I planförslaget definieras tre olika ”nyanser av grönt” beroende på hur naturen används. (se figur 10). Intentionen med målbilden är därmed att skapa möjligheter att nyttja naturen för olika syften – både som vardagsrekreation och för friluftsliv i större sammanhängande natur- och kulturmiljöer, vilket är positivt. Till stor del värnar målbilden om de större sammanhängande rekreation- och friluftsområden genom att exploatering sker inom och i anslutning till redan bebyggda områden. Syftet med planförslaget är att tillgängliggöra och utveckla vissa rekreationsområden genom målbildens ambition att förstärka entréer och stärka vissa svaga samband. Samtidigt innebär förtätning av stadsdelarna att lokalt viktiga områden, som nyttjas av människor, riskerar att försvinna och rekreativsmöjligheterna minskar. Den största negativa påverkan på rekreativsområden förväntas därmed uppkomma i de tätbebyggda områdena.

En bebyggelseutveckling nära grönområden, viktiga för rekreativa värden, bidrar till god tillgänglighet för boende i dessa

områden. Samtidigt skapar nya bebyggelseområden, väg och järnvägar barriärer som kan minska tillgängligheten till dessa områden för vissa människor, särskilt för boende i stadsdelskärnorna. Upplevelsevärden i större delar av kommunen förväntas dock att bibehållas då förtätning sker.

Konsekvensernas betydelse beror dock på hur man väljer att bevara befintliga grönområden i stadsdelarna och om man väljer att tillskapa nya parker, vilket är betydelsefullt för lek, promenader, estetisk uppskattning och tillfredställande lokalklimat. Viktigt är även att skapa ett varierat utbud av grönområden som bidrar med olika typer av värden. Detta gynnar därmed ett flertal människor.

En ökad befolkning i kommunen, tillsammans med mer tillgängliga grönområden, kan leda till ökat slitage på känsliga miljöer, vilket i sin tur kan leda till minskad vilja att nyttja området på grund av minskad attraktivitet. Likväl är attraktiviteten beroende av tillgänglighet, skyltning och information vilket är viktigt att planera för i senare skeden. En ökad befolkning, kan trots ökad satsning på kollektivtrafik innebära en ökad trafik inom kommunen med ökat buller som följd. Detta kan leda till negativ påverkan på tätortsnära upplevelsevärden i kommunens rekreativsområden och bör tas hänsyn till i planeringen.

Intentionen med målbild 2040 är att tillgängliggöra stränder. Dock finns en viss risk att bebyggelseutveckling i strandnära lägen kan leda till minskad tillgängligheten till dessa områden. För att värna om tillgängligheten till strandnära lägen bör områdena utvecklas på ett sätt där tillgängligheten bibehålls, exempelvis kan det göras genom strandpromenader.

Det är även viktigt att värna om strandskyddet i dessa områden.

Skridskoökning på Getaren vid Lida friluftsgård. Foto: Sten Modén.

Påverkan på ekosystemtjänster

De kulturella ekosystemtjänsterna förväntas till stor del att bevaras då bebyggelseutveckling främst sker på redan bebyggda marker. Möjligheten att nyttja de sammanhängande grönområdena för dess kulturella ekosystemtjänster förväntas, i vissa fall, att öka då grönområden tillgängliggörs genom nya eller förstärkta entréer.

Förtätning kan dock innebära att befintliga kommuninvånare får sämre tillgänglighet till närrekreation och naturupplevelser, som en följd av att grönstrukturer i tätbebyggda områden tas i anspråk för bebyggelse och nya bebyggelseområden hamnar mellan befintliga natur- och bostadsområden. En viss negativ påverkan på de kulturella ekosystemtjänsterna kan därför förväntas.

Indirekt innebär detta viss minskning av möjligheter för rekreation, vardagsmotion, lek och estetisk uppskattning i vardagen. De kulturella ekosystemtjänsterna är bland annat betydelsefulla för människors hälsa och kommunens attraktivitet.

Konsekvenser Scenario LågLåg

Scenario LågLåg innebär ett relativt litet ianspråktagande av naturmiljöer, viktiga för rekreation, då den bebyggelsen som det planeras för i huvudsak sker i redan förtätade områden. Samtidigt finns risk att den negativa utvecklingsperioden i kommunen har bidragit till att skötsel och tillskapande av rekreations, aktivitets- och friluftsområden eftersatts, vilket kan minska dess attraktivitet och besöksfrekvens. Inga större satsningar på att öka tillgängligheten till större grönområden görs heller i detta alternativ, varpå detta alternativ skapar sämre förutsättningar att öka tillgängligheten till grönområden än vad målbild 2040 gör.

En liten negativ påverkan kan förväntas i förtätade områden där grönytor, viktiga för vardagsrekreation, riskerar att tas i anspråk. Den negativa påverkan på parker och rekreationsområden i tätorterna är dock större i målbild 2040 än i detta alternativ. Som ett resultat av den eftertagna satsningen på kollektivtrafik finns risk för högre bilanvändning per person, i jämförelse med målbild 2040. Detta kan innebära att natur- och rekreationsområden intill vägar kan påverkas negativt av trafikbuller och luftföroreningar från kommunens gator. Detta kan leda till en viss negativ påverkan på upplevelsevärden som till exempel känslan av att vistas i tysta områden.

5.5 Buller

Nuläge

Ingemansson Technology AB (2006) har kartlagt buller i kommunen med avseende på ekvivalent och maximal ljudnivå. Se figur 11 för ekvivalent ljudnivå för väg, järnväg, flyg, industrier och täkter.

Deras kartläggning visar att det framförallt är kommunens norra stadsdelar som är mest bullerstörda. Det är tätortsnära områden med intensivare trafik och där fler företag och industrier är lokaliserade. Det är även i dessa områden som en stor del av invånarna är bosatta. I delar av kommunens bebyggda områden överskreds riksdagens riktvärden för trafikbuller. De huvudsakliga bullerkällorna i Botkyrka kommun är från väg och järnväg. Det rör främst E4/E20, Dalvägen, Hågelbyleden, Huddingevägen, tunnelbanan, pendeltåget och Grödingebanan.

Kommunens norra stadsdelar, försörjs med spårbunden trafik och buss. Bebyggelseområdena utmed E4/E20 och Hågelbyleden är särskilt utsatta för negativ miljöpåverkan med avseende på buller. Bullret uppkommer som följd av genomfartstrafiken mellan Stockholm och Södertälje samt mellan Stockholm och södra och västra delarna av Sverige. Dock finns även, i Botkyrkas södra delar, ett flertal verksamheter, vägar och järnvägar som ger upphov till buller. Exempelvis rör det väg 225, Grödingebanan, täkt- och krossverksamheter, motorbanor och skjutbanor. Småhusbebyggelsen i mellersta och södra kommunen är spridd och har låg kollektivtrafikförsörjning och procentuellt hög bilanvändning.

I kommunen finns utpekade tysta områden. De påträffas främst i kommunens södra delar (se figur 11, områden med ekvivalent ljudnivå under 40 dB(A)). Buller kan orsaka en rad olika effekter för hälsan. Det kan till exempel leda till

sömnsvårigheter, stress och hörselskador. Ett flertal bullerutredningar pågår

Tabell 1: Politiskt beslutade riktvärden för trafikbuller som inte bör överskridas vid nybyggnation av bostäder eller vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av trafikleder. Riksdagens beslut anseende prop. 1996/97:53

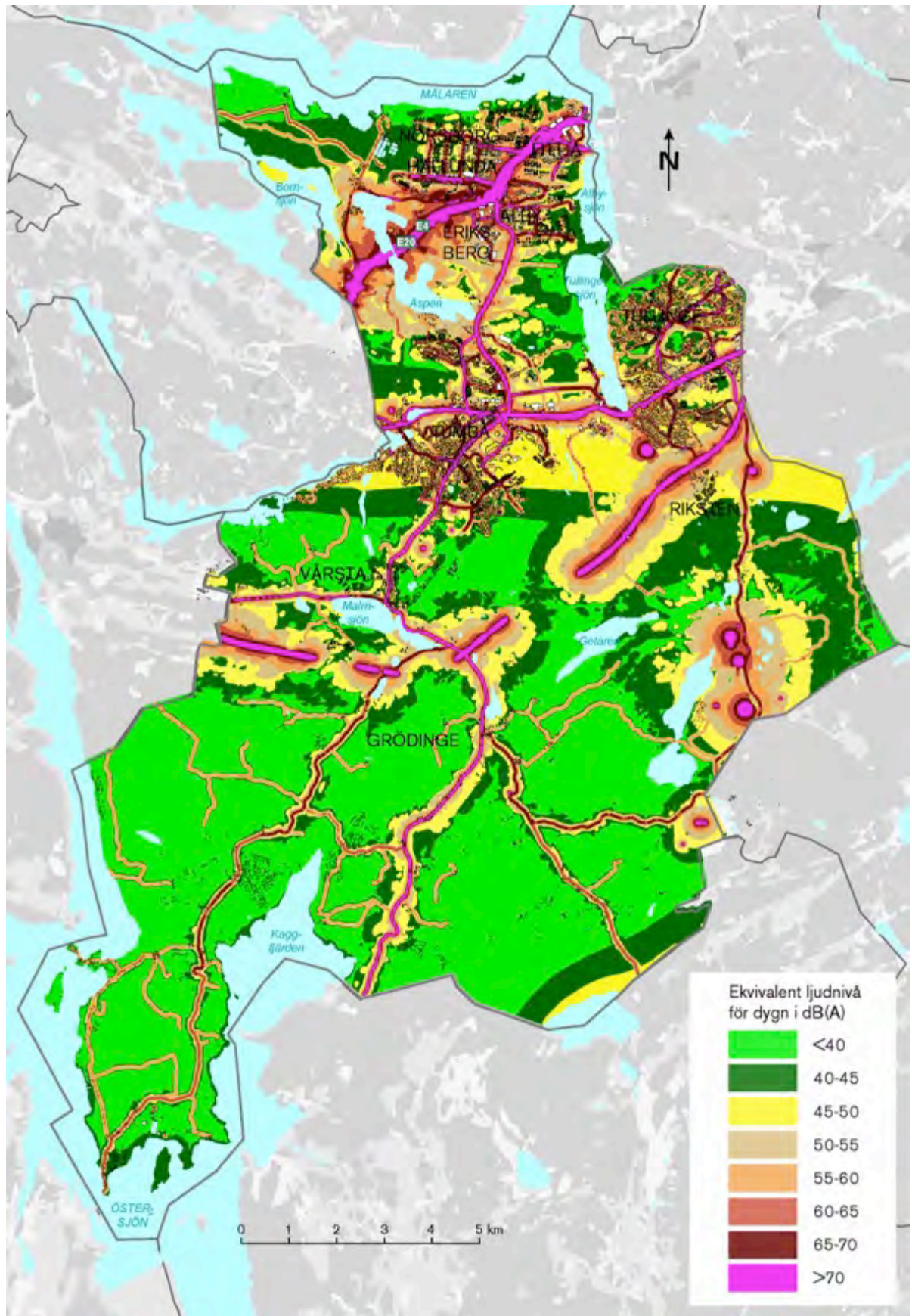
	Ekvivalent (dBA)	Maximal (dBA)
Ljudnivå inomhus	30	45
Ljudnivå utomhus vid fasad	55	-
Ljudnivå utomhus vid uteplats i anslutning till bostad	-	70

Avstegsfall

Boverket har tagit fram allmänna råd gällande planering av bostäder som är utsatta för buller från väg- och spårtrafik (Boverket, 2008). Här anges under vilka förutsättningar avsteg från de nationella riktvärdena får göras. I stockholmsregionen tillämpas ofta de så kallade avstegsfall A och B (Länsstyrelsen i Stockholms län, 2007).

Avstegsfall A: innebär avsteg från riktvärden utomhus från 70 dB(A) maximal ljudnivå och 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till mindre bullrig sida för minst hälften av boningsrummen med betydligt lägre nivåer än 55 dB(A). Tyst uteplats bör också kunna ordnas i anslutning till bostaden (högst 55 dB(A) ekvivalentnivå, 70 dB(A) maximalnivå)

Avstegsfall B: utöver avstegen i fall A sänks kravet på ljudnivån utomhus på den mindre bullriga sidan och kravet på tyst uteplats kan frångås. Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till en mindre bullrig sida om högst 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå för minst hälften av boningsrummen.

Figur 11. Ekvivalent ljudnivå för dygn i dB(A) för väg, järnväg, flyg, industrier och täkter i Botkyrka kommun. I bullerberäkningen har bullerkällor utanför kommunens gränser och båttrafik inom kommunen inte tagits med i beräkningarna.

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Målbild 2040 bedöms medföra negativa hälsoeffekter för människor boende i norra stadsdelarna avseende bullernivåer, då bebyggelse planeras i närheten av bullerstörda genomfartsleder. Utbyggd kollektivtrafik, gång- och cykelvägar skapar dock förutsättningar för minskad bilanvändning och mindre spridd trafik vilket bedöms som positivt för bullernivåerna, särskilt i kommunens tysta- och viktiga friluftsområden.

Tätorter (Hälsa)

Målbild 2040 syftar till ökad kollektivtrafik, gång- och cykelvägsutbyggnad. Detta skapar förutsättningar att minska de vardagliga bilresorna vilket är positivt för bullernivåerna. Likväl innebär tätare och mer sammankopplade tätorter förutsättningar att minska bilaanvändningen som ett resultat av ökad tillgänglighet till service inom cykel- eller gångavstånd.

Gles- och medeltät stadsbyggnad har, på vissa platser (exempelvis delar av Riksten och Tullinge) i målbilden ett avstånd på ca 1000 meter till kollektivtrafik, vilket kan anses vara långt för ett vardagligt promenadavstånd. SLs riktvärde för högsta rekommenderade gångavstånd till flerbostadshus, med högst tre våningar, är 500 meter (SL, 2008). Längre avstånd godtas vid radhus och villor (700- respektive 900 meter). Det finns därmed en risk att den förtätning som sker inte skapar tillräckligt goda förutsättningar för god kollektivtrafikförsörjning i de mer perifera delarna av tätorterna. Detta är dock beroende av hur bostadsområdena utformas och vart exempelvis busshållplatser placeras. Målbild 2040 kan leda till ökat buller som ett resultat av ökad trafik på befintliga gator samt trängre och tätare gaturum. Samtidigt innebär målbild 2040 att bebyggelseutveckling sker i anslutning till genomfartsleder som idag är starkt bullerpåverkade miljöer. Förtätning i

dessa områden kommer att leda till att ett flertal människor utsätts för buller. Kompletterande bebyggelse invid de större vägarna kan dock innebära en förbättrad ljudnivå för exempelvis bakomliggande bostäder.

I översiktsplanen ger kommunen förslag på avstegsfall för buller som kommer att krävas för att kommunen ska ha möjlighet att lokalisera bebyggelse i redan in- språktagna, kollektivtrafikhärla områden. Detta innebär att både befintliga och nya bostadsområden utsätts för bullernivåer över riktvärden. Ökat buller kan leda till negativa konsekvenser som försämrad hälsa hos befolkningen. Genom att bygga kontorshus och liknande utmed trafiklederna kan bakomliggande bostadshus skärmas av från bullret, vilket är positivt beträffande människors hälsa med avseende på buller.

Beträffande de större regionala genomfartslederna förväntas inte översiktsplanens implementering ha någon nämnvärd betydelse för bullernivåerna. I likhet med nuläget bedöms målbild 2040 medföra att riktvärdena för buller överskrids längs med de större genomfartslederna. Anledningen är att trafiken på dessa vägar är beroende av andra faktorer än vad Botkyrka kommun kan råda över, exempelvis befolkningsökningen i ett nationellt perspektiv och antalet tunga transporter på vägarna. Tillsammans med en ökad befolkning och exploatering i angränsade kommuner kan trafiken på genomfartsvägarna öka och därmed även bullret från dessa genomfarter.

På lång sikt syftar målbild 2040 till att delar av E4/E20 ska bli överdäckad. Om detta realiserats kan mark i närheten av transportvägarna nyttjas på ett annat sätt än idag, eftersom detta skapar helt andra förutsättningar gällande buller.

Avvecklingen av täktverksamheter nära bebyggda områden förväntas leda till mindre bullernivåer. Grönområden nära

bullerstörda områden är viktigt att värna om och utveckla för att minska bullernivåerna. De kan även bidra till ett flertal andra nyttor, som bättre luftkvalitet.

Landsbygd och friluftsområden

Målbild 2040 syftar till att knyta samman stadsbygder både inom kommunen och till övriga delar av regionen. Detta sker främst genom ökad kollektivtrafik. Exempelvis innebär Spårväg Botkyrka att tvärförbindelsen mellan nuvarande tätorter förbättras. Detta skapar långsiktiga förutsättningar för både mindre spridd biltrafik och minskad biltrafik mellan kommunens tätbebyggda områden. Detta skapar även förutsättningar för minskat buller på landsbygd och i friluftsområden. Satsningar på en mer sammanlänkad kollektivtrafik förväntas därmed leda till förutsättningar att bibehålla och värna viktiga upplevelsevärden i friluftsområden och de mindre tätbefolkade delarna av kommunen. Kommunens tysta områden bör värnas och tas i beaktning i efterföljande planering.

Konsekvenser Scenario LågLåg

Befolkningsökningen i scenario LågLåg är så pass låg att ingen större trafikökning och därmed bullerökning förväntas ske i kommunen. Dock sker heller inga större satsningar på kollektivtrafikutbyggnad vilket innebär sämre förutsättningar för att minska antalet bilresor i kommunen, i jämförelse med målbild 2040. Detta gäller både för befintliga invånare och nyinflyttade. Detta scenario liknar till stor del nuläget. I Tumba och Tullinge sker viss bostadsutbyggnad vilket kan leda till mer kompakta gaturum, ökad trafikbelastning på befintliga vägar och ökat buller som följd. En annan trolig konsekvens av scenario LågLåg är att det sannolikt inte finns resurser att satsa på bullerskyddsåtgärder i befintlig miljö. Antalet människor som kan påverkas negativt av buller är dock färre än i målbild 2040.

Då inga större satsningar på en sammanlänkande kollektivtrafik sker i scenario LågLåg skapas sämre förutsättningar än målbild 2040 att minska bilanvändningen, särskilt nära och lokala resor. Detta kan påverka tysta miljöer och viktiga friluftsområden negativt på grund av att den spridda trafiken skapar buller i dessa.

I likhet med nuläget, förväntas scenario LågLåg medföra att riktvärdena för buller överskrids längs med de större genomfartslederna.

5.6 Utsläpp till luft

Nuläge

I Botkyrka kommun är det främst vägtrafiken som ger upphov till luftföroreningsutsläpp. Trafiken från E4/E20 är den enskilt största källan för luftföroreningar. Andra källor som orsakar luftföroreningar i kommunen är värmeverk, industrier och enskild uppvärmning. Dålig luftkvalitet återfinns främst i kommunens norra delar, längs med E4/E20 och Hågelbyleden. Luftföroreningar från trafiken på E4/E20 leder till negativa konsekvenser för närliggande bebyggelseområden. I norra stadsdelarna finns flera tunnelbanestationer i anslutning till bebyggelseområdena, vilket är positivt ur luftkvalitetssynpunkt. På landsbygden (Grödingelandet) är bilanvändningen procentuellt högre än i de norra stadsdelarna. Den största orsaken till att luftkvalitet är sämre längs med E4/E20 och Hågelbyleden är på grund av genomfarts-trafiken.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Syftet med miljö kvalitetsnormer är att skydda människors hälsa och miljön samt uppfylla krav som ställs genom EU.

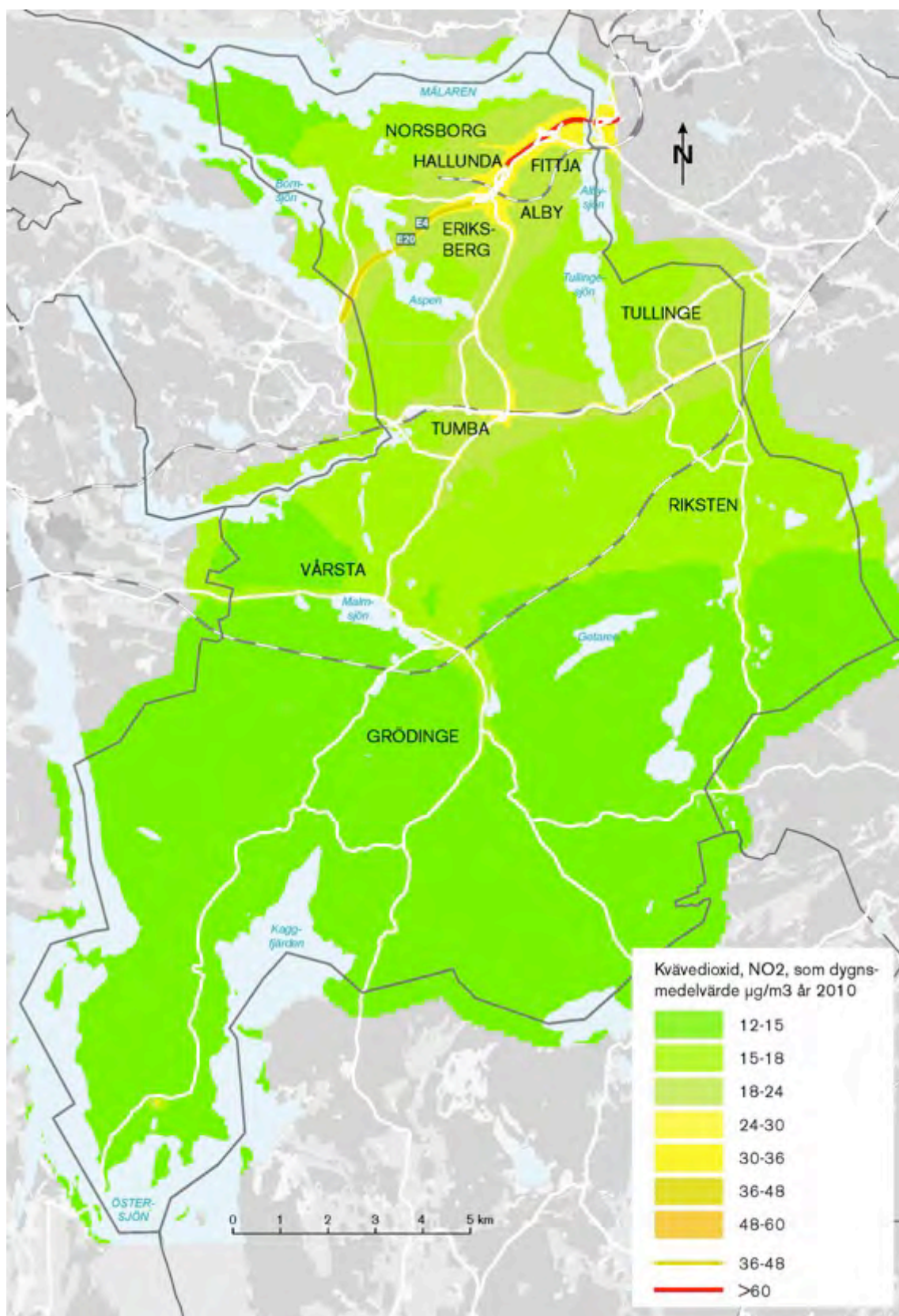
Idag gäller miljö kvalitetsnormer för utomhusluft för till exempel kvävedioxid, kväveoxid, kolmonoxid, svaveldioxid, bly och partiklar.

Miljö kvalitetsnormer regleras enligt 5 kap. miljöbalken.

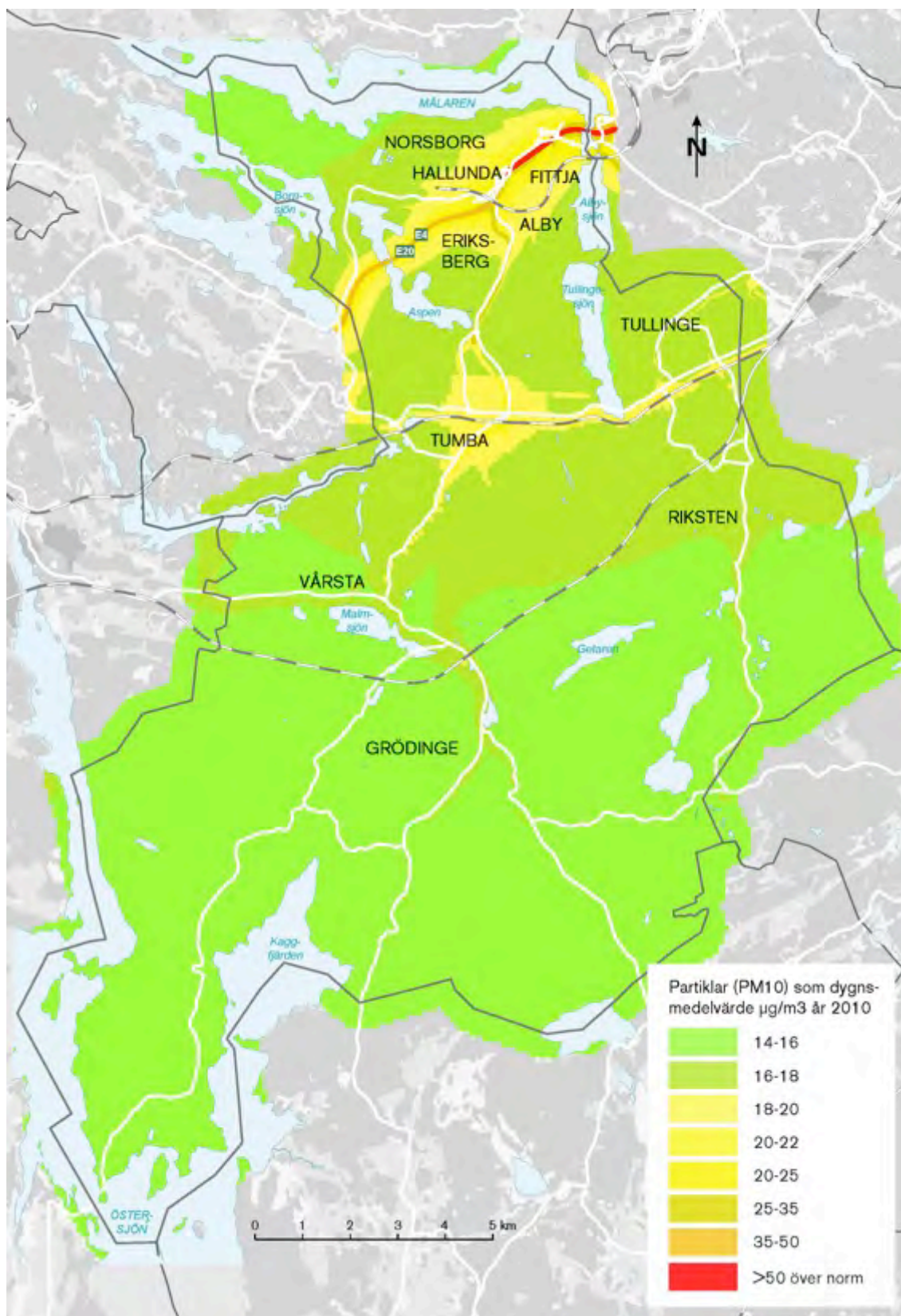
Botkyrka kommun mäter kontinuerligt luftkvaliteten. År 2012 gjordes en utredning över luftkvaliteten i Alby (Luftföroreningar i Botkyrka kommun, 2012). Beträffande kvävedioxider överskreds 2011 miljö kvalitetsnormerna till skydd för människors hälsa i Alby, som är det mest utsatta området för luftföroreningar i kommunen. Dygnsmedelvärdet 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ överskreds 8 gånger mot tillåtna 7 men årsmedelvärdet och timmedelvärdet klarades. Miljö kvalitetsnormerna för svaveldioxid, SO_2 , marknära ozon, O_3 , och partiklar PM_{10} klarades i Alby under den period då mätningar utfördes. Se figur 12 och 13 för kartor över kvävedioxid- respektive partikelhalter i Botkyrka kommun.

I Botkyrka finns flera genomfartsleder som är hårt trafikerade.

Figur 12. Kvävedioxid, som dygnsmedelvärde, i Botkyrka kommun år 2010 (SLB-analys, 2010).

Figur 13. Partiklar som dygnsmedelvärde, i Botkyrka kommun år 2010 (SLB-analys, 2010).

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Målbild 2040 skapar förutsättningar för minskad bilanvändning då befolkningsunderlaget ökar i befintliga bebyggelseområden, vilket skapar bättre reseunderlag och härmed att kollektivtrafik, cykel- och gångvägar byggs ut. Detta bedöms sammantaget vara positivt då utsläpp till luft från transporter kan minska. Dock innebär målbild 2040 att en större andel av befolkningen riskerar att utsättas för höga luftföroreningshalter. Detta till följd av förtätning och härmed fler trånga gaturum utmed trafikerade gator.

Klimat

Användningen av fossila bränslen ökar halten av koldioxid i atmosfären vilket förstärker den naturliga växthuseffekten och ökar jordens medeltemperatur. Trafiken är en stor orsak till utsläpp av koldioxid och andra klimatpåverkande gaser.

Målbild 2040 skapar förutsättningar för att minska antalet bilresor per person, och därmed klimatpåverkande utsläpp, både inom kommunen och i ett regionalt perspektiv. Detta möjliggörs genom att satsningar görs på kollektivtrafik, gång- och cykelvägar. Tätare strukturer med ökad service skapar även det förutsättningar för minskad bilanvändning. Tätare bebyggelsestrukturer är även positivt för utbyggnad av fjärrvärme, fjärrkyla och avfallshantering. Detta är positivt ur ett klimatperspektiv. För att nå klimatmålen är det viktigt att både utveckla tekniska lösningar för mer energieffektiva och miljövänliga fordon likväl som det är betydelsefullt att i planeringen skapa förutsättningar för ett förändrat beteende. Målbilden bedöms styra i denna riktning. Dock planeras det, på vissa ställen, förgles- till medeltät stadsbygd relativt långt från kollektivtrafik (ca 1000 meter). På dessa platser finns risk att kollektivtrafik-användningen inte ökar i samma utsträckning som i mer kollektivtrafiknära

områden då detta avstånd, av vissa människor, anses som för långt för ett vardagligt nyttjande.

För att minska bilanvändningen på landsbygden (Grödingelandet) krävs stora investeringar i utökad och sammanlänkande kollektivtrafik, vilket inte planeras för i översiktsplanen.

I målbild 2040 planeras det för nya vägar (Förbifart Tullinge och ny dragning av Hågelbyleden). Detta kan till viss del avlasta befintliga vägar. Samtidigt innebär upprustning och effektivisering av vägar att fler väljer bilen framför kollektiva färdmedel, vilket kan leda till högre halter av luftföroreningar och ökad belastning på klimatet.

Målbilden innebär totalt sett ökade utsläpp av växthusgaser till följd av bland annat uppvärmning och ökad energianvändning till en stor andel nya hushåll. Framtida tuffare energikrav, fler alternativa energikällor med mera kan dock innebära att utsläppen inte ökar i den takt som dagens utbyggnader innebär.

Hälsa

Målbilden innebär att det kommer att skapas tätare bebyggelsestrukturer vid och i närheten av genomfartsleden (exempelvis E4/E20 och Hågelbyleden) där luftkvaliteten idag är som sämst. Detta kan leda till negativ påverkan på boendemiljön och konsekvenser för människors hälsa.

Tvärförbindelse med kollektivtrafik, *Spårväg Botkyrka*, mellan kommunens tätorter förväntas vara positivt för luftkvaliteten, då den skapar förutsättningar för en ökad andel resor med kollektivtrafik i jämförelse med nuläget. Dock innebär en förtätning och utbyggnad av befintliga bostadsområden att trafiken inom befintliga stadskärnor kan öka och kan tillsammans med att gaturummen blir trängre leda till försämrad luftkvalitet och därmed boendemiljö.

Gällande luftkvaliteten i Botkyrka är det dock viktigt att påpeka att luftkvaliteten i områden längs med de större genomfartslederna (E4/E20 och Hågelbyleden) inte kan påverkas av ett förändrat resande bland befolkningen inom Botkyrka kommun. Här är det istället särskilt viktigt att hänsyn tas till hur exploateringen sker i anslutning till vägarna. Ovarsamma exploateringar kan påverka människors hälsa, konstruktioner och byggnader, vilket kan innebära stora kostnader för samhället.

Miljökvalitetsnormerna riskerar att överskridas utmed de mest trafikerade genomfartsvägarna. Särskilt tydligt blir det i områden med trånga gaturum och hårt trafikerade vägar som byggs på både sidor av vägen. Dock finns ett åtgärdsprogram för Stockholms län för att klara miljökvalitetsnormerna, vilket tillsammans med förmodad teknikutveckling kan innebära att de klaras år 2040.

En ny dragning av Hågelbyleden kan verka positivt för människors hälsa då den nya sträckningen går väster om Ericksbergs industriområde.

Konsekvenser Scenario LågLåg

I scenario LågLåg har befolkningstillväxten och utvecklingen i kommunen så gott som stannat upp. Detta innebär att utsläpp från trafik inte förväntas öka i någon större grad gentemot dagens förhållande. I jämförelse med målbild 2040 förväntas färre människor utsättas för dålig luftkvalitet då bostadsbyggandet i detta scenario är lägre än i målbilden. I Tumba och Tullinge, där viss bebyggelseutveckling sker, finns risk att förtätning, med trängre gaturum, har bidragit till försämrad luftkvalitet i jämförelse med nuläget.

I Scenario LågLåg görs inga större satsningar på kollektivtrafik vilket resulterar i sämre förutsättningar att minska antalet privatbilsresor. Detta innebär att en viss ökning av utsläpp till luft kan förväntas i jämförelse med nuläget (då viss befolkningsökning sker). Detta scenario bedöms därmed som sämre ur klimatsynpunkt än målbild 2040.

Även i detta scenario är det viktigt att påpeka att den tekniska utvecklingen kan ha bidragit till exempelvis mer miljövänliga och energieffektiva fordon och industrier.

5.7 Risker och säkerhet

Hantering av risker är kopplad till den fysiska planeringen genom plan- och bygglagen, 2 kap. 5 §, och miljöbalken, 1 kap. 1 § där det beskrivs att människors hälsa och säkerhet ska beaktas.

Nuläge

Transporter av farligt gods

På vissa av kommunens vägar transporteras farligt gods. I Botkyrka kommun är det särskilt på E4/E20 som transporter med farligt gods förekommer. De primära transportlederna för farligt gods är vägarna 225, 259, Dalvägen och Hågelbyvägen, E4/E20 samt Grödingebanan, Västra Stambanan och fartyg och båttransporter i Mälaren och Östersjön mot Södertälje. Det finns även sekundära transportleder för farligt gods i kommunen. Se figur 14 för befintliga primära och sekundära transportleder för farligt gods.

Tillståndspliktig verksamhet: Industrier, täkter, tippar med mera

I Botkyrka kommun finns tätortsnära tillståndspliktiga grustäkter. Enligt miljöbalkens definition är täktverksamhet en miljöfarlig verksamhet. Täktverksamheter kan ge upphov till miljöpåverkan som berör hydrologin, vattenkvalitet, naturmiljön samt leda till buller, vibrationer och dammspridning. I Botkyrka finns idag fem naturgrustäkter. Tre av dessa ligger i närheten av tätare bebyggda områden - vid Tumba, Tullinge och Vårsta. Täktverksamheten för med sig tung trafik till och från täkterna samt risk för spill och utsläpp från maskiner. Föroreningar i mark och grundvatten återfinns ofta där miljöfarlig verksamhet bedrivs eller har bedrivits. I kommunen finns 12 MIFO-områden (metodik för inventering av förorenade områden). Se figur 6 för karta över förorenade områden.

I Botkyrka kommun finns även andra tillståndspliktiga verksamheter, exempelvis Tumba Bruk (A-klassad) och Fittja värmeverk (B-klassat).

Kommunen har en sevesoanläggning. Himmerfjärdsverket (avloppsreningsverk). En sevesoanläggning är en verksamhet som hanterar ett visst ämne i sådan omfattning att den kan bedömas som särskilt farlig ur risk- eller miljösynpunkt. För att förebygga allvarliga olyckor och begränsa följderna för människor och miljö antog EU sevesodirektivet.

Tabell 2: Rekommenderade skyddsavstånd för transportvägar för gods samt för bensinstationer (Länsstyrelsen i Stockholms län, 2000).

Skyddsobjekt	Skyddsavstånd (meter)
Bebyggelsefritt från farligt godsled	25
Sammanhängande kontorsbebyggelse från farligt godsled	40
Sammanhängande bostadsbebyggelse från farligt godsled	75
Tät kontorsbebyggelse från bensinstation	25
Sammanhållen bostadsbebyggelse eller personintensiva verksamheter från bensinstation	50
Bostäder, daghem, ålderdomshem och sjukhus från bensinstation	100

Två (en i Fittja och en i Skyttbrink) återvinningscentraler återfinns i Botkyrka.

Utöver dessa finns det i kommunen ett antal miljöstationer som tar emot farligt- och brännbart avfall. I kommunen finns även ett flertal verksamhetsområden med industrier, andra mindre verksamheter som bilverkstäder och bensinstationer. Dessa kan också medföra störningar och säkerhetsrisker för omgivningarna.

Ras- skred- och översvämningsrisk

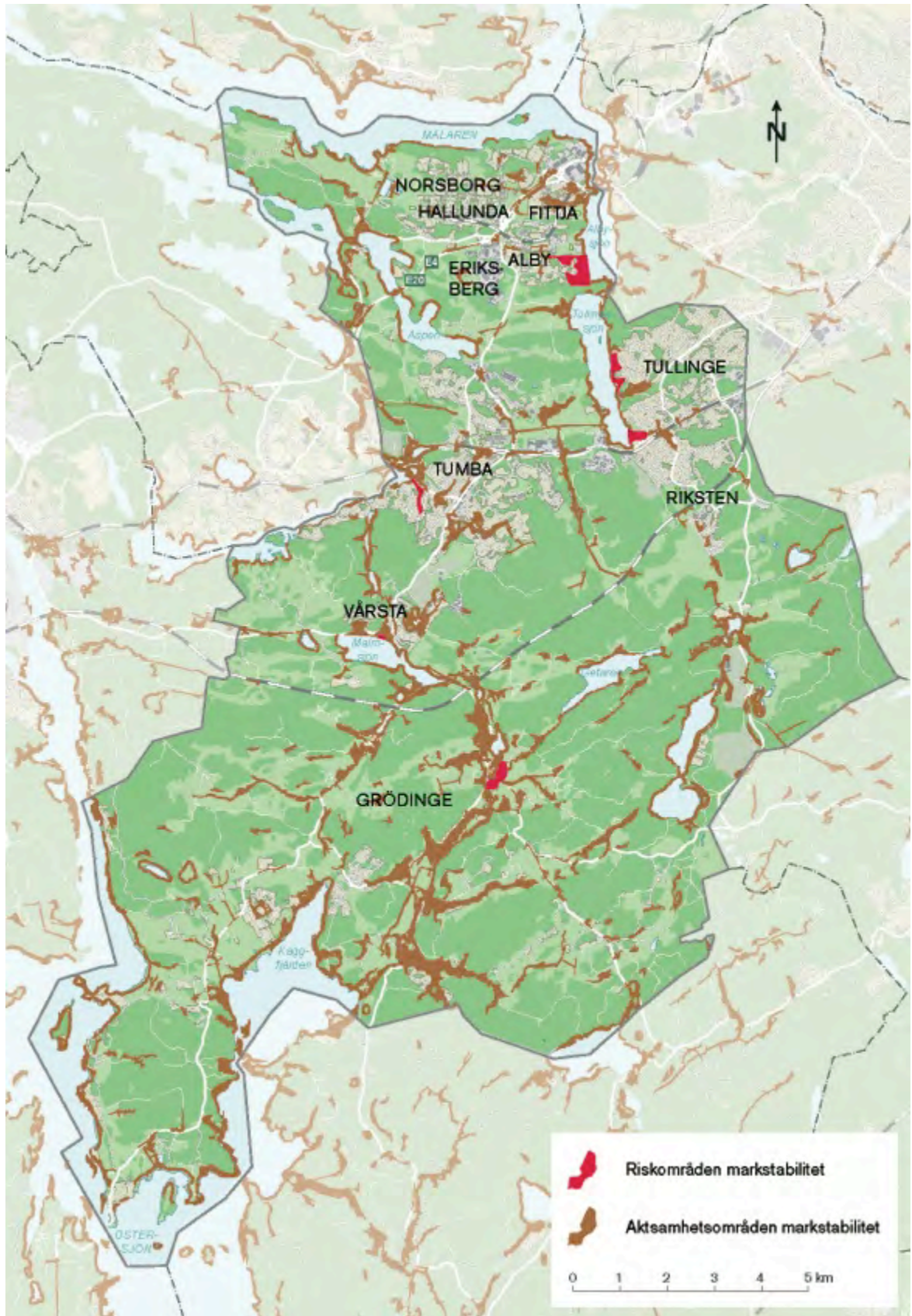
Viss skred- och rasrisk finns utmed kommunens sjöar, vattendrag och utmed Östersjön i söder. Skredrisken ökar vid kraftiga regn, höga vattenflöden och hastigt sjunkande vattennivåer. Naturliga nederbördsvariationer ger risk för översvämning av mark utmed Mälaren, Albysjön, Tullingesjön, Kaggfjärden och Östersjön. De bebyggda områden där översvämningsrisk är som störst är i områdena kring Albysjön, Mälaren och Tullingesjön. Andra områden som riskerar att översvämmas är låglänta områden samt tätbebyggda områden med mycket hårdgjorda ytor. Se figur 15 för karta över översvämningsrisk respektive figur 16 för karta över markstabilitet.

Figur 14. Karta över befintliga primära och sekundära transportleder för farligt gods.

Figur 15. Kartan visar översvämningsriskområden (säkerhetsnivåer som gäller för ny bebyggelse i vattennära lägen).

Figur 16. Kartan visar markstabilitet, det vill säga områden med ökad risk för ras och skred samt områden där man ska vara extra aktsam

Konsekvenser Målbild 2040

Sammanfattning

Målbild 2040 kan innebära vissa risker där bebyggelseutveckling sker i anslutning till primära transportleder för farligt gods. Hänsyn till klimatförändringar och dess effekter tas i översiktsplanen. Dock kan förtätning leda till mer hårdgjorda ytor, med ökad risk för översvämning som följd.

I målbild 2040 planeras det för bebyggelse utmed viss transportleder för farligt gods (exempelvis E4/E20, Hågelbyleden, väg 225 och Grödingebanan). Detta kan innebära ökade risker från dessa vägar för ett flertal människor, i jämförelse med nuläget. För att minimera riskerna utmed primära och sekundära transportleder för farligt gods är det betydelsefullt att inte lokalisera bostäder och verksamheter alltför nära dessa leder. Ur risksynpunkt bör avståndet mellan bebyggelse och väg beakta de rekommendationer som finns för skyddsavstånd till vägar och järnvägar. Dock är riskens och störningens storlek alltid beroende av mellanliggande terrängs utseende. Säkerheten bör särskilt beaktas i norra stadsdelarna där förtätning sker i anslutning till vissa primära transportleder för farligt gods, samt utmed väg 225 och Grödingebanan.

I målbild 2040 är all masshantering lokaliserad till Pålalm, Riksten och Hanvedenmossen. De andra grustäkterna är avvecklade. Detta innebär att risker och störningar från grusverksamheten i kommunen kommer att minska då grustäkterna lokaliserade närmst bebyggda områden avvecklas.

Vid Fittja värmeverk vill kommunen kombinera verksamheten med utbyggnad av bostäder. På sikt förväntas behovet av värmeverket att minska och inga reinvesteringar förväntas. På lång sikt vill kommunen omvandla området till bostadsområde, vilket bedöms som positivt. Dock är det viktigt att hänsyn tas till ris-

ker från värmeverket, innan verket avvecklats och utbyggnad av bostäder sker.

Botkyrka kommer i hög grad påverkas av klimatförändringarna, till exempel kommer risken för ras, skred, översvämning och smittspridning att öka. Översvämningar kan uppstå utmed sjöar och vattendrag samt i förtätade områden med mycket hårdgjorda ytor, exempelvis Alby, Tullinge och Fittja. Dessa problem belyses i förslaget till översiktsplan och kommunen är i deras planeringsstrategier väl medvetna om klimatförändringarnas effekter och konsekvenser, vilket är positivt. Förslaget till översiktsplan strävar efter att förtätning ska ske på befintliga, redan hårdgjorda ytor, samt förespråkar gröna områden, gröna tak och väggar samt öppna dagvattenlösningar. Dock finns, vid förtätning, alltid risk att grönområden tas i anspråk och mer hårdgjorda ytor innebär ökade risker för översvämningar.

Översvämningar kan leda till överbelastning på dag- och spillvattennäten i kommunen samt leda till skador på infrastruktur och kommunikationer. I översiktsplanen beskrivs att det på platser där det är ekonomiskt motiverat kan man komma runt översvämningensproblematiken genom tekniska lösningar. Botkyrka kommun satsar även på att utveckla dagvattenlösningar. Naturliga vattenrenings- och fördörjningssystem är ett fördelaktigt alternativ till tekniska lösningar.

Ängsbadet, Albysjön. Foto: Rasmus Storkamp

Konsekvenser Scenario LågLåg

I scenario LågLåg sker, i jämförelse med målbild 2040, en liten nybyggnation utmed transportleder för farligt gods, vilket innebär att riskerna ur detta hänseende bedöms som mindre än i målbild 2040. Dock kommer fler människor bo och vistas i kommunen vilket innebär att konsekvenserna av ett större tillbud, totalt sett skulle kunna drabba fler kommuninvånare. Riskerna utmed de större vägarna förväntas likna dagsläget. Risker från verksamheter förväntas att vara i likhet med nuläget, då ingen större utveckling inom dessa områden förväntas, på grund av den eftersatta ekonomin. Inte heller någon större utbyggnad av verksamhetsområden, som kan medföra nya riskkällor, tillkommer.

Generellt kommer Botkyrka kommun i hög grad påverkas av klimatförändringarna, till exempel kommer risken för ras, skred, översvämning och smittspridning att öka. I jämförelse med målbild 2040 innebär scenario LågLåg färre andelar hårdgjorda ytor vilket bedöms som positivt då översvämningsrisken minskar. Dock finns även i detta alternativ en risk för att områden utsätts för ras, skred och översvämning som ett resultat av exploatering och klimatförändringar. Det är viktigt att i den fysiska planeringen skapa miljöer där effekter från klimatförändringar förebyggs.

6. Konsekvenser Nollalternativet

Även nollalternativet innebär planer för utveckling av bland annat bostadsområden och verksamhetsområden, både i kommunens norra, mellersta och till viss del södra stadsdelar. Förslaget till ny översiktsplan stödjer även de projekt som är aktuella i nollalternativet. På lång sikt liknar därmed planförslaget och nollalternativet varandra och nollalternativet skulle också medföra en ökad trafik som innebär störningar som buller och utsläpp till luft, dels i områden som redan idag påverkas av höga ljudnivåer och luftföroreningshalter och dels genom att områden som inte påverkas i dagsläget riskerar att få något sämre boendemiljö.

En utbyggnad enligt nollalternativet bedöms kunna medföra en mer splittrad bebyggelse och därigenom att en ökad andel oexploaterad mark behöver tas i anspråk, vilket ger liknande men något negativare konsekvenser i jämförelse med planförslaget, det vill säga att rekreationsområden och biotoper rent fysiskt påverkas eller att barriäreffekter och/eller fragmentering uppstår. Även i nollalternativet finns det dock riktlinjer för hur grönområden ska värnas och utvecklas.

Även för kommunens kulturhistoriska värden och landskapsbild bedöms nollalternativet kunna medföra liknande men något större negativa konsekvenser jämfört med planförslaget. Utbyggnad av till exempel bostäder och infrastruktur riskerar att dela upp större områden med kulturhistoriska värden, bilda barriärer och försvåra förståelsen av ett kulturhistoriskt landskap. Även i nollalternativet bedöms dock strategier finnas för att värna och bevara befintliga kulturhistoriska värden.

Nollalternativet bedöms inte medföra att något helhetsgrepp tas kring upprustning eller utveckling av miljöprogramsområdena. Detta bedöms som negativt för dels

byggnaderna som riskerar att förfalla och dels för de boende i dessa områden.

I nollalternativet redovisas framförallt Sibble-Eldtomta-Viad som ett förändringsområde på landsbygden och att detta förändringsområde innebär en försiktig utbyggnad som ej allvarligt inkräktar på det öppna landskapet. Utöver detta har det dock tillkommit viss bebyggelse på Grödingelandet till följd av enskilda bygglovsförfrågningar och att fritidsboende byggts om till permanentboende. I förslaget till ny översiktsplan redovisas en tydligare möjlighet att tillåta bostadsbebyggelse i stråk på landsbygden där det tidigare var utpekat som ”bevarande av landsbygd”. I gällande översiktsplan nämns att landsbygds miljön med sina karaktärsdrag som helhet är bevarandevärd men att det ändå rymmer en viss utveckling inom ramen för landsbygdens karaktär. Nollalternativet bedöms kunna medföra ett något starkare bevarand skydd av landsbygdens natur- och kulturvärden med mindre bostadsbebyggelse än i det nya förslaget till översiktsplan.

Nollalternativet bedöms liksom planförslaget medföra en ökad andel hårdgjorda ytor med påverkan på dagvattnets mängd och kvalitet som följd och därmed ökad risk för belastning och spridning av föroreningar till kommunens sjöar, vattendrag och kust.

I befintlig översiktsplan finns en riktlinje om att öppnandet av nya tippar och täkter bör undvikas och att befintliga bör avslutas. Kommunen fattade dessutom ett beslut 1993 om att verka för att de tätortsnära tillståndspliktiga grustäkterna avvecklas. I gällande översiktsplan föreslås detta omfatta alla grustäkter inom kommunen, även Riksten- Pålalm. En avveckling av kommunens samtliga grustäkter skulle medföra positiva konsekvenser för kommunens grusåsar och grund-

vattentäkter då det skulle leda till mindre risk för påverkan och störningar för vattenförsörjningen. Detta är dock ett beslut som inte kommunen enbart råder över. Enligt Länsstyrelsen är regionen och kommunen beroende av en stor materialproduktion för framtida samhällsbyggande varför de inte är av samma åsikt som kommunen om att avsluta alla grustäkter inom kommunen. Att realisera detta beslut bedöms därför som svårt vilket syns i förslaget till ny översiktsplan där strategin istället är att minimera antalet täkter i kommunen.

Även nollalternativet bedöms innebära en ökad andel bostäder och arbetsplatser varför vissa risker finns för störningar på boende- och arbetsmiljö från riskkällor, till exempel från farligt gods transporter längs med E4/E20.

Även i nollalternativet planeras förtätning och utbyggnad delvis inom områden som riskerar att översvämmas och som riskerar att påverkas av erosion, ras och skred. Konsekvenserna bedöms därmed bli liknande som för planförslaget.

7. Samlad bedömning av översiktsplanens miljömässiga hållbarhet och robusthet

Översiktsplanen visar på olika framtida utvecklingsmöjligheter. Att göra allting överallt samtidigt faller på sin orimlighet. Därför är strategiska intressekonflikter och övergripande konsekvenser viktiga att uppmärksamma för att skapa tydlighet genom prioritering och turordning av kommunens utbyggnad. I tidigare avsnitt har målbild 2040 som är kommunens huvudalternativ jämförts med ett nollalternativ och ett scenario kallat LågLåg.

Översiktsplanens planeringshorisont är oavsett framtidsscenario år 2040. Detta innebär att Riksdagens så kallade generationsmål (som innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen) ska ha uppnåtts. I detta ligger även arbetet med de nationella miljökvalitetsmålen.

En viktig frågeställning är om, och i så fall på vilket sätt, målbild 2040 och övriga studerade alternativ, bidrar till en miljömässig hållbarhet. En annan viktig fråga är om målbildens strategier och viljeinriktning bidrar till eller motverkar ett uppfyllande av de nationella miljökvalitetsmålen.

Denna samlade bedömning utgör ett komplement till de i kapitel 5 gjorda konsekvensbedömningarna, och slutsatserna försöker besvara nedanstående frågeställningar:

- *Innebär målbild 2040 att Botkyrka kommun utvecklas i en miljömässigt hållbar riktning, jämfört med övriga studerade alternativ?*
- *Är målbild 2040 flexibel och robust inför framtida klimatförändringar?*
- *Bidrar målbild 2040 till att nationella miljökvalitetsmål kan uppnås?*

Det bör nämnas att de två första frågeställningarna utvärderas ur såväl ett globalt-regionalt som lokalt perspektiv och med utgångspunkt i vad som analyserats i kapitel 5, medan miljömålsanalysen bedöms ur ett nationellt perspektiv med fokus på vad som regleras inom respektive miljömål.

Stendalsbadet i Tullinge. Foto: Rasmus Storkamp

7.1. Miljömässig hållbarhet

Samtliga studerade alternativ bedöms på olika sätt påverka miljön, klimatet och hälsan i både positiv och negativ riktning. En jämförande analys redovisas i text och i värderingsdiagrammet på nästa sida.

För att möta Storstockholms och kommunens framtida befolkningsökning krävs att kommunen växer och att nya bostads- och arbetsplatsområden tillskapas. För att locka nya invånare till kommunen och samtidigt behålla nuvarande, behöver natur- och markresurserna användas och förvaltas på bästa sätt. Kommunens översiktsplanering utgör en viktig del i arbetet med att uppnå en långsiktig hållbar planering och hållbar utveckling.

Generellt kan tillväxt, som innebär många fler medborgare och nya bostäder/arbetsplatser, värderas som ej hållbar ur ett miljömässigt perspektiv. Tillväxt går ofrånkomligt hand i hand med ökad resursförbrukning, ökade utsläpp och en rumslig expansion. Men om den regionala tillväxten inte skulle äga rum i Botkyrka eller andra kommuner med liknande förutsättningar, och som enligt RUFSS pekas ut som en strategiskt och geografiskt bra belägen kommun i Stockholmsregionen, så skulle tillväxten sannolikt äga rum på mindre lämpliga och mer perifera orter i regionen.

Höghusområde i Fittja.

Målbild 2040's huvudprincip att förtäta i kollektivtrafiknära lägen är mer fördelaktigt än de två andra studerade alternativen, bland annat med avseende på att minska negativ klimatpåverkan samt att hushålla med naturresurserna. Ur ett regionalt perspektiv innefattar exempelvis den effektiva markanvändningen ett bevarande av både länets och kommunens natur, kultur- och rekreationsvärden. Samtidigt ger den ett bättre underlag för utbyggnad av befintliga och framtida kollektivtrafikförbindelser samt effektivt samnyttjande av teknisk infrastruktur, vilket skapar förutsättningar för att utsläppen av växthusgaser minskar, per person räknat.

Målbildens tillväxt är större än både nollalternativets och scenario LågLåg. Intentionen är att bevara så mycket som möjligt av de stora sammanhängande grön- och rekreationsområdena genom att i huvudsak bygga ut kommunens befintliga tätorter genom förtätning. Den koncentrerade bebyggelsen gör att de stora sammanhängande grönområdena i hög grad kan sparas. Förtätningen inom de sammanhållna kärnorna ökar dock trycket på lokala natur- och parkområden som många gånger är av stor vikt för vardagsmotion, lek och utevistelse. Nya parker och grönytor i bebyggelseområdena, vilket är en intention i förslaget till ny översiktsplan, kan dock komma att fungera som framtida komplement till bostadsnära natur.

Med robust kollektivtrafik och fler utbyggda gång- och cykelvägar kan också tillgängligheten till kommunens friluftsområden samt Mälaren, öka. Befintliga boende kan dock lokalt få något längre till rekreationsområden och grönska på grund av nya bebyggelseområden. Det finns å andra sidan befolkningsgrupper som är mer beroende av rekreationsytor nära bostaden, till exempel äldre, funktionshindrade och små barn, som påverkas på ett negativt sätt om många lokala grönytor försvinner. Det finns också risk att slitaget på de stadsnära och urbana parkerna blir hårt och/eller att

idag värdefulla närparker och sociala grönytor försvinner i och med att befintliga bebyggelseområden förtätas. Även om det är positivt att ingen stor exploatering planeras i naturmark bedöms den regionalt betydelsefulla Bornsjö- och Hanvedenkilen långsiktigt komma att försvagas, till följd av viss förlust och fragmentering av biotoper.

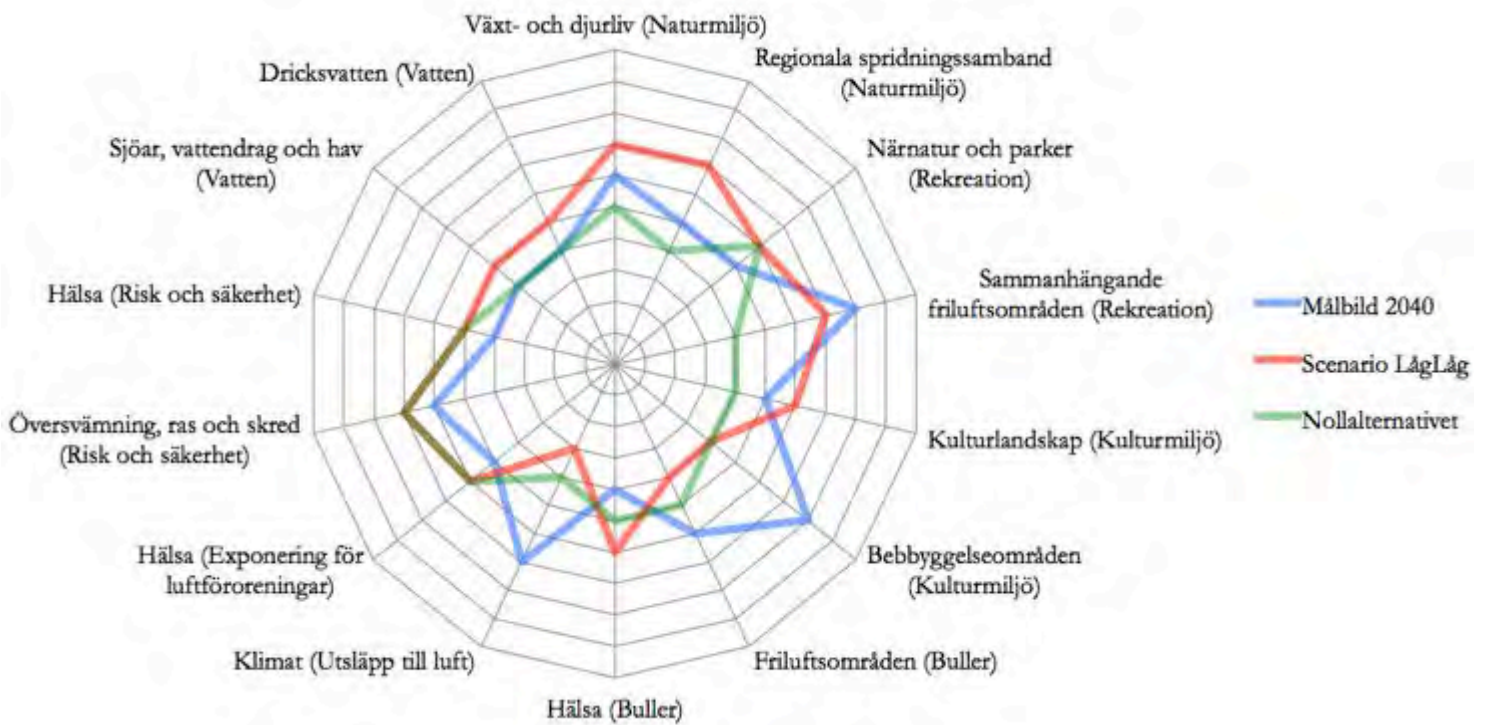
Målbild 2040's inriktning mot att bli mer gång- och cykelvänlig kommer att påverka folkhälsan mer positivt än både scenario LågLåg och nollalternativet. Fler människor ges möjlighet till aktiv rörelse genom att man kan gå, cykla och röra sig mer i vardagen. Människor som bor i samhällen med hög täthet promenerar i regel mer, har lägre risk för fetma, högt blodtryck och andra kroniska sjukdomar jämfört med invånare i utglesade samhällen. Å andra sidan finns det risker med en alltför tät stadsstruktur, där miljöförhållandena kan bli besvärliga med till exempel lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. I dessa avseenden är målbild 2040 både bättre och sämre i jämförelse med nollalternativet och scenario LågLåg, beroende av vad som värdesätts. Kompletterande bebyggelse invid de större vägarna kan innebära en förbättrad ljudnivå vid bakomliggande befintlig bebyggelse. Men det kommer även finnas befintlig bebyggelse som får försämrade bullernivåer till följd av att trafiken på befintliga genomfartsleder och större vägar ökar.

Målbilden medför, framförallt i jämförelse med scenario LågLåg, en ökad andel hårdgjorda ytor, mer bebyggelse som delvis är belägna inom vattenskyddsområden och en ökad befolkning som medför ett ökat tryck på kommunens dricksvattenförsörjning. Förslaget till ny översiktsplan ger goda möjligheter för omhändertagande och rening av dagvatten samt minska belastningen och spridning av föroreningar till recipienter. Det är dock av högsta vikt att översiktsplanens intentioner säkerställs i efterföljande arbete, dels så att inte kom-

munens dricksvattenförsörjning äventyras och dels så att möjligheten att uppnå fastlagda miljö kvalitetsnormer för vatten inte försvåras.

För att befolkningsökningen ska kunna ske på ett hållbart sätt behöver man vidta kraftfulla åtgärder när den framtida bebyggelsens utformning, tekniska system, materialval etcetera ska bestämmas. Det är viktigt att kommunen uppmuntrar och ställer krav på byggherrar, entreprenörer med flera som sedermera kommer att bygga och förvalta det som byggs i Botkyrka.

Sammanfattningsvis är bedömningen att målbild 2040 är fördelaktig ur regional klimatsynpunkt. Detta innefattar bland annat ett effektivt nyttjande av befintliga strukturer och att kollektivtrafik samt gång- och cykel kan få en större betydelse för kommuninvånarnas resor i vardagen. I detta avseende är målbilden bättre än både nollalternativet och scenario LågLåg.

Cirkelns mitt representerar ett sämsta tänkbara utslag, medan cirkelns ytterkant representerar bästa tänkbara. Om värdena binds samman skapas en bild, en värderos. Ju större bild, desto bättre är alternativet ur miljö- och hushållningsynpunkt, det vill säga minsta möjliga negativa miljöpåverkan. I denna figur framgår nollalternativet som en grön värderos, målbild 2040 som en blå och scenario LågLåg som en röd värderos.

7.2. Robusthet inför framtida klimatförändringar

Det är många faktorer som kan komma att styra kommunens utveckling åt ett annat håll än vad som idag verkar troligt. Räntor, energipriser, förändrad lagstiftning med mera, kan förändra efterfrågan på boende och medföra resande i ny riktning, men också livsstil och preferenser kan komma att förändras. En fysisk struktur måste vara hållbar i ett längre perspektiv och kunna fungera med nya förutsättningar.

Sammantaget bedöms målbild 2040 innebära flera miljö- och klimatmässiga fördelar i jämförelse med nollalternativet och scenario LågLåg. Bland annat skapar strategin ”att bygga tätare stadsstrukturer i kollektivtrafiknära lägen”, goda förutsättningar att bygga ut till exempel fjärrvärme och fjärrkyla samt att samordna och effektivisera till exempel avfalls-hanteringen. Målbild 2040 bedöms sammantaget skapa förutsättningar för lägre utsläpp av växthusgaser samt lägre energikonsumtion per person, genom att det kollektiva resandet samt gång och cykeltrafik ges en högre prioritet samt att en tät stadsstruktur och energieffektivt byggande innebär lägre uppvärmningsbehov.

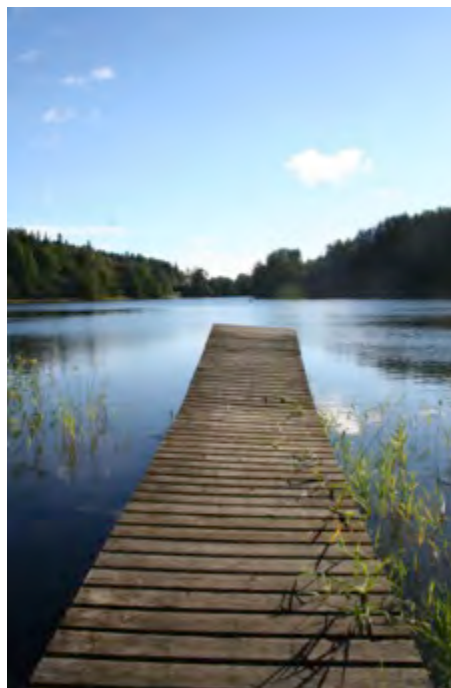
En förlust av närnatur i tätbebyggda områden kan långsiktigt komma att förändra lokalklimatet negativt. Exempelvis kan minskning av närnatur leda till stigande temperaturer i städerna på grund av minskad cirkulation och nedkylningseffekt samt naturlig luftrening. Värmeböljor kan också förväntas bli längre och inträffa oftare i framtiden vilket gör det ytterligare viktigt att ha träd och vegetation i tätbebyggda områden som kan ge skugga.

Ett varmare klimat med ökad nederbörd kan ge försämrad vattenkvalitet. Större och häftigare vattenflöden kan skapa problem med bräddning och kapacitetsbrist vid befintliga ledningsnät för dag-

och spillvatten samt pumpstationer. Med målbild 2040 kan riskerna minskas genom att ny bebyggelse planeras i säkra lägen, med tekniska åtgärder och att bebyggelse och konstruktioners placering och utformning anpassas efter vattnets framtida förekomst och nivåer. Att planera för mångfunktionella ytor och naturliga översvämningsytor i närheten av de täta strukturerna bidrar till en flexibilitet.

Genom att anpassa framtida bebyggelse så att så mycket grönska som möjligt i städerna sparas, liksom att borttagna träd kompenseras, kan konsekvenserna av framtida klimatförändringar mildras.

Sammantaget bedöms att målbild 2040 har goda förutsättningar att möta framtida klimatförändringar.

Kvarnsjön i Tumba.

7.3. Översiktsplanens relation till nationella miljökvalitetsmål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Riksdagen har beslutat om 16 miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv. Miljökvalitetsmålen ska vägleda statliga myndigheters och andra samhällsaktörers åtgärder på miljöområdet.

I matrisen redovisas på vilket sätt målbild 2040 medverkar eller motverkar till ett uppfyllande av de nationella miljömålen. Om målbilden både bidrar till och motverkar ett uppfyllande redovisas detta med en likgiltig gubbe, om översiktsplanen bidrar till ett uppfyllande av målet redovisas en glad gubbe och vid ett motverkande av målbilden redovisas en sur gubbe.

I bilaga 1 redovisas respektive nationellt miljömål och vad de reglerar och omfattar för delområden.

Nationella miljömål	Riktninganalys	Målen beaktas genom att Målbild 2040 anger	Målen riskerar motverkas genom
Begränsad klimatpåverkan		<ul style="list-style-type: none"> Förtäta och komplettera staden i goda kollektivtrafiklägen, prioritera kollektivtrafik, gång och cykling. Tät och blandad bebyggelse inom korta avstånd gör det lättare att gå och cykla. (Minska transportbehovet, underlättar miljöanpassade och resurssnåla transporter samt ger mindre utsläpp av växthusgaserna). Förtäta staden - ökar möjligheten att använda fjärrvärme/spillvärme/fjärrkyla/sopsug. Vägledning för energieffektivisering, klimatsmart byggande minskar energianvändning och miljöpåverkan. Säkra avstånd från stränder och beakta risk för ras och skred. Bevara produktiv jordbruksmark, med vissa undantag. Klimatsmart vattenhantering. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade transporter på grund av ökad befolkning. Ökad energianvändning genom ny bebyggelse och ökad befolkningens mängd. Framtida hälsorisker vid värmeböljor om staden blir tätare med mindre grönska och vatten som kyler och skapar cirkulation/bris. Viss exploatering utanför stadsdelarna där kollektivtrafikförbindelser är bristfälliga.
Frisk luft		<ul style="list-style-type: none"> Förtäta och komplettera staden i goda kollektivtrafiklägen, prioritera kollektivtrafik, gång och cykling. Tät och blandad bebyggelse inom korta avstånd gör det lättare att gå och cykla lokalt. (Minskar transportbehovet, underlättar miljöanpassade och resurssnåla transporter och ger mindre utsläpp av hälsofarliga kväveoxider och partiklar). Förtäta staden - ökar möjligheten att använda fjärrvärme/spillvärme/fjärrkyla/sopsug. Bebyggelse i naturnära områden utanför tätorterna skapar hälsosamma boendemiljöer. 	<ul style="list-style-type: none"> Allt fler människor bor och vistas i centrala områden och utmed trafikleder där luftkvaliteten är sämre, det vill säga fler utsätts för hälsofarliga luftföroreningar. Förtätning kan innebära försämrad luftkvalitet på grund av sämre luftgenomströmning. Höga föroreningshalter utmed kommunens genomfartsleder (Hågelbyleden och E4/E20)
Bara naturlig försurning		<ul style="list-style-type: none"> Förtäta och komplettera staden i goda kollektivtrafiklägen, prioritera kollektivtrafik, gång och cykling. Tät och blandad bebyggelse inom korta avstånd gör det lättare att gå och cykla. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade transporter.

		(Minskar transportbehovet, underlättar miljöanpassade och resurssnåla transporter och ger mindre försurande utsläpp) <ul style="list-style-type: none"> Förtäta staden (ökar möjligheten att använda fjärrvärme/spillvärme/fjärrkyla). 	
<i>Giftfri miljö</i>		<ul style="list-style-type: none"> Förtäta staden eller omvandling av industritomter- innebär ofta byggande på förorenad mark som då undersöks och hanteras/åtgärdas. Hantering av dagvatten i enlighet med kommunens dagvattenstrategi. Ambition att lägga ner viss täktverksamhet. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade transporter. Ökade hårdgjorda ytor ger ökade dagvattenflöden som, om de inte omhändertas och renas innan det når recipienterna, riskerar att försämma biologisk och kemisk vattenstatus. Fortsatt täktverksamhet vid Pålammalm/Riksten.
<i>Skyddande ozonskikt</i>	Ingen	Ej relevant	
<i>Säker strålmiljö</i>	Ingen	Ej relevant	
<i>Ingen övergödning</i>		<ul style="list-style-type: none"> Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp (VA) i kommunen och ökade restriktioner. Hantering av dagvatten enligt kommunens dagvattenstrategi. 	<ul style="list-style-type: none"> Framtida ökade regnmängder riskerar breddning av pumpstationer och brunnar då de ej är anpassade till framtida flöden och vattennivåer. Ökade transporter. Jordbruk kan påverka målet i negativ riktning.
<i>Levande sjöar och vattendrag</i>		<ul style="list-style-type: none"> Ambition att lägga ner viss täktverksamhet. Stränder hålls obebyggda och tillgängliggörs för rekreation och friluftsliv. Befintliga vattenskyddsområden upprätthålls Kommunalt VA byggs ut på landsbygden. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade transporter. Bebyggelse nära inpå känsliga vattendrag och sjöar. Ökad andel hårdgjorda ytor ökar belastningen och risken för spridning av föroreningar till sjöar och vattendrag. Exploatering sker till viss del inom vattenskyddsområde. Fortsatt täktverksamhet vid Pålammalm/Riksten.
<i>Grundvatten av god kvalitet</i>		<p>Se levande sjöar och vattendrag.</p> <ul style="list-style-type: none"> Grustäktverksamhet ska minimeras. Kommunalt VA byggs ut på landsbygden. Kommunen vill verka för fler vattenskyddsområden. 	<ul style="list-style-type: none"> Exploatering sker till viss del inom vattenskyddsområde. Fortsatt täktverksamhet vid Pålammalm/Riksten.
<i>Hav i balans och levande kust och skärgård</i>		<ul style="list-style-type: none"> Kommunalt VA byggs ut på landsbygden. 	<ul style="list-style-type: none"> Viss ny bebyggelse nära kusten.
<i>Myllrande våtmarker</i>		<ul style="list-style-type: none"> Värdefulla dammar och vattenmiljöer bevaras och utvecklas för att värna samt öka den biologiska mångfalden som är knuten till dessa. 	<ul style="list-style-type: none"> Svårt att avgöra i ett översiktligt perspektiv

Storslagna fjäll	Ingen	Ej relevant.	
Levande skogar		<ul style="list-style-type: none"> • Botkyrkas stora sammanhängande grönområden behålls i stort. • Vissa idag svaga spridningssamband kan komma att stärkas enligt översiktsplanens intentioner. • Tillgängligheten ut i skogarna förbättras på sina håll. 	<ul style="list-style-type: none"> • Framtida förtätning vid Tumba, Tullinge samt Bornsjön tar viss naturmark i anspråk och riskerar påverka spridningssamband. • Påverkan på kilarna då viss skog tas i anspråk för ny bebyggelse.
Ett rikt odlingslandskap		<ul style="list-style-type: none"> • En stor del av kommunens produktiva jordbruksmark bevaras och kulturmiljölandskapen och den biologiska mångfalden kvarstår. 	<ul style="list-style-type: none"> • En mindre del jordbruksmark riskerar att försvinna i samband med ny bebyggelse.
God bebyggd miljö		<ul style="list-style-type: none"> • Målbilden innebär förtätning av centrala och kollektivtrafiknära delar, prioritering av gång och cykling för minskat transportbehov samt att miljöanpassade och resurssnåla transporter främjas. • Miljonprogramsområdena rustas upp. • Planeringsstrategierna uppmanar till energieffektivt byggande och användning av förnyelsebara energikällor. • Förtäta staden – ökar möjligheten att bygga vidare på befintlig fysisk och teknisk infrastruktur • Grönytor avsätts lokalt för tätortsnära rekreation och områden med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild och kulturlandskap bevaras. Förslag att göra kommunens naturområden mer tillgängliga. 	<ul style="list-style-type: none"> • Allt fler människor bor och vistas i centrala områden och utmed trafikleder där bullernivåer och halter av luftföroreningar är högre. • Grönområden och gröna utblickar riskerar lokalt att försvinna samtidigt som andelen hårdgjord yta ökar. • Vissa tätortsnära grönytor kommer att försvinna på grund av förtätning.
Ett rikt växt och djurliv		<ul style="list-style-type: none"> • Planeringsstrategierna anger att särskilt värdefull natur ska bevaras och innebär att sammanhängande grönområden i hög grad ska bevaras bland annat för biologisk mångfald. • Värdefulla biotoper i park och naturmark samt värdefulla spridningssamband ska bevaras och utvecklas för att värna den biologiska mångfalden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Framtida förtätning kommer att ta viss park- och naturmark i anspråk. • Påverkan på kilarna då naturmark tas i anspråk för ny bebyggelse. • Inre spridningssamband och lokal natur/parkmark av värde för den biologiska mångfalden riskerar att försvinna i och med att staden växer inåt.

8. Uppföljning

8.1. Förslag till uppföljning

Planens miljöpåverkan bör följas upp i två avseenden. Kommunen bör dels kontinuerligt följa tillståndet i miljön och hälsoläget hos befolkningen och dels regelbundet identifiera och utvärdera i vilken grad översiktsplanens riktlinjer för miljö och hälsa får genomslag i stadens planering och beslutsfattande.

Den första delen, att följa det faktiska miljötillståndet i kommunen, kommer till stor del att tillgodoses genom den uppföljning som sker inom ramen av kommunens miljöövervakningsprogram, Luftvårdsförbundets luftkvalitetsövervakning samt kommunens årligt återkommande rapporteringar till Vattenmyndigheten om de olika vattenförekomsternas miljöstatus.

Såväl de inhämtade uppgifterna om miljöförhållandena som uppgifter om befolkningens hälsotillstånd bör sammanställas som underlag till den aktualitetsförklaring som görs av översiktsplanen minst en gång varje mandatperiod. För att det ska gå att utläsa i vilken grad översiktsplanen kan behöva ändras för att tillgodose nationella och regionala miljömål, bör sammanställningen även innehålla relevant regional och nationell miljöstatistik. Som en del av detta kan folkhälsobokslutet som kommunen gör vartannat år skulle kunna kopplas till uppföljningen av översiktsplanens påverkan med avseende på kommuninvånarnas hälsa.

Uppföljningen bör inriktas på planens direkta och indirekta miljöpåverkan, och denna del av uppföljningen samordnas lämpligen genom andra kommunala program och planer varigenom översiktsplanens miljöintentioner ska få genomslag: detta innefattar såväl kommunala planeringsunderlag som kommande programarbeten och detaljplaner.

Uppföljningen bör genomföras regelbundet, varje eller vartannat år. I de fall uppföljningarna visar att översiktsplanens intentioner och riktlinjer avseende skyddet av miljön och människors hälsa inte har tillgodosetts i efterföljande planer och program, bör avvikelser dokumenteras. Rapporten bör innehålla en beskrivning av avvikelserna samt förslag på åtgärder för att minimera den oönskade effekten. Avvikelserna bör gå till ansvarig nämnd för beslut om eventuella åtgärder. En sammanställning av avvikelserrapporter och tillhörande nämndbeslut bör finnas som underlag inför stadens aktualitetsförklaringar av översiktsplanen.

REGLER OM UPPFÖLJNING

När en plan har genomförts ska den beslutande myndigheten eller kommunen enligt 6 kap. 18 § miljöbalken *”skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som planens genomförande faktiskt medfört”*. Detta ska göras för att myndigheten eller kommunen *”tidigt ska få kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte identifierats så att lämpliga åtgärder för avhjälpande kan vidtas”*.

Det är viktigt att notera att det är både den förutsedda och den oförutsedda betydande miljöpåverkan som ska följas upp. Enligt lagstiftningen ska därför en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för *”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför”* (6 kap 12 § punkt 9, miljöbalken).

9. Referenser

- Boverket (2008). *Buller i planeringen. Planera för bostäder i områden utsatta för buller från väg- och spårtrafik*. Boverket. Allmänna råd. Rapport 2008:1.
- Dagvatten Norra Botkyrka (2011). *Förslag till Åtgärder: Dagvatten Norra Botkyrka*. Botkyrka kommun, 2011-09-14.
- Dagvattenstrategi, Botkyrka kommun (2012). *Dagvattenstrategi*. Antagen av kommunfullmäktige 2012-11-22.
- Dahleman, M. (2009). *Rekreativitetsskogar i Botkyrka kommun, en inventeringsmetod för bedömning av skogar med höga sociala värden*. Skogsstyrelsen, Tumba.
- Ingemansson Technology AB, (2006). *Bullerkartläggning av Botkyrka kommun*. Fördjupad kartläggning. Rapport 2006:1 Miljöförvaltningen, Botkyrka kommun.
- Luftföroreningar i Botkyrka kommun (2012). *Luftföroreningar i Botkyrka kommun*. Rapport 2012:1. Mätdata 2011, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Miljöenheten, Natur och miljöanalys.
- MKB för Hågelby familjepark (2010). *Miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan för del av Hågelby familjepark*. Stockholm 2010-12-07. Sweco Environment AB.
- Naturvårdsprogram, Botkyrka kommun (2010). *Botkyrkas gröna värden, Naturvårdsprogram för Botkyrka*. Antagen av kommunfullmäktige 2010-11-25.
- SL (2008). *RIPLAN, Riktlinjer för planering av kollektivtrafiken i Stockholms län*. Storstockholms lokaltrafik. Rapport 2008:4.
- SLB-analys (2010). *Luftföroreningsberäkningar avseende NO2 och PM10 för år 2010, utfört på uppdrag av Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund*.
- Sociala värden i Botkyrkas tätortsnära grönområden (2002). Botkyrka kommun. Scandiaconsult, Region- och trafikkontoret. Stockholm.
- Stockholm Läns Museum (2013) http://www.stockholmslansmuseum.se/upptack_lanet/visa/b063/ Hämtad: 2013-11-12.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, (2000). *Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer*. Rapport 2000:01, Räddnings- och säkerhetsavdelningen.
- Länsstyrelsen i Stockholms län (2003). *Trafikbuller i bostadsplaneringen. En vägledning för detaljplaneläggning med hänsyn till trafikbuller*. Länsstyrelsen i Stockholms län. Rapport 2007:23.
- Walker, B., & Salt, D. (2006). *Resilience thinking, Sustaining ecosystems and people in a changing world*. Island Press. 174 s.

Bilaga 1 – Nationella miljö kvalitetsmål

Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att *”till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”*. Detta övergripande mål har konkretiserats i sexton miljö kvalitetsmål.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

”Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”

FRISK LUFT

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvården inte skadas.”

BARA NATURLIG FÖRSURNING

”De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i tekniska markförlagda material, vattenledningsystem, arkeologiska föremål och hällristningar.”

GIFRI MILJÖ

”Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.”

SKYDDANDE OZONSKIKT

”Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.”

SÄKER STRÅLMILJÖ

”Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.”

INGEN ÖVERGÖDNING

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.”

LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

”Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."

HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

"Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."

MYLLRANDE VÄTMARKER

"Vätmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla vätmarker bevaras för framtiden."

LEVANDE SKOGAR

"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas."

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

"Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks."

STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ

"Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."

GOD BEYGGD MILJÖ

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."

ETT RIKT DJUR- OCH VÄXTLIV

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."

Bilaga 2 – Ordlista

Barriäreffekt - (i transportsammanhang:) Inskränkning i rörelsefrihet får människor och djurliv som orsakas av trafik och trafikanläggningar.

Betydande miljöpåverkan - I en behovsbedömning tas det ställning till om en plan kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej. Om planen antas medföra betydande miljöpåverkan, ska en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens 6 kapitel genomföras och upprättas.

Biologisk mångfald - Variationsrikedom bland levande organismer och de ekologiska processer och relationer i vilka dessa ingår. Begreppet innefattar genetisk variation inom arter, mellan arter och variation mellan biotoper och ekosystem.

Dagvatten - Ytavrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor eller på genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipient.

Spridningskorridor - Sammanhängande områden som gör det möjligt för en art eller artgrupp att kunna sprida sig mellan två sammanlänkade naturområden.

Ekosystem - En del av naturen som omfattar alla levande organismer som lever i just den aktuella delen, samspelet mellan dem och deras samspel med den icke-levande miljön. Ett ekosystem kan antingen utgöra hela jordklotet eller så kan en sjö eller ett träd utgöra ekosystem för en viss artgrupp.

Ekosystemtjänst - De produkter eller tjänster som människan får direkt eller indirekt av naturen. Ekosystemtjänster brukar delas in i stödjande, reglerande, försörjande och kulturella tjänster.

Ekvivalent ljudnivå - Ett mått på medelljudnivån under en tidsperiod, till exempel dygnsvärde eller värden nattetid.

Fragmentering - Uppsplittring av ett landskap/naturmiljö i mindre områden vilket kan

begränsa växternas och djurs spridningsmöjligheter.

Genetisk diversitet - Genetisk diversitet är variationsrikedom bland individer eller populationer inom en art.

Hållbar utveckling - En utveckling som balanserar dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Miljöbalken - Lagen infördes år 1999 och innehåller bestämmelser om hushållning med mark och vatten samt regler om till exempel miljökonsekvensbeskrivningar.

Miljöbedömning - Den process inom vilken bland annat en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas och samråd genomförs.

Miljö kvalitetsnorm (MKN) - En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om kraven på kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljö kvalitetsnormer är styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser, t ex vid tillståndsprövning enligt miljöbalken eller vid planläggning enligt plan- och bygglagen.

Miljö kvalitetsmål - Av riksdagen antagna mål (16 st) och riktlinjer för att nå hållbar utveckling.

PFOS - Perfluorerade ämne som bland annat används i brandskum. Ämnet är ett miljögift.

Ytvattenförekomst - En avgränsad och betydande förekomst av ytvatten, som kan vara t.ex. hela eller delar av en sjö, å, älv eller kanal, ett vattenområde i övergångszonen eller ett kustvattenområde.

Vattenskyddsområde - Ett vattenskyddsområde är i Sverige ett av länsstyrelse eller kommun inrättat geografiskt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse för vattentäkt, antingen för en existerande vattentäkt eller möjlig framtida vattentäkt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Botkyrka kommuns översiktsplan

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Botkyrkas översiktsplan - samrådsredogörelse

Kommunledningsförvaltningen, december 2013

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom